

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ANAYASA KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

13'üncü Toplantı

18 Temmuz 2017 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve trnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Şentop'un, İç Tüzük Teklifi üzerindeki görüşmeler sırasında konuşmaların mümkün olduğu kadar madde içeriğine bağlı kalınarak ve süreyi de makul kullanarak yapılması konusunda hassasiyet gösterilmesini istirham ettiğine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Komisyon Başkanı Mustafa Şentop'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve böyle bir teklif görüşülürken TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanının TBMM Başkanlığını temsil etmesinin doğru olmadığına ilişkin açıklaması

2.- TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'n, Muğla Milletvekili Akın Üstündağ'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

4.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

5.- Muğla Milletvekili Akın Üstündağ'ın, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

6.- Mersin Milletvekili Oktay Öztürk'ün, Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

7.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

8.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Altı komisyon metni)

ANAYASA KOMİSYONU

13'üncü Toplantı

18 Temmuz 2017 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Anayasa Komisyonu saat 15.13'te açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mustafa Şentop, İç Tüzük Teklifi üzerindeki görüşmeler sırasında konuşmaların mümkün olduğu kadar madde içeriğine bağlı kalınarak ve süreyi de makul kullanarak yapılması konusunda hassasiyet gösterilmesini istirham ettiğine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Komisyon Başkanı Mustafa Şentop'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve böyle bir teklif görüşülürken TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanının TBMM Başkanlığını temsil etmesinin doğru olmadığına,

TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak, Muğla Milletvekili Akın Üstündağ'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Muğla Milletvekili Akın Üstündağ, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Oktay Öztürk, Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi'nin (2/1783) alt komisyon metni üzerinden görüşmelerine devam edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 02.47'de toplantıya son verildi.

18 Temmuz 2017 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.13

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Reşat PETEK (Burdur)

SÖZCÜ: Abdurrahman ÖZ (Aydın)

KÂTİP: Muhammet Emin AKBAŞOĞLU (Çankırı)

BAŞKAN – Değerli Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekilimiz, Anayasa Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarım, basınıımızın kıymetli temsilcileri; hepinizi Başkanlık Divanımız adına saygıyla selamlıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Şentop'un, İç Tüzük Teklifi üzerindeki görüşmeler sırasında konuşmaların mümkün olduğu kadar madde içeriğine bağlı kalınarak ve süreyi de makul kullanarak yapılması konusunda hassasiyet gösterilmesini istirham ettiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Dün, pardon, bugün -gece tarihi itibarıyla bugündü- 5'inci maddenin görüşmelerinin üzerinde kalmıştık. Yalnız, bir şey ifade etmek istiyorum arkadaşlar, 4 madde, dün saat malumunuz, 11.00'de başladık, gece saat herhâlde üç buçuk gibiydi, değil mi?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aslında ikide bitti de ikiden sonra Sayın Elitaş'ın özel seansı vardı.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – İki buçukta bitti.

BAŞKAN – Sadece Elitaş göze batıyor, diğer grup başkan vekilleri batmıyor.

Yani üç buçuk, dolayısıyla aşağı yukarı on beş saate yakın bir görüşme, arada belki birtakım yemek araları falan oldu, araları, onları düşersek aşağı yukarı 4 madde, madde başına asgari üç saatten görüşülmüş oluyor. Şüphesiz tabii, konuşma üzerine hepimiz vurgu yapıyoruz da malum, burası da Anayasa Komisyonu, ihtisas komisyonu Anayasa'ya göre, burada İç Tüzük teklifinin maddelerini -ki teknik düzenlemeler çoğu- bunları görüşmek gerekiyor. Konuşmak isteyen arkadaşlar var ve Komisyonumuzun üyeleri de Komisyonun çalışmalarını sürdürmesini istiyor yani madde üzerinde konuşulmasını, maddelerle ilgili bir açıklığa, vuzuha kavuşulmasını istiyor. Ben arkadaşlarımızdan bunu istirham ediyorum, mümkün olduğu kadar maddeler üzerinde konuşma ve süreyi de makul bir sürede tutmak... Her ne kadar Komisyonumuzun, malumunuz, bir süre sınırlaması öngörülmemişse de Komisyon gündemine hâkimdir, bununla ilgili daha önce de burada da bunu yaşadık, başka komisyonlarda da uygulamaları var, Komisyon bunu da temin edebilir ama İç Tüzük gibi önemli bir teklif görüşmesi üzerinde böyle bir noktaya varmayalım. Hepimiz bir makuliyet içerisinde birbirimize saygı göstererek bu süreci devam ettirelim. Ben istirham ediyorum, konuşmaları daha biraz makul seviyede tutmak ve madde üzerinde, madde içeriği üzerinde, bağlı kalarak sürdürmek noktasında bir hassasiyet olursa memnun olurum. Başlarken bunu ifade etmek istedim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu konuda kısa, birkaç dakika söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, tabii.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Komisyon Başkanı Mustafa Şentop'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve böyle bir teklif görüşülürken TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanının TBMM Başkanlığını temsil etmesinin doğru olmadığına ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, teşekkür ederiz.

Biz de Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak Komisyonumuza ve Komisyonu takip eden, Komisyona katkı sunan herkese başarılı ve iyi bir çalışma günü diliyoruz.

Hepimizin amacı, en kaliteli, en iyi müzakereleri gerçekleştirip muhalefette muhalefet, iktidarsa iktidar olarak yapılmakta olan çalışmaya en doğru katkıyı sunmak. Her ne kadar taban tabana zıt düşündüğümüz konular da olsa eleştiri sınırları içinde ve mümkün olduğu kadar zamanı da iyi kullanarak elimizden geldiği kadar en net, en etkili muhalefeti yapmaya çalışıyoruz ama şu ana kadar Komisyonun çalışmalarında kamuoyuna da yansiyacak, bizleri de üzecek, utandıracak herhangi bir şey olmadı.

Şunu ifade etmek isterim: Aslında söylediklerinize katılıyorum ama burada bırakırsak zaman zaman bazı tartışmalara sebebiyet veren bir yanlış anlaşılma oluyor, o da şu: Biliyorsunuz, tümü üzerindeki konuşmalarda 8 ya da 9 arkadaşımızın konuşması gerçekleştiikten sonra maddelere geçilmişti. O sırada sizinle de konuştuk, maddelere geçelim, tümü üzerinde görüş bildirememiş olan arkadaşlar maddelerde de bu imkâna sahip olsun.

BAŞKAN – Özür dilerim, onu sadece Engin Altay ve bir iki arkadaş daha demiştiniz, onlarla ilgili konuştuk yani geneliyle ilgili...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, şöyle, ben de tam şunu söylemek istiyorum: Şimdi, bir arkadaşımız daha önce geneli üzerinde konuştu veya bir maddede söz aldı, daha sonra bir başka maddede, o maddede geneli üzerinde değerlendirme yaptıysa zaten konuştuğu maddeyi belki biraz daha geniş ele almak gerekebiliyor, maddelerin birbiriyle bağlantısı var. Örneğin, televizyon yayını grup önerilerinden ayırarak konuşmak mümkün değil çünkü tarihsel sürecin tamamında hep birlikte anılmış bu ikisi.

O açıdan, ilk kez söz alan arkadaşlarımızın, geneli üzerinde bir değerlendirme yapıyor olmalarını makul karşılamak ve buna sabır göstermek gerekiyor. Burada da zaten o anlamda bir aksama yok. Açıkçası, engelleme her zaman bir hak ama Cumhuriyet Halk Partisi Grubu mümkün olan en etkin söylemlerle muhalefeti yapıyor ama bir engelleme noktasında söz alıp da saatlerce konuşup, buraya her maddede 60-70 arkadaş getirip bu işi uzatma gibi bir yolu tercih etmiş değiliz. Biraz önce sizin de atfettiğimiz, siz de buna karşılık bir kıfayetimüzakere önergesi getirmek gibi, özellikle İç Tüzük yapım aşamasında Parlamente'ya yakışmayacak bir uygulamayı getirmiş değilsiniz. Biz, her birimiz emek veriyoruz. Dün burada 6-7 arkadaşımız on beş saat aralıksız çalıştılar.

Bir diğer husus olarak da sizin varlığınızda şunu istihram edeceğiz: Biz biraz önce şakalaşarak da başladık, Sayın Ahmet Aydın “Ben buradayım.” diyor. Bu görüşmelerin Meclis Başkanı, yoksa bir Meclis Başkan Vekilinin varlığında yapılmasından daha doğal, daha tabii, daha yakışan bir durum yok. Ama Sayın Ahmet Aydın’ın kendi kişisel ajandası gereği başka programları olabilir veya sürekli burada olmayabilir ama bu Meclisin kendisinden hariç 3 tane daha Meclis başkan vekili var. Birisi Genel Kurulu yönetiyorsa Sayın Akif Hamzaçebi, Sayın Pervin Buldan bu görevi yapabilecek ve layıkıyla yapabilecek durumdadırlar.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Pervin Hanım trafik kazası geçirdi.

BAŞKAN – Geçmiş olsun dileyelim Pervin Hanım’a, bir kaza geçirmişti.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Kolu kırıldı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Öyle mi? Büyük geçmiş olsun. Ben bilmiyordum.

BAŞKAN – Nasıl durumu acaba?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Şu anda yatıyor, ameliyat oldu. Evde bir buçuk ay alçıda kalacak.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Geçmiş olsun.

BAŞKAN – Geçmiş olsun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu vesileyle de öğrenmiş olduk. Geçmiş olsun dileklerimizi sunuyoruz.

Onun dışında, zaman zaman Sayın Genel Sekreter geliyor, oraya, esniyoruz ama özellikle Kanunlar Kararlar Başkanı ki size, bize, iktidara, bütün gruplara katkı sağlaması gereken bir bürokrattır, görevi de Genel Sekreter Yardımcılığı bir idari görev olarak uhdesindedir ama burada Sayın Meclis Başkanına vekâlet etmesini kabul edilebilir bulmadığımızı ifade edeyim.

BAŞKAN – O konuda bir dikkatimiz olduğunu fark etmişsinizdir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Evet Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Meclis Başkan Vekilimizin de zaman zaman böyle ani, acele, kısa süreli işleri olduğunda Genel Sekreter veya Genel Sekreter Yardımcısı burada mutlaka bulunuyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Efendim, şimdi, Genel Sekreter Yardımcısı dediğinizde Kanunlar ve Kararlar Başkanı geliyor, bir de...

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Ama Genel Sekreter Yardımcısı aynı zamanda.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biliyorum, uhdesinde o görev var da şunu da söyleyelim Sayın Başkan: Meclis Başkanı yok, Pervin Hanım'ı saymayalım, üç başkan vekili yok, Genel Sekreter... Yani dün de söyledim, gülüştük, Kore gazisinin malının, mirasının dönüp dolaşıp Silahlı Kuvvetlere kalması gibi, böyle bir şey olmaz. Böyle bir teklif görüşülürken Kanunlar ve Kararlar Başkanı orada Meclisi temsil etmez, doğru değil. Bu konuda dün gösterilen hassasiyetin sürdürülmesini bekliyoruz, yoksa üç dakikaya, beş dakikaya bir şey dediğimiz yok zaten.

BAŞKAN – Kanunlar ve Kararlar Başkanı olarak değil, Genel Sekreter Yardımcısı sıfatıyla burada o arkadaş.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Sayın Başkanım, iki dakika...

BAŞKAN – Tabii, buyurun Sayın Aydın.

2.- TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Evet, öncelikle teşekkür ediyorum tüm değerli Komisyon üyelerine. Hakikaten yoğun bir mesai harcıyorlar, hepsine, iktidarıyla, muhalefetiyle ayrı ayrı ben de teşekkür etmek istiyorum; Sayın Başkan, Başkanlık Divanı şahsında hepimize teşekkür ediyorum. Oldukça istişareye dayalı, müzakerelerin en iyi şekilde yapıldığı bir Komisyon devam ediyor.

“Komisyon toplantılarında kim temsil eder?” diye baktığımızda, aslında İç Tüzük'ümüzün 30'uncu maddesi çok açık bir şekilde bunu düzenlemiş yani “Komisyon toplantılarına Başbakan veya bir bakan katılabilir. Başbakan veya bakan, gerekli görürse, kendi yerine, yüksek dereceli bir kamu görevlisine yazılı temsil yetkisi verebilir.” Şimdi, aynı yetki ve usulde paralellik ilkesi gereği, şu anda bu İç Tüzük hükümlerini yürütecek olan Meclis Başkanlığıdır, Meclis Başkanı da değil, Meclis Başkanlığı. Dolayısıyla Meclis Başkanlığını temsilen başkan vekili olabilir ya da nasıl ki bir bakan yerine bir genel müdürü, en önemli kanunda dahi yeri geldiğinde -başka bakan da temsil edebilir, 25 bakan var- bir genel müdürü ya da bir müsteşarı yerine oturabiliyor İç Tüzük'ten aldığı yetkiye dayanarak.

Aynı, yürütme organı olarak, İç Tüzük'ü yürütecek olan makam olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı da Başkan, başkan vekili, ya da imzayla temsil yetkili bir yüksek dereceli memuru, işte, bir Genel Sekreteri ya da Genel Sekreter Yardımcısını burada görevlendirebilir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yardımcı olmaz Başkanım.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Şimdi, şu var: Hakikaten doğrudur, İç Tüzük'tür, hepimizin önem verdiği bir gündem ve bu konuda mümkün merite zaten biz burada olmaya çalışıyoruz ama hukukiliğe bakınca, yapılan düzenlemede yerimize bir başka arkadaşımızın kalması da hukukidir, İç Tüzük'ün gereğidir. İç Tüzük'ü yaparken İç Tüzük'e uymak durumundayız. Biz buna rağmen mümkün merite, dediğim gibi, ben, arada bir birtakım başka yoğun işler oluyor, şu anda Pervin Hanım rahatsız, Ayşe Nur Hanım kürsüde, Akif Bey bilemiyorum burada mıdır, değil midir; böyle bir yoğun dönem de olduğu için... Ara ara dikkat ederseniz zaten gitsem de hemen geri gelmeye çalışıyorum. Bu şekilde hep beraber yürütelim istiyorum. Ben gerçekten dün keyif de aldım yani güzel müzakerelerin yürütüldüğü iktidarıyla muhalefetiyle uyumlu bir Komisyon çalışması yapıyor.

Ben hepinize tekrar teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783)
(Alt komisyon metni)

BAŞKAN – Sayın Ertan, 5'inci maddeyle ilgili, buyurun.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Uyarılarınızı dikkate almaya gayret edeceğim.

Ben de kendi adıma bu Komisyondaki görüşlerden çokça faydalaniyorum, gerçekten verimli tartışmalar da yürüyor ancak bir yandan da ülkenin gündemi bütün sarsıcılığıyla, oluşan olaylar sebebiyle devam ediyor. Bu konulara da değinmek bizim görevimiz.

Ben kısaca, 5'inci maddeye gelmeden önce, bu sabaha karşı altı insan hakları savunucusunun tutuklanmasına dair küçük bir açıklama yapmak istiyorum. Ben de yıllarca insan hakları mücadelesi veren, alanda çalışan biri olarak aslında iki yıldır Türkiye'de olan bitene her gün şaşırırmaya devam ediyorum, insanlar artık "Başımıza gelmeyen ne kaldı?" gibi söylemlere alışmış olsalar bile bu duruma alışmamak gerekiyor. Her daim hukuksuzluklara ve bu özgürlüklerin kısıtlanmasına dair ben olağan insan tepkisinin verilmesinden yanayım. Bu sabaha karşı olan söz konusu tutuklamanın da son dönemin en içi boş, en temelsiz bir tutuklama olduğunu söylemek istiyorum ve son derece üzgünüm, son derece öfkeliyim. İnsan hakları mücadelesi veren ve bütün hayatını buna adanmış insanların bugün demir parmaklıklar ardında olmasını kabullenemiyorum. Bu sabah tutuklanan arkadaşlarımız: Af Örgütü Türkiye Direktörü İdil Eser, aynı örgütten Veli Acu, Helsinki Yurttaşlar Derneğinden Özlem Dalkıran, İnsan Hakları Gündemi Derneğinden Günel Kurşun, İsveç vatandaşı Ali Gharavi ve Almanya vatandaşı Peter Steudtner. Örgüt üyeliği safsatısıyla tutuklanmışlardır. Hangi örgüt olduğu da belirtilmemiştir çünkü buna dair hiçbir delil yok. Gözaltındaki arkadaşlarımdan Nalan Erkem, Şeymus Özbekli, Nejat Taştan, İlknur Üstün ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldılar.

Bu Büyükkada toplantısı, yapılan otel baskını sonrasında işte otelde bir gizli oda olduğu ve orada toplandığı ve bir baskın yapıldığı haberleri bir anda basına yansımıştı ve on iki gün boyunca gözaltında tutuldular, hatta ilk on saati hiç kimsenin, kendi ailelerinin bile haberi olmaksızın gözaltında geçti. Bu,

evrensel hukuk ilkelerinin bile tamamen yasakladığı bir durumdur, gözaltında tecrit yani bu ilkeler bile, temel ilkeler bile o kadar göz ardı ediliyor ve ihlal ediliyor ki buna alıştırmaya çalışıyoruz toplum olarak.

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Direktörü Sayın İdil Eser TEMA Vakfından, Sınır Tanımayan Doktorlara kadar farklı uzmanlık alanında çalışan, çok sayıda hak örgütünde çalışan bir kişiliktir; kendisi bir yıldan uzun süredir de Af Örgütünün Türkiye Direktörlüğünü yürütüyordu.

Yurttaşlık Derneği üyesi Özlem Dalkıran, belki yolu sivil toplum alanında çalışmaktan geçen her milletvekilinin yakından tanıdığı bir kişiliktir. Sevgili Özlem eskiden Helsinki Yurttaşlar Derneği diye bildiğimiz Yurttaşlık Derneğinin yanı sıra Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesinin de kurucu üyeliğini yapmıştır; ayrıca, Af Örgütünün iki dönem başkanlığını ve farklı zamanlarda basın sözcülüğünü de yürütmüştür.

İnsan Hakları Gündemi Derneği Yönetim Kurulu üyesi Sevgili Günal Kurşun Türkiye’de uluslararası ceza mahkemesini en iyi bilen isimlerin başında gelir. Ceza hukuku alanında çalışmalar yürüten Günal, maalesef yüzlerce akademisyen gibi OHAL KHK’sıyla görevinden ihraç edilmiştir.

İnsan Hakları Gündemi Derneğinin saymanlığını da yapan Veli Acu genç yaşta olmasına rağmen yıllardır aktivist olarak hem de profesyonel olarak insan hakları örgütlerinde çalışan bir kişidir.

Ali Gharavi ve Peter Steudtner yıllardır insan hakları eğitimi veren, insan hakları programlarında kolaylaştırıcılık sağlayan iki değerli aktivisttir.

Sayın Başkan, değerli üyeler, birbirinden kıymetli bu on insan kimseden saklanmayan, proje takvimlerinde yer alıyor diye, aylar öncesinden bir çalışma kapsamında, İstanbul Büyükkada’da eğitim toplantısı yaptıkları esnada -öyle gizli saklı bir salonda da değil, otelin bir salonunda- 5 Temmuz 2017 Çarşamba günü gözaltına alındılar.

Onları yakından tanıyan ve insan hakları mücadelesi yürüten biri olarak da söyleyebilirim ki insan hakları örgütlerinde çalışanlar ücret kazanmazlar, çok düşük ücretlerle hayatlarını devam ettirirler. Onların mesai kavramları yoktur; hükümetlerden ve bütün iktidarlardan bağımsız olarak çalışırlar, hafta sonu izinleri, bayram izni gibi bir kavramları yoktur ve bu bakımdan sadece Büyükkada’da toplantı yapmalarının tek nedeni –ben bundan adım gibi eminim- ağır koşullar altında yürüttükleri çalışmalarını farklı bir ortamda yürütme ihtiyacı duydukları için, biraz nefes almaya fırsat yaratmak için orayı toplantı yeri olarak seçmişlerdi, başka bir anlamı yok. Söz konusu otelin ruhsatta yer aldığından farklı inşaatlara sahip olmasını “gizli odalarda toplantı” diye kamuoyuna sunmak açıkçası deli saçmasıdır, işgüzarlıktır, ciddiyetsizliktir. Otelde kaçak yapı bulunmasını bir zahmet ilgili belediye açıklasın. Oraya giden kimsenin inşaat planını bilmek gibi bir yükümlülüğü yoktur. Büyükkada’da gözaltına alınan on kişinin de Türkiye’de insan hakları mücadelesi yürüten herkesin de bu ülke adına tek bir gayesi vardır, o da bu ülkede insan hak ve özgürlüklerini geliştirmek, demokrasi standartlarını yükseltmek. Bu amacın hedefi tüm dünyada bellidir. İnsan hakları savunucularının eleştirilerinin hedefinde, her yerde, adı ya da ideolojisi fark etmeksizin hükümetler vardır. Bu arkadaşlarımızın, bu altı değerli insan hakları savunucusu arkadaşımızın da tutuklanmasının açıkçası Hükümeti eleştirmekten başka bir nedeninin olmadığını düşünüyorum bu tutuklamanın ve bu kadar çok yönlü manipülasyonun.

Bakın, 5 Temmuzdan bu yana anlamsız bir şekilde kendine bu konuyu dert edinmiş ve milletvekili sıfatı taşıyan bir şahsın iddiaları nelerdir, sizlere okuyorum: “Kendilerinin sözde insan hakları aktivisti olduğunu söyleseler de bu kişiler Gezi olayları zamanında Türkiye Cumhuriyeti’nin toprak bütünlüğünü bölmeye çalışan kişilerdir. Listede öyle birisi var ki FETÖ’nün akademik tetikçisidir. Bu tetikçi FETÖ/PDY terör örgütü kırmızı listeye alındığında ilk karşı çıkan ve Today’s Zaman’da köşe yazıları

yazan Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku Öğretim Üyesi Yardımcı Doçent Günal Kurşun'dur. Bu kişi daha sonra Çukurova Üniversitesinden ihraç edilmiştir." demiştir. Ya, gerçekten, biraz vicdan sahibiyse bu sözlerin yorumunu ben sizlere bırakıyorum. Birleşmiş Milletlerin, AB'nin tüm yetkili organlarının serbest bırakılmaları yönünde çağrı yaptığı bu insanlara "sözde insan hakları aktivisti" deme hakkını nereden elde ediyor bu şahıs, ben merak ediyorum. Günal Kurşun, az önce de dediğim gibi, çok değerli bir ceza hukuku uzmanıdır. Kendisi Today's Zaman'da sadece makale yazmıştır. Bunu bir iddia olarak ortaya atmak dahi ayıptır.

Değerli arkadaşlar, 5 Temmuz günü öğlen saatlerinde on kişinin gözaltına alınmasını aileleri ancak gece yarısına doğru tesadüfen öğrenmişlerdi, az önce de belirttim. Bu tarz bir gözaltı uygulaması, dediğim gibi, gözaltında tecrit uygulamasıdır. Temel hukuk kurallarının çiğnenmesi, bu kişilerin OHAL'e dayanılarak on iki gün gözaltında tutulmaları kabul edilebilir bir husus değildir. Zira gözden kaçan bir konu var, o da Hükümet adına görüş belirtenler istedikleri kadar "sözde" desinler, bu on kişi Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Savunucularının Korunması Bildirgesi'nin koruma ve güvencesi altındadırlar. Türkiye'nin de tarafı olduğu bu bildirge, devletleri insan hakları savunucularını korumak ve onların haklarını ihlal eden eylemlerden kaçınmakla yükümlü tutmaktadır. AKP Hükümeti asla kabul edilemeyecek bu adaletsizliği kamuoyunda meşru kılmak ve sürdürebilmek adına hakikati günlerce çarpıtmıştır. Gözaltında tutulan insan hakları savunucularını casusluk, komplo kurmak gibi temelsiz ve saçma ithamlarla suçlamıştır fakat bu nefretin esas nedenini biz gayet iyi biliyoruz. Cizre'de vahşet bodrumlarında yakılan insanları raporlaştıran bu kurumlardan intikam almak gerekiyordu. İşte, bu yapılıyor, açıkça gördüğümüz sonuç budur. OHAL uygulaması sonucu ülkede yaşanan ağır ve ciddi hak ihlallerinin tespit edilip dile getirilmesini önlemek gerekiyordu, bu yapılıyor. Bu sabah altı insan hakları savunucusunun tutuklanması, geride kalanlara da gözdağı vermekten başka bir mesaj içermiyor ancak herkes bilmelidir ki uzun yıllardır insan haklarına saygıyı korumak için büyük fedakârlıklar ve bedeller ödeyen insan hakları savunucuları benim tanıdığım kadarıyla böylesi baskılara hiçbir zaman boyun eğmezler.

Sayın Başkan, değerli üyeler; maddeye geçmeden önce, maddeyle ilgili olan bir diğer hususa daha değineceğim. Geçtiğimiz hafta, delinin biri kuyuya bir taş atmış misali bir gündemle meşgul oldu Türkiye kamuoyu, o da 15 Temmuz darbe girişiminde yer almış bir sanığın üzerinde "kahraman" anlamına gelen bir yazının olduğu tişörtle mahkeme salonuna kadar gelebilmesidir. "Gelebilmesidir" diyorum çünkü ben bu olayda idarenin payının olduğunu düşünüyorum. Bilindiği üzere, cezaevleri geçilmez kaleler gibidirler. Muhtemelen darbe girişiminde yer aldığı için ağırlaştırılmış müebbet istenen bu kişi de yüksek güvenlikli bir cezaevinde kalıyordu. Bir art niyet, bir gündem değiştirme çabası yoksa bu darbecinin değil üzerinde "kahraman" yazılı bir tişörtle çıkması, o mesajı ima edecek bir kâğıt parçası bile buldurması düşünülemez aslında. Bakın, içeride olan bir tutsağın çocuğuna hatıra olsun diye gönderdiği çiçek yaprağına "Örgüt propagandası yapılıyor." diye el konulan bir mekanizmadan bahsediyorum. Bu mekanizmanın o tişörtlü izin vermesi yahut görmezden gelmesi sadece hata olarak nitelendirilemez. Ben bu konuda ciddi şüphelere sahip biriyim.

Peki, bu işin sonunda ne oldu? AKP Genel Başkanından bakanına, bakanından sözcüsüne kadar bir anda kamuoyu tek tip kıyafeti tartışmaya başladı. Verdiği örnek ise en ağır insan hakları ihlallerinin yaşandığı, CIA'nin yeni işkence yöntemlerini denediği Guantanamo Üssü. Örnek verilen bu yerde insanlar yıllarca neyle suçlandıklarını bilmeden tutsak edildiler. Bu örneği yerden yere vurmak varken karşımıza tek tip kıyafet tartışması çıkarılıyor. Bir darbecinin gündem olmak için yaptığı saçmalık yine Allah'ın AKP'ye bir lütfü oldu. Üç gün içinde hazırlıklar tamamlandı, şimdi devlete karşı suçlar bakımından yargılanan herkese tek tip kıyafet giydirilecekmiş. 12 Eylülün o utanç görüntülerini bu topluma yeniden yaşatmakla ne hedefleniyor, ben gerçekten merak ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Hükümet bir yandan mahkemelerde utanç görüntülerinin hazırlığını yaparken diğer taraftan da üzerinde konuştuğumuz madde itibarıyla Meclis Başkanını fraktan kurtarmanın peşine düşmüş hâledir. Adı “frak” da olsa “takım elbise” de olsa bunların hepsi sonuçta giysidir, kıyafettir fakat iktidar hırsı ve iktidar olma meselesi öyle bir noktaya gelmiş ki kıyafette dahi kişiye özel düzenleme yapılabilir hâle gelmiştir.

Değerli arkadaşlar, az önce dediğim gibi, Sayın Meclis Başkanının içinde ukde olan bir meseledir bu frak giyme meselesi. Öncelikle, bizim anlayamadığımız husus, burada yapılan değişikliğin Meclise, Parlamento çalışmalarına nasıl verimli, etkin ve sağlıklı çalışır hâle getireceğidir. Öncelikle ben bunu sormak istiyorum: Nasıl düzenleyecek bu tek kişinin kıyafet meselesini? Aslında, bu madde dahi değişikliğin nedenini bize sunabiliyor. Teklifi sunan iki parti “Canımızı sıkkan ne varsa aradan çıksın.” yaklaşımındadır. Biri “katliam”, “Kürt”, “kürdistan” sözlerinin söylenmesine içerliyor, diğeri frak giyilmesine. Çözüm önerisi babında en sonunda söyleyeceğimi şimdiden söyleyeyim: Biz kimsenin ne giydiğine aslında karışmamalıyız ya da 56’ncı maddeyi toptan İç Tüzük’ten çıkaralım, olsun bitsin.

Değerli arkadaşlar, bu maddenin, değişecekse eğer, bir kişinin isteği doğrultusunda değil, herkesin önerileri alınarak ve bu Komisyondan, bu Meclisten çıkacak olan irade sonucunda değişmesi gerektiğini düşünüyoruz. Kılık kıyafete dair bir hüküm bulunmasın o zaman. Dünyadaki parlamentolardaki kılık kıyafet meselesini inceledik bu vesileyle, birçok ülkeyi görme şansımız oldu. Hepsine baktım neredeyse ve oradaki ülkelerin, Avrupa Birliğine üye ülkelerin hiçbirisinde parlamento iç tüzüğünde kıyafete dair bir yazılı düzenleme yok, bu işi daha çok teamüllere bırakmışlar ve şu ana kadar bir keyfilik bile söz konusu olmamış yani buna dair yansıyan hiçbir örnek olmamış. Mesela, Fransa’da 1981 tarihli Başkanlık Divanı kararı uygulanıyor. Erkekler için kravat zorunluluğu ve spor kıyafet yasağı getirilmiş, kadınlar için bir yasak söz konusu değil. İtalya’da sadece Senatoda geçerli olmak üzere kravat şartı bulunuyor, o da erkekler için. Genel Kurulda da, Meclisin her yerinde de kim ne giymiş, nasıl giymiş, biz karışmamalıyız. Ben bunun önünün açılmasının istismara yol açmayacağını düşünenlerdenim. Teamül kuralları da, Parlamento teamülleri de sonuçta parlamento hukukunun bir parçasıdır, yazılı olmasına gerek yok ve bu Parlamenteonun demokrasi zenginliğinin önemli bir kısmı da aslında teamül rejiminden kaynaklanıyor. Genel Kurul kendi sorunlarının çözümünü kendi içinde halletmiş durumdadır çoğu zaman.

Bu ülke çok sayıda kültürü barındırıyor; Ezidi’si, Türkmen’i, Kürt’ü, Laz’ı, Çerkez’i. İşte, bu halkların günlük yaşamlarında kullandıkları çeşitli yöresel ya da ulusal kıyafetleri de var. Bir gün, örneğin bu Mecliste Hemşinli bir milletvekili arkadaşımız yöresel kıyafetleriyle Genel Kurula geldiğinde ben eminim ki Meclis saygınlığından tek bir şey dahi kaybetmez, aksine özgürlükler hanesine büyük bir kazanım eklemiş olur ama şu anki duruma bakıldığında -Mecliste daha önce örnekleri yaşanmıştır- yöresel kıyafetleriyle gelen gruplar AKP toplantısına katılabiliyorken bizim toplantımıza gelen Çerkez gruplar Meclise alınmamıştır. Neden? Çünkü kıyafetleri uygun değil. Öncelikle, bu partilere göre ayrımcı uygulamanın sonlandırılması gerektiğini düşünüyorum. Buradan hareketle, yıllardır bizler bütün milletvekillerinin Meclise istediği kıyafetle gelmesini savunuyoruz. Bir erkek milletvekilinin kravat takmak zorunda kalmasının Meclis işleyişine etkisi aslında yoktur, saygılıktan bahsediliyor çünkü, saygınlık olması gerekiyor. Açıkçası, ben bir kadın milletvekili olarak Meclis kürsüsünde ya da Parlamento salonunda kravatlı, ceketli erkeklerin kavga gürlütlü görüntüsünü ya da havada uçuşan cinsiyetçi küfürlerini duymaktansa ne giymişlerse giymişler önemli değil, saygın bir adap çerçevesinde tartışılmasını görmekten yanayım, öyle bir Genel Kurul daha çok tercih ederim. Dolayısıyla kim kendisini hangi giysi içerisinde rahat hissediyorsa öyle gelebilmelidir diyorum. Zihinler değişmedikçe Meclis Başkanı frak giymiş ya da giymemiş, milletvekili koyu renk ceket pantolon giymiş, bunların aslında önemsiz detaylar olduğunu düşünüyorum. Frakı çıkarıp koyu renk takım elbise giyecek olan

Meclis Başkanının aslında önemli olan tarafsızlığını sağlamasıdır. Eğer bu tarafsızlığını sağlayamazsa, o kürsüden 550 milletvekilinin adına değil de seçildiği siyasi parti adına konuşup halkın temsilcilerine -parantez içinde, tırnak içerisinde- “had bildirme” söylemine girişiyorsa aslında biz bunu kabul edemeyiz. Meclis Başkanı İç Tüzük’ün 56’ncı maddesiyle uğraşmasın, onu bu Komisyon üyeleri mutlaka çözüme kavuşturacaktır diye düşünüyorum. Bu değişiklik teklifinin mimarı ve sahibi olan Meclis Başkanının şu günlerde yapması gereken çok daha önemli bir iş vardır: Eğer Meclisin onurunu korumak istiyorsa, şu anda cezaevlerinde olan ve Başkanlığını yaptığı bu Meclisin üyesi olan milletvekillerinin haklarını korumalıdır. Eş Genel Başkanımız Sayın Selahattin Demirtaş bugün Meclis Başkanlığına bir mektup yazmıştır, bunu bugün grup toplantımızda Sayın Osman Baydemir de okudu. Adalet Bakanlığı Anayasa Mahkemesine bildirdiği dilekçede tutuklu milletvekillerinin yasama faaliyetlerinin engellenmediğini söylemişti. Aslında bir milletvekilinin tutuklu olması bu ülkenin ayıbıdır, bunu tekrarlar belirtmek istiyorum ve arkadaşlarımız yasama faaliyetleri dâhil bütün faaliyetlerden alıkonulmuş durumdadır. Anayasa Mahkemesinin hâlâ bir karar vermemesi bir utançtır, bir utanç kaynağıdır. Milletvekillerinin yeri Meclistir. Sayın Selahattin Demirtaş’ın bir talebi olmuştur örneğin: SEGBİS’le Parlamento grup toplantılarına katılımının sağlanmasını talep ediyor, bu konuda görüş bildirmesini bekliyoruz.

Öte yandan, Eş Genel Başkanımız HDP Milletvekili Sayın Selahattin Demirtaş’ın tutukluluğu üzerinden 250 günden fazla süre geçmiştir, buna karşın hâlâ tutuklu olduğu dosyanın duruşma günü belirlenmemiştir. Çünkü Sayın Demirtaş’ın tutuklanmasına neden olanlar da biliyorlar ki kendisini içeride tutmak şu anki politikanın bir parçasıdır ama Sayın Demirtaş’ı orada, daha fazla, kimse tutamayacaktır. Sayın İsmail Kahraman, milletvekilliği görevi devam eden Eş Genel Başkanımız Sayın Selahattin Demirtaş hakkında herhangi bir fezlekeye konu olmayan ve yeni bir suç isnadı anlamına gelen bir hukuksuz uygulamanın dayatıldığını görüyor ve izliyor. Bu konuyla ilgili derhâl bir açıklama yapmalıdır. Bizim beklentimiz ve HDP seçmenin beklentisi, Türkiye kamuoyunun beklentisi bu yöndedir. Bu hukuksuzluğun bir an önce ortadan kaldırılması için Adalet Bakanıyla bir görüşme gerçekleştirilmelidir.

Az önce de belirttiğim gibi, Meclis Başkanı frakı, takım elbiseyi dert etmesin, biz o konuyu gerçekten çözeriz. Bırakın isteyen şal-şepik, isteyen kıras fistan giysin ya da çerkezka giysin, dileyen de koyu renk takım elbise giysin.

Özcesi, söylemeye çalıştığım şey, 56’ncı maddenin pek çok ülke gibi İç Tüzük’te yeniden düzenleme yapılmaksızın çıkarılması gerekiyor. Bu Parlamentonun gücü bu düzenlemeyi kaldıracak hâldedir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ertan.

Buyurun Sayın Üstündağ.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Başkan, değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri, Değerli Meclis Başkan Vekili, değerli basın mensupları; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, iç tüzükler parlamento hukukunun en önemli düzenlemelerinden biri ve parlamento hukuku sürekli olarak gelişen bir hukuk dalı. Dünyada parlamentoların gelişim süreci incelendiğinde kralın hâkimiyetinin temsilcisi olan hükümet ile halkın hâkimiyetinin temsilcisi olan parlamentoların mücadelesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Parlamento, kanun yapmak üzere halk tarafından tamamen veya kısmen seçilmiş kişilerin oluşturduğu kurumsal yapı ve bu yapıyla kral ya da

hükümet arasındaki ilişkileri ifade etmektedir. Demokrasinin hızla yayılması neticesinde demokratik temsilin önemli unsurları olan parlamentoların sayısı da dünyada hızla artmakta ve içinde bulunduğumuz çağ parlamentolar çağı olarak nitelendirilmektedir. Geleneksel olarak parlamentolar kanun yapma ve hükümeti denetleme yetkisine sahip farklı görüşlerin ifade edildiği ve siyasi kararların alındığı en önemli merkezler olarak tanımlanmaktadır. Parlamentoların da diğer kurumlar gibi görevlerini yerine getirebilmelerini sağlayacak belirli usul kurallarına ihtiyaçları vardır. Parlamentoların yerine getirdikleri yasama işlevi özellikle kişilerin hak ve menfaatlerini doğrudan etkilemeleri sebebiyle önem kazanmaktadır. Hak ve menfaatlerin korunması ve güvence altına alınabilmesi için mevzuatın hazırlanmasından yürürlüğe girmesine kadarki süreci belirleyen kurallar ve bu kuralların yorumlanarak uygulamaya konulmaları son derece önemlidir. Parlamentolar egemenlik hak ve yetkilerini kullanan organlar olduğundan parlamento hukuku da bu hak ve yetkilerin kullanılmasını olumsuz bir şekilde etkilememeli; aksine, etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamalıdır.

Parlamento hukukunun kaynakları arasında özellikle Meclislerin çalışmalarını düzenleyen ve siyasi hayata yön veren metinler olan iç tüzüklerin önemli bir yeri vardır. İç tüzükler yasama organı tarafından yapılan ve yasama organının kendi iç yapısı ile çalışma düzenine ilişkin kurallardır. İç Tüzük her Meclisin bir nevi iç kanunu olarak kabul edilir. Anayasa Mahkemesinin bir kararında da belirtildiği gibi, İç Tüzük'ün norm yaratıcı karakteri onu diğer Parlamento kararlarından ayırmaktadır. Anayasa'mızın 95'inci maddesinin 1'inci fıkrası "Türkiye Büyük Millet Meclisi, çalışmalarını, kendi yaptığı İç Tüzük hükümlerine göre yürütür." demektedir. İç Tüzük biçimsel bakımdan bir Parlamento kararı biçimindedir, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu tarafından kabul edilir ve Cumhurbaşkanı tarafından yayınlanma zorunluluğu olmadan Meclis tarafından "karar" başlığı altında Resmî Gazete'de yayımlanır ve yürürlüğe girer. Meclislerin çalışmalarını düzenleyen düzenleyici belgeler olan iç tüzükler bir bakıma Parlamento hayatının Anayasasıdır. İç tüzükler Parlatentonun etkililiğini ve verimliliğini belirleyen, milletin iradesinin Meclis çalışmalarına tam olarak yansımını sağlayan, teknik yönü de olsa özellikle iktidar ile muhalefet arasındaki ilişkiyi düzenlemesi yönüyle siyasi niteliği ağır basan, norm koyan metinlerdir. İç tüzüklerin siyasi hayat üzerinde etkileri oldukça fazladır. İç tüzüklerle Anayasa'yla Meclislere verilmiş görevlerin yerine getirilmesi garanti altına alınır. Yasama organının çalışmalarını daha demokratik bir ortamda yapabilmesi için siyasi parti gruplarıyla siyasi parti grubuna mensup olsun ya da olmasın tüm milletvekillileri arasından dengenin sağlanması açısından İç Tüzükler önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda, gerek 1961 Anayasası'nda gerekse 1982 Anayasası'nda yer alan İç Tüzük'ün tüm siyasi parti gruplarının Meclis faaliyetlerine üye sayıları oranında katılmalarını öngören hüküm de iç tüzüklerin taşıdıkları siyasi rolü ortaya koymaktadır.

Değerli arkadaşlar, görüldüğü gibi Meclis İçtüzüğü iktidar ve muhalefet ilişkisini ve aynı zamanda da hareket alanını belirleyen en önemli düzenlemelerdendir. Millî iradenin Mecliste nasıl belireceğini, milletvekillerinin ve parti gruplarının millî iradeyi nasıl ortaya koyacağını Meclis İçtüzüğü belirler. Millî irade en demokratik yöntemlerle yapılsa dahi İç Tüzük eğer demokratik değilse ve milletvekilleri millet adına kendilerini ifade edemiyorlarsa orada gerçek bir demokrasiden bahsetmek mümkün değildir.

Bir iktidarın demokratik olup olmadığı muhalefete bıraktığı hareket alanıyla ölçülür. Gelişmiş demokrasilerde iktidar muhalefete ne kadar katlanabilirse muhalefetin tespitlerini ve çözüm önerilerini dikkate alırsa o iktidar o ölçüde millî iradeye ve demokrasiye bağlıdır.

Getirilen düzenlemeye, özellikle MHP'nin, muhalefet partisi olarak destek vermesi çok konuşuldu. Bir muhalefet partisinin milletin kendisine verdiği muhalefet görevini bırakıp kendi sesini, dolayısıyla aynı zamanda muhalefetin sesini kısacak bu düzenlemeyi desteklemesi gerçekten düşündürücü. Bunu

MHP'nin genel iç işleyişine bir müdahale olarak değil, aynı zamanda bu kararların muhalefet partilerini, özellikle Cumhuriyet Halk Partisi ve diğer muhalefet partilerini etkilemesi açısından, sadece MHP'nin bir iç kararı, iç işleyiş kararı, siyaset kararı gibi düşünülmesi de mümkün değil.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – İktidarın getirdiği bazı kanunlarda ortak tavır almak...

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Oktay Bey, sizi kızdırmak için yapmıyorum bunu, bu gerçektir, benim yaptığım tespit.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Evet, o noktada haklı da yani beraber, ortak...

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Tabii, bu da yapılabilir yani ben sizi özellikle tahrik etmek veya partinizi zan altında bırakmak anlamında söylemiyorum. Burada sadece “Ya, size ne MHP'nin kararından?” diye bazen konuşuluyor, o açıdan bu sadece sizi değil bizi de etkileyen, muhalefeti de etkileyen, Türkiye Büyük Millet Meclisini etkileyen bir karar olduğu için bu eleştirilere de doğal olarak muhatap olmayı kabul etme gibi bir durumla karşı karşıyasınız diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, hâlbuki, büyük Türk milletine yapılacak en önemli görev demokrasiye, Meclise sahip çıkmak, Mecliste kısıtlamasız ve mümkün olduğu ölçüde millî iradenin sesi olmaktır. MHP'nin son zamanlardaki siyaset tarzı, biraz önce söylediğim gibi, kendi iç sorunu olmaktan çıkmış ve ülkedeki genel siyaseti de muhalefete ilişkin...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Teklife dair düşüncelerinizi söyleyin de MHP'nin son dönemdeki siyaset tarzından ziyade, teklife dair ne söylüyorsunuz? Eleştirilerinizi bununla sınırlayın.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Ben ilk defa konuşuyorum, ben konuşayım, cevap verirsiniz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İktidar ortağsınız, eleştiriler...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Hiçbir katkınız yok, en azından bu yönüyle katkınız olur.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Oraya geleceğim Sayın Parsak.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Size ne MHP'nin iç işlerinden...

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – İşte bu, tam da bunu söylüyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bir saniye.(Gürültüler)

Ben bir taraftan memnuniyet duyuyorum yani Anayasa Komisyonu, Türkiye'deki bütün sorunların dile getirildiği, hepsinin çözümünün arandığı bir komisyona dönüştü. Yani tepeden tırnağa, Türkiye'nin bütün sorunları konuşuluyor.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Sayın Başkan, siz de benim dediğimi anlamamışsınız galiba.

BAŞKAN – Böyle bir komisyonun başkanı olmakla iftihar ediyorum ama biraz da İç Tüzük'ü konuşup şu 5'inci maddeye bir bakabilirsek arada, boş zamanlarımızda, iyi olur diye düşünüyorum.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Sayın Başkanım, bizatihi tam da İç Tüzük'ün kendisini konuşuyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aynen, aynen, bravo.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Burada, biraz önce de Sayın Parsak aynı şekilde, benim söylediğim işte buydu. “Size ne MHP'nin iç işleyişinden veya siyasetinden?” dediği noktada.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Hayır, hayır “Size ne MHP'nin iç işlerinden?” dedim.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Sizin yaptığınız bu kararlar, sizin bu politikalarınız, bizim muhalefetteki sesimizi kısıyorsa...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – E gelin efendim, böyle olmasın diye mücadele verin. Siz de ana muhalefet partisisiniz, sorumluluğunuz var.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Oraya geleceğim, biraz sonra oraya da geleceğim.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Siz sorumluluğunuzu yerine getiremediğiniz gibi...

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Sayın Başkanım, bunları süremden herhâlde kısmıyorsunuz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Muhalefeti kısarak sorumluluk yerine getirilmez ama yani.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Üstündağ, devam edin siz. (Gürültüler)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Siz iktidarsınız artık.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Biz iktidar olsak o zaman neler olduğunu görürsün.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Değerli arkadaşlar...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Fiili koalisyon ortağsınız.

MURAT EMİR (Ankara) – Biz bu soruları millet adına soruyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Muhalefette böyleyken iktidar olsanız Allah muhafaza yani, vallahi.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Evet yani sen böyle rastgele konuşmazdın, daha dikkatli olurdun. (Gürültüler)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Hayır konuşursa ne olur? Rastgele konuşursa ne olur?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Sayın Üstündağ konuşuyor, dinleyelim Sayın Üstündağ'ı.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Değerli arkadaşlar, başta söylediğim gibi, ben bunu MHP'yi tahrik etmek için veya tazyik etmek için söylemedim. Bu bir gerçek, siyaseten de bu noktada eleştirileri de göğüslemek zorunda olduğunuzu sadece ifade ettim yani bizi de etkileyen bir nokta olduğu için. Yoksa Cumhuriyet Halk Partisini etkilemeyen, Meclisteki muhalefeti etkilemeyen, millî iradenin Mecliste nasıl organik olarak, fonksiyon olarak görev yapacağını belirleyen bir noktada etkiliyorsa, ben burada –kusura bakmayın- MHP'nin bu kararını eleştiririm ve siz de değerli arkadaşlarım, buna katlanmak durumundasınız.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Sadece “Tutarlı ol.” diyoruz, tutarlı ol. Kendi geçmişini de hatırla. (Gürültüler)

MURAT EMİR (Ankara) – Millet eleştiriyor, millet.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Bizim geçmişimizi herkes bilir, bizim geçmişimiz Türkiye Cumhuriyeti'nin geçmişiyle eş değerdir, onu özellikle belirtmek istiyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, özellikle, teklifin 1'inci maddesi, 14'üncü maddesi, 15'inci ve 16'ncı maddelerinde, bu maddeler incelendiği zaman...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Öztürk, sizin de geçmişinizde... (Gürültüler)

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Başkanım, müdahale edecek misiniz? Konuşamıyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Afyon'da iki kere benzin aldım...

BAŞKAN – Arkadaşlar, değerli arkadaşlar, Sayın Üstündağ konuşamıyor.

Arkadaşlar...(Gürültüler)

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Onlara dair çok şey söylediler. Geçen de böyle gelip söylediniz “Kampanya dahi yürütemediniz.” diye.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Çıktın mı hiç sokağa Afyon'da?

BAŞKAN - Sayın Parsak...

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Ben o kadar çok tahrik edecek bir şey de söylemedim ama.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Ben 45 vilayette bu kampanyaya çalışma yapmışım, onun üzerinden Afyon’da benzinlikte durdum da, bilmem ne de... Bunlar ancak dışarıda...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O zaman kurtaramayacağınız işlere hiçbir zaman...

BAŞKAN - Sayın Parsak, Sayın Özel... (Gürültüler)

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Burada Milliyetçi Hareket Partisinin son dönemdeki siyaset anlayışını değil...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İktidarcılık oynarsan muhalefet seni eleştirir kardeşim. (Gürültüler)

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Bu, İç Tüzük’le ilgili arkadaşlar, İç Tüzük’le ilgili.

BAŞKAN – Arkadaşlar... (Gürültüler)

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu İç Tüzük’e asla destek vermeyiz.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Deyin ki: “5’inci maddesinin şurası şöyle olsa daha iyi olur.”

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Parsak, dinlersin, söz alır cevap verirsin.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Sayın Parsak, müsaade ederseniz devam etmek istiyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir dakika. (Gürültüler)

Sayın Üstündağ’a verdim sözü.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Sayın Başkanım ne zaman MHP’ye bir laf etsek hepsi beraber ayağa kalkıyorlar.

BAŞKAN – Ama şimdi, şöyle, arkadaşlar, sorun da biraz şuradan kaynaklanıyor yani hepimiz insafla bakalım. Genel siyaseti konuşursak bu tür şeylere yol açarız. Kılık kıyafetten bahsediyoruz ya, konu bu, şu anki madde bu.

Sayın Üstündağ, buyurun.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Sayın Başkanım, aslında ben bu kadar cevap verilecek, ayağa kalkılacak, tepki gösterilecek sözler de söylemedim; aslında en hafifini söyledim,

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Haydi, bir ağırlımı görelim. (Gürültüler)

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Daha sertini de söylemedim.

Devamlı kendinizin Türk milletinin bekası için çalıştığınızı iddia ediyorsunuz, bir tarafta da Türk milletinin iradesini sakatlayacak metinleri beraber getiriyorsunuz. Bu nasıl oluyor arkadaşlar? (Gürültüler)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Artık eleştiri de kaldırmıyorsunuz ya!

BAŞKAN – Arkadaşlar... Sayın Özel...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Siniriniz kaldırmıyorsa katılmayın ya, Allah Allah.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Bunları yapıyorsanız eleştiriye de katlanacaksınız arkadaşlar, bunu söylüyorum yani.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Değerli Başkanım, şimdi, teklifin 1'inci maddesi, teklifin 14'üncü, 15'inci, 16'ncı maddeleri incelendiğinde MHP'nin görüşlerini yansıtan maddeler olduğunu özellikle görüyoruz. Nitekim, bu maddeler 1'inci, 14'üncü, 15'inci, 16'ncı maddeler, Meclisin verimli çalışmasına, engelsiz, muhalefetsiz çalışmasına dair maddeler değil. Özellikle, MHP'nin kendi dünya görüşünü ortaya koyan metinler olduğunu görüyoruz. Bu maddeler nedir? Ant içme konusu, pankart, döviz getirme konusu, bunların verimli bir Parlamento çalışmasıyla bir ilgisi var mı? Yok. Türk milletinin tarihi ve ortak geçmişine yönelik hakaret ve ithamlar, milletvekillerinin ödenek ve yolluklarının kesilmesi ile geçici çıkarma cezasının Meclisin verimli çalışmasıyla, engelsiz çalışmasıyla ilgisi var mıdır? Yoktur. Getirilen teklifte, özellikle hızlı ve engelsiz bir yasama faaliyetiyle ilgili olan maddeler 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11 ve 12'nci maddeler. Bunun yanında, şu anda görüşmekte olduğumuz 5'inci madde, 10'uncu madde ve 13'üncü maddeler ise daha çok eylemli İç Tüzük uygulamalarının İç Tüzük genel hükümleri içerisine getirilmesiyle ilgilidir. Burada yapılan görüşmelerde maddeler üzerinde birçok eleştiri getirildi. Bence şekil şartı gibi dursa da –özellikle görüştüğümüz maddede-frac giyme ve beyaz kelebek kravat takma konusu önemli bir ritüeldir, özellikle dünya meclislerinde, parlamentolarda. Bu, kişiye özel bir değişiklik sistemidir değerli arkadaşlar. Meclis Başkanının istediği bir değişiklik olup ben de diyorum ki bir kişi için –değil mi- bir maddeyi değiştirmeye gerek yok, İç Tüzük gibi çok önemli bir maddeyi. Bence Meclis Başkanı Meclis Başkanlığına talip olmayıp böyle bir sorunla keşke karşı karşıya kalmasaydık diye düşünüyorum.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN - Başkan vekilleri de var.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Sizde problem yok, siz taşıyorsunuz gördüğüm kadarıyla Sayın Aydın.

7'nci maddedeki, milletvekilinin daha önceki konuşmasını düzeltme hakkı önemli bir uygulamadır. Bu hakkın yazılı olarak yerine getirilmesi mümkün değildir, olmamalıdır. Eğer sözlü olarak yaptığı bir konuşmayı sözlü olarak düzeltemiyorsa orada bir dengesizlik söz konusudur. Değerli arkadaşlar, “Tashih tenhada olmaz.” diye bir husus vardır. Tashih tenhada olmaz, aleni olur, apaçık olur. Bunu özellikle sizlerin dikkatine sunuyorum.

14'üncü, 15'inci ve 16'ncı maddelerde muğlak, subjektif hususlarla milletvekilinin disiplin işlemine tabi tutulması kabul edilebilir bir durum değildir. 16'ncı maddeye göre milletvekilinin ödenek ve yolluğunun kesilmesi söz konusudur. Peki, bir aylık ödenek dışında eğer bir milletvekili birden fazla ihlal yaparsa o zaman diğer ayların ödeneklerini de acaba kapsayacak mıdır? Bu hükmün lafzı bu konuda açık bir hüküm içermemektedir. Eğer bir ay içerisinde dört defa ihlal yapan bir milletvekili belki birkaç tane maaşının kesilmesi söz konusu olduğu zaman diğer ayların ödeneklerini de –maaş sözünü geri alıyorum, çünkü bu bir maaş değildir, biraz sonra söyleyeceğim, ödenek ve yolluktur, bu önemli bir ayrımdır- o zaman milletvekili biraz daha diline hâkim olamıyorsa belki de hiç yolluk ve ödenek alamama gibi bir durumla da karşı karşıya kalacak mıdır? Bu niye önemlidir arkadaşlar? Milletvekillerinin aldıkları ücretler, maaş değil, ödenek ve yolluktur değerli arkadaşlar. Nedir bu? Ödenek ve yolluk: Bir milletvekilinin çalışmalarını yaparken kullanması amacıyla verilen ödeneklerdir. Bu nedenle bu ücretleri maaş gibi algılamak mümkün değildir ve kesilmesiyle de bizihi milletvekilinin fonksiyon olarak milletvekili görevini yapmasını engelleyecek bir duruma kendimizi sokmuş oluruz, bu da son derece sakıncalı bir durumdur değerli arkadaşlar.

Değerli arkadaşlarım, teklif sahipleri İç Tüzük değişiklik teklifi yaparken, savunurken...

Ha, şunu da söyleyeyim: Ben farkındaysanız tekrara düşmemek için burada konuşulan maddelerle ilgili birçok konuyu bir tarafa bıraktım çünkü bu birkaç defa, hatta çok defa konuşuldu. Özellikle konuşulmayan noktaları maddelerde daha çok...

BAŞKAN – 5’le ilgili hiç konuşulmadı, 5’i konuşuyoruz da biz.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Meclis Başkanı...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Komisyon üyesi ve ilk kez söz alıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Niye öyle oldu acaba?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Düzenlen dolaylı yoksa her maddede söz alsa...

BAŞKAN – Ha, Komisyon üyesi olmayanlar belki daha fazla konuştu Komisyonunda.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Komisyon üyesi olmayan İç Tüzük’e laf söylemesin mi?

BAŞKAN – Söylesin tabii ki. Komisyona da birilerini seçmiş partiler, ihtisas komisyonuna, eğer...

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Şimdi, Değerli Başkanım, ne dediğinizi anlayamadım mırıldanarak konuştuğunuz için ben çok duymadım.

BAŞKAN – Diyorum ki: Hani, 5’inci maddeyle ilgili de hiç konuşulmadı.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Ben 5’inci maddeyle ilgili konuştum. Frak giyinemiyorsa Meclis Başkanı Meclis Başkanı olmasaydı diyorum. Bir kişiye özel bir değişiklik yapılması doğru değildir diyorum arkadaşlar. Bu 5’inci maddeyle ilgili Sayın Başkanım, özellikle en son kısım ile ilgili.

BAŞKAN – Bitti mi 5?

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – İkinci cümleyle ilgili.

Değerli arkadaşlar, bunu niye söyledim? Konuşulacak aslında çok şey var, burada özellikle maddeler üzerinde antidemokratik uygulamalar, milli iradenin tam olarak yansımaya yönelik engeller özellikle muhalefetin görevini yapamamasına olmasına dair hükümler, nerede bir engel konulabileceksin bu iyice hesaplanmış ve bütün, bu şekilde maddelere dökülmüş. Ben bunu söylemek istedim tekrara düşmemek için onlara girmedigimi söylemiş oldum.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, teklif sahipleri, özellikle dikkatimi çeken, İç Tüzük değişikliği teklifini savunurken değişikliklerin bir kısmının daha önceki yıllarda partilerin uzlaştıkları maddeler olduğunu ortaya koymaya çalıştı. Hâlbuki müzakere anlayışı içerisinde kazan kazan ve al ver yöntemleri yapılmaktadır. Burada bu müzakerelerde özellikle Sayın Elitaş’ın sadece işine gelen o kısımları alıp uzlaşamadıkları hususları bir kenara bırakarak sanki bütün olarak olmasa da o konuda uzlaşmış ve burada bir uzlaşma iradesi varmış gibi konuyu ortaya koyması bence doğru değil. Örnek olarak vereyim: Torba yasa uygulamasının son bulmasına karşılık grup önerilerinde kısıtlama konusunda yapılan müzakerelerde torba yasa ortadan kaldırılmadan sadece grup önerilerinde bir rıza varmış gibi göstermek tam anlamıyla bir şark kurnazlığıdır arkadaşlar, bu doğru bir yöntem değildir. Televizyon yayınlarında kısıtlamanın kaldırılması karşılığında uzlaşılan hususlar da aynı mahiyettedir.

Değerli arkadaşlar, gruplar arasında yapılan müzakereler bir bütündür. Müzakerelerde görüşülen hususları parça parça kullanmak yanlıştır. O zaman Kıbrıs görüşmelerinde tamamlanmayan müzakereler sonucunda Maraş bölgesinin iskâna açılmasını Türk tarafı kabul etti diye Rum kesiminin hak iddia etmesi gerekir ki böyle bir şey söz konusu dahi olamaz çünkü Maraş bölgesi de müzakerelerin bir bölümüdür. Eğer genelde bir uzlaşma yoksa o noktada da, Maraş noktasında da bir uzlaşma iradesinin olduğunu söylemek mümkün değildir değerli arkadaşlarım.

Değerli arkadaşlar, diğer bir konu: İç Tüzük’ün tasarısı olarak getirilme yasağı karşısında bu teklif gerçekte bir Hükümet ve Cumhurbaşkanı tasarısıdır. Yani yürütme organı tarafından önümüze getirilen bir dayatma tasarısıdır. Milletvekillerinin kendi özgür iradeleriyle getirdiği bir düzenleme isteği asla değildir. Bu bile bu teklifin ne kadar hukuk dışı ve demokrasiye uygun olmayan bir nitelikte olduğunun bir göstergesidir.

Değerli arkadaşlar, bu İç Tüzük değişikliği istemi mühürsüz Anayasa değişikliğinin bir uzantısıdır, bunu herkesin kabul etmesi gerekir. Demokrasiye uygun olmayan anayasa değişikliklerinin mevzuatımıza hızlıca şırınga edilmesinin önünü açmak için getirilen bir düzenlemedir. Bu İç Tüzük teklifi sırf Meclisin verimli çalışması için getirilmemiştir. Bu İç Tüzük teklifi toplum vicdanında kabul görmeyen, OHAL şartlarında, üstelik seçmen iradesini sakatlayan bir propaganda sürecinin sonunda zorla kabul ettirilmiş bir Anayasa'nın devlet düzenine intibakını amaçlayan bir saikle alelacele getirilmiş bir düzenlemedir. Bu İç Tüzük teklifi milletvekillerini zapturapt altına almayı amaçlayan bir düzenlemedir. Bu İç Tüzük teklifi yeni Anayasa hükümlerinin muhalefeti susturarak sessizce uygulanmasını sağlamayı amaçlayan bir niteliktedir. Kaldı ki toplumsal kabulleniş ve meşruiyet tartışmaları arasında sözde başkanlık sisteminin bu ülkede hayata geçmesi, değerli arkadaşlarım, mümkün değildir. Toplumsal direnç bu kadar yoğun ve etkinken, halka rağmen bu düzenlemeler bir gün mutlaka duvara toslayacaktır. Bu itibarla, büyük bir toplumsal uzlaşıyla demokratik bir devlet düzenini, demokratik bir parlamenter sistemi, muhalefete geniş bir hareket alanı bırakan, milletvekillerinin ifade özgürlüğüne sonuna kadar imkân veren bir İç Tüzük'ü mutlaka bu ülkeye getireceğiz. Bu olana kadar hem mühürsüz Anayasa'ya hem de antidemokratik İç Tüzük uygulamalarına sonuna kadar karşı çıkmaya devam edeceğimizi ifade ediyorum ve beni dinlediğiniz için hepimize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, kısa bir söz talebim var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Parsak.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'n, Muğla Milletvekili Akın Üstündağ'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun saygıdeğer milletvekilleri, hepimizi öncelikle saygılarımla selamlıyorum.

Tabii, günlerdir yürütmekte olduğumuz bir İç Tüzük değişikliği çalışmasında bugün de biraz önce Sayın Üstündağ'ın, gene kendinden önceki Cumhuriyet Halk Partili hatiplerin, kimi zaman diğer HDP'li hatiplerin de yaptığı gibi teklife ilişkin değerlendirmeleri ya da eleştirileri sunmak yerine Milliyetçi Hareket Partisinin belli bir dönemde, son dönemde, ilk dönemde, neyse çok da fazla önemli değil, Milliyetçi Hareket Partisinin siyaset anlayışına yönelik, eleştiri sınırlarını aşan, işin açıkçası, bu çalışmalarımıza herhangi bir katkı da sağlamayacağı açık olan yöndeki değerlendirmelerini Milliyetçi Hareket Partisi adına asla kabul etmediğimizi beyan ediyoruz.

Bu cümleden olmak üzere, tıpkı Anayasa Komisyonu çalışmalarında da hep ifade ettiğimiz gibi, bu tarz değerlendirmelerin özellikle de ana muhalefet partisinin bir milletvekiline yakışmadığını da düşünüyoruz. Bize göre de doğrusu şudur Sayın Üstündağ: Böylesi önemli çalışmalar yapılırken, davet de geldikten sonra, grup başkan vekili nezdinde bir katılım da sağlandıktan sonra, orada o çalışmalarda bulunup “Bu maddenin doğrusu böyle olmalıdır...” Şimdi, mesela, 5'inci maddeyi konuşuyoruz, “Burada, işte, kıyafete ilişkin hükümler var, yani kıyafete ilişkin hükümlerde Cumhuriyet Halk Partisi olarak bize göre işin doğrusu şöyledir, böyledir.” diye öneriler getirmek dururken ki biz bundan ancak istifade edebiliriz deriz ki çalışmalarımız esnasında hani belki gözümüzden kaçırdığımız bir şey vardır, biz de deriz ki “Evet, faydalı, katkılı bir eleştiri, bir öneri getirildi.” Bu değerlendirilir ama bunlarla

hiç alakası olmayan bir vaziyette, “Milliyetçi Hareket Partisinin son dönemlerde takip ettiği siyaset anlayışı” diye başlayan cümleler, bu Komisyonun çalışmalarına da hiçbir katkı sağlamaz, işin açıkçası Komisyonumuzun üyesi Sayın Üstündağ’a da yakışmaz.

Ondan hareketle, şunu da gene ifade edeceğim, biraz önce zabıtlara geçmediyse diye: Özellikle Sayın Grup Başkan Vekili Özel’in, yani bizim eleştirilere cevap kabilinden, bakın, ben normalde geneline dair değerlendirmelerimi yaptıktan sonra maddelere ilişkin çok fazla konuşmamayı tercih ediyorum çünkü geneline ilişkin yaptığımız değerlendirmelerde söyleyeceğimizi söylüyoruz, maddelere ilişkin konuşmalarda da daha ziyade dinlemeyi tercih ediyoruz. Ama, yani bu yönde bir eleştiri geldiğinde, buna cevap verirken “Afyon’a gittiğimde iki tane benzinliğe uğradım, durum hiç iyi değil. İşte, sizin Afyon’da kampanya yürütemediğiniz söyleniyor.” filan gibi, konumuzla da alakası olmayan, benim siyaseten çok şık da bulmadığım değerlendirmelerini de en azından kendisine yakıştırmadığımı ifade etmek durumundayım. Çünkü, o sözünü ettiğiniz Anayasa çalışmaları esnasında, işin doğası gereği, çalışmaları yürüten, en önde bu yönde çalışmalar yürüten bir milletvekili olarak, tabii ki Türkiye’nin dört bir tarafında, Edirne’den Şanlıurfa’ya, Gaziantep’ten, işte, yani aklınıza gelebilecek bir sürü yerde, hani en uzaklarını böyle aklıma getirmeye çalışıyorum, pek çok ilde çalışmalar yürütürken elbette ki kendi ilimizde belki biraz daha az çalışma yapmış olabiliriz ama bu çalışmalarda, bizim şahsımız adına değil, Milliyetçi Hareket Partisi adına ne derece doğru hareket ettiğimizi, orada yaptığımız çalışmalar esnasında bizzat müşahede ettik. Zaten, yüzde 70’e yaklaşan bir “evet” oyuyla bu Anayasa referandumunun seçim çevrem olan Afyonkarahisar’da sonuçlanmış olması da sizin burada yürütebileceğiniz her türlü tartışmayı boşa çıkarmakta, anlamsız kılmakta. Benim seçim çevremdeki seçmenim kararını benim de çalışmalarımı yürüttüğüm “evet” yönünde kuvvetli bir şekilde vermiş ve tüm tartışmaları noktalamış. İşte, biz de ondan hareketle diyoruz ki ta bu çalışmaların başından beri de: Siz, her ne kadar bunu meşru saymasanız da çeşitli yakışsız yakıştırmalarda bulunsanız da aziz Türk milleti 16 Nisan tarihi itibarıyla iradesini ortaya koymuş, kararını vermiş ve işi bitirmiş. Artık biz, o irade doğrultusunda gerekli olan değişiklikleri yapmak durumundayız. Onlardan bir tanesi İç Tüzük. İç Tüzük çalışmalarına ilişkin olarak bizim yaklaşımımız bu, doğrusunun da bu olduğunu düşünüyoruz. Ama, bir an için sizin söylediğiniz eleştiriler gibi düşünebilir milletimiz, onu da önümüze gelen ilk seçim sanığında görürüz, bizim tavrımız mı benimseniyor, yoksa sizin tavrınız mı benimseniyor, aziz Türk milletinin bu yönde vereceği her türlü karara da saygılıyız. Yani, “Milliyetçi Hareket Partisi olarak sizin son dönemlerde yürüttüğünüz siyaseti doğru bulmuyoruz.” derse milletimiz, bizi o yönüyle siyaseten cezalandırır. Türk milliyetçiliğinin gereği odur ki Türk milletinin bu yöndeki iradesine de saygı duymak zorundayız, biz duyarız ya da sizin tahmin ettiğinizin tam aksine “Biz Milliyetçi Hareket Partisinin bu yaklaşımını, bu siyasetini doğru buluyoruz.” der, getirir Milliyetçi Hareket Partisini Cumhuriyet Halk Partisinin de üstüne taşır, getirir Milliyetçi Hareket Partisine “Beni sen yönet, iktidar gücünü doğrudan doğruya sana teslim ediyoruz.” der, o durumda ona da tabii ki saygılıyız ve her duruma da elli yıla yaklaşan yarım asırlık tecrübemizle hazırlıklı vaziyetteyiz.

Ondan dolayı bir istihdamda bulunayım, bugün muhtemelen gene gecenin geç vakitlerine kadar çalışmalar yürüteceğiz, hele ki konuşan bizim Komisyonumuzun üyesi, yani Komisyonumuzun dışında zevahiri kurtarma kabilinden, Facebook siyaseti diyebileceğimiz, tırnak içerisinde...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Öyle bir milletvekili yok burada.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Sizi değil, size söylemiyorum.

Gelip sadece burada konuşmasını yapıp, bunun çekimini yapıp, ondan sonra da sosyal medyada paylaşıp tüm vazifesini ifa ettiğini düşünen milletvekili arkadaşlar da var yani onları bir kenarda bırakalım. Sayın Üstündağ Komisyonumuzun üyesi, biz dün de birlikteydik, bugün de birlikteyiz, yarın

da birlikte olacağız. Dolayısıyla, ondan istirhamımız, Milliyetçi Hareket Partisinin siyaset anlayışına dair değerlendirmelerini bir kenara bırakıp teklife, özellikle de söz aldığı 5'inci maddeye ilişkin... Şimdi, bakıyorum, üzerinden geçtik, mesela 3'üncü maddeye ilişkin de değerlendirmeleri var Sayın Üstündağ'ın, işte 15'inci maddeye dair de var. Ben onları da dinlemeyelim demiyorum da şöyle belki yaparsak daha faydalı olur: Mesela, disiplin cezalarına ilişkin sözler söyledi, ben gene kulak vermeye çalıştım ama 15'inci maddede onları söylediğiniz vakit, biz de değerlendiririz bu doğrudur, degildir, biz de kanaatlerimizi bildiririz, Komisyon çalışmalarının amacı da bu zaten. Yani, belki arada doğru bir şey söylersiniz, faydalı, katkılı bir şey söylersiniz, biz de onu dikkate almış oluruz.

Saygılarımla selamlıyorum sizi.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Arkadaşlar, 5'inci maddeyi görüşemeyecek miyiz?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Görüşürüz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Nasıl görüşürüz ya, öyle şey olur mu? Bizim de vazifemiz geneli üzerinde görüştük, yani bir sistemi var herhâlde bu için.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kısa birer cevap hakkımızı biz de kullanalım.

BAŞKAN - Sonra maddelere geçtik, şimdi de 5'inci maddeye geldik ama 5'inci maddeyi konuşamıyoruz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ama efendim, Sayın Parsak istediğinde cevap hakkını veriyorsunuz.

BAŞKAN – Tabii, ama Sayın Parsak niye istedi acaba? Yani bir yerden başlamayalım, başından niye istedi Sayın Parsak?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkanım, Sayın Parsak her konuşmasında 16 Nisan “millî irade” vurgusu yapıyor, Yüksek Seçim Kurulunun açıkça kanuna aykırı kararı, o ilanın sakatlandığını da çok iyi biliyoruz.

BAŞKAN – Hani, nereden biliyorsunuz ya, Yüksek Seçim Kurulu karar verdi.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Üstündağ, tamam, isminiz geçti, veriyorum ama müsaade edin 5'inci maddeyi görüşelim, devam edelim çalışmamıza. Anayasa Komisyonu olarak çalışıyoruz, genel siyaset tartışmalarını burada yapmayalım lütfen. Ha, başka bir çok mekân var bunları yapmak için.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, çok rica ediyorum, Sayın Parsak benim ismimi söyleyerek...

BAŞKAN – Sayın Üstündağ'a veriyorum.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Senin benim ismimi söyleyerek sataştığını da...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya, o hak sende de var, bende de var.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Ben “Sayın Parsak” demedim hiç.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

4.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, şimdi, hem benim hem Sayın Akın Üstündağ'ın bu konuda söyleyecek sözleri var ama iyi niyetinizi de suiistimal etmeyeceğiz ama çok kısa bir şey söyleyelim.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak temel prensibimiz şudur: Muhalefet partisine muhalefet etmeyiz. Bir muhalefet partisi kimliğini taşıdığı müddetçe MHP'ye asla ve asla hiçbir Cumhuriyet Halk Partili hatip bir sataşmada bulunmadı, bulunan varsa da tarafımızdan her zaman uyarıldı. Ama, ne zaman ki geçen senenin haziranından itibaren, hatta aramızda “Ya, MHP AKP'ye selektör mü yapıyor?” tartışmasının başladığı günden itibaren, Milliyetçi Hareket Partisi kendi tercihi olarak bir iktidar partisi refleksi göstermeye başladı, tarafımızdan da bu tutumu eleştirildi.

Bugün buradaki Sayın Akın Üstündağ'ın da bizim de geçmişte söz alan bütün hatiplerimizin de eleştirileri muhalefet yapma biçiminize yönelik değil, bir muhalefet partisiyken iktidar partisiiyle birlikte hareket edip iktidar partisi refleksi göstermenize yöneliktir. Burada size “Neden muhalefeti bıraktınız, neden iktidara geçtiniz?” eleştirileri yapılır ama burada sizden beklenen, iktidar partisi gibi davranıyorsanız iktidar partisi olgunluğunda, herhangi bir eleştiriye karşı böyle, bütün sinir uçları açıkta, havadan, buluttan nem kapan bir şekilde en sert tepkileri göstermek değildir. Çünkü, madem ki iktidarsınızdır, bu konuda artık tahammül sınırlarınız bir muhalefet partisinden çok daha ileride olmak zorundadır. Siz, mevcut iktidar partisi ki tahammülsüzlüğüyle eleştiriyoruz onları, onların tahammülünün bile fersah fersah altında bir tutum geliştirirseniz, bu sürekli karşılıklı atışmaya döner.

Komisyonunda bir Cumhuriyet Halk Partili milletvekilinin yaptığı eleştiriler üzerine Milliyetçi Hareket Partisinin bir tahakküm kurmasına sesiz kalmamızı kimse beklemesin. Sizinle...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Tahakküm değil.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya, o sizin değerlendirmeniz.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Sizin konuyla hiç alakası olmayan Afyonkarahisar'da benzinlik muhabbeti...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O ayrı, o ayrı, ona geleceğim.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Tabii ki cevap vereceğim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Elbette vereceksiniz Sayın Parsak, zaten mesele şu.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – “İktidara muhalefet ediyoruz, muhalefetteyken iktidar oluyoruz.” gibi, bunları eleştirebilirsiniz, söyleyebilirsiniz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Elbette söyleyeceğiz.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Emin olun, dün mesela on altı saat çalıştık ve sonuna kadar hiçbir şey söylemedim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Parsak...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Anayasa çalışmalarından bu yana da pek çok milletvekiliniz yani “Tebrik ediyorum, derviş gibi çok sabırla dinleyebiliyorsunuz.” falan dedi. Ben onlarda değilim ama...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Parsak, siz sözü aldınız ben dinledim, ben aldım yine siz konuşuyorsunuz. Bu sefer...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – İç Tüzük'te şahsiyatla uğraşmamak da aynı zamanda bize emredilmiş bir durumdur.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Parsak...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Konumuzla hiç alakası yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Parsak...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Afyon benzinliğe gitmişsiniz. Ben nasıl ispat edeceğim şimdi onun size böyle olmadığını?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Parsak ben şunu söyleyeyim, birincisi: “Cumhuriyet Halk Partisinin milletvekilleri üzerine tahakküm kurduymayız.” dediğimiz konuşan milletvekilimizin konuşması sırasında ona sürekli bir şey söylemeniz. Bu, doğru değil, yoksa her zaman söz hakkını kullanmanızı, cevap vermenizi sizden fazla savunmak bizim görevimiz, bu ayrı bir şey, bunu hep yapıyoruz. Ama Facebook siyaseti dediğiniz, o Facebook siyaseti siz eğer bu kadar tavizi vermişken oturup da deseydiniz ki “Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütün yayınları olur. Genel Kurulla çakışmadığı saatlerde Komisyon toplantıları dahi yayınlanır.” Kimse o şarjı az telefonla uğraşıp da kendisinin sesini kitesine ulaştırmaya uğraşmazdı. Esas mesele, mademki iktidarcılık oynuyoruz; iktidardan, kaliteli bir iktidardan beklenen hamleleri yapmak da sizden beklenir o zaman. Benim size söylediğim geçmişte de “Kedi buradaysa ciğer nerede? Madem muhalefetsiniz neden sesimizi kısıyorsunuz? Madem iktidarsınız nerede bakanlık?” derken fiziken bakanlık değil, sadece iktidara destek vermek değil, irade kullanmak, bu ülkedeki demokrasi alanını genişletmekle ilgili iradeleri kullanmaktan bahsediyoruz. Kaldı ki şunu söyleyeyim: Tutanaklara bile geçmediğini tahmin ettiğim ve size tuttuğunuz pozisyonu kendi ilinizde dahi savunamadınız eleştirisini getirdiğim mesele...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Sonuç ortada.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...“Türkiye’yi gezdim ilimde 70 aldım.” diyorsunuz ya ilinizde 1 Kasım’da AKP MHP toplamı 80, sizin oyunuz 17, AKP’den kayıp ne kadardır bütün çalışmalarda yüzde 1,5-2.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Asıl orada sorun: “Kedi oradaysa, ciğer nerede?” diye. Orada sorun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ha, yüzde 17’den 7’ye düşmüşsünüz. “Kedi buradaysa ciğer nerede?” tartışmasını ya AKP’yle Afyon’da yapın.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Kim diyor?

BAŞKAN – Arkadaşlar, bunları mı konuşacağız burada?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Buradan sonra da tutup da şey demeyin...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Oradaki yüzde 10’un Milliyetçi Hareket Partisinden kaybolduğunu nereden çıkartınız?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Onu aranızda müzakere edin, özelse biz çıkalım.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Burada değil diyor, aranızda konuşun diyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – AKP’yle aranızda müzakere edin, övünülecek bir sonuç almadınız, övünülecek bir sonuç almadınız. Onu da bilin.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Yüzde 70 övünülecek bir sonuçtur.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tabii, tabii.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Millet demiş ki, ben “evet” kampanyası yürütürken Afyon’daki seçmenin yüzde 70’e yakını “evet” demiş, bitti.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Her beş MHP’liden dördünün “hayır” dediği bir süreçten bahsediyoruz. Siz devam edin, 80’den 40’a, 40’dan 35’e devam edin düşürmeye. O sizin bileceğiniz iş. İktidar gibi davranırsanız iktidar gibi eleştirilirsiniz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Arkadaşlar... Arkadaşlar...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Komisyon çalışmalarlarıyla ilgili 181’inci madde hükmü açık. Bunun için 110 milletvekilinin imzasına falan gerek yok. Komisyon da televizyon yayımının yapılmasını isteyen bir milletvekili bununla ilgili bir kanun teklifi verir, sürecine göre de işler.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Ben de izin almadan konuşabilir miyim Sayın Başkan?

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Kabul edilir kabul edilmez, bunlar ayrı şeyler ama bu yönde bir tane öneriniz yok. Derde şifa bir tane öneriniz yok.

BAŞKAN - Arkadaşlar, ben bu Komisyonu çalıştırmak mecburiyetindeyim.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Başkanım...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Verdik. Bilmeden konuşuyorsunuz? Hangi kanun teklifimiz verdik de kabul edildi?

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Verin. Verin de “Gelmedi.” deyin Sayın Kayışoğlu, verin.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Veriyoruz ama kabul görmüyor.

BAŞKAN – 5’inci maddeyi görüşüyoruz.

Sayın Üstündağ’a söz veriyorum. Sayın Sancar’ın söz talebi var, söz vereceğim, devam edeceğiz.

Başka tedbirlere zorlamayın.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Verin de “Bu noktada bizim teklifimiz gelmedi.” deyin.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ayıp ya!

BAŞKAN – Sayın Parsak...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan, niye bu tarafa sürekli eleştiri... Tahrik buradan geliyor, siz bu tarafa konuşuyorsunuz, çok enteresan yani.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, siz yeni geldiniz.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Sayın Başkanım...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Ben dünden beri, siz yokken ben buradaydım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Dinlediniz mi Sayın Üstündağ’ın konuşmasını? Daha önce hiç yoktu bu. Sayın Üstündağ konuştu, MHP’den bahsetti, Sayın Parsak’tan bahsedildi, söz hakkı doğdu. Yani böyle.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Biliyorum efendim.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Siz ortasında geldiniz mevzunun ondan yorum yapıyorsunuz.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Ama böyle karşılıklı alışkın olduğumuz bir şey değil.

BAŞKAN – Sayın Üstündağ, buyurun.

5.- Muğla Milletvekili Akın Üstündağ’ın, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Şimdi, Sayın Başkan, ben bağırmasını iyi bilirim de nezaket olarak bağırmadan konuşmayı tercih ediyorum böyle saygın bir komisyon önünde. Fazla yüksek ses çıkınca haklılık oranı artacak diye bir şey yok. Yani ben burada çok basit bir şey söyledim. O kadar basit ki aslında, Oktay Bey'den daha fazla reaksiyon beklerken Sayın Parsak daha fazla reaksiyon gösterdi.

Benim söylediğim çok basit. Buna cevap vermenizi de -Sayın Özel'in dediği gibi- gayet doğal karşılarım. Yani bizim eleştirmimize eleştiri... Benim söylediğim farklı bir şey. Aynen şunu demişim... Yani "Size ne MHP'den!" lafları söylendiği için buna ilişkin olarak söylüyorum ki bu İç Tüzük'le ilgilidir, ilgisiz diye bir şey yoktur. Tam da başta söyledim, Parlamento hukukunun en önemli düzenlemelerinden olan İç Tüzük -konuşmamı iyi dinlediyseniz- aynı zamanda da bir siyasi alan yaratıyor. İşte bunu konuşuyoruz. Bu da tam da millî iradeyle ilgili, demokrasiyle ilgili, her şeyle ilgili.

Şimdi burada ben ne demişim? "MHP'den size ne!" Yani "Bize niye karşıyorsunuz? İstedüğümüz gibi hareket ederiz."e yönelik olarak, buna ilişkin olarak...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Kararı millet verir, o anlamda söyledim. Sadece size de değil, başka herkes için söyledim. Hiç kimseye...

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Sayın Parsak, müsaade edin, siz konuşurken ben dinliyorum çünkü.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Allah Allah! Böyle mi müzakere ediliyor ya!

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama böyle olmaz ki!

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Ben "Niye böyle yaptınız?" demedim farkındaysanız. "Niye böyle davranıyorsunuz? Niye iktidar gibi?" demedim. Sadece şunu söyledim: "Size ne MHP'den!" şeyine karşılık "MHP'nin son zamanlardaki siyaset tarzı kendi iç sorunu olmaktan çıkmış yani kendi iç işleyişi olmaktan çıkmış ve bu sadece MHP'yi ilgilendirmeyen bir noktaya gelmiştir. Dolayısıyla toplumun tüm kesimlerini -ki bu İç Tüzük'teki gibi, daha önceki Anayasa değişikliğindeki gibi, ondan önceki dokunulmazlık gibi- ve Meclisteki diğer muhalefet partilerini de etkiliyor. Dolayısıyla bu siyasete dair yani MHP'nin bu siyasetine dair eleştirilerin dile getirilmesi de gayet doğaldır." demişim. Bunda cevap verecek bir şey yok ki? Yani benim söylediğim bu.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Öncesini okuyun.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Hayır, hayır bu.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Öncesini okuyun da. Öncesini okuyun, öncesini, öncesini, sonra oraya gelin.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – "Düşündürücü" yani "bu şekilde düşündürücü" demişim.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – "AKP'yle nasıl birlikte hareket ediyorsunuz?" dediniz ya.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Ya "Niye böyle yapıyorsunuz?" dememişim. Bakın, ben bir hukukçu olarak kelimeleri çok iyi seçerim. Yani dikkat ederseniz gayet özenli seçilmiş, "düşündürücü"...

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Akın Bey, biz de hukukçuyuz, oduncu değiliz.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Demişim ki mesela, aynen söylüyorum, Sayın Parsak, söylüyorum, ne demişim: "Getirilen düzenlemede özellikle MHP'nin muhalefet partisi olarak destek vermesi çok konuşuldu." Bak, bu. Bakın, buna niye cevap veriyorsunuz, onu anlamadım yani "Çok konuşuldu." Bir tespit bu.

BAŞKAN – Peki...

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Şimdi, değineceğim bir iki nokta var ismim zikredildiği için değerli arkadaşlar. Şimdi, Sayın Parsak dedi ki...

BAŞKAN – Sayın Üstündağ, daha bitiremeyeceğiz herhâlde bu karşılıklı konuşmayı?

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Yok, yok, bu çok öneri getirmez.

Değerli arkadaşlar 5'inci maddeyi görüşüyoruz ve geçen dört maddede de Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak değişiklik önergesi verdik. Sayın Parsak “Siz hiç katkı sunmuyorsunuz.” dedi. 5'inci maddede sundum işte. “Kişiye özel düzenleme yapılamaz.” Frak giymek, beyaz kelebek takmak zoruna gidiyorsa Meclis Başkanı giymesin. Belki ondan sonraki Meclis Başkanı “Ben giymek istiyorum.” diyecek.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Giyebilir, engel yok ki. Bu düzenleme itibarıyla Meclis başkan vekilinin frak giyerek oraya oturmasına hiçbir engel yok.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Benim demek istediğim farklı bir şey yani bunu saptırmayın şeyinden.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Yok saptırmıyorum, ben fikrimi ifade ediyorum.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Benim dediğim farklı bir şey Sayın Parsak. Şimdiye kadar hiç yapmadığınız bir şeyi yapıyorsunuz yani konuyu farklı bir şekilde, demagojiyle kapatmaya çalışıyorsunuz.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Demagoji değil, cevap veriyorum.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Ben kişiye özel düzenleme yapılmadığını söylüyorum.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Sayın Üstündağ hukukçusunuz, Allah aşkına şu hükmü okuyun.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Evet, okudum.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Frak yasaklanıyor mu, frak mecburiyeti mi kalkıyor, lütfen onu okuyun.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Benim söylediğimi tekrar tekrar edip...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – İlk günden Grup Başkan Vekilimiz Sayın Akçay bunu ayrıntılarıyla ifade etti size.

ADEM YEŞİLDAL (Hatay) – Ya isteyen giyebilir, engel yok ki.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Kişiye özel düzenleme yapılıyor burada. Meclis Başkanının böyle bir hassasiyeti olduğu, ben bunu söylüyorum. Böyle bir hassasiyeti olan birisi lütfen aday da olmasın, Meclis Başkanı da olmasın diyorum. Bu, gayet net bir şey.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Türk milletinin iradesinin Mecliste... Yani Türk milletinin iradesinden bahsettiğiniz için. İşte, bu İç Tüzük de millet iradesini nasıl ete kemiğe büründüreceğinizin Mecliste bir çalışmasıdır. Yani burada sadece “Türkiye milletinin iradesi” kelimesini bütün anlamlarından ayırarak kullanmak doğru değildir. Şu andaki İç Tüzük değişikliğinin millet iradesini sakatlayan, fesada uğratan, millet iradesini tam olarak ortaya konmasını engelleyen bir nitelikte olduğunu söylüyorum. Bu da...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Size gene kıyamam, yanlışlıkla ağzınızdan “Türkiye milleti” diye çıktı, onu düzeltin.

BAŞKAN - Sayın Parsak...

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Yani nasıl?

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – “Türkiye milleti” çıktı ağzınızdan, ben gene kıyamam size, onu düzeltin isterseniz.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Hayır ben “Türk milleti” dedim.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – “Türkiye” dediniz. Ben söylemiş olayım, zabıttan bakın.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Şimdi, değerli arkadaşlar, benim meramım şu: Bunun da sizin derin bir çelişkiniz olduğunu söylüyorum. Hem “millet iradesi” diyeceksiniz hem de geleceksiniz, millet iradesinin burada ortaya konma şekline karşı aleyhte bir tutum sergileyeceksiniz. Bu çelişkiyi ben ortaya koymaya çalıştım.

Bir de en az altı yedi defa “Akın Üstündağ’a yakışmadı.” dediniz. Ben şimdiye kadar hem sosyal hayatımda hem meslek hayatımda hem de siyasi hayatımda kendime yakışmayanı hiç yapmadım. Benim düşüncelerimi ortaya koymak bana yakışan bir şeydir.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – “Bu, daha çok yakıştı.” diyelim, meseleyi çözüme kavuşturmuş olalım.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Bana halkın verdiği bir görevdir.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Sayın Üstündağ’a çok yakıştı. Sayın Başkan düzeltiyorum, Sayın Üstündağ’a çok yakıştı.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Ama siz söz almadan devamlı bu şekilde, daha önce de aslında çok fazla da yapmadığımız şekilde konuşmayı engelleyici tavırlar içerisinde bulunmak da bence bir Komisyon olarak da size yakışmadı.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Ben düzeltiyorum, size çok yakıştığını ifade ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Öztürk’ün talebi var, vereceğim.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, çok önemli bir konuda bir dakikalığına, yani Sayın Parsak’ın kullandığının onda 1’i kadar bir süre istiyorum. Önemli bir satışma oldu çünkü.

BAŞKAN – Ama, tamam da, Murat Bey, şimdi, Sayın Üstündağ ile Sayın Parsak arasında geçen bir şey var.

MURAT EMİR (Ankara) – Yok, yok. Komisyonla ilgili bir konuyu...

BAŞKAN – Ama, yani, yarım saattir bunu konuşuyoruz.

MURAT EMİR (Ankara) – Yok, yok, Sayın Başkan, Komisyonla ilgili...

BAŞKAN - Lütfen müsaade edin de burayı da ben idare edeyim artık.

MURAT EMİR (Ankara) – Yok, ama, Sayın Başkan, bir dakika sizden...

BAŞKAN – Sayın Öztürk’e veriyorum.

MURAT EMİR (Ankara) – Komisyonla ilgili satışma oldu, 63’e göre düzeltme hakkımı kullanacağım.

BAŞKAN – Şimdi, bakın, aslında o konuyu da açmış olmanız çok iyi oldu. 63, malumunuz, Genel Kurulun çalışmalarıyla ilgili. Komisyon çalışmalarıyla ilgili düzenlemenin bölümü ayrı. Eğer dersiniz ki...

MURAT EMİR (Ankara) – Bakın, ben söz almadan da konuşabilirim ama bana bir dakika sizin vereceğinizi düşünüyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bir dakika, lütfen...

Şimdi, eğer “63’ü burada uygulayalım.” diyorsanız, o zaman Genel Kuruldaki bütün usulleri buraya aktaralım.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ne oluyor? Gruplara yirmişer dakika; lehte ve aleyhte 2 kişiye onar dakika; bitirelim o zaman.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, Komisyonla ilgili bir satışmayla ilgili durum var, onu düzeltmem gerekiyor. Bundan daha doğal ne olabilir?

BAŞKAN – Yani, “İşimize geleni uygulayalım Genel Kuruldaki hükümlerden, diğerlerini uygulamayalım.” dersiniz olmaz.

MURAT EMİR (Ankara) – Bunu sizin arzu etmeniz lazım, siz bu Komisyonun Başkanıyorsunuz. Ben demin söylediğimi...

BAŞKAN – Tamam, evet. Onun için ben de diyorum ki: 5’inci maddeyi görüşüyoruz arkadaşlar, 5’inci maddeyi konuşalım.

MURAT EMİR (Ankara) – Tam da onunla ilgili Sayın Başkan.

BAŞKAN – 6’yla ilgili, 7’yle ilgili ne dersiniz 6’da söyleyin, 7’de söyleyin diyorum ben de.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, bana bir dakika verirseniz emin olun teşekkür edeceksiniz sonucunda.

BAŞKAN – Sayın Öztürk...

MURAT EMİR (Ankara) – Bir düzeltme yapacağım, bir düzeltme yapmak zorundayım.

BAŞKAN – Şahsınızla ilgili mi?

MURAT EMİR (Ankara) – Hayır efendim, Komisyonla ilgili.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Komisyon üyemize bir dakika söz verin.

BAŞKAN – Ama olmaz ki böyle, yani, hepimizin her konuyla ilgili düzeltme işi olmaz ki.

MURAT EMİR (Ankara) – Ama, bakın...

BAŞKAN – Şahsınızla ilgili varsa... Bakın, Sayın Üstündağ mevzu oldu, Sayın Üstündağ’a verdim.

MURAT EMİR (Ankara) – Komisyon üyesiyim, Komisyon çalışması yaptım. Komisyondaki yaptığımız çalışmalar görmezden geliniyor, bunu düzeltmemiz gerekmiyor mu Sayın Başkan?

BAŞKAN – Ama o ayrı.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Çalışma düzeniyle ilgili bir söz talep ediyorum Başkanım.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ama Alt Komisyon üyemiz.

BAŞKAN – Anlıyorum, tamam da, yani, her şeyi düzeltmeye kalkarsak bizim de söyleyeceğimiz şeyler var.

MURAT EMİR (Ankara) – Bakın, bir defa...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Alt Komisyon üyemiz.

BAŞKAN - O zaman bu Komisyon toplantısını düzeltmelere tahsis ederiz, bu oturumu.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Başkanım, çalışma düzeniyle ilgili bir söz talebim var.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Lütfen...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Başkanım, çalışma düzeniyle ilgili söz talep ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Öztürk...

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Parsak sizin yetkinizi gasbediyor. Duyuyor musunuz Sayın Başkan?

BAŞKAN - Kâfiyse, Sayın Parsak, siz de şey yapmayın.

Ben Sayın Sancar'a vereyim, devam edelim, lütfen...

MURAT EMİR (Ankara) – Hatibi konuya davet etmek sizin göreviniz.

BAŞKAN – Tamam, peki, Sayın Sancar, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Siz orada oturduğunuz sürece Sayın Parsak'ın herkese laf atmaya, söz söylemeye hakkı yok, bir.

BAŞKAN – Sayın Sancar, buyurun.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Başkanım, ben çalışma düzeniyle ilgili söz istiyorum.

MURAT EMİR (Ankara) – “Bizden istifade edin.” diye öyle böbürlenmeye hakkı yok, iki.

Biz de zaten Komisyon çalışmaları da televizyonda yayınlansın diye vermişiz; okusun bundan sonra, üç.

BAŞKAN – Sayın Sancar, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Okumadan, dinlemeden muhalefete böyle yaklaşmaları da son derece yanlış.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Asıl şimdi siz Başkanın yetkisini gasbediyorsunuz yani görevlerini, yetkilerini hatırlatarak.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Başkanım, ben çalışma düzeniyle ilgili söz talep ediyorum.

BAŞKAN – Bir dakika.

MURAT EMİR (Ankara) – Biz tutanaktan konuşuruz, belgeli konuşuruz ve her söylediğimizi de sizin suratınıza böyle koyarız.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Asıl şimdi siz Başkanın ve Başkanlık Divanının yetkilerini gasbediyorsunuz.

MURAT EMİR (Ankara) – Bir dakika istedik ama vermiyorsunuz, ben de böyle konuşurum.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni) (Devam)

BAŞKAN – Sayın Sancar, lütfen, buyurun Hocam.

MURAT EMİR (Ankara) – Bakın, okuyun, ona göre oylatın.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Öncelikle, tabii, bu tartışmaya ilişkin birkaç söz söyleme ihtiyacı duyuyorum.

BAŞKAN – Söylemeseniz daha memnun olurum.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Yok, hayır. Sayın Parsak'ın bugün çok fazla müdahale edici, çok fazla gergin bir hava içinde olduğunu gördüm. Sürekli...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Yani, sataşma hiç olmasın, emin olun hiç sesimi çıkarmam, dinlerim yani.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Bakın, işte, şimdi de onu yapıyorsunuz. Deminden beri...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Siz 5’inci maddeye dair konuşmanıza “Sayın Parsak” diye başlayınca ister istemez böyle olur.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Çünkü biraz önce konuşmanızda...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) - Bir de böyle bakalım Sayın Sancar.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Evet, Sayın Başkan...

BAŞKAN – Devam edin, Sayın Sancar, devam edin siz.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Size de çok açık eleştirim var. Bakın, Sayın Parsak deminden beri bütün tartışmayı belirleyen bir konumda; sürekli ya kendisi konuşuyor ya da konuşanlara bir şekilde müdahale ediyor, böylece en az bir saattir tartışma Sayın Parsak’ın başlattığı yolda ve onun üslubu üzerinden akıyor. Buna müdahale etmeniz gerekir eğer Komisyon çalışmalarının gerçekten sağlıklı yürümesini istiyorsanız. Siz de bunu defalarca söylediniz, evet, “Burada biz konumuzla ilgilenelim ve tartışmaları bu çerçevede tutalım.” dediniz ama bununla ilgili müdahalelerinizde de doğrusu bu amaca uygun bir sonuç elde edecek bir tarz ortaya koyamadınız; bunu bir eleştiri olarak buraya not etmenizi isterim Sayın Başkan.

Şimdi, sürekli iktidar partisi temsilcilerinden ya da teklifin imzacılarından şu sözü duyuyoruz: “Efendim, konuyla ilgili konuşmalar yapılsın.” Şimdi, konuştuğumuz mesele pek çok boyutu olan, önemli bir konu. Burada, teklifin hazırlanma sürecinden başlayarak kimlerin bu süreçte hangi saiklerle yer aldığına varana kadar değerlendirme yapmak konuyla ilgilidir Sayın Başkan. Yani, “konuyla ilgili konuşmak” dediğiniz şey sadece burada, metinde yazan maddenin lafzı üzerinden veya getirdiği düzenleme üzerinden bir şeyler söylemek değildir. Elbette bu İç Tüzük teklifinin temelinde bir siyasi zihniyet var, bir anlayış var, hatta bir toplumsal tasavvur var. Şimdi, maddeleri konuşurken bu siyasi zihniyete, bu toplumsal tasavvura ilişkin bir şey söylemeden geçmek mümkün mü, doğru olabilir mi bu? Hayır. Elbette buna hakkımız var ve Komisyon çalışmaları da bu tür durumlarda meseleleri enine boyuna tartışmanın bir imkânıdır.

Bakın, bu İç Tüzük teklifi hazırlanırken Cumhurbaşkanlığı başkanışmanlarından birinin bir açıklaması düştü haberlere, şöyle diyor: “Bundan sonra her şey komisyonlarda tartışılacak, Genel Kurulda sadece belli bir çerçevede, sınırlı bir söz hakkı olacak.” Aşağı yukarı bu anlama gelen bir açıklama yapmıştı. Madem öyle, hakikaten Genel Kurulda imkânlar, muhalefetin konuşma ve gündem belirleme imkânları çok büyük ölçüde sınırlanacak, madem komisyonlar artık bu işleri görecek; bırakın, asıl bu sonucu doğurmak üzere getirilen teklif üzerine burada enine boyuna konuşalım.

Şimdi, 5’inci maddeyle ilgili konuşmaya başladığımda göreceksiniz, bunun bir tarihsel boyutu var, bir siyasal boyutu var, bir toplumsal boyutu var ve bunlara değinmeden sadece “5’inci madde iyidir, kötüdür.” deyip geçme imkânı da yok. Böyle bir konuşma içeriksiz, anlamsız bir konuşma olacaktır.

Öte yandan, partimiz adına söylüyorum: Bu çalışmalar başladığından bu yana çizdiğimiz çerçeve içinde son derece serinkanlı, olgun ve yapıcı bir katkı sunmaya çalışıyoruz. Sabahlara kadar kaldık, görevlendirdiğimiz milletvekili arkadaşlarımızla geliyoruz buraya; zaten 3 kişi Komisyon üyesi, bunun dışında 2 ya da 3 arkadaşımız geliyor, söz alıyor, değerlendirmelerde bulunuyor, açıklamalar yapıyor. Hiçbirimiz de sadece “Süre geçsin, çalışmalar uzasın.” gibi bir maksatla boş konuşmuş değiliz. Tutanaklar ortada, bütün değerlendirmeler biraz önce çizdiğim çerçeve içinde yapıcı ve olgun bir tarzda yürütülüyor.

Öte yandan, şunu da mutlaka belirtmem gerekiyor: Sayın Parsak “Facebook siyaseti” dedi; gerçekten bir iktidar dili bu. Yani, sosyal medyadan bugün en çok istifade eden kesim muhaliflerdir çünkü ana akım medya kapalıdır muhaliflere; gazeteler, televizyonlar zaten tek elde toplanmış gibi, tek

merkezden yönetiliyormuş gibi yayın yapıyor. Burada bizlerin sosyal medyayı kullanması kadar doğal bir durum yok. Sadece sosyal medyaya mecbur bırakılmış olması muhalefetin ayrıca iktidar sahipleri ve onların müttefikleri tarafından sorgulanması gereken, kendileriyle yüzleşmeleri gereken bir konudur, bir meseledir. Bundan biz herhangi bir sıkıntı duymuyoruz, elbette sosyal medyayı kullanacağız ama isterdik ki, Anayasa görüşmelerinde önerdiğimiz gibi, her bir komisyonun kendine ait internet yayını imkânı olsun; Anayasa çalışmaları sırasında da belirtmiştik bunu. Mesela sadece Anayasa Komisyonu çalışmalarını canlı yayınlamak üzerine bir “web” sitesi oluşturabilir; buna teknik olarak engel yok, hatta sorduk soruşturduk, son derece kolay ve maliyetsiz de bir yol. Bunlar yapılırsa bu şimdi gördüğünüz cep telefonlarıyla Periskop yayını yapmaya ihtiyacımız kalmazdı. Şunu da unutmayın: Sosyal medya öyle ucuz ya da maliyetsiz gibi görünse de izleyenler açısından o kadar da külfetsiz bir yöntem değildir. Herkesin internet kotası var ya da pek çok insan belli kotalarla internet aboneliğine sahip. Otuz dakikalık ya da bir saatlik konuşmayı izlemek, cep telefonundan ya da bilgisayarından izleyenler açısından, izleyen çoğu kişi açısından önemli bir maliyet de doğurabiliyor. Buna rağmen pek çok insan, bu Komisyondaki görüşmeler gibi başka alanlardaki olayları da sosyal medyadan izliyor, bedelini de ödüyor, külfetine de katlanıyor. Asıl sorgulanması gereken bu değil, asıl sorgulanması gereken insanları buna niye mecbur ettiğimizdir.

Şimdi, 5’inci maddeyle ilgili de değerlendirmeler yapmak istiyorum. Bu meselenin, kılık kıyafet meselesinin Türkiye modernleşme sürecinden bağımsız konuşulması bana göre son derece eksik olur. Evet, Türkiye modernleşme sürecinin çok farklı boyutları, çeşitli dinamikleri var. Bunlara bulunduğunuz noktadan farklı şekillerde yaklaşabilirsiniz, siyasi anlayışınıza ve kavrayışınıza bağlı olarak değişik yorumlar yapabilirsiniz, tespitlerde bulunabilirsiniz. Çünkü Türkiye’nin modernleşme sürecinin dünyadaki tipolojiler içinde otoriter modernleşme ya da tepeden modernleşme olduğu genel olarak kabul edilir. Yani, bu tür gecikmiş modernlik süreçlerinde bir tepeden ya da otoriter yöntemlerle hızlı bir modernleşme programı hayata geçiren ülkeler vardır. Bunlar arasında -hani örnek olsun diye sayayım- Almanya var, Japonya var, Peru var, kısmen Mısır var ve Türkiye de en tipik tepeden modernleşme ya da otoriter modernleşme örneklerinden biridir.

Şimdi, bu süreçlerin mecburiyetlerle açıklanması da mümkündür, daha doğrusu tepeden modernleşmeyi mecburiyetlerle açıklayan yaklaşımlar vardır, bunu tercih olarak değerlendiren yaklaşımlar da vardır. Söylemek istediğimi biraz daha açayım. Bazı yazarlar, bazı araştırmacılar tepeden modernleşmenin bir mecburiyet olarak yönetenlerin, siyasi kadroların önüne geldiğini söylerler; doğrudur, ben de katılıyorum. Aslında bir tür tarihsel mecburiyet olarak ortaya çıkan bir durumdur ancak o mecburiyeti hangi yöntem ve ilkelerle yürüteceğimiz sadece dayatma ya da şartların dayatmasıyla açıklanabilecek bir durum değil. Yöntemler aynı zamanda tercihlerle de şekilleniyor. Kılık kıyafet Türkiye modernleşme sürecinin en sancılı noktalarından biri olmuştur. Bu sadece 1900’lerin ilk yarısı için geçerli değildir, son on yıla kadar da kılık kıyafet meselesiyle ciddi bir biçimde uğraştı bu toplum; siyaseten uğraştık, başka açılardan da uğraştık. Başörtüsü meselesi bugüne kadar da hâlâ tazeliğini belli ölçülerde koruyan bir meseledir ki son yirmi beş yılımıza ciddi bir biçimde damga vurmuş tartışma ve sorun alanlarından biri olmuştur. Bu meseleyi de Türkiye’nin modernleşme sürecinden kopuk bir şekilde ele almak mümkün değil.

Şimdi, çok fazla dağıtma niyetinde değilim, toparlayarak devam etmeye çalışayım.

Belli bir kıyafet tercihi, toplum açısından da belli kurumlar özellikle devlet organları açısından da modernleşme sürecinde oluşturulmuştur, bunu biliyoruz. Özellikle Şapka Kanunu gibi kanunlar, Mecliste işte şimdi konuştuğumuz kıyafet meselesi, kamusal alanda görünürlikle ilgili belli kurallar, bütün bunlar Türkiye modernleşme sürecinin ilk döneminde, 1920'lerden sonra Türkiye'nin karşılaştığı ya da uğraştığı meseleler olmuştur.

Ben, modernleşme süreçlerinin mecburiyet ve tepeden inme bir biçimde başlamasının aynı şekilde yürümesi gerektiği kanısında değilim yani bu görüşte değilim. Şöyle belirteyim ya da biraz daha açık şöyle söyleyeyim: Evet, bir modernleşme süreci otoriter bir çerçevede ve otoriter yöntemlerle başlamış olabilir ama bunun demokratikleşmesi mümkündür. Demokratikleşme de sancılı bir süreç olur yani otoriter modernleşmeden demokratik modernleşmeye geçiş kolay olmuyor, sancılı oluyor. Maalesef, bu konuda en ileri örnekler olarak gösterilen toplumların, ülkelerin tecrübeleri de bu söylediğim tespiti doğruluyor. Yani, geçiş ya büyük sancılarla ya ciddi kırılmalarla yaşanmıştır.

Madem başlamışız, o zaman biraz daha devam edelim. Mesela Almanya bu modernleşme sürecine 1800'lerin başlarında girdi. Kritik kavşakları 1848, 1871'dir fakat Almanya, tepeden modernleşmenin en güçlü örneği olarak Almanya bir türlü cumhuriyeti ve demokrasiyi büyük kırılmalar olmadan gerçekleştiremedi. Bütün çabalar döndü dolaştı, otoriter askerî militarist modernleşme savunucularının hâkimiyetinde bu sürecin yürütmesine zemin hazırladı. Mesela Almanya'da ilk cumhuriyet deneyimi 1918'dir yani Birinci Dünya Savaşı'ndan sonradır. Cumhuriyeti demokrasiyle birlikte kurmaya çalıştılar fakat orada pek çok sebeple başarılı olamadılar. Almanya'nın otoriter demokratikleşme hattından ayrılması maalesef çok büyük bir felaketten sonra olmuştur yani İkinci Dünya Savaşı ama ondan önce korkunç bir faşist, Nazist iktidar altında geçen on iki yıl, toplamda on iki yıl. Bu büyük felaketlerden sonra Almanya 1949'da Anayasası'nı kabul etti; 1945'te savaş bitti, 1949'da Anayasası'nı kabul etti ve demokratik modernleşme yoluna girdi. Şimdi, Japonya için de aynı şey geçerli, Japonya da beceremedi. Ancak yine İkinci Dünya Savaşı'ndaki büyük felaketlerin yaşanmasında başlıca aktör olarak katıldı, ayrı bir bedel olarak ödedi bunun karşılığını ve ancak ondan sonra, 1945'ten sonra demokrasiyi oturtabildi.

Şimdi, Türkiye'nin otoriter modernleşmeden demokratik modernleşmeye geçmek için çeşitli denemeleri oldu, Türkiye'de çeşitli denemeler yaşandı. Çok partili siyasi hayata geçiş bunun son derece önemli bir tecrübesiydi, bir girişimdi bu yönde. Önemli bir girişimdi ancak bu girişim maalesef başarılı olamadı. Neden başarılı olamadı? Yani, çok partili hayat yerleşti, bu açıdan başarılı oldu ama ondan sonra gelen darbeler de o ilk denemeyi izleyen on yıldaki politikalar ve çeşitli çatışmalar yüzünden gerçekleşti. Şunu demek istiyorum: 1950'den itibaren bir on yıllık çok partili hayat tecrübesi yaşanıyor fakat dönemin iktidarı Demokrat Parti otoriter modernleşmeyi yumuşak bir yoldan demokratik modernleşmeye yönelmek yerine bu sefer başka bir otoriter yönelimi tercih etti. Bu da çoğunlukçuluktur. Çoğunlukçuluk Türkiye'de daha sonra yaşayacağımız çok ciddi çatışmaların, siyaset tarzları arasındaki ezeli kavgaların önemli bir unsuru, önemli bir faktörü oldu. Eğer 1950-1960 arası farklı yaşansaydı... Biliyorum, tarihsel dönemlerle ilgili bu tür değerlendirmeler çok tercih edilirdir. Şundan "Tarih başka türlü akardı." demek iddialı bir sözdür. O dönemin pek çok faktörünü değerlendirmeyi gerektirir. Yine de söyleyeyim, burada tabii akademik bir kolokyumda değiliz, bir Anayasa Komisyonu görüşmesindeyiz. Dolayısıyla bütün tezleri, akademik tezleri ayrıntılı tartışmaya ne imkânımız var ne de ihtiyacımız. Ben şunu söyleyeyim: 1950-1960 arası eğer çoğunlukçuluk ile çoğunlukçuluk arasında denge kurulabilseydi, eğer özgürlük ile düzen arasında, özgürlük ile iktidar gücü arasında bir denge kurulabilseydi, eğer keyfîlik ile hukukun üstünlüğü ilkesi arasında bir denge kurma çalışmaları derinleştirilebilseydi çok büyük ihtimalle 27 Mayıs 1960 darbesi de olmayacaktı ve Türkiye modernleşme süreci darbeler ile çoğunlukçu tahakküm hevesleri arasında gidip gelmeyecekti. Şimdi,

yapamadık ama bir imkân daha yakaladık bunu yapmak için, bana göre bu konuda yakaladığımız en büyük imkân 1999 sonları yani Türkiye'nin Avrupa Birliğine tam üye adayı olarak kabul edilmediği tarihtir. Sembolik olarak söylüyorum ama 2000'li yıllar bu açıdan büyük bir fırsat sundu bizlere, hepimize. Ben bunu siyaseten değil, akademik olarak da savundum, bu konularda çeşitli yazılar yazdım. Bana göre ikinci büyük demokratik modernleşme yolu, imkânı 2000'lerin başında önümüze geldi ve bu konuda da bir süre iyi mesafe alındı. Avrupa Birliğine uyum süreci çerçevesinde reformlar yapıldı, resmî ideoloji ve buna bağlı baskı düzenlemeleri, düzenlemelere göre işleyen devlet aygıtları geleneğinden uzaklaşma şansı ortaya çıktı. Bu şans belli ölçülerde değerlendirildi. Nereye kadar? Maalesef yine Türk sağının ezeli takıntısı çoğunlukculuk anlayışının AKP'de de en açık şekilde ortaya çıktığı ana kadar ve birinci fırsatı nasıl heba ettiysek şimdi ikinci fırsatı da heba etmekteyiz. Daha doğrusu AKP bu konuda kendi dayandığı sosyolojiyi, temsil ettiği toplum kesimlerini bir demokratikleşme öznesi hâline getirme imkânı yakalamışken bundan vazgeçti, bu imkânı tepti açıkçası. Ondan sonra da yaşadığımız sürecin çeşitli aşamalarıyla karşılaşmak durumunda kaldık maalesef. Bakın, burada en temel sorun şu: Belli ki AKP'nin kendi modernleşme projesi var. Mesela modernlik deyince bina, yol gibi konuları anlıyor ve bunlarla iftihar ediyor. Bu anlayış son derece içi boş, şekli bir modernlik anlayışıdır, üstelik son derece de tehlikelidir. Neden? Yollara, binalara, AVM'lere bu tür maddi konulara yoğunlaşan bir modernlik anlayışı diğer değerleri bir kenara bırakır. Şekli modernleşme ile özgürlük değerlerine dayalı modernleşme arasında büyük uçurum vardır. Üstelik öyle bir düzende yürütülüyor ki bu şekli modernleşme, bir düzen içine de yerleştirilmiyor. Mesela hukuk devleti kuralları işlemiyor, dolayısıyla çevreyi, şehircilik ilkelerini bir kenara bırakarak devasa bir inşaat alanına dönüştürüyor ülkeyi. Çok isabetli bir manşet, bir kapak konusu başlığı kullanmıştı Birikim dergisi bu konuda. "İnşaat ya Resulallah" diye şimdi her yer inşaat, imar kuralları, şehircilik ilkeleri bu açıdan birlikte yaşamın medeni ölçütleri bir kenara bırakılınca yaşanan şey bugün İstanbul'da gördüğümüz manzardır. İstanbul'a bir yağmur yağıyor, belki normalin üstünde yağış düşüyor fakat övünülen bütün eserler bir anda sıfırlanıyor, işlevsiz kalıyor. Metro girişleri iskele önü gibi bir hâl alıyor, caddeler, yollar nehirlere dönüşüyor, övünülen metrolar, övünülen Marmaraylar işlemiyor. Neden? Çünkü iki şey var: Bu kadar vahşi bir inşaat hırsı ve imar hukuku, şehircilik ilkeleri ve ortak medeni yaşam değerleri bir kenara bırakılınca karşımıza .böyle bir felaket çıkıyor.

Aynı şey bu İç Tüzük düzenlemeleri için de geçerlidir, hemen buraya da uyarlayıp bitireyim. Şimdi, kıyafetle ilgili sadece kendi rahatsız olduğu konuları ele alıyor. Mesela başörtüsü yasağı AKP'yi rahatsız ediyordu bununla ilgili düzenlemeler yaptı. Başörtüsü yasağını baştan beri yanlış bulan bir insan olarak konuşuyorum ben. Gündeme geldiği her yerde buna karşı çıktığım zaten bilinir. Fakat bir yere özgürlük tanınırken başkalarının özgürlüğü konusunda son derece hasis hatta ceberut olabiliyor. Kendine özgürlük istiyor, başkalarının özgürlüğü umurunda değil. Şimdi, başörtüsü, o zamanlar çokça söyledik, eğer bütün insan hakları meselesini, özgürlük meselesini başörtüsüne indirerseniz biliyoruz ki yarın öbür başörtüsü, serbest kaldığında -ki kalmalıdır buna rağmen- insan hakları dilinden de, insan hakları söyleminden de zaten uzaklaşacaksınız, pratiği zaten bana göre çok da umut vaad etmiyordu yani o zaman da AKP insan haklarının pratiğine çok yakın değildi ama dilinden de söyleminden de uzaklaşacaktı, öyle oldu. Devlet kurumlarını ele geçirdikçe otoriter modernleşmeyi en uç noktaya taşıdı. Sadece demek ki şikâyet ettiği suçmuş: Neden benim personelim, benim kadrom bu kurumlarda değil? "Bu kurumlar neden böyle?" sorusunu sormuyor AKP. Neden devlet kurumları baskıcı, neden yargı bağımsız değil, neden polis bu kadar acımasız davranıyor, taraflı davranıyor, neden ordu darbelere bu kadar hevesli? Bunları dert etmiyor. Dert ettiği şu: Yargının içinde ben olayım, bana yakınlar olsun, yargı nasıl olursa olsun. Bağımsız olması kesinlikle ama şart değil, tam tersine, ben işgal edeyim o kadroları, devlet aygıtını ben doldurayım ama kurumlar aynı kalsın, zihniyet aynı kalsın.

Türkiye’de olağanüstü hâlin bu derece vahşi uygulandığı başka bir dönem de yok maalesef, yani bu dönemde bu kadar kötü olması için maalesef diyorum. Dün akşam çıkarılıyor 10 insan hakları savunucusu mahkemeye, gündüz çıkarılmıyor. Neden gündüz çıkarılmıyor? Mahkeme hazır olmayacak mıydı, heyet hazır olmayacak mıydı? Hayır, her yerde eziyet etme kastı var, apaçık eziyet etmek için çıkarıyor. Sabaha karşı sorgular bitiyor ve tutuklama kararı çıkıyor. Peki, tutuklama dışında bir karar çıkmasını kim bekleyebilirdi bu ortamda? Cumhurbaşkanı bunlara “ajan” demiş, Cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu kanun hükmünde kararname çıkarıyor ve bu kanun hükmünde kararnamelere dayanarak iktidar istediği hâkimi, istediği savcuyu şimdi derhâl ya ihraç edebiliyor, isterse yerini değiştirebiliyor, açığa alabiliyor. Şimdi Cumhurbaşkanı çıkıp günlerce “Bunlar ajandır.” diyecek, iktidara yakın medya her gün inanılmaz bir çarpıtma ile, bırakın basın etiğini bütün ahlak kurallarını bir kenara bırakarak bu insanları hedef gösterecek ve siz hâkimlerden de tutuklama dışında bir karar çıkmasını bekleyeceksiniz, sonra da yurt dışına gidip ya da yurt dışına konuşurken “Bizde yargı bağımsızdır.” diyeceksiniz. Kimseyi inandırmanız mümkün değil çünkü kendiniz inanmıyorsunuz zaten, inanamazsınız da buna.

İşte şimdi, peki bunun otoriter modernleşme pratiklerinden, yöntemlerinden ne farkı var? Bir farkı var, çok daha vahşi uygulanıyor. Türkiye’nin doksans yıllık cumhuriyet tarihinin en keyfi, en vahşi otoriter yöntemlerinin uygulandığı dönemlerdeyiz. Ben sizin yerinizde olsam bu İç Tüzük değişikliğini yaparken özgürlükleri gözetirdim çünkü hepimizin –bu toplumun da, sizlerin de, AKP’nin de- tek kurtuluşu var, iyice yüklenen, enerjisi iyice artan fay hatlarından bu enerjiyi boşaltacak özgürlük ve demokrasi kanallarını açmak.

Şimdi başa dönerek bu konuşmamı bağlamaya çalışayım. Otoriter modernleşme pratiklerinde ısrar toplumsal fay hatlarını sürekli enerjiyle yükledi ve bu modelin en önemli ülkeleri olan Almanya’da da, Japonya’da da –başka örnekler de var- çok acı bir kırılmayla, çok büyük yıkımlar yaratan kırılmayla sona ermesinin temel sebebi de budur. Türkiye’yi böyle bir istikamete mecbur etmeyin. Hep birlikte bu yolun bütün toplum için, hatta ülkemiz için değil, çevremiz için de, sadece belli bir kesim için değil, en başta iktidardakiler için de çok ağır maliyetler doğuracağını, çok büyük yıkımlara sebep olabileceğini aklımızda tutalım. Yüklenen fay hatlarının ne zaman, nasıl kontrolden çıkacağını bilmek mümkün değil ama fay hatları yüklendikçe kontrolün kaybolma ihtimali çok çok yüksektir. Bunu söylediğimizde bazı arkadaşlar tehdit ya da şantaj olarak anlıyor. Hayır, ben bunları şimdi bu somut durum için değil sadece, geçmişte de farklı ülkelerin tecrübeleri için, Türkiye tarihinin çeşitli dönemleri için de söylemiş ve yazmış bir kişi olarak konuşuyorum. Bu maddeye ilişkin önerimiz özgürlükçülüktür, kıyafet sınırlaması ne burada ne başka yerde bulunmamalıdır. Burada özgürlükçü giyim de bu söylediğim çerçevede değerini tartmanızı, dikkate almanızı rica ediyorum, teşekkürler sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Sayın Başkan bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan Vekili.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, tabii, maddeyle ilgili birkaç hususu ben de ifade etmek istiyorum, bunun dünyadaki uygulamaları, Türkiye’de mevzuatımıza, İç Tüzük’ümüze ne zaman nasıl girdiğiyle ilgili. Belki müzakerelerin belki madde boyutuyla odaklanması açısından faydalı olur diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi bir defa, az önce de ifade ettim, bu şahsi bir düzenleme değil, bir şahsa yönelik olarak yapılan bir düzenleme değil; bu, bütün Meclis başkan, başkan vekilleri, bugün ve bundan sonra olacaklar için getirilmiş bir düzenleme. Şimdi, özellikle Avrupa ülkeleri bu konuda ne yapmış,

Avrupa Parlamentosundaki durum nedir buna ilişkin Meclis Araştırma Hizmetleri Başkanlığımızın ciddi ve gerçekten de istifade edebileceğimiz bir çalışma var önümüzde. Şimdi 20 tane Avrupa ülkesi ve Avrupa Parlamentosundaki duruma baktığımızda, hiçbir Avrupa ülkesinde bu konuyla ilgili ne bir iç tüzük düzenlemesi ne de yasal başka bir düzenlemeye rastlanılmamış. Şimdi, bu, Almanya'dan Avusturya'ya, Belçika'dan Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Hırvatistan, Hollanda, İngiltere, İtalya, İspanya, İsveç, Letonya, Litvanya, Macaristan, Portekiz ve Yunanistan, buraların hiçbirinde ne bir iç tüzük düzenlemesi var -gerek meclis başkanlık divanı üyeleriyle ilgili gerekse de parlamento üyeleriyle ilgili- ne de yasal başka bir düzenleme, sınırlandırıcı herhangi bir mevzuat hükmüne rastlamadık. Uygulamalara baktığımızda, uygulamalarda da ciddi bir yaptırım, ciddi bir uygulama görmedik, sadece pek çok ülkede "uygun kıyafetle" deniliyor. Uygun kıyafetin dışında bazı yerlerde özellikle kısa pantolon, şort, bermuda, tişört, şapka gibi birtakım unsurlara ilişkin olarak gelen milletvekillerinin uyarıldığını sadece biz buralarda görüyoruz, onun dışında bu konuya ilişkin olarak Avrupa'da da -Avrupa ülkelerinde de, Avrupa Parlamentosunda da durum bu- Avrupa Parlamentosunda da aynı şekilde hiçbir düzenleme yok ve tamamen serbest şekilde kıyafetler alınmış. Birtakım teamüller belki bazı ülkelerde olabilir ama zorunlu, yaptırımı olan herhangi bir yasa ya da iç tüzük düzenlemesi yok.

Türkiye'de 23 Nisan 1920'de Meclisimiz açıldı, kuruldu. 1925'e kadar tamamen serbest bir şekilde bu iş yürümüş, 11 Ekim 1925 tarihinde bir kararname çıkarılıyor, o kararnamede fraka ilişkin bir düzenleme geliyor. Kararname, iç tüzük ya da bir yasal düzenleme yok, bir kararnameye dayanarak frak giyilmeye başlanıyor. Frakın mevzuatta yer almasının tarihi de 27 Şubat 1963 yani 1963 tarihli Cumhuriyet Senatosu İç Tüzük'üne kadar frak yasal anlamda ya da İç Tüzük boyutuyla mevzuatta yok, 11 Ekim 1925'ten itibaren bir kararnameye dayanarak frak giyilmeye başlanıyor ama yasal boyutuyla 27 Şubat 1963 tarihli Cumhuriyet Senatosu İç Tüzük'üyle mevzuat hükmü hâline geliyor. Onunla ilgili ufak tefek değişiklikler zaman içerisinde belki yapılabilir. Dolayısıyla, bu düzenlemenin gerçekten de Avrupa'daki örneklerine de baktığımızda, kılık kıyafet serbestliğine de, özgürlüklere de her açıdan baktığımızda da doğru bir düzenleme olduğunu burada ben de bir kez daha ifade etmek istiyorum. Tabii ki artık bizim uğraşacağımız çok daha önemli, çok daha ciddi sorunlar var, kıyafetle uğraşmanın çok doğru olmayacağı yolunda ben de kanaatimi paylaşmak istiyorum, söz verdiğiniz için de teşekkür ediyorum.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Maddeyi çekiyoruz o zaman.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Başkan Vekili.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Hayır, serbest bırakıyoruz, frak zorunluluğunu kaldırıyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bu 20 ülkede çok ciddi bir çalışma yapmışsınız. O parlamentolarda tutuklu milletvekilleriyle ilgili bir çalışma yaptınız mı?

BAŞKAN – Sayın Özel, söz mü istediniz, istiyorsunuz?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Evet, evet, söz istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Başkan Vekili konuştu, şimdi sıra herhâlde başka bir arkadaşımızda.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, "Söz istiyor musunuz?" diye sordunuz ya...

BAŞKAN – Hayır yani onu sordum ben, karşılıklı bir muhabbete başlandı da tuhaf buldum.

5'inci madde üzerinde Sayın Mehmet Tüm'e söz veriyorum.

Sayın Mehmet Tüm, buyurun.

MEHMET TÜM (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle bu kıyafeti size izah etmek istiyorum. Şimdi, bugün kıyafeti konuşuyoruz. Çok insani bir gerekçeyle bu tişörtü giydim, biraz sonra size anlatacağım izin verirseniz.

BAŞKAN – 5’inci maddeyle ilgili söz verdim ben, elbette buranın protesto mekânı olmasına müsaade edemeyiz.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Kıyafet konuşuyor zaten.

MEHMET TÜM (Balıkesir) – Evet, kıyafeti konuşacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; işlerinden hukuksuz bir şekilde atılan eğitimci Nuriye Gülmen ve Semih Özakça bugün açlık grevinin 132’inci günündeler. Nuriye ve Semih, hayati tehlike boyutunu çoktan aştılar, artık ölümün eşliğindedir ama Nuriye ve Semih yine de umutla işlerine geri döneceklerine ve bu tutuklamanın sona ereceğine inanıyorlar.

Değerli arkadaşlar, Nuriye ve Semih ölmeye çalışmıyor, amaçları ölmek değil, sadece ve sadece özgürlüklerini ve işlerini geri istiyorlar ve bu konuda son derece umutlular. Bu açlık grevi, onlar ölmeden, sakatlanmadan bitmeli ve bitirilmeli.

Değerli arkadaşlar, sizlerin vicdanına sesleniyorum: Nuriye ve Semih ölürse vicdanlar ölür, can çekişen adalet inancı ölür, onlarla birlikte insanlık ölür, bizler de ölürüz.

Buradan Cumhurbaşkanına, Başbakanımıza ve Adalet Bakanımıza sesleniyorum: Gelin, Nuriye ve Semih’i yaşatalım. Onlar için acilen gerekli adımları atın. Onları yaşatalım ki insanlık yaşasın.

Değerli arkadaşlar, İç Tüzük sadece Meclisin işleyişini anlatan kurallar dizisi değildir. İç Tüzük, milli egemenliğin fiilen işlenmesini ve milli iradenin en etkili şekilde temsil edilmesini sağlayan Meclisin iç işleyişidir. Bugün İç Tüzük sizlerin eliyle daha da antidemokratik bir şekilde değiştiriliyor. Peki, Meclis çoğunluğu sizde olmasına rağmen neden bu değişikliği yapıyorsunuz? On beş yıldır iktidardasınız. İç Tüzük’ün hangi maddesi istediğiniz yasayı geçirmenize engel oldu? İç Tüzük’te buna engel bir madde var mıdır? Hayır, yoktur. Peki, bu değişiklik hangi ihtiyaçtan doğdu? Bu değişikliğin amacı nedir? Amaç bellidir. Amacınız, muhalefetin sesini kısmaktır, muhalefeti etkisizleştirmek ve Meclisi işlevsiz duruma getirmektir. Teklifte yer alan detaylarda da bu amacınızı çok açıkça ortaya koymuşsunuz.

Değerli arkadaşlar, gelin, birkaç maddeyi birlikte inceleyelim. Örneğin, 2’nci maddede ne diyor? “Grup önerisinde öneriyi veren gruptan bir milletvekili beş dakikayı geçmemek üzere önerinin gerekçesini açıklayabilir. Açıklamanın ardından diğer gruplardan birer milletvekiline de isterlerse üçer dakika söz verilir.” Yani öneri sahibi partiye beş dakika, diğer partilere üç dakika süreyle söz verilecek.

Peki, eskiden nasıldı? Önerge sahibine ve diğer siyasi parti gruplarına onar dakika olmak üzere toplam iki lehte, iki aleyhte yani 4 partiye göre düşündüğünüzde bu teklifte kırk dakikadan on dört dakikaya düşen bir süre kaybı var.

Son aylarda grup önerisiyle gündeme gelen konuları düşünün değerli arkadaşlar. Örneğin, Aladağ yurt yangınına, Ensar Vakfı’nda yaşanan tecavüz olaylarını, terör saldırılarını, yargı bağımsızlığını, kadına yönelik şiddeti, çocuk tecavüzlerini, yurt yangınlarını, FETÖ’yle mücadeleyi, basın özgürlüğünü ve doğa katliamı gibi akla gelen gelmeyen onlarca skandalı düşünün. Şimdi sadece beş dakikada bir skandalın kapatılması hedefleniyor. Beş dakikada FETÖ’yü, Soma’yı, Cerattepe’yi, Ensar’ı, Aladağ’ı anlattırıp milletin vekillerini susturmak istiyorsunuz. Üstelik beş dakikayı halktan saklıyorsunuz.

Evet, 4'üncü maddede ne diyor? “Türkiye Büyük Millet Meclisi vasıtasıyla yapılacak TV yayınında, önemli ve özel hâller saklı kalmak kaydıyla bu fıkrada düzenlenen toplantı günleri ve saatleri esas alınır.” Burada esas alınan saat akşam 20.00'den ibarettir. Bu teklifle sabahlara kadar süren özel gündemleri halkın izlemesini istemiyorsunuz. Tüm toplumu ilgilendiren skandal olayları yine halkın bilmesini istemiyorsunuz.

Muhalefetin sesini kısmanız yetmiyor; halkla, millî irade ile milletin Meclisi arasındaki bağı koparıyorsunuz ve halkın Meclisten haberdar olmasını engelliyorsunuz tam da darbe rejiminde olabilecek kanunlar gibi, tıpkı 12 Eylül rejiminde yapılanlar gibi. 12 Eylülde hiçbir gerekçe gösterilmeden siyasi partiler kapatıldı. Bunun nedeni de cuntacıların aykırı ses, görüş ve düşünceye hiçbir tahammülleri olmamasıydı.

Değerli arkadaşlar, işte, bu tüzük değişikliği de aynı darbeci mantıkla yapılmaktadır. Nasıl 12 Eylülde partiler kapatıldıysa bugün de muhalefetin sesi yasal olarak susturulmak ve muhalefet tümden kapatılmak isteniyor. Bu değişiklikte siyasal sistem iyice işlemez hâle getiriliyor ve ülke tek adam diktatörlüğüne teslim ediliyor.

Aynı mantıkla 15'inci maddeyi de değiştiriyorsunuz. 15'inci maddede ne diyor? “Görüşmeler sırasında Cumhurbaşkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisine, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanına ve Başkanlık görevini yerine getiren Başkanvekiline hakarete bulunmak, sövmek veya onları tehdit etmek kınama veya geçici çıkarma cezasının nedenidir.” Bu suçu işleyen milletvekiline kınama ya da geçici çıkarma cezası geliyor. Kınama hâlinde milletvekilinin bir aylık yolluk ve ödeneğinin üçte 1'i, geçici çıkarma hâlinde ise üçte 2'si kesiliyor.

Düşünün, en küçük eleştiriye bile tahammül edilmeyen ve her gün onlarca kişinin Cumhurbaşkanına hakaretten gözaltına alındığı bir ülkede milletvekilleri aynı korkutma mantığıyla susturulmak isteniyor. Eleştirdi diye milletvekiline para cezası veriliyor. Elbette kimse kimseye hakaret etmemelidir ama bir milletvekilinin söylediği sözde hakaret ya da itham olup olmadığına kim karar verecek? Cumhurbaşkanının önünde el pençe divan duran kişiler mi? Burada hakaret denilen şeylerin birçoğunun aslında hakaret değil, tespit ve eleştiri olduğunu çok iyi biliyoruz.

Şimdi Mecliste “tek adam” dediğimizde, “diktatör” dediğimizde para cezası mı alacağız? Peki, bu durumda ifade özgürlüğü ne olacaktır? Hangi milletvekili özgürce konuşacaktır?

Değerli arkadaşlar, kürsü dokunulmazlığı milletvekillerinin en vazgeçilmez hakkıdır. Hakaret etmemek, terörü özendirmemek kaydıyla bu kürsü millî iradenin, toplumsal görüş ve önerilerin ifade edildiği yerdir.

Bu teklifle milletvekillerinin değil, sizler gibi düşünmeyen milyonların, bu ülkenin yarısından fazlasının sesini kısıyorsunuz. Hiçbir anayasa uzmanına danışmadan, kapalı kapılar ardında ortağınız MHP'yle birlikte itaat eden bir Meclis, sessiz muhalefet ve en sonunda da susturulmuş bir toplum yaratmak istiyorsunuz. Oysa “parlamento” kelimesinin anlamı “Konuşulan yer.” demektir, “parlamentar” de “Konuşan kişi.” demektir. İşte, bu İç Tüzük'te parlamenterin konuşma hakkı kısıtlanıyor, milletvekillerinin ifade özgürlüğü elinden alınıyor.

Değerli arkadaşlar, 1 Eylül 1973'ten beri kırk dört yıldır uygulanan darbeler döneminde bile değiştirilmemiş İç Tüzük, şimdi AKP ve onun ortağı MHP eliyle değiştiriliyor. O kürsüde AKP'den farklı düşünen bir milletvekili çıkarsa ona ceza veriliyor, hakları engelleniyor.

Değerli arkadaşlar, diğer taraftan, madde 14'te bir de döviz ve pankart yasağı var. 14'üncü madde ne diyor? "Genel Kurulun çalışma düzenini ve huzurunu bozucu döviz, pankart ve benzeri materyali getirmek ve kullanmak kınama cezasıyla cezalandırılır."

Yine, düşünce ve ifade özgürlüğüne kısıtlama getiriliyor. Gereğe ise düzen ve huzuru bozmak olarak gösteriliyor. Peki, burada hangi düzenden bahsediliyor? Anayasa sürecinde vekillerimizin darbedilmesinden mi söz ediliyor, yoksa sürekli sayısal üstünlüğünüzü kullanıp muhalefeti yok saymanızdan mı bahsediyorsunuz? Genel Kurulun düzenini vekillerin döviz veya pankartı değil, her şeyi yasaklayan sizin iktidar anlayışınız bozuyor. Hatta, aynı iktidar anlayışınız on beş yıldır bu ülkenin de huzurunu bozmaya devam ediyor. Dünyanın neresinde böyle bir uygulama, böyle bir yasak var? Bu yasaklar sadece demokrasinin olmadığı, darbeyle yönetilen ülkelerde vardır.

Bu değişikliklerle Meclis, darbe hukukuna teslim edilmek isteniyor. Türkiye, bugüne kadar birçok kez darbe dönemi yaşadı ama hiçbir darbe döneminde bu tarz yasaklar uygulanmadı, bu kadar mağduriyet yaşanmadı, bu kadar zulmü bu ülke asla görmedi.

20 Temmuzdan bu yana 100 binden fazla kişi gözaltına alındı, 54 bin kişi tutuklandı, 100 binden fazla kişi gereğe gösterilmeden işinden çıkarıldı, gelecekleri karartıldı, aç ve susuz bırakıldı. 70'in üzerinde gazeteci, yaptıkları haber ve sosyal medya paylaşımları nedeniyle hapse atıldı. Birçoğunun iddianamesi ise hâlâ ortada yok. 70 bin öğretmen açığa alındı ve binlerce akademisyen mesleğinden atıldı. Televizyonlar karartıldı. İşçilerin, emekçilerin, toplumun değişik kesimlerinin sesi kısıldı. Anayasal hak olanı grev hakkı Cumhurbaşkanı tarafından OHAL'den istifade edilerek fiili olarak yasaklandı. Sosyal medya paylaşımları nedeniyle hemen her gün onlarca kişi gözaltına alınıyor. Milletvekilleri içeride.

Tüm bunlara ek olarak şimdi Meclis de fiilen kapatılmak, Parlamento olmaktan çıkarılmak ve AKP'nin "yasa makinesi" hâline getirilmek isteniyor. Üstelik bu İç Tüzük teklifi de buradaki vekiller değil, saray istedi diye yapıyor. Kendi iradesiyle, hareket etmeyen, biat kültürüyle hareket eden vekiller, saray bu değişikliği istediği için İç Tüzük değişikliğini, gündeme getiriyor. Biat kültürüyle bu ülke idare edilemez. Bu kadar adaletsizliği bu ülke asla kaldıramaz.

Değerli milletvekilleri, bakın OHAL 4'üncü kez uzatılıyor. Hatırlarsınız, ilk OHAL için, "3 aylık sürenin tamamının kullanılmasına gerek kalmayabilir." demiştiniz ama Türkiye, 20 Temmuz'dan beri olağanüstü hâlin artık olağan hâle getirildiği bir ülkeye döndü.

Anayasa referandumunu OHAL'de yaptınız. Bugün İç Tüzük değişikliği OHAL'de yapıyorsunuz. Ülkenin kaderini OHAL'de belirliyorsunuz. Açık konuşalım, OHAL altında rejim değiştirmek istiyorsunuz ve yeni bir OHAL rejimi yaratıyorsunuz.

Son kanun hükmünde karnameyle 7 bin küsur kişinin ihraç edilmesiyle birlikte, bugüne kadar 109 bin kişi işinden ekmeğinden edildi. 200'e yakın gazeteci cezaevinde. Yargı, saray ve damatlara teslim edildi.

Şimdi, İç Tüzük değişikliğiyle muhalefet partileri de susturulmak isteniyor. Cumhurbaşkanı "Her şey huzura kavuşmadan OHAL'i kaldıramayız." diyordu. Sanırım ülkede huzur kalmayana kadar OHAL'i kaldırmayı düşünüyorsunuz.

Değerli Arkadaşlar, bugünkü politik hamleler yarın sizlere de sıkıntı yaratacak. AKP'yi de MHP'yi de tarih yazacaktır.

Değerli arkadaşlar, konuşmamı bir örnekle bitirmek istiyorum. Hatırlarsınız, Saddam kendisini yargılayan yargıca, yargılandığı mahkemede "Adalet istiyorum." demişti. Yargıç da ona aynen şunu söyledi: "Senin yazdığın kanunlarla seni yargılıyorum." Kimse şunu unutmasın ki hak, hukuk ve adalet

sizlere de bir gün lazım olacaktır. Bizler, bir gün sizin için de “hak, hukuk, adalet” diye haykırmak değil; sizden hukuka uygun, insan haklarına saygılı, Meclis’in ve millî egemenliğin namusuna sahip çıkan bir anlayış bekliyoruz diyorum, hepimize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdurrahman Öz geçti)

BAŞKAN – Sayın Tüm, teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Ünal Demirtaş’ta.

Sayın Demirtaş...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle hem Komisyon Başkanımızı, üyelerimizi ve değerli milletvekili arkadaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Hepimizi yakından ilgilendiren bir İç Tüzük görüşmesi yapıyoruz, İç Tüzük değişikliği görüşmesini yapıyoruz. Etkin çalışma, verimli çalışma, huzurlu çalışma gerekçeleriyle İç Tüzük’te önemli değişiklikler yapılmaya çalışılıyor. Tabii, bu, netice itibarıyla iktidar partisiyle bir diğer muhalefet partisinin uzlaşmasıyla önümüze getirilen bir değişiklik. Öncelikli olarak tabii bunu tespit ettikten sonra bugüne nasıl geldik, onu da ifade etmek istiyorum çünkü biliyorsunuz, Montesquieu’nun “Kanunların Ruhü” eserinde belirttiği gibi, her kanunun bir ruhu vardır. Dolayısıyla, İç Tüzük de Türkiye Büyük Millet Meclisinin anayasası olarak kabul edilmesi nedeniyle bu İç Tüzük’ün de bir ruhu olduğunu düşünüyoruz. Bu ruh nereden geliyor, bu iklim nereden geliyor; ona bir bakmamız gerekiyor.

Biliyorsunuz, geçen sene hain FETÖ darbesi girişimiyle birlikte burada hepimizin üzerine bombalar yağdı ve bu bombalarla birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisi aslında kenetlendi. Buraya gelen ilk milletvekili bizim Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlarımızı ve diğer partilerden milletvekili arkadaşlarımız da geldiler ve kol kola hep beraber, birlikte bu Meclis çatısı altında atılan bombalara, daha doğrusu millî iradeye karşı atılan bu bombalara karşı birlikte mücadele verdik. O gece Sayın Ahmet İyimaya’yla aynı yerdeydik -Sayın İyimaya olsaydı, hatırlayacaktır; az önce çıktı kendisi- ve hep beraberdik. Yine, ismini hatırlamadığım AK PARTİ’li milletvekili arkadaşımızla yan yana oturuyorduk. Konuşmalar yapılmıştı. Grup başkan vekillerimiz, Meclis Başkanımız tarafından çok kuvvetli bir irade sergilenmişti bu darbeye karşı. O arkadaşımıza dedim ki AK PARTİ’li milletvekili -kendisi de deneyimli, tecrübeli bir milletvekili arkadaşımızmış, galiba 4’üncü dönemiymiş, ismini hatırlamadım- arkadaşımıza: “Bakın, düne kadar Türkiye Büyük Millet Meclisinin tek adam rejimine yönelik bir adımla farklı bir noktaya taşımak istiyordunuz. Bu gece anladınız mı güçlü bir Parlatmentonun, güçlü bir Meclisin önemi ve değerini?” “Evet, bizim çalışmalarımız oldu ama haklısınız, bu gece Türkiye Büyük Millet Meclisi iyi bir sınav verdi.” dedi. Bakın, o hain geceden sonra, 15 Temmuzdan sonra 20 Temmuzda bir olağanüstü hâl çıkarıldı. Olağanüstü hâle birlikte Türkiye olağanüstü bir rejime doğru evrilmeye başladı.

Şimdi, baktığımız zaman, burada, tabii, özellikle 20 Temmuzdaki bu OHAL uygulamasının bir uzantısı olarak görüyorum ben bunu. Dediğim gibi, az önce ifade ettiğim gibi kanunların bir ruhu vardır, bir iklimde, bir toplumsal havada ortaya çıkması gerekir. Bu iklimi, bu ruhu iki parti yani Adalet ve Kalkınma Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi birlikte inşa ettiler. Bu OHAL’le birlikte en son Anayasa değişikliklerini içeren, Türkiye’deki kuvvetler ayrılığını bitiren, demokrasiyi temelinden sarsan ve yok eden son derece önemli bir Anayasa değişikliği gerçekleştirildi. Tabii ki bu Anayasa değişikliği bir YSK darbesiyle, YSK’nın yanlış vermiş olduğu kararlarla gayrimeşru hâle geldi. Gayrimeşru bir Anayasa değişiklik teklifinden sonra bu Meclis İchtüzüğü’nü görüşüyoruz. Doğal olarak bu dönemin, olağanüstü hâl döneminin ruhuna uygun şekilde yani baskıcı, otoriter bir zihniyetin ürünü olarak da

bir Meclis İttüzüğü değişikliğiyle karşı karşıya gelmiş bulunmaktayız. Elbette Meclis, iç tüzükleri değiştirilebilir, buna bir itirazımız yok; anayasalar değiştirilebilir, bir itirazımız yok. Milliyetçi Hareket Partisi ve Adalet ve Kalkınma Partisinin birlikte yapmış oldukları bu çoğunlukla birlikte elbette bunu değiştirebilirsiniz, buna bir itirazımız yok. Ancak bu çoğunlukla bunu değiştiriyor olmanız sizin haklı olduğunuzu göstermez.

Burada, tabii, bir iradeye, bu ruha iyi bakmak lazım. Yani Türkiye'yi siz daha demokratik, daha böyle temel insan hak ve hürriyetlerine saygı duyan, daha adaletli bir ülke mi yapmak istiyorsunuz? Yoksa daha otoriter, daha baskıcı, işte, Orta Asya, Orta Doğu, Afrika ve Güney Amerika ülkelerindeki gibi baskıcı bir rejim, demokrasinin olmadığı otoriter bir rejim mi inşa etmek istiyorsunuz? İşte, bu noktada bu Meclis İttüzüğü'ne baktığımızda böyle bir durum ortaya çıkıyor. Bu, muhalefetin sesini kısarı, Parlamento'yu zayıflatan ve Parlamento'nun saygınlığını iyice azaltarı bir İç Tüzük değişiklik teklifiyle karşı karşıya bulunuyoruz.

Şimdi, tabii, bu muhalefetin önemi demokrasilerde ortaya çıkıyor. Bakın, iktidar bütün yönetim biçimlerinde vardır ama muhalefet sadece demokrasilerde vardır ve muhalefet, güçlü muhalefet çağdaş ileri demokrasilerde vardır. Sizin demokratik bir ülke olup olmamanız muhalefete verilen söz hakkıyla, muhalefete verilen haklarla ve Parlamento'nun saygınlığıyla ve gücüyle ölçülür ama baktığımızda, maalesef, Gazi Meclisimizin gücünü tamamen zayıflatacak, dünya parlamentoları nezdinde saygınlığını en alt kümelere itecek bir İç Tüzük değişiklik teklifiyle karşı karşıyayız.

Burada, tabii, Parlamento'nun hangi fonksiyonuna yönelik bir müdahale söz konusu... Bakın, elbette parlamentolar kanunları çıkaracaklar, yasaları çıkaracaklar, yürütmeyen gelen talepleri değerlendirecekler; bu, işin bir boyutu. Ama bir başka boyutu var; muhalefetin de ve yine iktidar partisi milletvekillerinin de Parlamento'nun gündemine getirmek istedikleri bazı konular vardır. Değerli arkadaşlarım, bizler -yani burası Meclis- 80 milyonu temsil ediyoruz, sadece iktidar erkini temsil etmiyoruz. İktidar erki, elbette Hükümet kanunları çıkarmak isteyecektir ama Parlamento'nun kuruluş amacına ve felsefesine, demokrasinin kuruluş amacına ve felsefesine uygun şekilde bu kanunları, yasaları etraflıca tartışmamız gerekmektedir. Eğer biz bu tartışmayı yapamayacaksak, eğer bu şekilde bir uzlaşma kültürü oluşturamayacaksak o zaman Parlamento'nun bir önemi ve anlamı kalmamaktadır. Burada bu İç Tüzük değişikliğiyle maalesef böyle bir otoriter, baskıcı yönetimin, OHAL yönetiminin ruhunu yansıtan bir İç Tüzük değişikliğiyle karşı karşıyayız.

Burada, tabii, birkaç önemli nokta var: İşte, bizler, arkadaşlar, 80 milyonun taleplerini, önemli gördüğümüz taleplerini ancak bu Meclis araştırma önergelerinin gündeme alınmasıyla ve bunların kamuoyuna duyurulmasıyla ortaya koyabiliyoruz. Yani bizler şahsımızın adına yapmıyoruz bunu, yine millet iradesinin bir tecellisi olarak yapıyoruz, kendimiz için yaptığımız bir şey yok. 80 milyonun önemli sorunlarını Meclis gündemine getirip iktidara bunu anlatmaya çalışıyoruz, kamuoyuna bunu anlatmaya çalışıyoruz. Ama şimdi bu hâliyle, bakıyoruz ki Parlamento sadece iktidar erkini hegemonyası altına giren, sadece bir yasa yapma makinesi hâline dönüştürülen bir mekanizma ortaya konuluyor, bunu kabul etmemiz mümkün değil. Burada, tabii ki, değerli arkadaşlarım yani bu Türkiye'nin gündemine getirdiğimiz sorunlara halkın gerçek gündemi olarak bakmamız lazım. Yani bizler bunu toplumdan aldığımız etkileşimlerle, gelişen olaylarla Parlamento'nun gündemine getirip iktidar erkini dikkatine sunmaya çalışıyoruz ve bu sorunların çözümü noktasında da bir çözüm üretmeye çalışıyoruz.

Şimdi, burada tabii, üç dakikalık sınırlandırmalar var. Az önce Sayın Parsak “Facebook siyaseti” gibi bir cümle ifade etti. Bakın, hâlde Twitter siyasetine benziyor bu. Yani üç dakikayla sınırlandırılıyorsunuz aynı Twitter’ın 4 karakterle sınırlanması gibi. Sanırım, iktidarın istediği Twitter muhalefeti yani sınırlı, konuşamayan ve bir cümlede bütün söylemek istediklerini ifade eden bir Twitter muhalefeti istiyor benim anladığım kadarıyla.

Yine bir başka konu, bu yoklama noktasında, ciddi derecede yoklamayla ilgili sınırlandırma söz konusu, tamamen ortadan kalkmıyor ama yoklama istemeye ilgili bir sınırlandırma söz konusu; bunu kabul etmemiz mümkün değil. Değerli arkadaşlar, yoklama, bizim kendimizi ifade edebilmemizin en önemli yollarından birisidir. Sizler, iktidar milletvekilleri olarak Parlamento’ya devam etmezseniz ve bizler boş sıralara konuşursak bunun bir anlamı yok arkadaşlar. Bizler toplumun sesiyiz, biz milletin sesiyiz, millî iradenin sesiyiz hep birlikte. Yani yoklama istemediğiniz zaman, Parlamento sırasında iktidar milletvekilleri veya bakanlar olmadığında bizim konuşmamızın fazla bir anlamı ve önemi yok çünkü geniş kitlelere ulaşmamızı da engelliyorsunuz. Nasıl engelliyorsunuz? Saat yedide TRT 3’ten yayınlanan bu Meclis görüşmeleri bile bitiyor, yediden sonra yaptığımız konuşmaların hiçbirisi yayınlanmıyor. Doğal olarak, biz milletin sesi olarak, millî iradenin sesi olarak topluma nasıl ileteceğiz sözlerimizi ve görüşlerimizi? Dolayısıyla bunu özellikle ifade etmek istiyorum. Bu şekilde, yoklama istenmeden yapılan bir Meclis, dönemin ruhuna uygun olur ama demokratik olmaz ve Türkiye’nin sorunlarına da hiçbir çözüm getirmez.

Bir başka konu...

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, toparlar mısınız lütfen...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bugünkü konuya geleceğim yani bu maddenin konusuna geleceğim, frak meselesine geleceğim.

BAŞKAN – Toparlar mısınız, sizden sonra konuşacak arkadaşlar da var, lütfen...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Evet, özellikle ben tabii ki, AK PARTİ’li arkadaşların Atatürk’e pek yakın durmadıklarını görebiliyorum.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, AK PARTİ milletvekili olarak bu konudaki ifadenizi kabul etmiyorum, amacının dışında olduğunu ifade ediyorum. Atatürk hepimizin değeridir, böyle bir suistimal etmenize de müsaade etmiyorum, Başkanlık Divanı olarak da etmiyorum. Lütfen, gündeme dönün ve toparlayın. Lütfen, lütfen...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Başkanım, bu cümlelerinizden de memnun olduğumu ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Hayır, böyle memnun olma hakkınız da yok, böyle bir hakkınız, böyle bir üstünlüğünüz yok. Hepimiz eşitiz bu konuda.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Evet, tamam, memnuniyet duydum söylediklerinizden.

BAŞKAN – Hayır, hayır, öyle bir şey yok.

MELİKE BASMACI (Denizli) – İyi bir şey söylüyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hayır, beni takdir edemez bu konuda, öyle bir üstünlüğü yok.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Takdir etmedi, memnun olduğunu söyledi.

BAŞKAN – Hayır, böyle bir üstünlüğü de yok.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Üstünlük değil bu. Sakin olun.

BAŞKAN – Hayır, o tavır üstün, üstenci bir tavır.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Yaşadığımız süreç göz önünde bulundurulursa bu çok normal değil mi?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Şimdi, Sayın Başkanım, frak...

BAŞKAN – Bakın, lütfen, bu konuda... Lütfen, gündeme dönün... Lütfen gündeme dönün ve toparlayın.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bakın, az önce... Gündeme döndüm işte yani. Frak konuşuyoruz, şimdi frak meselesini konuşuyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Lütfen toparlayın... Lütfen, gündeme dönün ve toparlayın.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Elli kere söylemeye gerek yok, bir kere söyleyince anlaşılıyor Sayın Başkan, Allah Allah!

MURAT EMİR (Ankara) – Hem de tahrik edici bir dille.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Şimdi, Sayın Başkanım, frak meselesiyle ilgili, bakın, 1925 yılında bir düzenleme yapıldığını az önce Meclis Başkan Vekilimiz ifade ettiler. Yani Atatürk döneminde girmiş ve frak Atatürk'le özdeşleştirilmiştir.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, lütfen... Bakın, Komisyon üyesi değilsiniz, lütfen toparlayın.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ne fark eder?

MELİKE BASMACI (Denizli) – Bu nasıl bir söylem?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ama Sayın Başkanım, biz milletvekiliyiz, İç Tüzük değişikliği bizi de ilgilendiriyor. Yani beni ilgilendiren bir konuyla ilgili...

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, lütfen toparlayın. Burada bir çalışma yürütüyoruz, gruplarla vardığımız bir konsensüs çerçevesinde yürütüyoruz. Lütfen toparlayın.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, konsensüse aykırı bir nokta yok burada, görüşlerini ifade ediyor, frakla ilgili görüşlerini ifade ediyor.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Şimdi, frak meselesine devam ediyorum ben yani 5'inci maddeyle ilgili görüşlerimi ifade ediyorum. Bakın, yani "gündem" diyorsunuz, gündem bu. Şimdi, frakı konuşmayalım mı? 5'inci maddedeyiz.

MURAT EMİR (Ankara) – Frakla ilgili konuşulmayacak mı?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bize, tabii ki, burada şaşırtıcı gelen, Milliyetçi Hareket Partisinin bu noktadaki tutumu olmuştur.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, lütfen, buna da müsaade etmiyorum Başkanlık Divanı olarak. Gerçekten...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ama buna niye müsaade etmiyorsunuz Sayın Başkan?

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Bu ne ya!

BAŞKAN – Bunlar müzakereyi uzatmak için hakkın kötüye kullanılmasıdır, bunlar bilerek yapılan şeylerdir ve...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Ne münasebet canım!

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Başkanım... Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Bakın, lütfen, hepimizin ortak değerlerini siyaseten böyle kullanmanız doğru değil, bu üstenci tavır da doğru değil. Hepimiz milletvekiliyiz, hepimiz aynı şekilde oylarla geldik. Lütfen, gündeme davet ediyorum ve gündem...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Yahu, adam gündemi konuşuyor, frak konuşuyor. Bir müsaade et, konuşsun canım, Allah Allah!

BAŞKAN – Allah'tan korkun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Başkanım, bakın, ben alt komisyondaki görüşmelerinize dahi dinleyici sıfatıyla katıldım ve iki gündür de takip edebildiğim kadarıyla takip ediyorum ve ilk defa söz aldım ve ben bir milletvekiliyim. İç Tüzük değişiklikleri beni tam göbeğinden, en etkili şekilde ilgilendiriyor. Ben bununla ilgili kendi ifade etmek istediklerimi söyleyemeyeceksem, ee, o zaman kapatalım Meclisi.

BAŞKAN – Siz söylüyorsunuz, biz size engel olmuyoruz. Ama bakın yirmi dakikadır konuşuyorsunuz, lütfen toparlayın.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Sayın Başkanım, bakın 5'inci madde üzerine, frak üzerine konuşuyorum. Yani şimdi ben burada frak üzerinde konuşurken yani gündem dışı mı oluyor, 5'inci madde başka bir şey mi?

BAŞKAN – Yirmi dakikadır konuşuyorsunuz lütfen toparlayın.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Sayın Başkanım, ilk defa söz aldım diyorum. Bakın bizleri... (“Şimdiye kadar biterdi.” sözleri)

Şimdi, bakın Sayın Başkanım, biz buradaki tabii ki dediğim gibi Milliyetçi Hareket Partisinin alt komisyon görüşmeleri sırasında değerli temsilciler şunu ifade ettiler: Bu ve aynı zamanda dün Sayın Erkan Akçay şunu ifade ettiler, dediler ki: “Bu, millî bir kıyafet değil. Türk örf, ananelerine uymuyor.” şeklinde bir ifadede bulundular. Benzer, o anlamda, o minvalde ifadede bulundular. Ben şunu anlayamıyorum: Atatürk'ün giydiği ve bugüne kadar da Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlarının kullandığı bir kıyafet, Milliyetçi Hareket Partisini niye rahatsız ediyor? Atatürk, millî değil mi? Bunu sormak istiyorum. Ben bunu kabul edemiyorum. Yani Milliyetçi Hareket Partisi gibi bir partinin, Atatürk'ün giydiği kıyafeti bu Meclisten ortadan kaldırılmasını ben kabul edemiyorum. Bakın kıyafetler bir ritüeldir. Yargıçlar, savcılar, avukatlar ne yaparlar? Cüppe giyerler. Bakın cüppe de bir kıyafettir, ritüeldir.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Dünyanın her tarafında farklı cüppe giyiliyor.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Şimdi, fark etmez. Bir kural, gelenek belirlenmiş. Yani Türkiye Büyük Millet Meclisinde de böyle bir gelenek var, bir ritüel var. Bu, Parlamentoda olmanın bir gereğidir.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, biraz önce Sayın Parsak da açıkladı. Burada sadece kıyafet serbestisi getiriliyor, bir mecburiyet... İsteyen yine Cumhuriyet Halk Partili Meclis Başkan Vekili istediği zaman farklı çıkabilir, bunu engelleyen bir düzenleme yok, bunu rahatlatan bir düzenleme var.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Ama bir teamül yıkılıyor.

BAŞKAN – Teamül yok.

Lütfen buyurun. Yanlış anlaşılmasın. Lütfen buyurun. Yani isteyen istediği gibi giyinebilir İç Tüzük çerçevesinde. Cumhuriyet Halk Partililerin frak giymesini engelleyen bir düzenleme yok.

Buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Şimdi ben şunu ifade etmek istiyorum: Bir gelenektir bu, geçmişten gelen bir gelenektir ve Atatürk'ün döneminden gelen bir gelenektir, bu geleneğin yıkılmaması gerektiğini düşünüyorum. Bu ritüeldir. Yani baktığımız zaman, mahkeme salonlarındaki hâkim, savcı nasıl cüppe giyiyorsa öyle özellikli bir kıyafettir. O açıdan yani buna Milliyetçi Hareket Partisinin “evet” demesine ben şaşırdım. Yani sizinle ilgili bir itirazım yok, siz yapabilirsiniz, sizin kendi bakış açımıza uygun olabilir ama dediğim gibi...

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, bu konuya biraz önce cevap vermişim “siz- biz” diye bir ayrım yok, bizim ortak değerlerimize, Türk milletinin ortak değerlerine sadece tek başınıza sahiplenme hakkınız yok. Hepimizin ortak değeri.

Lütfen toparlayın.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Burada tabii, yine alt komisyon görüşmeleri sırasında Sayın Parsak burada olsaydı ona da bir yanıt verme ihtiyacı hissetmişim. Türkiye Büyük Millet Meclisinin huzurlu çalışmasını istediklerini ve huzurlu çalışmanın yolunu da bunlardan geçtiğini ifade etmişti. Bakın “huzurlu çalışma” derken neyi kastediyoruz? İktidarın huzuru mu? Kimin huzuru? Bizler muhalefet partisiyiz ve muhalefetin özelliği budur. İktidarın huzurunu kaçıracağız ki, toplumun gerçek sorunlarını ortaya koyacağız ki, iktidarı eleştireceğiz ki, huzuru kaçacağız ki iktidarın biz muhalefet görevimizi yapabilelim. Yani sanırım anladığım kadarıyla bu huzurlu çalışma ortamından kasıt, muhalefet hiçbir şey söylemesin, o anlam çıkıyor, başka bir anlam çıkmıyor. Peki, biz nasıl milletin sorunlarını gündeme getireceğiz? Milletin sorunları gündeme geldiği zaman da iktidar huzursuz oluyor.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş toparlar mısınız lütfen.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Evet. Doğal olarak bu tür... Sayın Başkanım, sizinle sınıf arkadaşınız yani müdahaleleriniz nedeniyle konuşma dizim de bozuldu ama...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Amacına ulaştı Başkan.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Evet.

Son olarak şunu ifade etmek istiyorum: Bakın gittiğiniz yol yol değil. Bu otoriter bir rejime götürür Türkiye'yi. Özellikle Türkiye Büyük Millet Meclisinde de muhalefetin sesi kesilirse bu iş sokağa taşar. Bakın adalet yürüyüşünde Sayın Başbakanımız şunu ifade etmişti: “Yürüyüşlerle sokakta adalet aranmaz, gelin Parlamentoda adalet arayın.” demişti. Şimdi biz sokakta Başbakanın bakış açısına göre adalet arayamayacağımıza göre bu İç Tüzükle Parlamentoda adaleti nasıl arayacağız? Bundan sonra nasıl aranacak?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Adalet her yerde aranır.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Adalet her yerde aranır üstüne üstlük. Doğal olarak bu İç Tüzük değişikliklerinin ben bir an evvel geri çekilmesini umuyorum ve diliyorum. Milliyetçi Hareket Partisinin de bu işe ortak olmamasını diliyorum. Bir muhalefet partisi olarak muhalefetin sesinin kısılmasına bu derece heves edilmesini hâlâ anlayabilmiş değilim.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş teşekkür ediyorum.

Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- Mersin Milletvekili Oktay Öztürk'ün, Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Söz almak istemiyordum, konuşmak da istemiyordum ama bazı konular gelince, arkadaşlarımızın merakı da var, onu hemen söyleyeyim.

Sayın Başkanın da biraz önce ifade ettiği gibi Atatürk hepimizin en büyük değeridir. Dolayısıyla bizim beslenme kaynağımız da Atatürk ilke ve inkılapları ve biz en büyük Türk milliyetçisi olarak Atatürk'ü telakki ediyoruz. Bu düşüncemizde hiçbir değişiklik yoktur. Ancak karara baktığımız vakit frak çıkarılıp da bir başka elbise mecbur kılınmıyor, oraya bir serbestlik getiriliyor. Başkanın da dediği gibi isteyen istediğini yapar. Ha, biraz uygun düşer mi bilmiyorum ama Atatürk'ün her yaptığında ısrarcı olsak şapkayı da şimdi kafamıza geçirmemiz lazım. Zamana göre bazı şeyler değişebilir.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Zamanın ruhu işte.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Yani. Kim inkâr edebilir ki çağının ötesine geçmiş bir insanın düşüncelerinden vazgeçmeyi? Ama o günün şartlarına baktığımız vakit, HDP'nin sözcüsü gayet açık bir şekilde ifade etti, zaman içerisinde birtakım kararlar alınmıştır ama bir başka zamanda daha da esneklik getirilebilmiştir. Bizim bu noktada aldığımız abdestte hiçbir endişemiz yok. Her zaman söylüyoruz, biz dokuz ışık doktrinini oluşturmuşuz. Atatürk ilke ve inkılaplarının evveliyatına baktığımız vakit o da dokuz umdedir, tamamen oradan kaynaklanmış, alınmış bir sistemdir. Dolayısıyla bunun bilinmesini... Bir endişeniz varsa, bu noktadaki en azından endişenizi gidermek istiyorum. Tabii alt komisyonda ne konuşuldu, onu bilemiyorum. Sayın Parsak hangi maksatla bu cümleyi sarf etti? İnşallah kendisi açıklar. Bu noktada bir söz alma gereği duydum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Öztürk teşekkür ediyorum.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni) (Devam)

BAŞKAN - Söz sırası Sayın Serdal Kuyucuoğlu'nda.

Buyurun Kuyucuoğlu.

SERDAL KUYUCUOĞLU (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hep “madde üzerinde” deniyor, maddeden başlayayım.

Arkadaşlar ifade ettiler. Burada baktığımızda her maddeye bir gerekçe yazılmış. Ama herhâlde arkadaşlar da okudular, bu maddeye bir gerekçe yazılmamış, enteresan. Yani bir şeyi değiştirmenin bir gerekçesi vardır muhakkak. Maalesef arkadaşlar bakarlarsa 56'ncı maddenin karşısındaki gerekçe kısmına, bir gerekçe yok. Arkadaşlar ifade ediyorlar. Bildiğim kadarıyla şu andaki iktidar partisi artı Milliyetçi Hareket Partisi geleneklere bağlı partiler. Doksan yedi yıllık bir gelenek oluşmuş, bu gelenek kaldırılıyor.

Şimdi Meclis Başkan Vekilimiz diğer ülkelerden örnekler verdi. Bu Başkanlık Divanı için var kıyafetlerle ilgili de yalnız burada üyeler için yani milletvekilleriyle ilgili bir şey getirilmemiş, sadece Meclis Başkanı ve Başkanlık Divanındaki arkadaşlarla yerine getiriliyor. Bu gelenek kötü bir gelenek değil aslında, belki üyeler için bir şeyler getirilseydi bana göre daha makul olabilirdi.

Şimdi, tabii, sadece kıyafet değil, bunun bütününe bakmak gerekiyor. Yani, amaç olarak neyi hedefliyor Mecliste? Şurası görünüyor: Mümkün olduğunca üyelerin az konuşması. Şimdi, iktidarın tabii ki konuşmayla ilgili bir sorunu yok çünkü uygulama, yürütme onun elinde olduğu için burada kimin düşüncelerini belirtme talebi olabilir? Özellikle muhalefetin. Tabii, herkes bir bölgeden geliyor,

bir bölgeyi temsil ediyor; en az 90-100 bin oy alıyor, belli bir nüfusu temsil ediyor. Bölgesinin taleplerini, dileklerini milletvekili olarak Mecliste dile getirme görevi var. O talepleri gerekirse yasa şeklinde, gerekirse araştırma önergesi şeklinde, gerekirse soru önergesi şeklinde ifade edecek. Şimdi, böyle bir şeye iktidarın böyle bir değişiklik talebi bir hukuk devletinde, bir demokraside uygun mu? Uygun değil ama muhalefetin de buna destek vermesi anlaşılabilir gibi değil. Türkiye’de zaten son dönemde belli ilkleri yaşıyoruz, maalesef bu da herhâlde Türkiye’de, dünyada örneği az bulunacak bir durum.

Şimdi, son yıllarda özellikle 15 Temmuzla beraber çok ciddi konuları yaşadık. Bir OHAL konusu var, dün tekrar uzatıldı; Türkiye’nin üzerinde Demokles’in kılıcı gibi sivil sıkıyönetim devam ediyor.

Ben Sayın Başbakanın bugünkü grup konuşmasını izlediğimde şöyle bir kısım rakamlar verdi OHAL’le ilgili, “168.977 şüpheliye işlem yapıldı.” dedi. Şimdi, teferruata girmek istemiyorum çok uzun konuşmamak için. Başvuru komisyonu oluşturuldu “120 bin civarında başvuru bekliyoruz.” dedi. Bu 120 bin kişinin müracaatı ne kadar sürede sonuçlanacak, bilmiyoruz, ucu açık.

Yani, biz hep hak, hukuk, adalet diyoruz; şimdi bu hak, hukuk, adalet Meclisin içinde hâlâ muhalefetin konuşmayla ilgili konusuna kadar geldi, buraya kadar geldik. Yani, biz de hak, hukuk, adalet istiyoruz. Niye? Konuşmamız kısıtlanıyor. Halkı temsil etmemiz, onların taleplerini, dileklerini dile getirmemiz kısıtlanıyor.

Şimdi, bizim Genel Başkanımız bugün grupta AKP’nin Adalet Akademisindeki notlarından bir paragrafı okudu, orada şöyle diyor: “Politikalarınızı tesis etmek için size karşı çıkanları baskı altına almak, tehdit etmek, fiziken yok etmek hakkına sahipsiniz.” Çok enteresan bir paragraf, iyi okunması gereken bir paragraf. Şimdi, bu gelen teklif de, İç Tüzük değişikliği de bunun bir parçası gibi görünüyor.

Yine, ben Sayın Binali Yıldırım’ın bugünkü konuşmasından bir iki cümlesini size hatırlatmak istiyorum -AKP’li arkadaşlar dinlemişlerdir ama belki dikkatlerinden kaçmıştır- aynen şunu söylüyor, diyor ki: “İç Tüzük’ü verimli çalışma için, zamanı etkin kullanma, lüzumsuz konuşmalarla Meclisi meşgul etmemek için değiştiriyoruz.” Yani, milletvekillerinin konuşmalarını lüzumsuz konuşma olarak addetmek hangi anlayışa sığar, hakikaten düşünmek lazım. Niye böyle bir ifade kullanılıyor? Bu bana göre milletvekillerini aşağılayıcı bir ifade. Milletın oyunu almış adam geliyor, herhâlde lüzumsuz ve gereksiz konuşuyorsa bu arkadaşları seçmenleri cezalandırır; gelip orada kürsüde kalkıp alakalı alakasız, gerekli gereksiz konuşuyorsa bir milletvekili için çok büyük bir risk, böyle bir şeyi de hiçbir milletvekilinin almayacağını düşünüyorum.

Şimdi, başka bir şey, gene, bakın, bu da çok dikkat çekici bir husus; aynen söylediği şu Başbakanın: “Biz bu İç Tüzük’ü şimdi değiştiriyoruz ama bu da geçici. 2019’da tekrar değiştireceğiz.” Enteresan bir durum. Yani, iki seneliğine bir İç Tüzük değişikliği yapılıyor, iki sene sonra bir daha değiştireceğiz. Yani, bunun ne anlamı var? Ne yapılmak isteniyor? İleriye mi götüreceğiz, geriye mi götüreceğiz? Biliyorsunuz, 16 Nisan referandumuyla beraber –referandumun da nasıl olduğunu, nasıl geliştiğini, YSK’nın kararlarını biliyoruz- neticede 2019’da Başkanlık sistemine geçiyoruz. Yani, 2019’a kadar bile beklenmiyor, “Muhalefet o zaman herhâlde daha fazla kısıllacak, şimdilik biraz kısıllım diyorlar, 2019’a geldiğimizde kalanı da kısarız.” hedefi var gibi.

Bir yıldır, bir yılı geçti, OHAL uygulanıyor ülkemizde, sivil bir sıkıyönetim. Zaten, ülke kanun hükmünde kararnamelerle yönetiliyor. Herkesin, her kesimin de sesi kısıyor. Şimdi, herkesin, her kesimin sözü kısıyor. Demin arkadaşım ifade etti, “OHAL ruhu Meclise giriyor.” dedi. Hakikaten, dışarıda gerekli operasyonları yapıyor, son olarak da Meclise giriyor çünkü insanlar dışarıda konuşamıyorlar, yazamıyorlar, çizemiyorlar, herkesle ilgili gereği yapılıyor. Demek ki bizim hak,

hukuk, adalet talebimizin de burada ne kadar haklı olduğu bir kere daha görülüyor çünkü gerçekten bugün Meclisin içesinde bile kendimizi ifade etme anlamında adalete ihtiyacımız var ama maalesef gözler görmüyor, kulaklar duymuyor. Nasıl bir Mecliste görev yapıyoruz, anlamak mümkün değil.

Şunu son olarak söylemek istiyorum: Bu hükümet bugüne kadar ne istedi de yapamadı? oğunluğunuz var, bu Mecliste hangi yasayı istediniz de geiremediniz? Ve muhalefetin Şurada kendisini ifade etmesine, halkın taleplerini dile getirmesine bile tahammül edilmiyor.

Demin Sayın Meclis Başkan Vekilimiz “Ciddi sorunlar var.” dedi. Bu kadar ciddi sorunlar varken bu İ Tüzük’n burada tekrar gündeme getirilerek -kıyafetti vesaireydi- Meclise getirilmesi de... Aslında bunun yerine çok daha ciddi sorunlar getirilse gerçekten daha iyi olurdu diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kuyucuoğlu, teşekkür ediyorum.

Söz talep eden Sayın Murat Emir.

Buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, maddeye geçmeden birkaç noktanın altını tekrar çizmekte yarar görüyorum, önemsiyorum.

Bir defa, biraz önce bizim çok olağan bir düzeltme ihtiyacımız bile karŐılanmıyorken Sayın Parsak’ın Başkanlıktan söz istemeden sürekli olarak cevap vermesi ve âdeta Başkan gibi konuşan hatibi uyaracak hakkı ve yetkiyi kendisinde görmesini kınıyorum. Başkanlığın kendi yetkilerine titizlikle sahip çıkmasını öneriyorum. Eğer bilmediğimiz bir Şey varsa, Sayın Parsak’ın Başkanlık Divanında zel bir görevi varsa bunu da bilmek hakkımız.

Tabii, bu, niye önemli arkadaşlar? Şimdi, MHP temsilcilerinin hepsi kalktı buradan çünkü mahcup olacaklarını muhtemelen fark ettiler. Çünkü, elbette biz ana muhalefet partisi olarak bir muhalefet partisinin son noktada nasıl davranacağını, nasıl kararlar alacağını belirleme olanağına sahip değiliz, elbette zgrlr ama biz bu kararları, bu politik tavırları, özellikle İ Tüzük gibi hepimizi ilgilendiren ve hepimizi kapsayan düzenlemelerde tutarlılıklarını sormak zorundayız. Tutarlı olmak herkese düşen bir ödevdir, görevdir ve biz bunu sadece kendimiz için değil, Türk milleti adına yaparız, Türk milleti de bu soruları sormaktadır. Dolayısıyla, kimsenin bize “Niye bizi bu konuda eleŐtiriyorsunuz?” deme hakkı yoktur. Verebiliyorlarsa cevap verecekler, veremiyorlarsa sözümüzü kesmeyecekler veya bu koltukları boŐaltıp burayı terk etmeyi tercih edecekler, kendi tercihleridir.

Tabii, ikinci bir önemli nokta, her defasında Sayın Parsak “Anlatın ki, konuşun ki istifade edelim, konuya gelin.” gibi konuşmalar yaptı. Şimdi, alt komisyonda da çalıştık, Komisyonda da çalışıyoruz, saatler boyu çalışıyoruz, bugün, alt komisyonu da sayarsanız beŐinci gün alıŐmasındayız ve daha hiçbir szmzden istifade etmediniz, tanık değiliz, dinlemediniz bile ama söz, bizi konuya çekmeye gelince veya iğnelemeye gelince “Konuşun ki istifade edelim.” diyorsunuz. Yetmedi mi anlattığımız size? Bir süre Şey anlattık, bir sürü kelimelerde dahi; virglnde, noktasında, imla kurallarında dahi yaptığınız hataları söyledikçe hiçbirini düzeltecek cesareti, cüreti kendinizde gsteremediniz. Dolayısıyla, burada istifade etmemeye çalışan bir yönetim anlayışı var, bir iktidar anlayışı var. Sayın Parsak’ı ve partisini de o iktidar anlayışının bir parçası sayıyorum, teklif sahibi olmaları dolayısıyla.

Şimdi, buradan, istifade etme meselesine geelim. 5’inci maddenin bütünüyle ilgili eleŐtirilerimi biraz sonra söyleyeceğim ama bir defa, 5’inci maddede açık bir arpıklık var. Şimdi burada teklifin sahipleri de yok gördüğüm kadarıyla. Temsilen bir arkadaşımız oturuyor ama teklifin sahipleri

yok ama birilerinin burada oturup bu sözleri dinlemesi lazım. Şimdi, bakınız ne demiş “Başkanlık kürsüsünde Başkan ve görevli kâtip üyeler koyu renk elbise giyerler. Genel Kurul salonunda bulunan milletvekilleri, bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı idari teşkilatı memurları ve diğer kamu personellerinden erkekler, ceket ile pantolon giyer ve kravat takar, kadınlar ise ceket ve etek veya ceket ve pantolon giyerler.” Bu, normal görünüyor ama son derece anormal. Şimdi, nasıl söylendi? Biraz önce bütün o, bütün bu teklife sahip çıkan, arkasında duran arkadaşlar ne dediler? Hatta, Sayın Parsak bir de böyle üstenci tavrıyla “Siz okumamışsınız, biz burada bunu yasaklamıyoruz, sadece giyme yasağını kaldırıyoruz.” dedi. Yani şu anlaşılıyor değil mi hepinizin konuşmasından: Dilerse bir Başkan Vekili burada frak giyebilecek, öyle mi Sayın Başkan? Peki. Şimdi, maddeye bakalım: “Başkanlık kürsüsünde Başkan ve görevli kâtip üyeler koyu renk elbise giyerler.” dedikten sonra, milletvekillerini ceket ve kravat takmaya mecbur ediyor. Şimdi, şu kararı vermek zorundayız: Başkan Genel Kurul salonunda milletvekili sıfatını taşımakta mıdır? Bize göre taşımaktadır. Taşındığını varsayacaksak eğer, o Başkan orada ceket ve kravat takmak zorundadır. O hâlde, frak giyme olanağı yoktur, aynı anda ikisini giyemez. Eğer o kişi yani Sayın Başkan veya Başkan Vekili, milletvekili sıfatıyla oturmuyorsa bu sefer elbisesini dilediği gibi seçebilecektir. Mesela, isterse siyah cübbe de giyebilecektir. Amaç bu mudur? Bunun açıklığa kavuşturulması gerekiyor. Tekrar ediyorum: Eğer o, milletvekillerine dahilse frak giyemez yani burada bir frak giyme yasağı getiriyorsunuz. Eğer o kişi milletvekili değil de Başkan sıfatıyla oturuyorsa yani ikinci cümle onu kapsamıyorsa, bu sefer, koyu renk olması kaydıyla dilediği sarı, cübbeyi giyebilecektir. Bunun düzeltilmesi lazım. İşte, size istifade edebileceğiniz açık bir çarpıklığı ortaya koyuyorum. Şimdi göreceğiz sizin ne kadar istifade etme niyetinizin olduğunu.

Değerli arkadaşlar, bir defa, bu teknik eleştiriden sonra bir de bu maddenin özüne ilişkin eleştirimizi tekrar etmeyi gerekli görürüm. Birincisi, cevaplamamız gereken, Genel Kurul salonunda bir kıyafet düzenlemesine gerek var mı? Önce bu soruyu cevaplamamız gerekiyor. Bize göre, var. Bize göre, cumhuriyet, bizim iki yüz yıllık modernleşme, muasırlaşma, Batılılaşma projemizin son doksan yılında taşıyıcısı olmuştur ve hatta AKP iktidarı da bu Batılılaşma çabalarının bir parçası, taşıyıcısı, önderi olmuştur. Bakın, ben size 2011’de sizin şu andaki Genel Başkanınızın yaptığı bir konuşmadan bir alıntı yapacağım. Demiştir ki: “Cumhuriyetin kuruluşundan sonra en büyük modernleşme hamlesi olan Avrupa Birliği’ne katılım sürecini kararlılıkla yürüttük.” Dolayısıyla, demek ki AKP içinde 2011 yılında modernleşme, Batılılaşma, AB’ye katılım ve dolayısıyla cumhuriyetin temsil ettiği bu değerler önemliymiş. Peki bugün ne oldu? Yani bugün Genel Kurul salonunda frak giyilmesi niye rahatsız ediyor? Bu arayış nedir? Bu, basit bir kılık kıyafet düzenlemesinin ötesinde bir anlam taşımakta mıdır? Bunun açıklanması gerekiyor değerli arkadaşlar.

Bir konuyu daha dikkatinize sunmak isterim. Bizim önümüze sürekli olarak anlaşmadığımız maddeleri getirdiniz, anlaşmışçasına önümüze koydunuz. Kamuoyuna “Biz bunun üzerinde anlaşmıştık.” dediniz, oysaki anlaşmadığımız kritik maddeleri önümüze getirdiniz. Bu maddeyle ilgili bir anlaşma var. Dikkatinizi çekerim, bu maddeyle ilgili bir anlaşma yapılmış ve bu maddenin aynen kalması gerektiği konusunda grupların ortak kararı var. Bakın, 2014 yılındaki mutabakat metnine bakarsanız göreceksiniz. Şimdi, bu teklifi hazırlayanların 2014 yılında MHP ve AKP de “Frak aynen kalsın, bu madde değişmesin.” dedikten sonra bugün bu ihtiyaç nereden doğmaktadır.

Değerli arkadaşlar, AKP’nin ve ortağı MHP’nin cumhuriyetle, cumhuriyetin değerleriyle, geleneklerimizle, Parlamento gelenekleriyle ve Atatürk’ün bize bıraktığı miraslarla hesaplaşmaya son vermesi büyük önem taşımaktadır. Frak, sadece frak değildir, frak aynı zamanda cumhuriyet modernleşmesini temsil etmektedir. Bu nedenle de biz bu düzenlemeye karşıyız. Yalnız, bu teknik düzeltmenin de mutlaka yapılmasını talep ediyorum.

Bir konunun daha altını kısaca çizeyim, onu atlamış olmayayım. Biraz önce bir dakikalık söz hakkı bile bize verilmedi. Yine, Sayın Parsak “Ya, siz öneri bile getirmediniz, getirseydiniz oylardık. Genel Kurul, komisyon çalışmaları televizyondan yayınlansın diye getirmediniz bile.” dedi, ben de ona, açtım, bizim 4’üncü maddeyle ilgili verdiğimiz önergeyi gösterdim. Bu önergede açık bir biçimde komisyon çalışmalarının televizyondan naklen yayını konusunda bizim önergemiz olduğunu tutanaklara geçirtirim. Sayın Parsak’a da tavsiyem, çünkü ilk günde de o, Anayasa’nın ilk dört maddesinde de hâlâ anlamadığını söylemişti bizim görüşmelerimizi alt komisyonda, onu da tutanaktan okumuştum. Kendisine bizimle polemige girmeden önce en azından tutanakları bir okumasını tavsiye ediyorum.

Saygılar sunuyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Emir, teşekkür ediyorum.

Kısa söz talep eden Sayın Muharrem Erkek...

Buyurun Sayın Erkek.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben yalnızca tutanaklara geçmesini istiyorum. Frak, bize Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucu Cumhurbaşkanı, Gazi Meclisimizin de ilk Başkanı Atatürk’ten yani cumhuriyetten bir mirastan. “Frak, bizim kültürümüzde, geleneğimizde yok.” demek, bu maddeyle ilgili doğru bir değerlendirme, tespit değildir. Frak, Meclisin bir geleneğidir, cumhuriyetimizin bir değeridir. Kravat ve takım elbise de bizim kültürümüzde yoktu ama bugün hepimiz giyiyoruz. Veya bizim kültürümüzde hangi giysi var? O zaman biri lütfen çıksın, açıklasın. Bu değişiklik teklifiyle aslında Parlamentonun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çok önemli bir teamülünü, geleneğini de yıkmış oluyorsunuz, bunu vurgulamak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Erkek, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, madde üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde iki önerge vardır, geliş sırasına göre okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi’nin 5’inci maddesi teklif metninden çıkarılmıştır.

Muharrem Erkek
Çanakkale

Akın Üstündağ
Muğla

Bülent Tezcan
Aydın

Murat Emir
Bursa

Nurhayat Altaca Kayışoğlu
Ankara

Gerekçe:

Parlamento çalışmalarına dair şekli olan kimi konular hukuki düzenlemelerin yanı sıra bir gelenek hâlini de almıştır. Meclisi yöneten Başkanın kıyafeti konusu tam olarak böyledir. Frak için “Kültürümüzde yok.” diyen zihniyet ile çağdaş toplum olmaya muhalif olan, cumhuriyet değerleriyle sorunu olan zihniyet aynıdır. Bu nedenle, Türkiye Cumhuriyeti’nin Kurucusu Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk’ten miras cumhuriyet ve Gazi Meclisin tarihiyle özdeşleşmiş Parlamentonun ağırlığını yansıtan bu kıyafet tercihi değiştirilmemelidir.

BAŞKAN – İkinci önergeyi okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/1783 esas sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi'nin 5'inci maddesiyle değiştirilen 56'ncı maddenin yürürlükten kaldırılmasını arz ve teklif ederiz.

Erol Dora

Mithat Sancar

Meral Daniş Beştaş

Mardin

Mardin

Adana

Gerekçe:

Yapılan düzenlemeyle Başkanlık kürsüsünde yer alan Başkan ve kâtiplerin koyu renk elbise giymelerine ilişkin düzenlemenin yapılması öngörülmektedir. Meclis Başkanının giymek zorunda olduğu frak koyu renk elbise olarak değiştirilmiştir. Bizim parti olarak ilkesel tutumumuz şudur: Bizler Genel Kurul dâhil olmak üzere bütün milletvekillerinin Meclise istediği kıyafetle gelmesini, yani kıyafet serbestisini savunmaktayız. Reformlar kılık kıyafetlerle değil, zihinlerde yaratılan değişimlerle mümkündür. Bu değişiklikle Meclis daha etkin ve işlevsel çalışacak duruma gelmeyecektir. Eğer Meclisin daha etkin çalışması isteniyorsa, öncelikle milletvekillerinin yasama sorumsuzluğunu, kürsü dokunulmazlığını tam olarak sağlayabilecek düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Mecliste halkın iradesini yansıtmakla görevlendirilmiş 12 milletvekili hâlen cezaevinde tutulmaktayken, Meclisin onurunu ve işlevselliğini böylesi düzenlemelerle sağlamaya çalışmak olsa olsa bir kandırmacadır. Bu nedenle, bu düzenlemenin teklif metninden çıkarılmasını öngörmekteyiz.

BAŞKAN – Kıymetli arkadaşlar, verilen iki önergeden Sayın Meral Daniş Beştaş, Sayın Erol Dora ve Sayın Mithat Sancar tarafından verilen önerge daha aykırı olduğundan önce onu oylatacağım. Sayın Meral Daniş Beştaş, Sayın Erol Dora ve Sayın Mithat Sancar tarafından verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

İkinci önergeyi, Sayın Muharrem Erkek, Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Sayın Murat Emir, Sayın Akın Üstündağ, Sayın Bülent Tezcan tarafından verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 57 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 57- Başkan birleşimi açarken tereddüde düşerse yoklama yapar.

Görüşmeye tabi tezkerelerin oylanması ile kanunların maddelerine geçilmesi ve tümünün oylanması esnasında, işaretle oylamaya geçilirken en az yirmi milletvekili ayağa kalkmak veya önerge vermek suretiyle yoklama yapılmasını isteyebilir.

Yoklama, elektronik oy düğmelerine basmak veya imzalı pusula vermek suretiyle yapılır. Oturumu yöneten Başkan ve diğer Başkanlık Divanı üyeleri toplantı yeter sayısına dahil edilir.

Yoklama sonucunda, üye tamsayısının en az üçte birinin mevcut olmadığı anlaşılırsa, oturum en geç bir saat sonrasına ertelenebilir. Bu oturumda da toplantı yeter sayısı yoksa, birleşim kapatılır. “

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 6'ncı maddenin görüşmelerine geçiyoruz.

Söz talep eden Sayın Muharrem Erkek.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Başkanım, benim de söz talebim vardı, daha sonra herhâlde?

BAŞKAN – Evet.

Sayın Erkek, buyurun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İç Tüzük değişiklik teklifinin önemli maddelerinden birini tartışacağız, alt komisyon da düşüncelerimizi paylaştık. Ama birçok maddede olduğu gibi haklı itirazlarımız bu maddede de dikkate alınmadı.

Öncelikle şunu vurgulamak istiyorum: Açıkça Anayasa’ya aykırılık teşkil eden bir düzenlemeyle karşı karşıyayız. Çünkü hepimizin bildiği gibi, Anayasa’mızın 96’ncı maddesi amir bir hükümdür ve İç Tüzük’le aşılması, değiştirilmesi mümkün değildir. “Toplantı ve karar yeter sayısı” başlıklı Anayasa’mızın 96’ncı maddesinde, “Türkiye Büyük Millet Meclisi yapacağı seçimler dâhil bütün işlerinde –bütün işlerinde, yani kanun maddeleri kabul edilmesi de buna dâhildir- üye tam sayısının en az üçte 1’iyle toplanır.” hükmünü getirmiştir.

Şimdi, öyle bir düzenleme geliyor ki, bir kanun maddesi Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda kabul edilirken toplantı yeter sayısı yok olsa dahi bu düzenlemeyi siz geçirmek istiyorsunuz. Bu, hukuken mümkün değildir. Anayasa Mahkemesinin eğer gerçekten hâlâ bağımsız bir mahkemeyse, tarafsız bir mahkemeyse ve Anayasa’yı korumakla yükümlüyse bu maddeyi iptal edeceğine inanıyoruz. Objektif bir değerlendirme yaparsa -önceki içtihatları da bize gösteriyor ki- açıkça Anayasa’ya aykırılıkla karşı karşıyayız.

Genel Kurulda milletvekillerinin belli oranlarda bulunması, millî iradeye, demokrasiye, katılımcı demokrasiye bir saygıdır. Eğer siz tümü üzerinde görüşmeler olandıktan sonra veya maddele geçilmeden oylama yapıldıktan sonra Genel Kurulda olmamayı tercih ediyorsanız bu doğru değildir. “Millet” ve “millî irade” kavramlarını ağızlarından düşürmeyenler kanun maddeleri kabul edilirken Mecliste olmamayı, toplantı yeter sayısının bulunmamasını önemli bir husus olarak görmüyorlarsa bu derin bir çelişkidir. Bütün işlerinde Meclis, hele hele temel kanunları, torba yasaları görüşürken toplantı yeter sayısını ve karar yeter sayısını sağlamakla yükümlüdür. Bu bizim temel yükümlülüğümüz.

Ben bir milletvekili olarak bir temel kanun görüşülürken kanunun tümüne karşı olmamakla birlikte bazı önemli maddelerini sakıncalı bulabilirim, bazı önemli maddelerine karşı olabilirim. Bu maddelerde, bu maddeler görüşülürken ve bu maddeler kabul edilirken siz siyasi parti gruplarının, milletvekillerinin yoklama talebi haklarını ellerinden alırsanız Anayasa’nın 96’ncı maddesine de açıkça bir aykırılık yaratmış olursunuz.

Millî irade, Genel Kurulda can çekişmemelidir. Millî iradenin tecelli ettiği Parlamentoda, egemenliğin kayıtsız şartsız yer aldığı Parlamentoda, Mecliste toplantı ve karar yeter sayılarını sağlamak öncelikle iktidar çoğunluğunun görevidir, bütün milletvekillerinin görevidir. Bunu yok etmek doğru değildir. Alt komisyon da uzun uzun tartıştık. Esas Komisyonun görevi bu açıkça Anayasa’ya aykırılık teşkil eden düzenlemeyi bir an önce geri çekmek ve mevcut düzenlemeyle Genel Kurul çalışmalarının sürdürülmesidir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Erkek, ben de teşekkür ediyorum.

Söz talep eden Sayın Meral Daniş Betaş.

Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, ben de teşekkür ediyorum.

Şimdi, doğrusu bu maddeye ilişkin alt komisyonun raporu da önümüzde mevcut ama maddeye geçmeden önce ben dün konuştuğumuz ve geçen bir maddeye ilişkin düşüncelerimizi özetle tekrar etmek istiyorum. Bu, özellikle TRT yayınına ilişkin, basın yayın özgürlüğünün özellikle bu kadar yok edildiği, gasbedildiği bir ortamda Meclisteki tartışmaların, gündemlerin, yasa yapılmasının, önergelerin halka yansıtılmasının önlenmesiyle beraber birçok başka meseleler de ardı sıra geliyor doğrusu. Yani dün Sayın Elitaş buradaydı, uzun uzun açıklamalar yaptı. Yani bunun daha önemli olduğunu, işte, 21.00'e kadar uzatılacağını, aslında konuşmaların ve Meclis gündeminin halka daha çok yansıtılmasına dair açıklamalar yaptı. Ancak biz biliyoruz ki, bu konuda söylenen, iddia edilen ve yaşananlar hiçbir zaman birbirini tutmuyor. Yani bugüne kadar AKP iktidarı döneminde söyledikleri, savdukları tezlerin nasıl aksini yaşama geçirdiklerini yaşayarak deneyimliyoruz. Her gün yeni bir şey deneyimliyoruz. Daha dün OHAL tezkeresi jet hızıyla getirildi Millî Güvenlik Kurulundan sonra ve böyle, neredeyse hiçbirimizin haberi olmadan Meclis gündemine geldi ve geçirildi. Bunun pazartesi günü olmasının da tesadüf olmadığını tabii bilecek kadar, anlayacak kadar da bu iktidarla bir mesaimiz var, vatandaş da bunu gayet yakından biliyor.

Şimdi, basına yansımaları tabii ki çok önemli ve iktidar gerçekten kendi aleyhine, kendisini eleştiren, kendisinin hatalarını ifade eden, gerçek dışı beyanlarını ifşa eden açıklamalarının görünmemesi için, duyulmaması için her türlü hukuksuzluğa başvuruyor. Bugün eğer 170 gazeteci içerideyse, bugün Hayat TV, İMC TV ve birçok TV, Van TV, Jıyan TV eğer yayın yapamıyorsa bu, orada AKP'nin yayınları eleştirildiği içindir. Yani basın mensupları burada mesela Komisyon tartışmalarını izliyorlar, fotoğraf alamıyorlar, çekim yapamıyorlar ama kendilerinin bu haberleri yaparken -sözüm hiçbir basın mensubuna şahsen değil tabii ki, ben genel mantığı eleştiriyorum- burada yaptıkları haberlerin de geçmeyeceğini biliyoruz. Diyelim ki objektif yaptılar, hepimizin konuşmalarını geçirdiler ama bir yerlerde bir akıl buna bir düzen veriyor ve bazı sesler görünmez kılınıyor. Buradaki itirazlarımızda olduğu gibi Genel Kurulda da bunlar görünmez kılınıyor ve bu bilinçli bir şekilde yapılıyor, bunların hiçbiri tesadüf değil. Mesela şu anda basın-yayın organlarında ve televizyonlarda HDP'nin neredeyse adının zikredilmemesi doğrudan iktidar partisinin kriminalize etme, ötekileştirme, terörize etme çabalarının, politikasının ve açıklamalarının sonucudur. Size öneriyorum, gerçekten akşam ana haber bültenlerini Sayın Başkan, özellikle iktidar partisi milletvekilleri biliyordur ama biraz daha özenle izleyin. NTV ya da CNN -söylemekte hiçbir sakınca görmüyorum- ana haber bültenlerinde ben defalarca test etmek için izledim, nasıl bir haber verecekler, acaba bugün Mecliste grup toplantıları vardı, önemli gündemler vardı ya da diyelim OHAL tezkeresi geçiyordu, dört parti var Mecliste, bu partilerin sesi ne kadar duyulacak? Şunu bile tespit ettim, "tweet" attığım için rahatlıkla söyleyebilirim. NTV televizyonu "Meclisteki üç parti şunu yaptı." diyor, bir haber geçiyor. Mecliste üç parti var, dördüncü parti yok ya da grup toplantılarını verirken HDP yokmuş gibi davranıyor. Üç parti derken CHP, MHP ve AKP'yi söylüyor ama biz yokuz yani hani HDP yokmuş gibi davranıyor. Yani buna ilişkin sayısız örnek verebiliriz, ne grup toplantılarımız ne basın toplantılarımız ne... Yani bizim adımız zikredilmiyor, verince de şöyle bir şey oluyor. Emin olun, saniyeler tuttum, böyle özel ilgi alanım hâline geldi, haber bültenlerinde yakalamak, acaba HDP diye bir parti var mı, yahu ben onun milletvekiliyim, bir izleyeyim yani hani bizimle ilgili ne oluyor? Bir bakıyorum altı saniye, yedi saniye ya böyle, ışık hızıyla bir görüntü geçiyor, bizden herhangi birinin ne söylediğimiz söylenmiyor. Şimdi, böyle bir televizyonculuk, böyle bir basın-yayın icraatıyla karşı karşıyayız. Peki, nedir yani bunun sebepleri ne? Yok sayabilir mi bir basın kuruluşu, bir televizyon kuruluşu? Hele hele bir de açık oturumlar var dillere destan. Her gece bir "Özel Gündem"dir, "Türkiye'de Gündem"dir, "Tarafsız Bölge"dir, "Ne Oluyor" dur, vesaire vesaire vesaire açık oturumlara çok giden biri olarak söylüyorum, yahu böyle bir ahlaksızlık olamaz, özür dileyerek söylüyorum. 5 kişi oturuyor HDP'yi dört saat konuşuyorlar, dört saat, bazen beş saat

konuşuyorlar. Yahu HDP'nin cevap hakkı yok. Tamam da yani siz o programı yaparken mademki gündemimiz HDP, mademki gündeminiz demokratik siyaset, mademki gündeminiz Anayasa, mademki gündeminiz İç Tüzük, orada bırakın, hukukun en temel ilkelerinden biri, biri suçlama yapıyorsa kendini savunma hakkı vardır. Bizim savunma hakkımız bile televizyonlarda verilmiyor. Kesinlikle ve ben bunu denedim, bir iki defa CNN Türk'te çünkü doğrudan bizi eleştiren değil, biz eleştirilere sonuna kadar açığız, eleştirileri göğüsleyebilecek durumdayız ve kendimizi ifade etme, savunma pozisyonunda olma gibi bir durumumuz da asla söz konusu değil. Bizim siyasetimiz aleni, açık ve herkese bunları her zeminde anlatabiliriz. Arıyorum CNN Türk'ü, diyorlar ki: "İlke olarak biz yayına bağlayamıyoruz, çok özür dileriz, bir soralım." Üç dakika sonra Metiner'i bağladılar, bunu bir kere daha açıklamıştım. Buna benzer birçok, en 5 tane deneyimim var.

Şimdi, böyle bir ortamda Meclis İç Tüzük'ünde TRT 1, efendim, işte dokuza kadar yayın yapacakmış. Dün söylediklerimizin hepsine atıfta bulunuyorum. Peki, TRT 1 ne yapıyor? TRT 1 ile Meclis Başkanlığının protokolü var, Meclisteki çalışmaları yansıtacak, aralıksız yansıtacak. Allah var derler ya, ona henüz formül bulamadılar, kürsüde konuşurken TRT 1 o Meclis yayınında mecburen veriyorlar, artık o kadarına herhâlde bir yol bulamadılar ama TRT 1'de biz hiç ama hiç yokuz. Defalarca RTÜK'e başvurduk, ne seçim döneminde ne referandum döneminde ne grup toplantılarında hiçbir şekilde Halkların Demokratik Partisine yer verilmiyor. Yaptığımız başvurularda da sıfır yayın süresi, sıfır, biz milyonlarca insanı temsil eden Mecliste üçüncü büyük partiyiz. TRT 1 bu gücü kimden alıyor? İktidardan alıyor. TRT 1 iktidardan bağımsız, ari, tarafsız bir yayın organı değil. İktidarın emir ve talimatlarını uyguluyor. Cumhurbaşkanı ya da Başbakan ya da herhangi bir bakan nerede konuşursa konuşsun anında yayını kesip bağlayan TRT 1 bizim çok çok önemli gündemlerimizi yapmıyor. Dün Elitaş'a özellikle sordum, dedim ki: Peki, grup toplantılarını TRT 1 bizimkini yayınlamıyor, aylardır yayınlamıyor, biz özellikle takip ediyoruz, periscope'dan kendi yayınıımızı yapıyoruz. Nedir bu protokoldeki yeri, hani Meclis Başkanı protokol yapıyor ya, yasama faaliyeti kamuoyuna yansıyacak ya? Dedi ki: "Özel ve önemli hâller başlığında değerlendiriliyor." Yani TRT'yle Meclis Başkanlığı arasında yapılan protokolde grup toplantıları özel ve önemli hâl" kabul edilir. Herkes için mi? Hayır, HDP için "özel ve önemli bir hâl" yokmuş ve Meclis Başkanlığı bu protokolün bir tarafı olarak bugüne kadar hiçbir uyarıda bulunmamış. Şunu dememiş, Meclis Başkanı ve Meclis Başkanlık Divanı, hepsine atfen söylüyorum, tabii ki iktidara söylüyorum. "Ya, siz ey TRT, biz sizinle bir protokol yaptık, siz bütün partilerin grup toplantılarını -ve ve ve bir sürü mesele var orada- yayınlamak zorundasınız, niye yayınlamıyorsunuz?" demiyor. Tabii, ben bir lüksten söz ettiğimi, aslında komik bir şey söylediğimin de farkındayım çünkü aksinin talimat olarak verildiğini biliyorum. Aksi var, TRT'ye "Her ne kadar aramızda protokol varsa da HDP'yi sakın ha göstermeyin." diyorsunuz. Bırakın eleştirmeyi, bırakın bunun gereğini yerine getirmeyi, bunun aksini yapan, aksini talimat olarak veren bir Meclis Başkanlık Divanı, Meclis Başkanı başta olmak üzere bir tutum var.

Şimdi, efendim, biz geliyoruz burada havanda su dövüyoruz. Ne? 21.00'e kadar yayın olsun olmasın mı? Bu da ileri bir adım gibi gösteriliyor. Ya, tamam da dün Sayın Erkek söylemişti, niye bütün Meclis çalışmaları yayınlanmasın, bunun önünde nasıl bir engel var? Protokole yazın, "Meclis çalıştığı sürece TRT 1 bu yayını yapacak." Niye saatlerle uğraşıyoruz? Şimdi, yedide canlı yayın bitiyor, önemli konuşmaları canlı yayından sonraya atıyorsunuz, efendim farklı gündemleri getiriyorsunuz, "Pazartesi ve cuma günleri ne kadar hayati mesele varsa aman o gün bunu geçirelim, halk izlemesin." Ya, bunlar artık hiç kimsenin gerçekten inanmadığı, ikna olmadığı ve herkesin gerçeği gördüğü bir Türkiye atmosferinde yaşıyoruz. Bu nedenle diğer maddelerde olduğu gibi bu madde de biz siyasette de, hukukta da çifte bir standart olduğunu, ayrımcılığın devam ettiğini ve bu konuda tıpkı Amerika'daki 1960'lı yıllar kadar siyahlara uygulanan politikanın bugün HDP'ye uygulandığını bu tutanaklara geçirmek için

burada bu meseleyi açtım. Biz Meclis yayınında TRT 1'in tutumunu da, iktidarın tutumunu da, iktidarın verdiği talimatları da çok iyi biliyoruz, farkındayız ama şu konuda hiç rahat olmayın, hiç önermem: Halk bizi izliyor, bir şekilde izliyor. Biz gerekirse yirmi dört saat halk arasında olarak kendimizi anlatıyoruz, başka kanallarla bunu ifade ediyoruz. sizin elinizde o kadar büyük yayın organları var, o kadar büyük olanaklar var, kocaman bir devlet aygıtı referandumda seferber edildi, yine de AKP'nin Genel Başkanı Erdoğan "Kapı kapı gideceksiniz." dedi. Göz doymuyor ki. Yani zaten basında herkes izliyor, yirmi dört saat izliyor yani uyku dışında sizi izliyor. Bu da yetmiyor, bu sefer "Halka da gidin." diyorsunuz. Biz bu yöntemi de... Yani artık nasıl takdir ederseniz, öyle ifade etmek istiyorum.

Şimdi, önümüzdeki maddeye gelince, açıkçası burada bir meseleyi iktidar partisi istiyorsa... Ben iki yıldır Parlamentodayım, 2009'dan beri de aktif siyasetin içindeyim merkezî düzeyde. Başlangıçta yani "başlangıçta" derken yedi sekiz yıl önce bazen düşünüyordum "Acaba bu iyi olabilir mi? Hani, böyle bir teklif geldi, bir değerlendirelim, düşünelim." diye. Sonra zamanla bu duygu -şahsi olarak söylüyorum- bende şuna dönüştü: "Ya şu maddeyi bir daha okuyayım, acaba altında ne var?" Hani, kesin bir şey vardır yani burada bir amaç var ve muhalefetin aleyhine bir amaç var, lehe hiçbir düzenleme yapılmaz. Dün örnek vermiştim, 2010 referandumunda paket geçsin diye birkaç makyaj maddesi vardı, biri "Kenan Evren'i yargılayacağız."dı. Bütün her yerde makyaj olarak Kenan Evren anlatıldı. "Yargılayacağız." Şimdi, Kenan Evren'in kendi anayasasına sahip çıkmayacağı kadar sahip çıkıyorsunuz, bu konuda sizi gerçekten tebrik ediyorum.

Diğer mesele 16 Nisandaki -her ne kadar çalışmalara katılamasam da- 18 yaş maddesi. Ben şunu dün gibi hatırlıyorum: Anayasa Uzlaşma Komisyonunda o zaman BDP olarak biz seçme ve seçilme yaşının 18 olmasını önermiştik -bir kez daha söylemişim- Komisyonunda kıyamet kopmuştu. "Ya, siz bebekleri mi getireceksiniz Meclise, emzik de getirelim, süt de içirelim. Milletvekili 18 yaşında olur mu?" Böyle tartışmalar oldu. Biz de bunu canhıraş bir şekilde savunduk yani "Hayır, biz inanıyoruz, 18 yaş, gençlik önemlidir." İki gün sonra bir baktık, Erdoğan açıkladı: "Biz siyaseti gençleştireceğiz, 18 yaş..." Niye buraya geldim? 2017 referandumunda da 18 yaş cankurtarandı yani her yerde 18 yaş, sanki başka bir şey yok Anayasa değişikliğinde; tek adama teslim edilmiyor, Parlamento kapatılmıyor, bütün hak ve özgürlükler gasbedilmiyor, her şey antidemokratik bir şekilde dizayn edilmiyor gibi 18 yaşa asılındı, her yerde bu anlatıldı. Bu teklifte de bunlardan bir tanesi şudur: Lütuf ya, 21.00'e kadar yayınlar açık olacak. İşte o da bu teklifin yine arasına sıkıştırılan bir şey.

Maddeyle ilgili de şunu söylemek istiyorum: Burada muhalefetin hakları gözetilmiyor tabii ki. Burada, Parlamentoda, Genel Kurulda çalışırken eğer AKP Grubu uyanmasa vallahi çoğu zaman biz çoğunluğuz yani CHP'yle birlikte, oylama yapılırsa... Hatta bir iki defa aldık da çoğunluk olarak. Kimse gelmiyor zaten. Yani oylama sırasında geliyor, sonra çıkıyor. E, şimdi, burada buna yasallık kazandırılıyor "Gelmeyin." deniyor. Yani aslında Meclis iktidar grubu "Ben işim olunca geleceğin Genel Kurula..." Tartışma ilgilendirmiyor, içerik ilgilendirmiyor, kapsam ilgilendirmiyor, toplumun lehine mi, aleyhine mi ilgilendirmiyor; hiçbir şey ilgilendirmiyor. Efendim, madem öyle, yoklama usulünü değiştirelim diye bir maddedir.

Şimdi, Başkanlık Divanı niye oy kulansın? Düşünce açıklayamıyor, tarafsız olması gerekiyor. Yani orada sırf AKP Grubunu tamamlayacak diye o yoklamadan niye sayılsın? Böyle bir şey olabilir mi? Ayrıca Anayasa 96 çok açık. Yani bir kez daha Anayasa Komisyonuna hatırlatmak istiyorum çünkü bizim görevimiz bu Komisyonunda, Anayasa Komisyonunun görevi önümüze gelen değişikliklerin Anayasa'ya uygunluğunu denetlemektir. Anayasa'ya açıkça aykırı bir teklifle, bir maddeyle karşı karşıyayız.

Şimdi, 96'da toplantı ve karar yeter sayısı var. Burada açıkça "Türkiye Büyük Millet Meclisi, yapacağı seçimler dâhil bütün işlerinde üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasada başkaca bir hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz." Bakanlar Kurulu üyelerine, diğerlerine ilişkin, ayrıca yetki vermeye ilişkin ikinci fıkrası var. Şimdi, açıkça buna aykırı bir düzenlemeyle karşı karşıyayız. Anayasa'ya aykırı bir düzenleme. Anayasa Komisyonunun buna olur vermesi "Anayasa'ya aykırıdır ama evet." anlamına geliyor. Yani Anayasa'ya aykırı ama biz İç Tüzük değişikliğini nasıl burada kabul edelim? Bu olanaklı değil. Biz bu nedenle bu maddenin de... Yine, iktidar partisinin kendi çalışmalarını kolaylaştırma ve muhalefetin elinde olan yoklama istemini, hani iktidarı zorlama, orada hazır bulunma, gerçekten çalışmalara katılma ve tartışmayı güçlendirme zeminini de ortadan kaldırmayı amaçlıyor. Yani deyim yerindeyse muhalefet partileri hariç, iktidar partisi üyeleri gelmeyebilir, yani Genel Kurul, Parlamento önemsizdir. Gerçi bunu anlamak mümkün çünkü yeni sistemle zaten Parlamento tümüyle saf dışı bırakılıyor. Herhâlde bu yolla da boşuna milletvekillerine zaman kaybı olmasını önlemeye çalışıyorsunuz. Bu yönüyle, tersten bakınca anlamak mümkün ama böyle dolaylı yollardan gitmeye gerek yok, Parlamentonun kapısına kilit vuralım, "Artık tek kişi bu ülkeyi yönetiyor, o da Başkandır, bütün kararları alır, milletvekillerine gerek yok, yasama organında tartışmalara gerek yok, kanunlar buradan çıkmıyor, Anayasa burada değişmeyecek, halk iradesi burada tecelli etmiyor." diye bir kanun hükmünde kararname çıkarın, biz de rahatlayalım, siz de rahatlayın; işin adını koyalım beraber, böylece kamuoyu da ne yapılmak istendiğini görsün diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, ben teşekkür ediyorum.

Söz talep eden, Sayın Ayтуğ Atıcı.

Sayın Atıcı, buyurun.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bu teklifin 6'ncı maddesi belki de iktidar kanadının bu teklif içerisinde getirmeyi en çok arzu ettiği madde olarak karşımıza çıkıyor. Yaklaşık altı yılı aşkın bir süredir Parlamentodayım ve iktidarın en zorlandığı anları yoklama olarak biliriz ve bu düzenlemeyle de yoklamalara bir sınırlama getirmek isteniyor. Elbette bunların hepsi tartışılabilir, elbette konuşulabilir, bir uzlaşma ortamında bir noktaya getirilebilir, bir hakkın suistimalinin önlenmesi, biliyorsunuz, zaten Başkanlık Divanınca bir kararla engellenmişti. Zaten, dikkat ederseniz, Mecliste uzun zamandır çalışan arkadaşlarımız da bilirler, artık bir göz ucuyla baktığımızda Mecliste toplantı yeter sayısı ya da karar yeter sayısı var mı, yok mu anlıyoruz. Eğer karar yeter sayısı ya da toplantı yeter sayısı olmadığını görür isek bu sefer yoklama istiyoruz. E, yoklama istememizin bir amacı var, yoklama istememizin bir tek amacı, milletin bize verdiği emanetin doğru şekilde kullanılması. Bakın, biz şöyle söylüyoruz, diyoruz ki: "Ey milletim, bizi seçtiniz, buraya gönderdiniz. Biz sizin adınıza burada iş yapıyoruz, sizin adınıza kararlar veriyoruz. Bu kararları bir kısım milletvekili beğenebilir, bir kısım milletvekili beğenmeyebilir ama sonuçta buraya gelen bütün milletvekilleri millî iradeyi temsil ettikleri için kendi akıllarıyla, kendi vicdanlarıyla bilerek, isteyerek bu maddeye 'evet' ya da 'hayır' demeliler." Millete bunu söylüyoruz. Eğer bunun yeterince yapılmadığını görürsek de bir yoklama talebiyle milletvekillerinin Genel Kurul salonuna girmelerini istiyoruz, bütün amaç bu. Peki, iktidar partisi bundan niye rahatsız? Allah aşkına, iktidar partisinin milletvekilleri... Gerçi şu anda kaç tane var içeride, bilmiyorum, bakayım; 3. İktidar partisinin Başkan dâhil 3 milletvekili var, bunu da kayıtlara geçiriyorum. TBMM Başkanlığı...

BAŞKAN – Arkadaşlar bir kısım ihtiyaç için dışarıdalar, gelecekle.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – O zaman beş dakika ara verin çünkü benim de hevesim kaçıyor yani.

BAŞKAN – Siz lütfen devam edin.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Ben devam edeyim Başkanım, ederim, diyorsun ki “Devam et, nasılsa boşa konuşuyorsun; dinlesek de olur dinlemesek de olur.” Başkanlık Divanı boş, içeride toplam 3 iktidar milletvekili var, hadi 1 de MHP milletvekili var teklifi destekleyen; 4.

BAŞKAN – Sayın Aytuğ Atıcı, lütfen madde gündemiyle ilgili konuşur musunuz.

Buyurun.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Bu tarzınıza da hayranım Başkan. Rahatsız olduğunuz zaman, hemen gündeme davet.

BAŞKAN – Şöyle: Tabii size de bir şey demiyorum, siz de haklısınız, sabahtan beri her maddeyle ilgili konuşuyorsunuz. Yani, gündem sıkışınca bu tip magazinsel konuşmalar normal.

Buyurun.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan, size teessüf ediyorum, bu bir magazinsel konuşma değildir ve ayıptır sizin bu söylediğiniz. Teessüf ediyorum ve sizi kınıyorum, bu magazinsel bir konuşma değildir. Eğer burada 3 tane iktidar milletvekili varsa bu ayıptır.

BAŞKAN – Ben sözümü geri alıyorum.

Buyurun.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Peki, teşekkür ederim.

Şimdi, millet adına karar verecek olan Meclis eğer şu anda bu Komisyonda olduğu gibi Mecliste de 3-5 kişiyle temsil edilirse o zaman gerçekten millet adına karar verilmiş olur mu, benim derdim bu. Şimdi bunun gerçek tercümesini yapalım yani bu maddede siz yoklamaların sayısını azaltarak, yoklamaları kısıtlayarak gerçekte ne yapmak istiyorsunuz ya da bizim algımız nedir bu konuda? Bizim, iktidar partisinin milletvekillerini Genel Kurula çekme ve millet adına olgun ve doğru karar vermelerini sağlamamız için kullandığımız bu yoklama işini kaldırmanızın ya da azaltmanızın nedeni şudur bizce, bize göre. Diyorsunuz ki millete: “Yüce milletimiz, biz aslında Mecliste oturup karar vermiyoruz. Saraydan bir karar çıkıyor, bununla ilgili vaziyete göre tasarı ya da teklif hazırlıyoruz. Eğer tehlikeli bir maddeyse, tehlikeli bir konuya bunu teklif hâline getiriyoruz, milletvekillerine verdiriyoruz ve diyoruz ki: ‘Bak, vallaha bu bizim Hükümetin işi değil, ne yapalım, milletvekilleri vermiş.’” Eğer güzel bir şeyse size göre, bunu tasarı hâline getiriyorsunuz ve Meclise sunuyorsunuz. Millete “Ya, bu karar zaten verilmiş kardeşim. Saray bunu emretmiş. Ya, biz bunu elli saat de konuşsak, elli gün de konuşsak geçecek. Ya, niye biz ıstırap çekelim? Madem ki saray bu kararı verdi, üç beş konuşma yapılsın, işte, bir imla hatası vardır, hakikaten görmediğimiz önemli bir şey varsa belki dikkat çekilir, bir iki ufak tefek konuşmayla bu işi bitirelim. Niye biz milletin zamanını alıyoruz, niye biz burada boşuna mesai harcıyoruz?” diyorsunuz ve çok haklısınız. Milletvekilliğinin ve Parlatentonun geldiği durum gerçekte budur. Sizin Meclis çalışmalarında bulunmayı arzu etmemenizin nedeni, saraydan verilen kararları değiştirme yetkiniz, cesaretiniz olmadığındandır. Bu cesaret bütün milletvekillerinde olmalıdır. Elbette size göre bunu müzakere ettiğinizi iddia ettiğiniz oluyor, haberinizin olduğunu söylediğiniz oluyor ama bunun doğru olmadığını yine siz yaptığımız uygulamalarla ikrar ediyorsunuz. Nasıl mı? Eğer biz yoklama istemişsek ve koşa koşa Genel Kurulun içerisine girmişseniz -tutanaklardan da göreceğiniz üzere- AKP'nin grup yöneticilerinin “Kabul” veya “Ret” diye bağırttığını siz de duyuyorsunuz, biz de duyuyoruz ve tutanaklarda bu geçiyor. Bundan daha büyük bir ayıp olabilir mi? Bundan daha utanç verici bir şey olabilir mi? Milletvekilleri Genel Kurulda bulunmamayı tercih ettikleri için, doğal

olarak ne konuşulduğunu bilmedikleri için, doğal olarak nasıl bir oylama yapacaklarını bilmedikleri için grup yöneticileri bağıra bağıra kabul veya ret oyu verilmesi gerektiğini söylüyor. Buna biriniz itiraz edebilir misiniz, soruyorum yüzünüze karşı. Bir tek Allah kulu buna itiraz edebilir mi? “Yanlıştır, böyle bir uygulama yoktur.” diyebilir mi? Diyemez çünkü bu utanç verici uygulamayı biz Genel Kurulda yaşıyoruz. Bu birkaç açıdan utanç vericidir, birincisi: İhsasıredir yani o milletvekili nasıl oy kullanacağını açıkça duyuruyor. İkincisi: Tahakkümdür, “Saraydan gelen emir ‘kabul’ o hâlde siz de ‘kabul’ vereceksiniz, saray reddetmenizi emrediyor, siz de reddedeceksiniz.” demektir, bunun anlamı budur ya da çok daha kötüsü “Siz bir şeyden anlamıyorsunuz, zaten burada yoktunuz, gelin, şu CHP var ya şu CHP, gene yaptı CHP, yoklama istedi, gelin oturun şurada kabul verin, ret verin, tekrar gidin.” algısı oluşturuyorsunuz. Bunu yaptınız, şimdi bunu daha da derinleştiriyorsunuz. Böylece bir teklif ya da tasarı ne kadar önemli olursa olsun 3-5 milletvekiliyle millî iradenin tecelli ettiği anlayışına kapılacaksınız ve bu kanıksanacak, benim endişem budur. Eğer siz milleti bu şekilde temsil ettiğinizi düşünüyorsanız vay hâlinize. Ve milletvekillerinin durumunu içler acısı hâle getirmek için de buna “evet” diyecekseniz vay benim milletimin hâline.

Şimdi, zaman zaman tartışmalarımızda, konuşmalarımızda ister istemez bazı eleştiriler de yapılıyor, bazı siyasi mülahazalar da yapılıyor. Hiç anlamadığım bir şekilde bu Komisyonunda ilginç bir hassasiyet var. Bu hassasiyetin sosyolojik ve psikolojik analizini yapmak mümkün ama yapmayacağım ama size şunu söyleyeyim: Biz ne AKP’nin ne MHP’nin ne de HDP’nin iç işlerine karışamayız, buna haddimiz de yok hakkımız da yok ancak bu 3 partiden herhangi birisi verdiği kararlarla, yaptığı siyasetle, kurduğu iş birlikleriyle memleketin gidişatında söz sahibi olmuşsa karşısında elbette bazı eleştiriler bulacaktır. O yüzden biz MHP’yi eleştirdiğimiz zaman bunu büyük bir sinirle ya da öfkeyle lütfen karşılamayın. MHP’nin başkanı kim olacak, efendim, iç işinde ne olacak, bu bizim haddimiz değil ama MHP bir karara imza atmış ise ve bu karar bizi ilgilendiriyorsa, ülkeyi de ilgilendiriyorsa o zaman bunu elbette ki eleştireceğiz. Nasıl eleştireceğiz? Adap çerçevesinde, siyasi nezaket çerçevesinde, bazen sert. Aynı şekilde eğer HDP böyle bir şey yaparsa ki geçmişte zaman zaman yakınlaşmalar oldu, onları da eleştirmiştik, bugün yapsınlar gene eleştiririz; eğer biz AKP’ye yaklaşır ve Türkiye’nin geleceğini ya da bugününü ilgilendiren önemli işlere beraber imza atarsak ve yanlış yaptığımızı düşünürseniz en acımasız şekilde bizi de eleştirin, biz ancak o zaman bir yere varabiliriz. O nedenle, MHP dokunulmazmış gibi bir anlayış içerisinde olunmasını ben anlamıyorum. Geçen konuşmamda da küçücük bir şey söylediğimde, grup başkan vekili, sayın grup başkan vekili... Hani her konuşmamızda sanki ayağa kalkar gibi bir... Hayır arkadaşlar, eleştireceğiz tabii, elbette eleştireceğiz ama elbette sınırlarımızı, haddimizi, adabımızı bilerek eleştireceğiz; bunu da yapmaya devam edeceğiz, bundan hiç kimsenin en ufak bir kuşkusu olmasın. Elbette sonuçta, nihai kararı halkımız verecektir.

Bu maddeyle bırakın muhalefetin muhalefet yapma gücünü azaltmayı, milletvekilliğinin itibarını çok ciddi bir şekilde düşürüyorsunuz arkadaşlar, bunu yapmayın. Diğer maddelerde tartışılabilir, demin tartıştınız. En önemli sözü de Sayın Meclis Başkan Vekili söyledi “Ayıp ya, kıyafetle uğraşıyorsunuz.” dedi. Doğru söylüyor yani bizim gelişmişliğimizin göstergelerinden birisidir bugün burada yaptığımız, kıyafetle uğraşıyoruz. Niye uğraşıyorsunuz kıyafetle ya, niye uğraşıyorsunuz? Ben de zannettim ki Meclis Başkan Vekili diyecek ki: Ayıptır ya, kıyafetle uğraşmayın, bu maddeyi geri çekin. Tam onu beklerken bir de baktım ki madde üzerinde tartışmalar daha da derinleşiyor. Evet, tarihe bu notu da düştünüz. Siz de kıyafetle uğraşan bir parti konumuna geldiniz MHP ve AKP olarak, bunu da tarih bu şekilde yazdı.

Şu anki uygulama doğrudur yanlıştır, hoşunuza gider gitmez ama bir Parlamento geleneği oluşmuştur. Bu Parlamento geleneği eleştirilmez değildir, tartışılmaz değildir, bir uzlaşma çerçevesinde daha iyisi belki bulunabilir, bir itirazım yok ama siz bu kıyafeti dayatırsanız, kıyafet konusunda

dayatmacı bir tutum alırsanız, eh, bunun da hesabı sizden sorulur ileride, geçmişte nasıl olduysa bunun da hesabı sizden sorulur. Bu az gelişmişliğin bir göstergesidir kıyafetle uğraşmak. Bırakın ya, daha önemli işlerimiz var bizim. Şu konuştuğumuz 6'ncı madde, şu ana kadar konuştuğumuz belki de en önemli maddelerden bir tanesidir, en önemli maddelerden bir tanesidir. Milletvekillerinin millet adına karar verirken Genel Kurul çalışmalarında olmamasını sağlıyorsunuz. Biz milletvekiliyiz ya, ya biz millete hizmet etmek için... Bazen inanın saatler uçup gidiyor, anlayamıyoruz, "A, Genel Kurulda şu mu vardı?" olabilir ama özellikle grup başkanları, özellikle grup başkan vekilleri, daha da özellikle Meclis Başkanı ve Meclis başkan vekilleri, çok büyük bir hassasiyetle, hangi partiden olursa olsun bütün milletvekillerinin olabildiğince fazla sayıda Genel Kurulda bulunup bütün görüşmelere iştirak etmelerini, iştirak etmelerine iç tüzüksel olarak bir olanak yok ise hiç olmazsa ne olup bittiğini dinlemelerini ve verilen aralarda kendi aralarında istişare etmelerini sağlamanın yollarını bulmak zorundadır. Ama bir de bakıyoruz ki başta Meclis Başkanı olmak üzere, herkes saraydan gelen talimatı yerine getirmekle meşgul. Saray diyor ki: "Konuşmayacaksınız." Allah Allah herkes geliyor, aman konuşmayalım, kapatalım, yoklama da istemeyelim ve millî irade tecelli etsin. Arkadaşlar bu işte bir yanlışlık var. "Millî irade, millî irade" diye siyaset yapanlar, millî iradeyi çok ön plana çıkardığını iddia edenler, bugün millî iradenin Mecliste tecelli etmesine engel oluyorlar. Yani size göre millî irade sadece seçimden seçime konulan sandık mıdır? O, millî iradenin bir parçasıdır. Gerçek anlamda ve uzun süreli millî irade, milletin hepimize verdiği yetkiyi Parlamento Genel Kurulunda ve komisyonlarda çalışarak, hak ederek yerine getirmektir, o millî iradeyi temsil etmektir. Zaman zaman biz insanız, yoruluruz, şu olur, bu olur. Yoklama olmadığı zaman Genel Kuruldaki insan sayısının, parlamenter sayısının kaç olacağını ben size söyleyeyim. Dün bakan konuştu, başbakan yardımcısı konuştu, Genel Kurulda 48 kişi vardı, yoklama hâlâ şu anda geçerli olduğu hâlde. Koskoca bakanı bile 48 AKP'li milletvekili dinledi, bakın, ne hâle düşmüşüz. Ben bu Parlamenta ilk geldiğimde bakan konuşacağı zaman bütün Genel Kurul hıncahınc dolardı. Biz onun konuşmasını beğenmesek bile biz de gelir dinlerdik ne diyecek sayın bakan diye ama şimdi itibarımız o kadar azaldı ki biz birbirimizi dinlemiyoruz, milletin bizi dinlemesini istiyoruz. Arkadaşlar bu iş yanlıştır. Bu 6'ncı maddenin muhakkak müzakere edilmesi ve benim eleştirilerim doğrultusunda yeniden gözden geçirilmesi ve yoklama sayısını azaltmak yerine, bunu artırıcı ve milletvekillerini Genel Kurula getirici şekilde düzenlenmesini talep ediyorum. Bu, sadece benim talebim değil; bu, milletin sizden talebi. Millet size diyor ki: "Benim adıma karar verirken git otur Mecliste bak bakayım ne diyorlar? Herhangi bir iş takibi yaparak benim adıma karar verme, odanda çay, kahve içerek benim adıma karar verme. Mecliste devamsızlık yaparak benim adıma karar verme." Eğer siz bunu geçirirseniz hem vallahi hem billahi dağ, taş, her gün kaç tane AKP'linin o Mecliste olduğunu tek tek tespit edip bütün Türkiye'ye de yayacağız, söyleyeceğiz.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - CHP'lileri de yazın yanına ya, o da yarım kalsın yani, kaç CHP'li olduğunu yazın.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Elbette siz de onu yapın.

Değerli arkadaşlar, bizi kendinizle mukayese etmeniz güzel, bundan onur duyarız, elbette ki onur duyarız. Ancak milletin size verdiği yetki, Türkiye'yi idare etme yetkisidir, Türkiye'yi yönetme yetkisidir. Bakın, çok hayati ve önemli bir görevi milletimiz AK PARTİ'ye vermiştir, demiştir ki: "Al bu oyları, git beni yönet." Nasıl yöneteceksiniz? Anayasa ve yasalara göre yöneteceksiniz. Biz ise sizi denetleyeceğiz, size yardımcı olacağız. O yüzden, bizim Parlamenta bulunmamız elbette şart ve İç Tüzük diyor ki: "Öyle her canının istediği zaman yoklama talep edemezsin, en azından sen de 20 kişi içeride olacaksın ki ben de senin ciddiyetini anlayayım." Bizim ciddiyetimizi test ediyor ama AKP'nin ciddiyetini test etmeyi ortadan kaldırıyor bu sistem. O yüzden, hepimizi ciddiyete davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

(Oturum Başkanlığına Başkan Mustafa Şentop geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Usluer, buyurun.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Son derece önemli bir konu. Aslında İç Tüzük demek, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma biçimini düzenleyen anayasası demek, mini anayasa. Mini anayasayı görüşmeye çalışıyoruz ilk imza sahipleri yerinde yok. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığını temsilen hiç kimse yok. İktidar partisi...

BAŞKAN – Genel Sekreter Yardımcımız var.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Ama farklı bir şeyden bahsediyorum.

BAŞKAN – İç Tüzük’e uygun.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Değil efendim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - O konuyu konuştuk Başkan, değil.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Şimdi, o zaman Meclisi de Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri yönetsin demek istiyorum ben de.

BAŞKAN – O olmuyor, İç Tüzük ona müsaade etmiyor ama buna ediyor, ikisi farklı.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Etmiyor, buna da müsaade etmiyor.

BAŞKAN – Ediyor.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – İç Tüzük önünüzde, buyurun bakın.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Bakın, şık değil. Müsaade ediyor ya da etmiyor, mevcut durum şık değil, doğru değil, yaptığımız işe inanmadığımızın bir göstergesi. Artı, muhalefet partisi olarak, Meclisteki sandalye sayısı en az olan parti olarak, 4’üncü parti MHP bu noktada iktidar partisine destek çıkarken MHP milletvekillerinin de biri var, biri yok, biraz önce ikisi de yoktu. Yani inanarak bir şey yapıldı gibi getiriliyor ama bu işi yapanların dahi inanmadıkları ortada.

Şimdi, 16 Nisandaki referandumla yeni bir Anayasa oylaması yaptık, yaptınız, yaptırdınız OHAL koşullarında ve bu Anayasa oylandıktan sonra temel olarak baktığımızda, yasamanın yetki ve denetleme alanını bitiren, tüm gücü yürütme üzerinde toplayan bir anayasa. Şu anda burada yapılmak istenen de tam da bu. 16 Nisanda referandumda oylanan Anayasa’ya uygun bir iç tüzük geliştirme ve bu İç Tüzük’le birlikte muhalefet partilerinin denetleme yetkisine son verme, muhalefet partilerinin konuşma yetkisini elinden alma. Şimdi, bu noktada gerçekten MHP’ye hayretle bakıyorum. Bir muhalefet partisinin en önemli görevi denetlemedir zaten, yasayı getiren siz, yasayı oylayan siz yani MHP demek ki şöyle bir şeye girdi kendi kendine: “Ya, zaten benim bir etkim yok, sandalye sayım da son derece az, bari iktidar partisiyle kol kola vereyim de hiç olmazsa iktidar partisinden yanında olarak benim de bir adım olsun.” gibi. Çünkü hakikaten, inanılır ve anlaşılır gibi değil MHP’nin buradaki tutumu. Biraz önce Sayın Parsak öyle bir güçle savundu ki sanırsınız ki Sayın Parsak iktidar partisinden bir milletvekili, yetmedi, Sayın Parsak bu Komisyonun Başkanı. Yani dışarıdan biri dinliyor olsa bunu görür.

Şimdi, iç tüzük aslında neyi sağlar? Muhalefet partilerinin haklarının korunmasını sağlar. İç tüzük aslında demokrasilerin olmazsa olmazı, çoğulculuğun Meclisteki tezahürüdür. Şimdi, İç Tüzük’te yapılmak istenen 18 değişikliğe baktığımızda temel olarak yani 6’ncı madde diyelim, 5 diyelim, 7

diyelim, hiç fark etmiyor, burada yapılmak istenen, astığım astık, kestiğim kestik bir iktidar. İktidardan öte, ferman padişahındır modeli. “Ferman padişahın, size de işte, yalandan yere beş dakika, üç dakika konuşma veririz. Yalandan yere de bu süreçte Meclis Televizyonunun yayın süresini uzatırız.” ve bu Mecliste biliyoruz ki bırakın yasama yılını, bir seçim dönemi boyunca hiç konuşmayan, sadece yemin etmiş iktidar partisi milletvekilleri var, hiç yasa teklifi vermemiş iktidar partisi milletvekilleri var ve ne yazık ki bu tüzük değişikliğiyle ilgili olarak da milletvekillerine senede bir defa teklif verme hakkı. Yani bu kimin hakkının gasbidir? Bu, muhalefet partilerinin haklarının gasbidir.

Şimdi, iç tüzükler değişebilir mi? Değişebilir elbette. Peki, iç tüzük değişiklikleri neden yapılır? Gelişmiş ülkelerde, demokrasisi gelişmiş ülkelerde ve demokrasiyi içselleştirmiş ülkelerde iç tüzük değişiklikleri daha demokratik, daha katılımcı, daha çoğulcu bir Parlamento oluşturmak için yapılır. Ama başka neden iç tüzük değiştirilir? Baskıcı iktidarların olduğu ülkelerde, otokratik yönetimlerin olduğu ülkelerde iç tüzük değişiklikleri daha fazla kısıtlamak için, daha fazla bozmak için ve engellemek için yapılır. İşte, şu İç Tüzük'teki 18 maddeye baktığımızda yapılmak istenenin tam da bu, kısıtlama, bozma ve engelleme olduğunu görüyoruz.

Biraz önce sözünü söyleyip giden Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili söz aldığı anda, gerçekten, çok ciddi katkıları olacağını sanmıştık ama geçtiğimiz süreçte gazetelerde hepimizin gördüğü, Anadolu Ajansının servis ettiği ve bu İç Tüzük tartışmalarında da iktidar partisine katkı sunsun diye bir haberi Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili sanki çok önemli bir haber veriyormuş gibi paylaştı, dedi ki: “Avrupa parlamentolarında da kıyafet serbestisi var, kıyafet sınırlamaları yok.” Biz İç Tüzük'ü bir Avrupa ülkesi parlamentosundan örnek aldık da mı 5'inci maddede kıyafetle ilgili kısımda Avrupa parlamentolarını örnek veriyoruz? Siz bir tüzük yaparsınız, diyelim, bu tüzüğü Fransız Parlamentosu İç Tüzük'üne uydurursunuz, o zaman dersiniz ki: “Biz zaten her şeyi buna uydurduk, orada da giyim kuşamla ilgili bir kısıtlama yoktu, biz de bunu getirdik.” Kaldı ki Başkan Vekili çok da tam anlatmadı olanları. Evet, Avrupa ülkelerindeki parlamentolarda kıyafet kısıtlaması yoktur ya da tüzüklerinde böyle bir şey yoktur; kıyafet kısıtlaması vardır ama tüzükte böyle bir şey yoktur. Çünkü bu ülkeler modernleşmiş ülkelerdir, modernleşmeyi tamamlamış ülkelerdir, bu ülkeler demokratik ülkelerdir; yazmaya bile lüzum görmemişlerdir kıyafetle ilgili bilgileri. Ama Meclis kapısından girerken şortla, kotla, olmayacak kıyafetle girenlerin de girmesi engellenir. Keşke Sayın Meclis Başkan Vekili Avrupa parlamentolarından bahsederken bilgiyi bizlere tam olarak verseydi.

Şimdi, yine bir hatırlatmada bulunacağım. Biliyorsunuz, 2011 seçimlerinden sonraki yemin töreninde milletvekilimiz, bugün de milletvekilimiz olan Sayın Şafak Pavey'in pantolonla yemin etmesi kabul edilmemişti. “Bu Meclisin kılık kıyafet yönetmeliğinde pantolon yoktur kadınlar için.” denilmişti ve Sayın Pavey etekle yemin etmişti. Sonra ne oldu? 8 Ekim 2013'te türban yasağı kaldırıldı, Mecliste türbanlı vekiller. Pantolon ne zaman serbest bırakıldı biliyor musunuz? 13 Kasım 2013'te yine Şafak Pavey'in bir konuşması sonrasında kadınlarda pantolon serbestisi sağlandı. Şimdi, bakın, burada 5'inci maddeye bir daha atıfta bulunmak istiyorum, diyor ki: “Erkekler pantolon, ceket, gömlek, kravat; kadınlar ceket, etek ya da ceket, pantolon.” Şu anda Meclisin kılık kıyafeti zaten almış başını gidiyor. Bakınız, benim giysim de uygun değil, ben ne etekliyim ne pantolonluyum, ceketim var ama elbiseliyim. Mecliste bir sürü kadın vekilin de bu şekilde olduğunu biliyoruz. Ayrıca, ceket giymeyen bir sürü vekil var. Hani, pardösüye ceket mi diyeceğiz? Ceketin boyu ne olmalıdır? Belde mi bitmelidir, kalça bitiminde mi bitmelidir? Yere kadar olursa bunun adı ceket midir, pardösü müdür, manto mudur? Yani Mecliste öyle bir karmaşa var ki bu türban yasağından öte bir şeye geçti artık, güne gider gibi, “Evden çıktım, markete gidiyorum, haydi bir defa Meclise gideyim, vekilliği yapayım.” gibi. Bu kadar keşmekeşin olduğu hiçbir parlamento yoktur. Ne Orta Doğu'da vardır, onların da kendilerine özgü bir kılık kıyafetleri vardır ve herkes o kılık kıyafetle gelir. Avrupa Parlamentosu yazmamış bile.

Adamlar modernleşmiş, demokrasiyi içselleştirmiş, neyle gelinip neyle gelinmeyeceğini bildikleri için kılık kıyafet uygundur. Kaldı ki Avrupa’da da ritüeller vardır. Bakınız, İngiliz Parlamentosunda kılık kıyafetle ilgili bir kısıtlama yoksa da her yıl İngiliz Parlamentosu açılırken yine kraliçenin bir ritüeliyle başlar. Aslında, Parlamentosunda kraliçenin bir rolü var mıdır? Yoktur ama ritüeller devam etmektedir. Dolayısıyla, Türkiye Cumhuriyeti Parlamentosunda da Meclis Başkan Vekilinin, Meclis Başkanının frak giymesi bir ritüeldir, Türkiye Cumhuriyeti’nin bir ritüelidir. Nasıl ki İngiltere’deki Parlamento ritüeli bize uymuyorsa bizim ritüelimiz de bize özgü bir ritüeldir, bunları birbirleriyle karıştırmamak gerekiyor.

Şimdi, böyle bir değişiklik yaparken keşke şunu da yapsaydınız demek istiyorum: Biliyorsunuz, Anayasa değişikliğine ilişkin oylamalar sırasında Meclis İktidarı’nda ve Anayasa’ımızda oylamaların kapalı olacağı, kapalı oy, açık sayım olacağı belirtilirken, kusura bakmayın ama hem iktidar milletvekillerinin tamamı hem de MHP milletvekillerinin sonrasındaki kısmı diyelim, açık açık, göstere göstere oy verildi yani İç Tüzük çiğnendi, Anayasa çiğnendi. Keşke bu 18 maddenin içine bir de onu koysaydınız tam olurdu, “Bundan sonra oylamalar da açık açık, göstere göstere yapılacaktır.” şeklinde; bunu da hiçbirimiz unutmayalım.

Konuşma sürelerinin kısıtlanması, muhalefetin sesini kısma içindir çünkü iktidar partisi konuşma ihtiyacında değil. On dakikalık konuşma süresince çıkan birçok milletvekiliniz iki dakika konuşup sonunda da “Fazla söze hacet yok.” diyerek kürsüden iniyorlar, özellikle, kadın milletvekilleriniz sıkça bunu yapıyorlar. Hâlbuki bize on dakika yetmiyor çünkü yasa yapıyoruz, ülkenin sorunlarını konuşuyoruz. Var mı böyle bir şey “On dakika sürede fazla söze hacet yok, ben üç dakikada konuşmamı bıraktım?” İşte, siz bizi susturarak kendiniz için dikensiz gül bahçesi yaratmak istiyorsunuz.

Yeter oy sayısı konusunda tabii ki çok sıkıntınız var, bunu biliyoruz. Meclis Genel Kurul salonu bomboş ve ne zaman ki oylama yapılacak, koşu koşu arkadaşlar geliyor, büyük bir efor kaybı, stres, işte, “Ne verecektik?” “Yetiştik mi, yetiştirmedik mi?” Burada da rahatlatmak adına yani “Arkadaşlar, evinizde oturun, gelmeyin, odanızda oturun, nerede olursanız olun biz size uygun İç Tüzük düzenlemesini yaparız.”

Sonuç olarak, bu 18 maddenin tamamı “Ferman padişahındır.” maddeleridir, başka hiçbir şey değildir. Burada Meclisi daha demokratik, çoğulcu bir Meclis olmak yerine antidemokratik, kısıtlayıcı, engelleyici ve tüm yetkileri o Genel Kurul salonunda olmayan padişaha vermeye çalıştığımız bir İç Tüzük’tür. Bu İç Tüzük eğer AKP milletvekillerinin ve MHP milletvekillerinin oylarıyla geçerse gelecekte mutlaka düzelecektir ama bu ayıp da Meclis tutanaklarında ve işleyişle Meclisin her yerinde devam edecektir.

Teşekkür ederim.

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdurrahman Öz geçti)

BAŞKAN – Sayın Usluer, ben teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Serkan Topal’da.

Sayın Topal...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ne zaman ara vereceğiz Başkan, onu bir söylerseniz.

BAŞKAN – Söyleyeyim. Şöyle: Maddeyi oyladıktan sonra diğer maddeyi okutup ara vereceğim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Kaç kişi var yani?

BAŞKAN – Serkan Bey’den sonra Selina Hanım var, ondan sonra...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bedia Hanım...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yazdım.

BAŞKAN – Hayır ama...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, hayır, o size verilirken söylendi “İlave yapacağız.” diye. Şimdi, toplantı yeter sayısı maddesidir. Kısa kısa değerlendirmemiz lazım.

(Mikrofon Başkan tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, şimdi şöyle bir usul var: Konuşacak arkadaşların düzen dâhilinde olması için gruplar listeleri veriyorlar. Bu iyi bir düzen, burada bir sıkıntı yok. Ben dışarıdayken liste istenmiş, veren arkadaşlar da söylemiş, hatta “Siz ilave yapmayın.” dedi, ben dedim ki “Gerekmezse yapmayız.” ama liste verilirken ben olmadığım için burada yazan 4 kişinin ismi verilmiş. Sadece, bakın, ben size şunu söyleyeyim: Serkan Topal ve Selina Hanımefendi’nin konuşmalarından sonra Ünal Demirtaş, ben ve sayın grup başkan vekilimin bu maddeyle ilgili öyle uzun uzadıya olmayan kısa değerlendirmelerimiz olacak sadece. Madde çok kritiktir, karar yeter sayısı, toplantı yeter sayısı ile ilgilidir.

(Mikrofon Başkan tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bir cümle izin verir misiniz.

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, her şeyden önce sorum, tümüyle, Genel Kurulda konuşmam var, onu denkleştirmek için.

BAŞKAN – Tamam, gayet makul bir soru.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Oldukça da makul. Bizim gerçekten programı önceden bilme hakkımız var ayrıca.

BAŞKAN – Ben de o manada yardımcı oluyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ama şunu da ifade edeyim: Demin Özgür Bey’le konuştuğunuza tanık olduk. Biz şu anda 3 vekil buradayız, diğer 2 arkadaşımız Genel Kurulda. Bize liste konusunda Divandan iletilen bir mesele yok. Biz buradan söz alıyoruz, zaten 5 kişi buradayız, yani en fazla 6, 2-3 kişi kendi aramızda iş bölümü yapıyoruz. Yani bu nedenle bizim hani insicam bozuluyor, onun tartışmalarına girmeyeceğim ama şu var: Yeterlilik... Hepimiz farkındayız ne zaman tartışma biter, ne olur. Basit bir mesele tartışmıyoruz ve İç Tüzük konusunda herkesin düşüncesini ifade etme hakkı var. Bir de şu yöntemi de kabul etmiyorum yani: “Biz çalışırız.” Biz de çalışırız.

BAŞKAN – Tamam çalışıyoruz zaten, sıkıntı yok, sıkıntı yok.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Biz çalışmadan kaçmıyoruz ki yani sorun yok.

BAŞKAN – Ama şimdi mesela Cumhuriyet Halk Partisi bir liste verdi. O liste tam bitme aşamasındayken yeniden ilave edilmesini ben kabul etmiyorum arkadaşlar.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz bugüne kadar listeye ilave yapmadık da, liste verme zorunluluğumuz da yok, kaldı ki...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yok yani, öyle bir zorunluluk yok.

BAŞKAN – Şimdi, normalde, grup başkan vekillerine...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Toplam doksan saattir çalışıyorsak on beş dakika dışarı çıktım, o sırada sormuşsunuz, arkadaş verirken de demiş, buradaki 4 kişiyi yazmış, vermiş. Oraya grup başkan vekilleri olarak kısa değerlendirmelerimiz olacak, bir de Ünal Bey’in bir ilavesi olacak, başka bir şey demiyorum. Allah Allah! Yok, bir şey yok yani.

BAŞKAN – Arkadaşlar, sorun yok, bu madde bitmeden yemek arası yok.

Buyurun Sayın Topal.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Komisyonun değerli üyeleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, yıl 2002, gazete manşetleri “adalet” diye yazıyor. Yıl 2002, gazete manşetleri “kalkınma” diye yazıyor. Yıl 2002, “Barış, huzur, refah, işsizlik bitecek, bir daha OHAL olmayacak.” diye gazeteler manşet atıyordu. Hatta yorumcular o dönemlerde Türkiye’nin dünyada bir numara olacağını iddia ediyorlardı. Neye göre iddia ediyorlardı? O dönem gelen iktidarın verdiği sözlere göre iddia ediyorlardı. Özellikle en önemli noktalardan bir tanesi, “Terör bitecek.” diyorlardı. Oysa zaten 2002 yılında terör bitmişti. Üç dört yıl, beş yıl geçiyor, altı yıl geçiyor, ondan sonra terör yükseliyor.

Sayın Başkan, çok özür diliyorum ama bir uğultu var.

BAŞKAN – Siz devam edin.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Şimdi, 2010 yılına kadar bütün iktidarın milletvekilleri kürsüde, televizyonlarda “Hoca Efendi, Hoca Efendi” diye, “Bitsin bu hasret, gelsin.” diye ağlayanlar da oluyordu. 2010 yılında bir referandum süreci...

BAŞKAN – Sayın Topal, Sayın Topal...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Şimdi, bakın, ben konuya geleceğim ama...

BAŞKAN – Sayın Topal, bak, biz de burada Başkanlık Divanı olarak İç Tüzük gereğince sizi gündeme davet ediyoruz ve bak, bu görüşme çerçevesinde bu arkadaşlarımız konuşma yapacaklar.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkanım, ben gündeme geçeceğim ama...

BAŞKAN - Buna müsaade etmezseniz, biz de başka... Lütfen...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkan, ama İç Tüzük’e nasıl gelindi, ben onu anlatmaya çalışıyorum Sayın Başkan. Şimdi, ben İç Tüzük’ü anlatacağım ama...

BAŞKAN – Biz hiçbir şeyden rahatsız, biz rahatsız olmuyoruz ama...

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Gündeme gel kardeşim ya!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sabırlı ol kardeşim!

SERKAN TOPAL (Hatay) – Ya, bakın, “kardeşim” diyorsunuz... (Gürültüler)

BAŞKAN – Öyle bir şey yok. Biz onları yemeyiz, biz onları yemeyiz, biz onları yemeyiz, biz onları yemeyiz, bizim abdestimizden şüphemiz yok, abdestimizden şüphemiz yok.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Şimdi, Sayın Başkanım, bakın, burada 6’ncı maddenin...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Hangi görüşü bildireceğimi sizden mi izin alacağım?

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Bizden izin almayacaksınız, Başkan burada “Gündeme gel.” dedi.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ee, gündeme geliyor.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – 6’ncı maddeye gelsin...

BAŞKAN – Sayın Topal, lütfen gündeme davet ediyorum.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Hayret bir şey ya!

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben biliyorum...

BAŞKAN – Tamam, Sayın Topal, buyurun.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Şimdi, Sayın Başkan, burada dahi millî iradeyi gasbetmeye çalışıyorsunuz.

BAŞKAN – Gasbetmiyoruz, lütfen gündeme gel!

SERKAN TOPAL (Hatay) – Siz ve yanınızdaki arkadaşlarınız...

BAŞKAN – Millî irade dört gündür çalışıyor...

YUSUF BAŞER (Yozgat) – 6 madde çıkardık.

BAŞKAN – Şimdi siz gideceksiniz, millî irade sabah dörde kadar çalışmaya devam edecek.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkanım, ben de sabah saat üçe, dörde kadar burada kalıyorum...

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Ben de, bakın...

BAŞKAN – Bundan sonra zaten tüm Meclisi bu Komisyona toplayacağız böyle diye diye. Sıkıntı yok, çalışırız.

SERKAN TOPAL (Hatay) – ...Meclisin bütün çalışmalarına istisnasız katıldım.

BAŞKAN – Çalışırız.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Biz de çalışmak için buradayız.

BAŞKAN – Lütfen, devam edin... Lütfen, devam edin...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Ama benim burada ne konuşacağımı... Lütfen...

BAŞKAN – Biz gündeme davet ediyoruz.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Bakın, ben gündemi konuşacağım...

BAŞKAN – Buyurun, buyurun.

SERKAN TOPAL (Hatay) – ...ama bu gündem nasıl geldi? Ben tarihi anlatmaya çalışıyorum. Bırakın da millî irade sonucunda seçilen milletvekilinin burada konuşma hakkını da gasbetmeyin lütfen.

BAŞKAN – Gasbetmiyoruz.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Ama konuşuyorsunuz...

Diğer arkadaşımız “kardeşim” diyor, “kardeşim...” “Kardeşim” demeyin arkadaşım.

LEVENT GÖK (Ankara) – Serkan, sen devam et.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Şimdi, bakın, bundan ben rahatsızım.

FETÖ’yle iç içe olan insanlar, FETÖ’ye dalkavukluk yapan insanlar, zamanında neredeyse her yerini öpen insanlar, şimdi utanmadan, ahlaksız bir şekilde çıkıp, “Efendim, CHP FETÖ’yle iş birliği yapıyor.” Haddinize değil! Terbiyesizliktir, ahlaksızlıktır bu! Yalancılıktır bu!

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Konuşma üslubunu düzeltsin, adam gibi konuşsun!

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Doğru söylüyor!

BAŞKAN – Sayın Serkan Topal...

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Adam gibi konuşsun! Ya, neden siz...

HALİS DALKILIÇ (İstanbul) – Buraya kavga çıkarmaya mı geldin sen?

BAŞKAN – Sayın Serkan Topal...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Değerli arkadaşım...

BAŞKAN – Biraz önce Grup Başkan Vekiliniz bir laf söyledi, “O lafları gündeme getirenler kendilerinden şüphe etsin.” dedi...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Siz neden rahatsız oluyorsunuz?

BAŞKAN – ...siz kendinizden şüphe edin. Bir partiyi suçlamakta... İyi niyetli değilsiniz... İyi niyetli değilsiniz...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Neden iyi niyetli değiliz?

BAŞKAN – Grup Başkan Vekiliniz bir şey söyledi “Bu işi en çok bağırarak söyleyen kendinden şüphelensin.” dedi. O sözü size hatırlatıyorum.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – İade ediyoruz!

SERKAN TOPAL (Hatay) – Beni burada böyle konuşturmak zorunda siz bırakıyorsunuz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Serkan, konuşmana dön.

BAŞKAN – Burada, biz mümkün olduğunca sizlere söz verme gayretiyle hareket ediyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tamam, konuşmanı yap sen.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Söyledikleri...

HALİS DALKILIÇ (İstanbul) – Sen tercümanı mısın onun?

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – O anlatıyor, ben de takdir ediyorum, bir mahzuru mu var?

BAŞKAN – Evet, Sayın Topal, devam edin.

SERKAN TOPAL (Hatay) – İç Tüzük’ün gerektirdiği kuralları yerine getirmenizi talep ediyorum Sayın Başkan, bakın...

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ergün, bir dur... Arkadaşlar, lütfen...

Komisyon gündemine hâkimdir.

Sayın Topal, lütfen devam edin.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkanım, burada bir art niyet yok, burada sadece gerçekten düşüncemi ifade etmeye çalışıyorum, hakaret etmeden düşüncemi ifade etmeye çalışıyorum.

Eğer terör örgütünü lanetliyorsak, terör örgütüne yardım ve yataklık yapanı lanetliyorsak ve birileri bundan rahatsız oluyorsa neden rahatsız oluyor?

Bakın, ben burada İç Tüzük’e elbette geleceğim, elbette konumuz İç Tüzük ama İç Tüzük’e gelmeden önce neler yaşandı Türkiye’de, benim bunları tutanaklara geçirmem lazım.

Sayın Başkan, lütfen, kimse de bundan rahatsız olmasın.

Bakın, “Komşularımızla sıfır sorun.” algısıyla geldiler. Şu anda ben size soruyorum...

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Bu Dışişleri Komisyonunda konuşulacak bir konu...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Efendim, ikide bir konuşacaksınız o zaman siz de konuşun!

LEVENT GÖK (Ankara) – Ya, bir durun, bitirecek arkadaşımız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Daha cümlesine başlamadı adam ya! Lütfen...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Dinleyin ya!

SERKAN TOPAL (Hatay) – Şimdi, işleyen demokratik bir Parlamento mu istiyoruz, yoksa sipariş üzerine kanun yetiştirme telaşı içerisinde tek sesli bir noter mi istiyorsunuz? Ama maalesef, o tek sesli noter üyelerinin şu anki tek işi, mevcut olan ana muhalefetin sesini kısmaktan da öte sadece noterlik yapıyorlar değerli arkadaşlar, bu konuda da hem Başkanımızı hem de yanındaki üyeleri kınıyorum, bir kez daha kınıyorum.

MARKAR ESEYAN (İstanbul) – Sensin noter! Saygılı konuş!

SERKAN TOPAL (Hatay) – Efendim, ben halkın noteriyim, ben doğruların noteriyim.

Bakın, biz doğruların yanındayız. (Gürültüler)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz mesleğe hakaret etmeden...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, noterlik mesleği saygın bir meslektir, benim de noter sicilim 8500'tür. (Gürültüler)

LEVENT GÖK (Ankara) – Konuşmasını dinleyin ya!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen gündeme davet ediyoruz.

Sayın Topal, on dakikadır...

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Kaç gündür burada çalışıyoruz, böyle bir şey olmadı.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Ama, efendim, bakın, ben sonuçta...

BAŞKAN – Kaç gündür konuşuyoruz...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Arkadaşlar, İç Tüzük temiz bir dili hepimize öneriyor.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkanım...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Temiz bir dile gelin lütfen, temiz bir dile...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkanım, bakın, hangi cümle temiz değildi? Size hakaret ettim mi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Temiz dil...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın vekilim...

BAŞKAN – Şimdi zabıtlar geliyor, zabıtlara bakacağız ama...

Sayın Topal, devam et...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Hayır, ben bunu reddediyorum. Lütfen bana söyleyin, ben özür dileyeyim. Bakın, herkesin huzurunda hangi cümle temiz değil...

BAŞKAN – Sayın Topal, biraz sonra zabıtlar geldiğinde bakacağız, o son kullandığımız iki kelimeyi söyleyeceğim, ondan dolayı hem tazminat ve ceza hukuku haklarımızı kullanacağız hem de özür dileyeceksiniz.

O zabıtları getirir misiniz.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Evet, getirelim.

BAŞKAN – Zabıtları bir getirelim, orada iki tane ifadeniz var.

SERKAN TOPAL (Hatay) – İç Tüzük, Meclisimizin çalışma düzenini ve işleyişini belirleyen ana hukuki bir metin olduğunu hepimiz çok iyi biliyoruz. Bu Parlamentonun çalışma kılavuzu, yol göstericisidir ve o nedenledir ki üzerinde yapılacak değişiklikler aklîselimle düzenlenmeli ve ileride demokrasimizi açmaz sokacak bir netice vermemesine özen gösterilmelidir, iktidardan beklentimiz odur.

Genel tanım noktasında bir uzlaşma olmakla beraber, nasıl bir Meclis istendiğine bağlı olarak nasıl bir İç Tüzük sorusuna verilen farklı yaklaşımları barındıran cevaplar çerçevesinde başlıyor asıl sorun aslında burada.

Genel Kurul, komisyonlar, Başkanlık Divanı, Danışma Kurulu, siyasi parti gruplarının Meclis çalışmaları, milletvekillerinin yasama sürecine katılımları, kanun teklifi ve önerge verme hususları, konuşma süreleri gibi yasa yapım ve denetim süreçlerinin tamamı İç Tüzük’le tanzim edilmiş.

İşleyen demokratik bir Parlamento mu istiyoruz, yoksa az önce de belirttiğim gibi gerçekten el kaldırma indirme bir Parlamento mu?

Aslında, bu değişiklik teklifinin üzerine kurulduğu asıl tartışmanın, tamamen muhalefetin sesini kısma olduğuna düşünüyorum.

Teklifin gerekçesinin hemen ilk satırlarında kırk dört yıldır uygulanan bir İç Tüzük’ten bahsediliyor. Oysa, İç Tüzük’te yaklaşık 14 defa değişiklik yapılmış ve kapsamlı bir şekilde yapılmış.

Esasen, bugün İç Tüzük tartışmalarının alevlendirilmesinin ana unsuru, maalesef -bir daha altını çizerek söylemek istiyorum- iktidar farklı seslere, aykırı seslere tahammül edemiyor.

Oysa, demokratik bir hukuk devletinde, yasama organı üyelerinin, yasama faaliyetinin asli unsuru olan milletvekillerinin görüşlerini ifade etmelerinin engellenmeye çalışılması hiçbir şekilde, hiçbir demokratik devlette, hiçbir sosyal hukuk devletinde kabul edilemez, teklif edilmesi dahi kabul edilemez. Bu yüzden de zaten teklifin birçok bakımdan Anayasa’mıza aykırı olduğunu burada birçok hukukçu arkadaşımız da ifade etti, ben de bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Çağdaş demokrasilerde, gelişmiş demokrasilerde yasa yapıcıların siyasi tercihlerin ve kararların oluşumu sürecinde mümkün olan maksimum ölçüde görüşlerini ifade edebilmeleri, iktidar ve muhalefet partileriyle milletvekillerinin seçmen önündeki sorumluluklarının en tabii sonucudur. Yasama işlevi yerine getirilirken muhalefet milletvekillerinin susturulmaya çalışıldığı yerde demokrasiden asla bahsedilemez.

”Benden başka herkes yanlış biliyor.” anlayışıyla ülke yönetilemez. Eğer öyle bir anlayışla ülke yönetmeye kalkarsanız, bu ülkeye geçmişte iktidarların ve iktidarınızın yaşattığı acıların bir benzerini yaşatarsınız ve maalesef, özellikle son dört beş yıl içerisinde bu acıları yaşıyoruz. Hatta çok uzağa gitmeye bile gerek yok.

Bakın, az önce de ifade ettim, bir kez daha ifade ediyorum: 2010 tarihinde Anayasa değişikliğinde, değişikliklerin görüşmeleri esnasında Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri olarak biz tam ve anlaşılır bir şekilde ifade etmemize rağmen maalesef olanak vermediniz, vermemekle birlikte bizim düşüncelerimize kulaklarınızı tıkadınız ve maalesef, FETÖ darbe girişimine zemin hazırlayan en önemli tarih 2010 tarihidir. İşte o gün bu görüşmeler gibi ana muhalefetin sesine kulak vermiş olsaydınız o gün o zemin hazırlanmayacaktı.

Elbette ki Parlamento yasa yapacak, vatandaşın yararına olacak çağcıl düzenlemeleri kanun marifetiyle hayata geçirecek. Buna bu çatı altında kimsenin itirazı olacağını kıymetlendirmiyorum. Parlamento bunu yaparken “Milletvekilleri diledikleri kadar konuşacak, işi yokuşa sürecektir.” de asla demiyorum, elbette kurallar içerisinde yapılmalı. Bunların düzenli bir şekilde yapılması gerektiğini

zaten hepimiz çok iyi biliyoruz ve bunu destekliyoruz. Ancak, mevcut hâliyle bile muhalefet milletvekillerinin meramını anlatmakta zorluk çektiği bir İç Tüzük gerçeği varken kalkıp bunun daha gerisinde bir düzenlemenin arkasında durmak demokrasi inancıyla bağdaşmaz.

Hele -bunu sataşmak mahiyetinde asla söylemiyorum- teklifte imzası olan ve bir süredir her geçen seçimde Parlamentodaki temsil gücü aritmetik olarak azalan bir muhalefet partisinin bu teklife imza atmış olmasını anlamak gerçekten zor.

BAŞKAN – Sayın Topal, lütfen toparlar mısınız, toparlayın lütfen.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Şimdi, bir siyasal parti olarak kendi milletvekillerinin kürsüde memleket meseleleriyle ilgili daha fazla söz sahibi olması hakkından neden, niçin...

BAŞKAN – Sayın Topal, lütfen toparlar mısınız.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Şimdi, Sayın Başkanım, sözlerimi ben şununla tamamlamak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun, mikrofon sizin.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Bakın, kürsüye çıkarken ya da Dışişleri Komisyonundayken ya da herhangi bir komisyonda konuşmamı yaparken asla hamaset yapmamaya dikkat ederim, asla sataşmamaya özellikle özen gösteririm. Ama siz de takdir edersiniz ki bizler milletvekilleri olarak dışarıdaki bütün söylemlerde aldığımız o algıdan dolayı burada konuşmak zorundayız. Ama maalesef sizler de burada...

BAŞKAN – Sayın Topal, on yedi geçeden beri mikrofon sizde ama siz bu hakkınızı değişik şekillerde kullandınız ve hâlen mikrofon sizde.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Ama şimdi bakın, ben süreci anlatmaya çalışıyordum, İç Tüzük'e geliyorum.

BAŞKAN – Lütfen toparlayın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Konuşman devam ediyorsa konuş yani bitirmek zorunda da değilsin. Özünü yap, çok karışık yani insicamın bozuldu.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Maalesef öyle oldu.

Şimdi şunu anlatmaya çalışıyorum Sayın Başkan: Bir hata yapıyorsunuz. 2010 yılındaki hatayı 15 Nisanda yaptınız ve şu anda sizler de, sizlerle birlikte imza teklifi olanlar da, destek verenlerin hepsi de hata yapıyor. Bu yüzden gece eve gittiğinizde lütfen 2010'u düşünün, 15 Temmuz düşünün, 15 Temmuz nasıl gelindi, onu düşünün.

Eğer gerçekten mesele vatansa, eğer gerçekten mesele milletse, eğer gerçekten mesele bayraksa –samimi bir şekilde söylüyorum- ilk önce ben ölmeye hazırım, ilk önce savaşmaya ben hazırım, ilk önce ben ve partim, ben ve bütün milletvekili arkadaşlarım. Bizim bilmediğimiz bir şey varsa lütfen söyleyin. Mesele neyse biz de destek verelim ama biz hâlâ anlamış değiliz. Tek bir sorun var: Burada muhalefetin sesini kısmak. Kısmanın dışında ne var? Şimdi, ben Hatay'la ilgili bir sorunu bir dönem boyunca sadece bir defa mı çıkıp anlatabileceğim? 1,5 milyon nüfuslu Hatay'ın sorununu ben üç dakikada mı anlatacağım? Şimdi, ben size soruyorum Sayın Başkanım, sayın milletvekili arkadaşlarım, az önce itiraz eden değerli milletvekili arkadaşım, ben size şunu söylüyorum: 1,5 milyon nüfuslu, hatta genç işsizlik oranının yüzde 24 olduğu, 400 bin Suriyelinin olduğu Hatay'ın sorununu üç dakika da ben nasıl anlatabilirim, ben bunu nasıl anlatabilirim?

BAŞKAN – Sayın Topal, toparlar mısınız lütfen.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Ben Hatay'ın sorununu burada üç dakikada –ben size soruyorum- nasıl anlatabilirim? Soruyorum...

BAŞKAN – Sayın Topal, toparlar mısınız lütfen.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Ama şimdi Sayın Başkanım, bir iki dakikada...

BAŞKAN – Sayın Topal, toparlar mısınız lütfen.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Şu ana kadar sürekli ben konunun içindeyim.

BAŞKAN – Sayın Topal, Anayasa Komisyonu olarak hiçbir arkadaşımızın konuşmasına sınır getiriyoruz ama milletvekili arkadaşlarımız kendi inisiyatifleriyle bir değerlendirme yapıyorlar. Lütfen toparlar mısınız.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Son olarak ben şunu söylemek istiyorum: John Nash’ın Oyun Teorisindeki eşler arası çatışma yaklaşımını iktidar-muhalefet çatışmasına benzetiyorum. Yani eşler çatışmasında her bir eşin birisinin futbol maçına ya da diğerinin operaya gitme şeklinde iki seçeneğe sahip olması fakat kadının operaya, erkeğin ise futbol maçına gitmek istemesi söz konusu olunca arada bir çatışma oluyor. Şimdi, her ikisi için de iyi olan sonuç, kesinlikle değişimli olarak birlikte aynı yere gitmeleri hem aileleri için hem çocukları için nasıl yarar sağlayacaksa burada da hem muhalefetin hem iktidarın mutlaka aynı anda aynı soruna birlikte çözüm üretebilmelerinin milletin yararına olacağı kanaatindeyim.

Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Topal, ben de teşekkür ediyorum.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Asla size ve Komisyon üyelerine saygısızlık yapma gibi bir niyetim olmadı.

Ben bir kez daha sizlere teşekkür ediyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Topal, zabitleri istedik, zabitlere gelince bakacağız.

Değerli arkadaşlar, bu Komisyon çalışmaları başlangıcında Sayın Özen “Şeker TV” diye bir ifade kullanmıştı, Sayın Ali Şeker’in yayınlarından dolayı. Bizler de kendi aramızda espri yaparken hep “Şeker TV” diyorduk. Sayın Ali Şeker geldi ama biraz geç geldi, o maddeyi geçtik.

Şimdi, söz talep eden Sayın Selina Doğan.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; herkese iyi akşamlar diliyorum.

6’ncı maddeyi görüşüyoruz. Şimdi burada uzun uzun tartışıldı, ben tekrara girmek istemiyorum ama benim yani bizlerin 6’ncı maddeden kabaca anladığı şu, aslında iktidar milletvekilleri, ve Milliyetçi Hareket Partisinin milletvekilleri kabaca şunu söylemek istiyorlar: Yani bizim varlığımızla yokluğumuz bir, biz olsak da olmasak da bu işler bir şekilde yürür, zaten tepeden dayatılıyor, dolayısıyla çok da önemli değil oradaki fiziksel varlığımız. Ama biz bunun milletvekillerinin kişilik haklarına bir hakaret olduğunu, Meclisin itibarına yönelik bir hakaret olduğunu düşünüyoruz ve yine Anayasa’nın 96’ncı maddesinin ihlali olduğu gerekçesiyle de bu maddenin mevcut hâliyle aynen kalmasını öneriyoruz. Madde üzerindeki görüşlerimiz bu şekilde.

Şimdi, İç Tüzük’ün geneline baktığımızda ise bu değişikliğin aslında acil bir ihtiyaçtan kaynaklanmadığını ancak bir süreden beri Türkiye’de hayata geçirilen, geçirilmek istenen rejim değişikliğinin bir uzantısı olduğunu da kabul etmemiz gerekiyor. Malum, Türkiye bir 15 Temmuz felaketi yaşadı, burada hep beraber yaşadık. Bugün aslında yaşanan bu otoriterleşmenin miladını 15 Temmuz olarak değil, daha öncesi olarak almamız gerekiyor, biraz daha geçmişe doğru bakmamız gerekiyor. Dolayısıyla 15 Temmuzdan önce yaşanan sürecin aslında büyük oranda 15 Temmuzda da sebep olduğu gerçeğini yadsınamamız gerekiyor. Bu nedenle de hukuk devleti yerine tek insan rejimini

fiilen tesis etmek isteyen bir yönetimin aslında sonucu bu İç Tüzük değişikliği. Gerçekten de Allah'ın lütfü olarak değerlendirilen 15 Temmuz iktidar partisi için aslında bir katalizör görevi gördü. Zira, bunun benzeri bir İç Tüzük değişikliği geçmiş dönemlerde de gündeme gelmiş ancak başta partimiz olmak üzere diğer muhalefet partilerinin tepkileri üzerine geri çekilmek zorunda kalmıştı.

Medyanın, sivil toplumun, akademilerin susturulması 15 Temmuz öncesinde başlamıştı. Bakın, bugün böylesine önemli bir değişiklik yapılıyor ama tıpkı Anayasa görüşmelerinde olduğu gibi medyada hiçbir şekilde bu değişiklik yer almıyor. Neyse ki Ali Şeker geldi, belki bundan sonrası biraz daha fazla yer alır.

Evet, iktidar partisi demokratik bir ülkede olması gereken tüm kurumları tek tek susturuyor gerçekten. Bakınız, medya suskun, akademiler suskun, iş dünyası suskun, işçi sendikaları suskun, sivil toplum ise sessizliğe gömülmüş durumda. Herkes sussun, bir siz konuşun istiyorsunuz ama belki farkında bile değilsiniz, aslında sizler de susturulmuş durumdasınız. Bir kişinin söylediği sözlerin öznesiyle yüklemnin yerini değiştirip paragraftaki cümlelerin yerlerini oynatarak, deyim yerindeyse takla attırarak konuşmuş olmuyorsunuz aslında, sadece cümle sarfetmiş oluyorsunuz sayın milletvekilleri. Bir tek konuşan muhalefet milletvekilleri var. Onları da bu İç Tüzük değişikliğiyle susturmaya çalışıyorsunuz. Zaten mühürsüz referandumla kabul ettirdiğiniz Anayasa değişikliğiyle muhalefetin gensoru hakkını elinden almıştınız. Keza, Cumhurbaşkanına yasama organını baypas edip pek çok konuda kararname çıkarma yetkisi vermişsiniz. Şimdi de bu düzenlemeyle Meclisi tümden hiçleştirmeye çalışıyorsunuz.

Oysa muhalefet, Meclise renk katan bir süs bitkisi değil; muhalefet, sizin görmediğiniz, görmezden geldiğiniz sorunları gündemleştiren, iktidarı denetleyen ve dahası ülkenin belli bir kesimini temsil eden bir bütün. Muhalefeti susturmak demek Türkiye'yi susturmak demek.

Ayrıca, hep iktidarda kalacağınızı zannetmek de nasıl bir mantık, biz bunu da anlamıyoruz. Yani siz de bir gün muhalefet olabilirsiniz diye hiç düşünmüyor musunuz, bunu da gerçekten merak ediyoruz.

Bakın, dün gece vahim bir olay yaşandı. Büyükkada'da tutuklanan insan hakları savunucuları İdil Eser, Ali Ghraivi, Peter Steudtner, Veli Acı, Günel Kurşun ve Özlem Dalkıran tutuklandılar. Savcılık ve Emniyette sorulan soruları basında okuduğumda bir hukukçu olarak açıkçası ben utandım. Aslında gülüyoruz ağlanacak hâlimize. Yıllardır Türkiye'de yasal zeminde faaliyet gösteren, tüm faaliyetleri açık, ortada olan, denetim altında olan insan hakları örgütlerinin yöneticileri bir anda terörist olup çıktı. Peki, o zaman soruyoruz: Yıllardır niçin bu insanlar takip edilmiyordu? Gerekçeler hep aynı: Ya darbe yapacaklardı ya terör örgütü üyesiydiler. Bu gerekçenin son kullanma tarihi ne zaman dolacak merak ediyoruz.

Darbe korkusuyla belirsiz bir düşman yaratıp herkesi düşmanlaştırıp acımasızca muhalefeti susturmakla darbeyle mücadele etmek olmaz. AB değerlerine sırt çevirerek darbeyle mücadele olmaz. Demokrasi düşmanlarıyla demokratik değerleri sahiplenerek, demokrasiyi geliştirerek mücadele edilebilir. Eğer bir toplumda adalet yoksa, özgürlük ve eşitlik yoksa, o ülkede korku egemense işte o zaman ülkenin düşmanları artar, işte o zaman darbe tehdidi bitmez.

Ama siz ne yapıyorsunuz; darbenin ardından ilan ettiğiniz OHAL'i 1 yılı geçmesine rağmen sürdürüyorsunuz. OHAL'de Türkiye'nin tüm siyasal sistemini değiştiren Anayasa değişikliğini gündeme getirdiniz ve ardından bu koşullar altında referanduma gittiniz. Şimdi yine OHAL'de Meclis İçtüzüğü'nü değiştiriyorsunuz. Bunun adı "darbeyle mücadele" falan değil, düpedüz darbe girişimini bahane ederek sadece kendinizin var olduğu bir düzen yaratmak. Ancak, görmediğiniz ya da görmek istemediğiniz bir şey var ki Türkiye sizin dayattığınız bu kalıplara sığmaz.

Hükümet Programından aynen okuyorum: “Cumhuriyetimiz ortak aidiyetimizin, demokrasimiz ise bu ortak aidiyet alanındaki farklılıklarımızın korunmasının teminatıdır. Nihai hedefimiz, evrensel ölçekte çoğulcu, eşitlikçi ve katılımcı demokrasiyi hayatın bütün alanlarında yaşanır kılmaktır.” demişsiniz. Nerede kaldı evrensel ölçekte çoğulcu, eşitlikçi ve katılımcı demokrasi? Unuttunuz mu bu hedefi? Yoksa öylesine söylenmiş bir söz müydü?

Demokrasiyi unuttunuz, adalet ise sadece partinizin adında kalan içi boş bir kavram hâline geldi. Binlerce kişiyi mahkeme kararı olmadan sorgusuz sualsiz işten attınız. Tam bir yıl geçti ve siz daha yeni bir komisyon kurarak bu işten atılan kişilerin durumlarını görüşeceksiniz. En temel hukuk kavramı olan masumiyet karinesini altüst ettiniz. Bir yıl sonra kurulan bu komisyonla güya bir adalet sağlanacak. Üstelik bu komisyon önündeki bir dosya üzerinden inceleme yapacak.

Mahkemelerdeki durum ise evlere şenlik. Mahkemeleri maşaya çevirdiniz, şimdi de Meclisi noter hâline getirmek istiyorsunuz.

Sizin için adalet, içi boş bir kavram; bizim için ise adalet, dünyanın en uzun yürüyüşüne konu olacak vazgeçilmez bir kavram. Adalet, bizim için, milyonlarca kişiyle yaptığımız ve tüm dünyada ses getiren bir mitingin sloganı.

Sayın milletvekilleri, ülkeyi çok büyük toplumsal sorunlara gebe bir hâle getirdiniz. Öyle bir siyasi atmosfer yarattınız ki, yüzlerce yıldır bu topraklarda yaşayan azınlıklar artık varlıklarını, mevcudiyetlerini devam ettirmek konusunda büyük bir endişe içindeler. İnanın bu söylediğim benim sübjektif bir değerlendirmem değil, yaşanan somut bir gerçek. Daha dün, kapatılan Süryani derneği temsilcisi duyularını “Korkarım bir KHK’yla Müslümanlaştırılacağız.” diye ifade etti.

Darbe girişiminin hemen ardından, bizzat iktidarın sesi olan medya tarafından azınlıklar hedef gösterildi. Daha geçtiğimiz pazar Ermeni Patrikhanesi 15 Temmuz şehitleri için dua etti. Türkiye Yahudi toplumu ise cumartesi günü sinagoglarda Şabat duası sırasında 15 Temmuz şehitleri ve ülkemizin huzuru için özel dualar okudu. Yandaş basın ne yaptı peki? Fetullah Gülen’i Ermeni yaptı, Gülen’in Yahudilerle iş birliği yaptığını yazdı. Hatta ve hatta, tüm dünya Ortodoks Hıristiyanlarının ruhani lideri ve ömrünü barışa adanmış Bartholomeos Hazretleri bile darbeyle ilişkilendirildi. Hâl böyleyken ülkedeki azınlıkların nasıl düşünmesini, nasıl hissetmesini istiyorsunuz? Azınlıklar ilk defa bu kadar sayıda bir milletvekiliyle Parlamentoda temsil ediliyor ve bu İç Tüzük değişikliğiyle siz aslında azınlıkların da Parlamentodaki sesini de kısıyorsunuz.

Sayın milletvekilleri, getirilmek istenen değişikliklerden biri de o çok tartışılan madde, “Görüşmeler sırasında Cumhurbaşkanına, TBMM’ye ve Başkanına, Başkanlık Divanına, başkanlık görevini yerine getiren başkan vekiline ve milletvekillerine hakaret etmek, Türk milletinin tarihine ve ortak geçmişine yönelik hakaret ve ithamda bulunmak...” diye devam eden o ünlü madde. Evet, sayın milletvekilleri, hiç kimse Türk milletinin tarihine ve ortak geçmişine, şüphesiz, hakaret etmemeli ve edemez, asla. Peki ya diğer milletler? Örneğin, Süryani milletinin, Ermeni milletinin, Rumların geçmişine hakaret edilebilir mi, bunlar serbest sayılabilir mi? Hayır. Biz hiçbir milletin ortak geçmişine hakaret edilmesini istemiyoruz. Ancak, bunu önlemenin yolu mürebbiye gibi ceza vermek olamaz. Bu, ancak tüm Türkiye’de nefret söylemini cezalandırmak ve toplumu ayrıştıran siyasi söyleme son vermekle mümkündür.

Ayrıca, ortak geçmişe hakaret etmenin kriteri nedir? Bu kriteri kim belirler? Meclis Başkanına göre değişir mi ya da Meclisin çoğunluğu mu belirler bu kriteri? Bir zamanlar “geçmişle yüzleşme” adı altında bizzat dönemin Başbakanı Sayın Erdoğan’ın gündeme getirdiği ve özür dahi dilediği Dersim olaylarını bugün gündeme getirmek “Türk milletinin tarihine ve ortak geçmişine yönelik hakaret ve ithamda bulunmak” anlamına mı gelecek bu yeni düzenlemeyle?

Ayrıca, bu ithamlarda bulunan milletvekilinin ödeneğinin ve yolluğunun kesilmesi ne demek? Bir velinin çocuğunu terbiye etmek için harçlığını kesmesine benziyor bu. Kimin parasını kimden kesiyorsunuz? O ödenek -ki adı üzerinde “ödenek”- vekilin geçinmesi için değil, vekilin vatandaşa karşı görevini yerine getirebilmesi için ödenen para. Bunu ne hakla tazminat olarak kullanmayı aklınıza getirebiliyorsunuz?

Sayın milletvekilleri, illa bir değişiklik yapacaksak buyurun, cinsiyetçi söylemi ve nefret söylemini cezalandıralım. Hatırlarsanız bundan tam iki yıl önce dönemin Hükümet sözcüsü ve Başbakan Yardımcısı bir kadın milletvekiline “Bir kadın olarak sus!” diye bağırmişti. Yine iktidar partisi milletvekillerinden biri Anayasa değişikliği görüşmeleri sırasında “Köpekler giremez.” diye bir döviz açmıştı. Parlamentoda bunlar gibi cinsiyetçi, ayrımcı ve nefret söylemleri rahatlıkla telaffuz edilebiliyor. Her ne kadar bu sözler “kaba ve yaralayıcı” sözler kapsamında değerlendirilse de bu konuya özel bir hassasiyet gösterilmeli ve cinsiyetçi söylem ve nefret söylemi ayrı bir maddeyle düzenlenmelidir. Bu konuda şahsen İç Tüzük Değişikliği Teklifi verdim bir yıl önce ama gündeme dahi gelmedi.

Göz ardı ettiğiniz başka bir husus daha var, OHAL dönemindeki uygulamalar sık sık uluslararası ve uluslarüstü kuruluşların raporlarına konu ediliyor. Parlamentonun işlevsiz hâle getirildiğine ilişkin sert eleştiriler yapılıyor. AKP iktidarının yaptığı tek şey, bu raporları yok saymak ya da çöpe atmak. Hepimiz biliyoruz ki bu raporları yok sayınca raporlar kendiliklerinden yok olmuyorlar. İşte bu İç Tüzük değişikliğiyle birlikte Parlamento daha da işlevsiz hâle gelecek, Parlamentomuzun meşruiyeti uluslararası kamuoyunda da giderek yitirilecek. OHAL dönemi uygulamalarından dolayı AB müzakereleri ilerlemiyor, siz böyle bir dönemde tam tersini yapıyorsunuz, OHAL’i yeniden uzatıyorsunuz.

İşte bu nedenle gelin bu dayatmalardan vazgeçin; tüm partilerin katılımını esas alan, çoğulcu, muhalefetin özgürce konuştuğu ve etki gücünün sınırlanmadığı ve gelecek yasama dönemleri için gurur vesilesi olacak bir tüzüğü hep birlikte oluşturalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Doğan, ben teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, normal planlamamızda bu maddeyle ilgili görüşmeler bitmişti ama sonradan milletvekili arkadaşların talebi olduğu için Sayın Bedia Özgökçe Ertan, Sayın Ünal Demirtaş ve Sayın Özgür Özel konuşacaklar, ondan sonra maddeyi oylayıp yemek arası vereceğiz.

Sayın Özgökçe Ertan, buyurun.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ediyorum.

Çok uzatmak niyetinde değilim ancak bu maddeye dair söylemek istediğim bazı noktalar var.

BAŞKAN – Lütfen, buyurun.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, bu 6’ncı madde değişikliğiyle yasama organının çalışma düzeni açısından en önemli konularından biri aslında tırpanlanıyor ve oylama mekanizmasına ciddi bir engel getirilmek isteniyor. Aslında hem İç Tüzük’ün bütününe dair yapılan görüşmelerde, özelde de en çok tartışıldığı için oylamalara dair eleştirilerle ilgili bütün görüşlere ben katılıyorum, hepsi doğru, daha çok eleştirilmeye de devam edilecek, bundan sonra da eleştirilecek. Şu ana kadar, başından beri de söylediğimiz gibi, “iki partinin dayatması” diye tarifliyoruz çünkü bu değişiklik teklifi

tartışılırken de diğer partilerin görüşleri alınmadı, evvelki süreçlerde yaratılan uzlaşma ortamından da faydalanılmadı; bunun tam aksine, yani o uzlaşmanın tam aksine bir uygulamanın ve değişikliklerin getirildiğini görüyoruz.

Burada birkaç gündür teklif savunucuları ve imza sahipleri de ısrarlı bir şekilde HDP'nin ve CHP'nin uzlaşmaya yanaşmadığını ifade ettiler. Bu aslında gerçek dışıdır, bu beyan doğru değildir; öncelikle bunu söylemek istiyorum. Grubumuz adına görüşmeye katılan Sayın Filiz Kerestecioğlu asla "Biz kesinlikle uzlaşmıyoruz." dememiştir. Teklifin getirilişi ve içeriğindeki maddeler itibarıyla bu anlamda biz böylesi bir uzlaşmaya yokuz. Yani hem dayatma şekliyle getiriyorsunuz hem de dayattığınız maddelere dair kabul oyu vermemizi bekliyorsunuz ve bunun da adının uzlaşma olduğunu, uzlaşma olması gerektiğini dayatıyorsunuz. Yani bu birbiriyle tamamen çelişik bir durum. Bu anlamda bizim tabii ki bir uzlaşmamız söz konusu olamaz. Yani siz görüşlere başından itibaren açık değilsiniz. Haa, başından itibaren açık değilsiniz madem, hâlâ "Uzlaşma ortamı yaratmaya çalıştık ama olmadı." diyebiliyorsunuz, öyleyse madem, bir kaygınız varsa bu anlamda, şu ana kadar getirilen önerilerden en azından biriyle ilgili bir olumlu düzenleme ya da bir değişiklik getirmiş olsaydınız yine bir uzlaşma arayışı var diye düşünecektik ama şu ana kadar getirilen hiçbir önergeye dair de herhangi bir geri adım ya da değişiklik ya da "Tekrar görüşelim.", bunu bile demiş durumda değilsiniz. Tek bir kaygınız var, bir an önce bu Komisyondan geçsin, Genel Kurula gönderelim.

Aslında bu, Sayın Erdoğan'ın talebiydi. Bundan kaç zaman önce, bayram öncesinde biz Meclisin bir anda üç buçuk ay boyunca tatile gireceğini önce duyduk, sonra bu fikirden vazgeçildi, "Birkaç yasa daha var, onları da görüşeceğiz" denildi, sonra tekrar vazgeçildi, yine eylül ortasına, ekimin başına kadar bir tatil yapılacağı söylendi. Sürekli bu fikirden vazgeçildi, "Tatil olacak mı, olmayacak mı?" tartışmaları alıp gitti. En son, Sayın Erdoğan noktayı koydu bu tartışmalara. Yani Mecliste biz dört kere kararın değiştiğini biliyoruz. Sayın Erdoğan dedi ki: "İç Tüzük değişmeden hiçbir yere gitmek yok." Ondan sonra da hızlıca bir şekilde bu gerekçelerle, çok büyük tartışmalara vesile olan, daha da tartışılacak olan İç Tüzük değişiklik dayatması karşımıza çıktı.

Şimdi, oylama, gerçekten, yasama faaliyetinin en önemli mekanizmalarından biridir. Bizler burada halkın iradesini temsil eden, halkın vekâletini alarak buraya gelen temsilcileri olarak kanunları değişiklikleriyle halkın talepleri doğrultusunda düzenlemek zorundayız; bir yönetim faaliyeti de aslında icra ediyoruz. Biz üretiyoruz, burada siyaset üretmeye gayret ediyoruz ve elbette ki tabandan gelen talepleri değerlendiriyoruz, var olan sorunları gündemleştiriyoruz, var olan sorunların çözüm önerilerini sunuyoruz ve buna dair sağlıklı bir yasama faaliyetinin yürütmesi için elimizden geleni yapıyoruz.

Normal usul izlenerek oylama aşamasına gelmiş bir yasama faaliyetini, yani normal koşullar altında düşünelim, halk talep etti, yasama organındaki bütün partiler anlaşılabilir ya da bir uzlaşma sağladılar, oylamaların belli usullere göre yapılması da sağlandı. Şimdi, normal olan, bu aşamaların hiçbirinde normal bir süreci biz şu ana kadar yaşamadık zaten. Şu ana kadar bütün gördüğümüz kanun teklifleri ya da tasarıları hep dayatmayla ya da siparişle geldi bize.

Ben 1 Kasımdan beri milletvekilliği faaliyetini yürütüyorum. 1 Kasımdan beri gördüğüm şey, işte, Bütçe Komisyonuna gelen alakasız birçok kanunu ilgilendiren, farklı farklı kanunları değiştiren düzenlemelere dair torba şeklindeki yasama faaliyeti. Bizim yasama faaliyeti olarak gördüğümüz tablo zaten hep buydu. Öte yandan, muhalefetin gündem yaratmak amacıyla halkın taleplerini ve sorunlarını gündeme bir şekilde taşıdığı grup önerilerindeyse yaklaşım, muhalefet partisinden geldiği için sadece iktidarın tamamen reddeden yaklaşımıydı. Şimdi, iki yıldır süren bu tablo karşısında aslında bir algı operasyonu içerisinde olduğumuzu çok net söyleyebiliriz. İki yıl boyunca yasama organının ne kadar

işlevsiz olduğunu halka bir şekilde bu kompozisyonla anlatan bir yaklaşım var. Meclis ne de olsa anlamsız, yasalar geliyor, birkaç günde Bütçe Komisyonundan ya da birkaç günde ilgili komisyondan geçiyor. Zaten şu ana kadar birkaç tane komisyon çalıştı, o da zorunlu komisyonlar, onun dışında bazı komisyonların hiç toplanmadığını duyduk ya da gerektiği hâlde çalışmayan komisyonlar.

Her neyse, burayı geçiyorum ama yaratılan görüntü, Meclis işlevsiz, ne de olsa grup önerileri reddediliyor, hangi konu olursa olsun reddediliyor. İşte, iktidar partisinin “En iyisini biz biliriz; biz yapıyoruz, getiriyoruz zaten.” şeklindeki çoğunluk tahakkümüne dayanan anlayışı, hiçbir zaman bu Mecliste sağlıklı, gerçekten bütün sorunlara temas eden, çoğulcu bir yönetim anlayışına dayanmadığını düşünüyoruz.

Şimdi, işlevsizleştirilen bir yaklaşımla “Zaman içinde uygulaması da kalmayan düzenlemeleri artık kaldıralım.” diyorsunuz. Örneğin Anayasa değişiklik teklifi sırasında gensoru meselesi çok tartışıldı, “Gensoruyu kaldırıyoruz. Zaten şu ana kadar hiç uygulanmadı, hiçbir anlamı yok.” dediniz. Oysa gensoru mekanizmasıyla bakan sorgulanıyor, yaptığı faaliyetlerden dolayı sorgulanıyor. Görevini gerçekten yapıyor mu, bütün ülkenin bakanı mı, değil mi; yaptığı uygulamalar, talimatlarıyla gerçekten o koltuğa layık mı, değil mi; halk onu aslında denetliyor, halkın temsilcileri denetliyor fakat şu ana kadar iktidar özellikle gensoru görüşmelerinde çok ciddi bir refleks oluşturarak kesinlikle gensoru görüşmelerinin gündeme bile alınmaması yönünde hep oy kullandı. Hiç, bir defa da demedi ki “Gerçekten muhalefet ne diyor?”, “Bu uygulamalar neden aksıyor, neden bu kadar çok şikâyet var?” ya da “Bir bakanla ilgili neden bu kadar çok gensoru önergesi veriliyor?” diye bile hiç oralı olmuyor.

Değerli arkadaşlar...

BAŞKAN – Sayın Ertan, toparlayabilir misiniz.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Tamam, ben oylamaya dair bir şeyi söyleyeceğim.

BAŞKAN – Bir zahmet.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Sonuçta bir kanun oylanırken hangi partinin hangi tutum içerisinde olduğu oylamayla ortaya çıkan bir durumdur ve bu bir fotoğraftır ve genellikle de çok önemli bir fotoğraftır, çok önemli görüşmelere dair yapılan oylamalar Türkiye’nin tarihine bir fotoğraf olarak da yansımıştır ve hafızasında kalmıştır. Örneğin, Denizlerin idamına el kaldıranların resmi bugün Türkiye tarihinin en önemli ve unutulmaz fotoğraflarından biridir ya da çok başka oylamalarda, en referanduma gitmeden önceki Anayasa oylamalarında ya da dokunulmazlıkların kaldırıldığı oylamada gizli oylama ilkesine uyulup uyulmadığı çok açık bir fotoğraf olarak zihinlere not düşülmüştür, kazanmıştır.

Ben şu ana kadar yürüten bütün faaliyetlere dair şunu söyleyebilirim ki yasama organının işlevini olması gerektiği şekilde işletmeye gayret eden kesim yine muhalefet partileridir, büyük bir gayret harcayarak yasama fonksiyonun yerine getirilmesi için büyük bir emek harcıyorlar ve bunlardan birisi de oylama mekanizmasıdır. Tek başına bunu kaldırmak İç Tüzük’ün bütünlüğünü, genel kurgusunu ve genel kompozisyonunu bölme amaçlıdır. Başka bir konuşmamda da belirtmiştim, şimdi yine tekrar ediyorum: “Dikensiz bir gül bahçesi” –herkes kullandı bu tabiri- canımızı sıkan her ne varsa, işte “CHP ya da HDP çok fazla oylama istiyor, süreleri uzatıyor, bu görüntü de bizim gözümüze batıyor.” dediğiniz her ne varsa işte “Onları da araya sıkıştıralım, oylamayı da kaldıralım.” şeklinde bir yaklaşım var. Görüntü bu hâlde gelmiştir, Meclis aslında pek de önemli olmayan, iktidarın söylediklerinin, istediklerinin hayata geçtiği bir noterlik kurumu değildir. Bu halkın iradesinin yansıdığı ve tabii ki görüşlerinin de yansımaları gereken ve demokrasinin olmazsa olmaz koşullarından birisi bu Meclisteki oylama da dâhil bütün tartışmalardır ve bu kurgunun bu hâliyle değişmesi son derece sakıncalıdır. Biz buna toptan, tümünden karşı çıktığımızı belirterek kaldırılmasını, çıkarılmasını talep ettik.

Ayrıca, Başkanlık Divanı üyelerinin toplantı yeter sayısına dâhil edilmesi meselesi, Başkanlık Divanının ve Başkanlığın tarafsızlığını yok eden bir uygulamadır, kesinlikle karşı çıkılması gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Ertan, teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Ünal Demirtaş'ta.

Sayın Demirtaş aynı zamanda sınıf arkadaşım olduğu için ondan daha böyle akşamın mehabetine uygun bir konuşma bekliyoruz.

Sayın Demirtaş, buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Başkanım, tabii, bizim eleştirilerimiz ve görüşlerimiz Başkanlık Divanına yönelik değil, biliyorsunuz.

BAŞKAN – Şahsımıza yönelik.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Şahsımıza yönelik de değil.

BAŞKAN – Biz eleştiriye açığız, sıkıntı yok.

Buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Dolayısıyla, tabii, sert de olsa, iktidar, muhalefetin eleştirilerine katlanmak durumdadır biliyorsunuz, içtihatlar gereğince.

BAŞKAN – Sıkıntı yok. İkimiz de avukatız, karşılıklı anlıyoruz birbirimizi.

Buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, bu sözü alma gerekçem şu: Bir önceki konuşmamda bazı eksik bıraktığım noktalar oldu, ondan kaynaklandı.

Bir önceki konuşmamda da açıklıkla ifade etmişim, bir ruhtan bahsetmişim yani 20 Temmuzdan bugüne kadar gelen bir baskıcı, otoriter bir ruhtan bahsetmişim, böyle bir iklimde bu İç Tüzük değişikliğini yaptığımızı ifade etmişim. Yine Anayasa değişiklikleriyle bağlantılı olan bir İç Tüzük değişikliği olduğunu ifade etmişim.

Tabii, burada, AK PARTİ'nin siyasetine yönelik de genel değerlendirmeler de yapmamız gerekiyordu, ben o arada tabii, tartışmalar yaşandığı için bazı noktaları kaçırdım. Bugün, Genel Başkanımız da grup toplantısında bu konuya temas etmişti, dün aslında ben de notlarımın arasına almıştım. AK PARTİ'nin AR-GE'sinin Siyaset Akademisi 10'uncu dönem "Lider Ülke Türkiye" ders notları başlığı altında yayımladığı kitapta Profesör Doktor Tanel Demirel'in şu tespitine yer veriliyor, diyor ki Tanel Demirel: "Ayrıca, siyaset sadece demokratik yollarla yapılmaz ya da 'siyaset' denilince akla sadece barışçı yollar gelmez. Kendi politikalarınızı yürütmenize engel olabilecek muhalefeti fiziken ortadan kaldırmak, hapsedmek, tehdit etmek, korkutmak, sindirmek de siyasi faaliyetin kapsamı içinde görülebilir." Yani bu 2014'te AK PARTİ'nin siyaset akademisinin kitapçığında yer alan bir ifade. Şimdi, bu anlayışın devam ettiğini görüyoruz bu İç Tüzük değişikliğiyle. Oysa yani hedef burada Parlamento'yu güçlendirmek olsaydı İç Tüzük değişikliği yine yapılırdı ama farklı bir şekilde yapılırdı, muhalefetin gücü artırılmaya çalışılırdı. Demokratik ülkelerde güçlü parlamento ancak muhalefetin gücü oranında güçlüdür, bu temel ilkelerden birisidir. Yani gelişmiş Batılı ülkelere baktığınızda, bu Batılı ülkelerde demokrasi ne kadar güçlüyse muhalefete de o oranda güç bahsedilmiştir ama otokratik

devletlere baktığımızda, rejimlere baktığımızda maalesef orada da muhalefetin söz söyleme hakkı yoktur. Dolayısıyla, Türkiye'deki rejim maalesef otokratik bir rejime doğru evriliyor, bu da bu zincirin son halkası, bu İç Tüzük değişikliğini de bu zincirin son halkası olarak görüyoruz.

Tabii, burada, Parlamentonun temel işlevlerinden en önemlisi de denetleme görevi, biliyorsunuz yani muhalefetin denetleme görevi. Burada bu denetleme görevi maalesef bu değişikliklerle sınırlandırılacak ve minimize edilecek, öyle gözüküyor. Yani öğleden sonra saat 14.00'ten 19.00'a kadar bir televizyon yayını yapılıyor. Şimdi, bu televizyon yayını içerisinde biz Türkiye'nin en önemli sorunlarını ve diğer partiler de Türkiye'nin en önemli, uygun gördükleri sorunları gündeme getiriyorlar ve bu şekilde bir kamuoyu elde ediyoruz ama şimdi, bunların hepsi bir nevi, son derece sınırlandırılacak, dolayısıyla Parlamentonun denetleme görevini yürütme şansı kalmayacak. Bu da ne demektir? Aslında, Türkiye Cumhuriyeti devleti içerisinde kuvvetler ayrılığının tamamen yok edildiği ve Parlamentonun devre dışı bırakıldığı bir rejim ortaya çıkıyor. Oysa, dediğim gibi, bu bir tercihtir, burada demokrasinin güçlenmesi istenseydi söz hakkı kısıtlanmazdı, tam tersine, daha geniş söz hakkı verilir.

Ben bu vesileyle, bu sefer sizi de üzmemek kaydıyla sözlerimi tamamlıyorum.

Teşekkür ediyorum anlayışınıza.

BAŞKAN – Hassasiyetiniz için ben de teşekkür ediyorum Sayın Demirtaş.

Son söz Sayın Özgür Özel'de.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Yemekten önce de çok fazla meşgul etmeden ama maddenin önemine binaen de grubumuzun görüşlerinin bir kez daha altını çizerek sözlerimi tamamlamak istiyorum.

Aslında hem tümü üzerinde yaptığımız görüşmede hem 2'nci maddedeki yaptığımız görüşmede biraz bu maddeyi de kapsayan düşüncelerimizi ifade etme imkânı bulmuşuk ama bu madde şüphesiz, getirilen İç Tüzük değişikliğinin hem en tartışmalı maddesi hem en tartışmasız maddesi. En tartışmalı maddesidir, demokrasi açısından, iktidar, muhalefet ilişkileri açısından ele alındığında tartışılacak çok şey var, onları bir miktar tartışacağım ama en tartışmasız maddesidir çünkü böyle bir İç Tüzük değişikliği önerilemez; önerilemez, çünkü İç Tüzük, Anayasa'nın üzerinde bir norm değildir, Anayasa değiştiremez. Elimizdeki Anayasa'nın 96'ncı maddesi Türkiye Büyük Millet Meclisinin, yapacağı seçimler dâhil bütün işlerinde üye tam sayısının en az üçte 1'yle toplanacağını, yine Türkiye Büyük Millet Meclisinin Anayasa'da başkaca bir hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla karar vereceğini ancak karar yeter sayısının hiçbir şekilde üye tam sayısının dörtte 1'inden 1 fazlasından az olamayacağını açıkça hükme bağlamış. Meclis açılırken Meclis Başkanı müşahedeyle yani bakıp Mecliste 184 kişinin olduğundan hiçbir tereddüdü yoksa oturumu açabilir, eğer tereddüt ederse yoklama yapabilir. 184 kişi Mecliste o salonda yoksa eğer, oturum başlayamaz. Kanun koyucu, anayasa yapıcı bütün demokrasi anayasalarında olduğu gibi şunun farkındadır: Anayasa niçin var? Demokrasi niçin var? Seçimler niçin var? Hepsi, bir tek kişinin, bir tek karar vericinin iradesi yerine halkın iradesinin yansıdığı bir meclisin karar vermesinin doğru olduğu savıyla ortaya çıkan siyaset üzerine bir kurgu söyler ve der ki: "Bir kişi karar vermeyeceğine göre bir kişiden daha doğrusu iki kişinin karar vermesidir, iki kişiden daha doğrusu daha çok kişinin karar vermesidir." Ülkeler anayasalarında bunu belirlerler. Bizim Anayasa'mızda bu rakam süreç içinde 400, 500, 550, 600'e son Anayasa değişikliğiyle gelmiştir. 600 kişi, Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan insanların ve onlar adına oy kullanma yeterliliğinde olan kişilerin bir kritere göre belirlenmiş, Türkiye toplumunu temsil eden örneklemdir. Bu örneklemin en ideali hepsinin birlikte oturup karar vermesidir ama bu konuda teknik imkânsızlıklar vardır, elbette Parlamentonun içinde ve dışında yapılacak görevler vardır. Bu yüzden 550 kişinin tamamının orada

bulunmasını beklemek ütöpiktir ama hiçbirisinin olmadığı durumda da Parlamento yok demektir. Bunun için bir kriter getirmek lazım. Anayasa yapıcı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda buna "Her 3 milletvekilinden birisi salonda değilse Parlamento yasama için ve Parlamento denetim için, Parlamento seçim için teşekkül etmemiş olur." demiştir. Yani başta oturumu yöneten başkanın ve her bir milletvekilinin ve siyasi parti gruplarının öncelikle gözetmesi gereken şey, eğer darbeci değilseniz, eğer hak gasbı yapma niyetinde değilseniz, eğer size verilmemiş bir yetkiyi verilmiş gibi kullanma niyetinde değilseniz bugün için 184; yapılacak, birlikte yapılacak ilk seçimlerden sonra, bu elimdeki turkuaz renge bayrak renginden boyanmış Anayasa'ya göre de 200 milletvekilinin salonda bulunmasını gözetmeniz lazım. Siz 184 milletvekilinin yapacağı bir işi 150 milletvekiliyle yapmaya çalışırsanız Anayasa'ya aykırılıktır, Anayasa'yı ihlal suçudur; halktan, millettan almadığınız bir yetkiyi kullanmaya çalışmaktır. Bunun lamı cimi yok.

Bu yüzden, bu getirilen öneri şunu getiriyor şimdi: Meclisi açarken 184 olalım, evet. Daha sonra, Meclis bir kanun yaparken, maddelerine geçerken 184 olalım, evet. Diyelim ki 100 maddelik bir kanun beş günde görüşülecek, beş günün sonunda da bir kere 184 olalım, evet. Arada biz buradan kaybolalım ve bir başka denetime takılmazsa 50 kişiyle bile olur ama bir başka denetim var, o da karar yeter sayısı. Yani 139'un üstünde, 184'ün altındaki sayılarla da kararlar alabilelim, oysaki "Karar alamazsın." diyor. Mesela, diyorsunuz ki: "Maddeler görüşülürken 150 kişi salonda olsa olur." Olmaz, Anayasa bu kadar açık, Anayasa'ya bu kadar aykırı bir iş yapamazsınız. Bunu sağlamak için öyle işler yapıyorsunuz ki... Bu Anayasa ve bu İç Tüzük şu imkânı veriyor: İşari oylamada -ki bunu çokça zorlayan bir uygulama da sizin yaptığımız torba yasa uygulamasıdır- kimin ne oy verdiğini görelim diye açık oylama talep edebiliriz. Elbette ki yapılmalıdır. Neden yapılmalıdır? Geçen gün birisi kendi seçim bölgesinden haklı bir örnek verdi: "Bir torba yasa var, 3'üncü maddesi mutlaka desteklemem gereken bir madde ama 4, 5, 6, 7 tamamen karşı çıkmam gereken bir madde. Ben 3'üncü maddede destek verdiğimi nasıl belli edeceğim?" İşari oylamada kimin ne oy verdiği belli değil. O zaman -mevcut değişiklik teklifinizden bağımsız söylüyorum- 15 milletvekilinin imzasıyla kimin ne oy verdiğini görebiliriz. Bu bir hak; bu, seçmene karşı bir sorumluluk; bu, tarihe karşı bir şerh düşme hakkı; bu, herkesin kendi ve partilerin kurumsal tutarlılıkları açısından, tarihte yer almaları açısından son derece de önemli kullanılabilecek bir argüman, bir kanıt. Şimdi, bu noktada, böyle bir hakkın kullanılmasını -ki torba yasa gibi son derece yasamayla da suistimal eden bir uygulamayı geliştirmiş ve hemen her gün kullanan bir iktidar olarak- maddelerde açık oylama talebini kaldırılıyorsunuz. Daha sonra o da gelecek. Peki, bunun sebebi ne? Aynı mantık. Çünkü Anayasa'da bu yazarken açık oylama yaptığımızda, kaç tane oy verilmiş görüldüğü gibi, kaç kişi oylamaya katılmış o da görülüyor ve siz, 184'ün altında oylama yaptığımız ifşa olmasın, tutanağa geçmesin, denetime girmesin ve o yoklama geçersiz sayılmasın diye açık oylama hakkını dahi ortadan kaldırmayı göze alıyorsunuz. Niyet 184'ün altındaki sayılarla yasa çıkarmak yani Anayasa'yı ihlal etmeyi kafaya koymuşsunuz, çoğunluk oyuyla Anayasa'ya aykırı bir İç Tüzük değişikliği yaparak bunu kanun boyunca mümkün kılmaya çalışılıyorsunuz. Aldığınız cesaret, yandaştırılmış Anayasa Mahkemesinin bu başvuruyu reddedeceğini düşünüyorsunuz bu kadar açık bir aykırılığa rağmen ve bu meseleyi tam da bu noktada karda iz bırakmamak, yapılacak suistimalde parmak izi bırakmamak için kapıda açık oylamayı da kaldırılıyorsunuz ki bunlar maddelerde yoklama isteyemezken açık oylama talep edip, içerideki kişi sayısını ortaya çıkarıp toplantı yeter sayısının ihlal edildiğini de suçüstü yapmasınlar. Bu iki maddenin birlikteki bu yorumuna karşı çıkan bir ilk imza sahibi varsa veya imza sahibi varsa bunu zevkle, merakla da dinlemek isterim ama bu konuda hiçbir şüphe olmadığı ortada.

Yoklama istenmesine kızılıyor. Bir kez daha tarihe not düşelim, yasama uzmanlarından yardım isterseniz önünüze net getirirler: Mesela, 50 maddelik bir kanunda teorik olarak başta, sonda, her maddede üçer önerge verildiğini kabul edelim muhalefet tarafından veya iktidar da verdi diyelim dörder, teorik

olarak 202 kez yoklama talep etme imkânı var, 202. Bunu yüzdesel olarak söylediğimizde yüzde 35'lere çıkmış; üç muhalefet partisinin de geçen dönem size karşı çıktığı iç güvenlik yasa tasarısında MHP, HDP ve CHP farklı argümanlar, farklı yönelimlerle itiraz ediyordu maddeye ve bu durumda bile yüzde 35'i olmuş yani 202'den 70'i kullanılmış bu hakkın en yüksek. Bunun 202'den 120'sinin kullanıldığı örnek Fazilet Partisi muhalefeti döneminde ve yüzde 55'inin kullanıldığı örnek de Adalet ve Kalkınma Partisinin kısa muhalefet deneyimi sırasında, sizin grubunuz tarafından muhalefette olduğunuz o kısa, altı buçuk, yedi aylık sürede kullanılmış. Yani bir hakkın suistimaliye bunun lideri, bunun şampiyonu sizin siyasi geleneğiniz, hatta sizin siyasi partiniz. İkincisi: Altın madalya Fazilette, gümüş madalya Adalet ve Kalkınma Partisinde. Şimdi, bu oylamaları kaldırmak... Eminim ki bir akıl hâkim gelecek ya burada ya Genel Kurulda ya Anayasa Mahkemesinde. Çünkü geçmişte şeytanlaştırdığımız, nefret objesi hâline getirdiğiniz, söylediğiniz ve iktidarın her dediğini yaptığını ve sizin karşınızda olduğunu düşündüğünüz Anayasa Mahkemesi dahi bunun üçte 1'i kadar Anayasa'ya aykırı olmayan hususlarda oy birliğiyle karar vermiş ve 2001 yılında sizin yaptığımız, Sayın Ahmet İyimaya'nın hazırladığı dilekçeye oy birliğiyle demiş ki: "Böyle şey olmaz. On dakikadan beş dakikaya grup süresi indirilemez Anayasa'ya aykırı." Üç tane madde saymış, açıp bakıyorsunuz sürelerle ilgili bir şey yok ama siyasi partileri tarif ediyor, "Bir parti öyle beş dakika konuşmaz." demiş, "Uluslararası anlaşmada önerge verilmesin." maddesini Anayasa'ya aykırı bulmuş. Bu kadar net, açık bir aykırılığı, ben inanıyorum, bir şekilde bir akıl hâkim olacak... Ama Parlamento pratiğini yaşayan hepimiz milletvekili olarak eğri oturalım, doğru konuşalım, yoklama isteniyor mu? İsteniyor. Ne zaman isteniyor? Sallantıdaysanız isteniyor. 200 milletvekilini oraya oturttuğunuzda orada Özgür Özel olsun başkası olsun allameicihan olsa iki kere ister, üçüncüde iflahı kesilir. Buradaki aslında mesele Sayın Genel Başkanınız Recep Tayyip Erdoğan'ın bir ifadesinin de tescili ve itirafı: Adalet ve Kalkınma Partisinde "metal yorgunluğu" var.

BAŞKAN – Sayın Özel, lütfen toparlayınız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Toparlıyorum ama bu kadar önemli bir konuda, bakın, tam da madde üzerinde konuşuyorum, bitiriyorum da, çok uzun sürmez.

BAŞKAN – Şu an bakın, yine başka bir gündeme geçiriyorsunuz.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – İnsanları takdir edecek sen değilsin ki.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, hayır, Genel Başkanınız takdir etmiş.

BAŞKAN – Sayın Özel, lütfen toparlayınız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Genel Başkanınız takdir etmiş, ben değil.

317 milletvekili var...

BAŞKAN – Sayın Özel, lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, ben size lütfen diyorum ya, bu kadar konunun üstüneyken ve bitecekken... Üç beş dakika içinde biter, sürmez bile.

317 milletvekili, Sayın Kahraman'ı ayırın, 316 milletvekili, imrenilecek bir rakam. 280'le gelen adam ülkeyi yönetmek için görevlendirilmiş ya.

BAŞKAN – Sayın Özel, biz de şunu biliyoruz ki AK PARTİ milletvekilleri olarak: Siz 20 milletvekilini kendi grubunuzdaki bir sistemle tutuyorsunuz, hakkınızdır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Anlatacağım.

BAŞKAN - Bizim arkadaşlarımızın iktidar milletvekilleri olarak gelenimiz gidenimiz çok oluyor, koşturuyoruz, inanım, siz yoklama istediğinizde koridorlarda koşan biri varsa o kesin iktidar milletvekilidir. Zorluklar var, sizin açınızdan da var, bizim açımızdan da var.

Lütfen toparlayın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Muhammet Bey, şuraya geçersiniz, söz alırsınız, bu konuyu anlatırsınız, ben buna itiraz etmem ama şu anda sizin öze yönelik bir değerlendirme yapmanız da doğru değil.

Şunu söylüyorum, müsaade etseniz bitecek, boşu boşuna yeni konular açılıyor.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 316 milletvekilinden 200 milletvekilini salona getirseniz böyle bir düzenlemeye ihtiyaç yok, 22’nci Dönemde ihtiyaç duymadınız, 23’üncü Dönemde ihtiyaç duymadınız, 24’te duymadınız ama Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın metal yorgunluğu tespiti dediği de bu. 316 milletvekilinden 184’ünü salonda tutamayıp Anayasa’yı aşacak, Anayasa’yı ihlal edecek bir iç tüzük değişikliği, bu çok net.

İkincisi, Sayın Başkan, Parlamentoyu işletmek iktidarın görevi, bunu söyleyerek talip oldunuz. Sizi denetlemek muhalefetin görevi, millet bu görevi verdi. Biz iktidar olsak roller değişmiş olacaktı ama bizim sizi denetleme gibi bir görevimiz var, sizin bizi denetleme, sizin bizi “Ya, efendim, 20 kişi...” Bana Anayasa, İç Tüzük 20 milletvekilin varsa bu denetimi yap görevini veriyor. Size İç Tüzük “Muhalefetin kaç milletvekili salonda, denetle.” görevi vermiyor, sizin başka görevleriniz var, yol yapacaksınız, köprü yapacaksınız, iktidarsınız kardeşim. Şimdi, bakın, bu yüzden sakın burada samimi ve...

BAŞKAN – Sayın Özel, lütfen toparlar mısınız, yemeğe gideceğiz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tutanak var ama samimi bir şey söylüyoruz, şu acziyet içine girmeyin, yarın ben girsem benim karşıma bu tutanağı çıkarırsınlar. Bir iktidar partisi: “Efendim, siz de 20 kişi tutuyorsunuz, gidiyorsunuz.” Bunlar yönetememenin tescilidir. Yönetecekseniz nasıl yönetileceği belli, yönetemiyorsanız ki... Bir parti, bakın, karar yeter sayısında ve toplantı yeter sayısında aksıyorsa bu maçın 80’inci dakikasında yavaş yavaş aksayan futbolcu gibidir, emin olun bir sonraki maçta lif atar, kalıcı sakatlık yaşanır. O yüzden buna bu şekilde bir çözüm üretmeniz mümkün değil.

Son olarak da şunu söyleyeyim, son iki ve kısa hususu söyleyeyim: Bir konuyu tescil ediyorsunuz. Biz dedik ki: Anayasa değişikliğinden sonra daha zayıf Meclis, daha işlevsiz Meclis ve daha inisiyatifsiz bir Meclis yaratma çabasıdır, bugün atılan adım bunun ilk adımıdır. Burada çok net olarak görülecek bir şey var: Karar yeter sayısı olmasaydı ne olurdu? Ne olurdu biliyor musunuz, açık oylama isteme imkânı olmasaydı ne olurdu biliyor musunuz? Taciz ve tecavüzöçülerin, sizin yaptığınız hatanın farkında olmadan, hatta bütün Türkiye dört gün söyleyip KADEM, Sayın Cumhurbaşkanının kızı “Çok büyük bir hata yapılıyor.” deyince ayakların suya erdiği o süreçte eğer o imkândan yoksun olsaydık, siz birkaç bürokratin size söylediği “300 mağduru çözüyoruz.” lafı içinde on binlerce taciz ve tecavüz suçlusunun sadece birini evlendirip diğerlerini salan meseleyi de çözmüş olacaktınız.

BAŞKAN – Sayın Özel, bu konuyu başka bir yere getirmeyin, lütfen toparlayın. Bu konuyla ilgili bizim de söyleyeceklerimiz var, lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Söylersiniz.

BAŞKAN - Çünkü bakın, bu konuyla ilgili bizim milletvekillerimizin de zamanında yaptığı toplantılar var, talepler var, konuyu başka bir yere taşımayalım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, hayır, onu söylersin. Ya Başkan, sen şeye giremezsin, oradan otur konuş... Son söz...

BAŞKAN – Sayın Özel, toparlar mısınız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tabii toparlıyorum.

Bakın, anlatmaya çalıştığım şey şu...

BAŞKAN – Sayın Özel, lütfen... Sayın Özel, devam edin lütfen...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Özel...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir sinir ucuna dokunduysa Sayın Cora söz al konuş ama çok net bir şey söylüyorum.

Bakın, şunu söylüyorum: Karar yeter sayısı, toplantı yeter sayısı, açık oylama talebi sadece ve sadece bir sayının aranması değil muhalefete verilmiş bir denetim imkânıdır, bir enstrümandır, hiç umulmadık bir yerde hiç umulmadık işlevler görür. Bunu örneklemek için söylüyorum yoksa öbür konunun üstüne... Dediniz ya siz “Ben ve benim yerime bu görevi yapabilecek 133 milletvekili aynı ısrar, aynı kararlılık, aynı yetenektir.” Bugün istediğiniz değişikliği yapın, istediğinizi yapın, yeni İç Tüzük’ü getirin bize. Bakarsın, “Kardeşim, bu deve bu delikten geçmez.” dersin ama eğer davana inanıyorsan, konunun ciddiyetini biliyorsan, milletten aldığı sorumluluğun farkındaysan öyle bir geçer ki ya o deveyi küçültürler ya o deliği büyütürler. Bu sözümü de unutmayın.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özel, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde iki tane önerge vardır, önergeleri geliş sırasına göre okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi’nin 6’ncı maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Muharrem Erkek

Akın Üstündağ

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Çanakkale

Muğla

Bursa

Bülent Tezcan

Murat Emir

Aydın

Ankara

“MADDE 6 - Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 57 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 57 - Başkan birleşimi açarken tereddüde düşerse yoklama yapar.

Görüşmeler sırasında işaretle oylamaya geçilirken, yirmi milletvekili ayağa kalkmak veya önerge vermek suretiyle yoklama yapılmasını isteyebilir.

Yoklama, elektronik oy düğmelerine basmak, imzalı pusula vermek veya Başkan lüzum gördüğü zaman ad okunmak suretiyle yapılır.

Yoklama sonucunda, üye tamsayısının en az üçte birinin mevcut olmadığı anlaşılırsa, oturum en geç bir saat sonrasına ertelenebilir. Bu oturumda da toplantı yeter sayısı yoksa, birleşim kapatılır.”

Gerekçe:

Milletvekillerinin en az yirmisinin kanun teklif ve tasarıları görüşülüyorken yoklama talebinde bulunması, görüşmelere olabildiğince fazla milletvekilinin katılmasını sağlamak anlamında önemlidir. Bir milletvekilinin, maddelerin görüşülmesi esnasında Genel Kurulda hazır bulunması, tüm yurttaşlara karşı asli görevidir. Millî irade TBMM Genel Kurulunda can çekişmemelidir. Bu durum, kanun yapımında da sakatlık doğuracaktır. Ayrıca ilgili düzenlemede Anayasa'nın 96'ncı maddesine aykırılık da söz konusudur.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1783) esas sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi'nin 6'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Meral Daniş Beştaş

Erol Dora

Mithat Sancar

Adana

Mardin

Mardin

Gerekçe:

Bu madde ile yirmi milletvekilinin yoklama talebinde bulunabileceği bölüme en az ibaresinin eklenmesi ve oturumu yöneten Başkan ve Divan üyelerinin toplantı yeter sayısına dâhil edileceği düzenlemesi öngörülmektedir. Oturumu yöneten Başkan ve Divan üyeleri müzakereye ve oylamaya katılmaları mümkün değil iken yoklamaya dâhil edilmeleri tarafsızlık ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Dolayısıyla, onları toplantı ve karar yeter sayısına dâhil etmek doğru değildir. Bu durum, tarafsız olması gereken Meclis Başkanı ve vekilini doğrudan taraf konumuna getirecektir. Bu nedenle maddenin teklif metninden çıkarılmasını öngörmekteyiz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, gelen önergelerden maddeye aykırılık durumuna göre Sayın Meral Daniş Beştaş, Sayın Erol Dora ve Sayın Mithat Sancar tarafından verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Önerge sahipleri yok.

BAŞKAN – Var, var Ertuğrul Bey, var.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yok, nerede? Komisyon üyesi değil ki.

BAŞKAN – ...Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Muharrem Erkek, Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Sayın Murat Emir, Sayın Akın Üstündağ ve Sayın Bülent Tezcan tarafından verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 58 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Geçen tutanak hakkında düzeltme

MADDE 58- Bir milletvekili veya bakan kendisine ait olup geçen birleşim tutanağında yer alan bir beyanın düzeltilmesini isterse bu istemini Başkanlığa yazılı olarak verir. Bu istem birleşim tutanağına eklenir.”

BAŞKAN – Arkadaşlar, görüşmelere başlıyoruz ancak görüşmelere saat 21.30'a kadar ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 20.32

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 21.31

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Reşat PETEK (Burdur)

SÖZCÜ: Abdurrahman ÖZ (Aydın)

KÂTİP: Muhammet Emin AKBAŞOĞLU (Çankırı)

(Oturum, Sözcü Abdurrahman Öz tarafından açıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, oturumu açıyorum.

7’nci maddeye kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Söz talep eden Sayın Muharrem Erkek.

Sayın Erkek, buyurun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkan, Anayasa Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri; değişiklik teklifinin 7’nci maddesi Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 58’inci maddesini düzenliyor. Mevcut uygulamada, bir milletvekili veya bakan kendisine ait olup geçen birleşim tutanağında yer alan bir beyanın düzeltilmesini talep etmesi hâlinde beş dakikayı geçmemek üzere kendisine söz veriliyordu. Ki genelde bir dakikayı ya da iki dakikayı geçmeyen düzeltmeler yapılıyordu Genel Kurulun huzurunda. Şimdi mevcut durumda bu düzeltmenin yazılı olarak yapılması isteniyor. Yani bir beyanımı... Bu, sehven yapılan bir beyanı, hatayı düzeltmek olabilir veya siyasi duruma göre bir milletvekili veya bakan yanlış anlaşılabilir bir düşüncesini, ifadesini düzeltmek isteyebilir; bunu Başkanlık Divanına yazılı olarak sunacak. Açıkta yapılan bir beyan, Genel Kurulun, kamuoyunun huzurunda yapılan bir beyan Başkanlık Divanına verilen yazılı bir dilekçeyle düzeltilecek. Neden? Bunu biz sorunlu görüyoruz, bunu doğru bulmuyoruz çünkü böyle bir beyan yazılı olarak yapılırsa Genel Kurulun da, milletvekillerinin de, kamuoyunun da bundan bilgi sahibi olması nasıl olacak? İç Tüzük’ün geneline baktığımızda zaten böyle bir sorun görüyoruz. Milletvekillerinin denetimi kadar kamuoyunun denetimi de arzu edilmiyor herhâlde. Bir beyanın Genel Kurul huzurunda yapılması, şeffaflık açısından, hesap verme, hesap sorma ilkeleri açısından, katılımcı demokrasi açısından önem arz eder. Bir örnek vermek istiyorum. Örneğin bir milletvekili çıktı, MİT tırlarında açığa çıkan silahlarla ilgili “Vallahi, billahi o silahlar Türkmenlere gitmiyor.” dedi. Bu önemli bir beyan. Genel Kurulun huzurunda böyle bir açıklama yaptı. Ama daha sonra, değişen siyasi duruma göre, bu beyanı düzeltmek istedi. Türkiye açısından, bölge açısından, siyasi açıdan bu kadar önemli bir ifade yazılı olarak düzeltilirse Genel Kurulun ve kamuoyunun bundan nasıl bilgisi olacak? Veya yazılı düzeltmeler aşırı uzun yapılırsa ve bu yazılı düzeltmelerle düzeltilmek istenen hatalı konuşmanın içeriği değiştirilirse bu ciddi sorunlar arz edebilir. Açık beyanların, Genel Kurul huzurunda yapılan beyanların yine Genel Kurul huzurunda ve açık olarak, kamuoyunun da bilgisi dâhilinde yapılması önemlidir. Bu yüzden bu değişiklik teklifinin ciddi sorunlar yaratacağını düşünüyoruz. Ama İç Tüzük teklifinin başka maddelerinde de bunu görüyoruz. İtirazların, düzeltmelerin, beyanların sözlü olarak değil de yazılı olarak yapılmasını öngören birçok madde var; bu, kamuoyuna, kamuoyu denetimine, kamuoyunun bilgi edinme hakkına, Meclisin Genel Kurul çalışmalarını takip eden vatandaşların konuya vâkıf olma iradesine, aslında bir yerde demokrasiye ve millî iradeye de haksızlık diye düşünüyorum en ince tabiriyle ve alt komisyonunda tartıştığımız gibi, önergemizin kabulüyle bu maddenin aynen korunmasını talep ve arz ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Erkek, teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde söz isteyen Sayın Erol Dora.

Sayın Dora, buyurun.

EROL DORA (Mardin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi bu maddede, İç Tüzük madde 58’de “Bir milletvekili veya bakan kendisine ait olup geçen birleşim tutanağında yer alan bir beyanın düzeltilmesi hakkında söz isterse başkan beş dakikayı geçmemek üzere söz verir.” Şimdi bu madde kaldırılmak istenmektedir. Bu teklifte yapılmış olan düzenlemelere baktığımızda, bir bütünüyle, özellikle milletvekillerine tanınmış olan, halkın iradesini temsil eden milletvekillerinin Mecliste konuşma haklarına bütünüyle bir kısıtlama getirilmeye çalışılmaktadır. Parlamento, biliyorsunuz, milletvekillerinden oluşur ve halkın iradesinin tecelli ettiği bir yerdir Parlamento. Dolayısıyla, parlamenterler birey olarak da kendi seçmenlerini ve seksen milyonu temsil etmektedirler. Şimdi bu maddede yapılan düzenleme bir önceki oturumla ilgili bir düzenlemedir. Bir önceki oturumda sehven yapmış olduğu bir konuşma veyahut da düzeltmek istediği konuşmasına ilişkin olarak düzeltmek istediği herhangi bir durum varsa oturum başkanı beş dakikayı geçmemek üzere kendisine söz vermek zorundadır. Ben aynı zamanda hem 24’üncü Dönemde hem bu dönemde de milletvekilliği yapıyorum. Bu maddenin Parlamentoda, Genel Kurulda istismar edildiğini hiç görmedim. Dolayısıyla milletvekiline tanınmış olan bir hakkın kaldırılmaya çalışılmasını algılayabilmiş değilim, bu anlamdaki yapmak istediği bir düzeltmeyi Başkanlığa yazılı bir talep doğrultusunda yapmasını anlayabilmiş değilim çünkü milletvekili bir önceki oturumda yapmış olduğu bir konuşmayla ilgili sehven veyahut da yanlış anlaşılmaya mahal verebilecek bir durum varsa bunu bir kere halkın temsilcilerinin önünde, Genel Kurulda bu konudaki düzeltmesini yapması gerektiğine inanıyoruz. Dolayısıyla böyle bir kısıtlama getirilmesini halkın iradesine, Parlamentonun iradesine, yasama yetkisine bir kısıtlama olarak biz değerlendiriyoruz. Dolayısıyla bunun aynı şekilde muhafaza edilmesinden yanayız.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Dora, ben teşekkür ediyorum.

Söz talep eden Sayın Şenal Sarihan.

Buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Değerli Başkan, değerli arkadaşlar; yine saatinde toplanamamış olmak gibi bir sorunla karşı karşıyayız ama nasılsa sayımızın çoğalmış olması dinleme olanağının daha yükseğe çıktığı anlamına gelmiyor o nedenle konuşmalarımızı sürdürmek durumundayız.

Şimdi, bu maddenin özeline baktığımız zaman genel bakış açısı nedir bu Tüzük değişikliğinde? Hepimiz şöyle bir saptama yaptık, dedik ki: Tüzük olağanüstü hâlin koşullarını Türkiye Büyük Millet Meclisinde tam anlamıyla yerleştirmek ve var etmek istiyor. Olağanüstü hâlin koşulları nedir? Olağanüstü hâl neye sebep olmuştur? Birçok düşünen insanın, birçok aydın insanın iktidarla arasında siyasi görüş farklılıkları olan insanların bir başka deyişle muhalefetin bütünüyle susturulmaya çalışıldığı, adli makamların yeniden hareketli hâle getirildiği, cezaevlerinin yeniden doldurulduğu, hatta cezaevleriyle yetinmeyip yeni bir sistemle, yeni bir uygulamayla aslında hukuk sistemimizde var olmasına ancak hiç uygulanmıyor oluşuna karşın ev hapsi uygulamalarının da gündeme geldiği bir süreçle karşı karşıyayız.

Dün de ifade ettiğim gibi, söylenen şudur: “Lütfen susunuz, lütfen duymayınız, lütfen görmeyiniz.” Görmediğiniz ve duymadığınız bir ortamda da zaten sözünüz olmayacaktır. Ama söz söylemesi gereken elbette ki öncelikle halktır, halkın ifade özgürlüğünün, halkın düşünce özgürlüğünün güvence altına

alınması gerekir. Ancak bu güvenceyi sağlayacak olan da Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi yasaları yaptığı kadar yapılan yasaların uygulanması konusunda temel hak ve özgürlüklerin yani kendisini seçmiş olan bireyin en temel haklarından biri olan ifade özgürlüğünün de korunması konusunda bir rol üstlenir. Oysa şimdi, biz ne yapıyoruz? Bırakalım kendi, bizi seçmiş olan temsil ettiğimiz halkı, biz kendimiz daha düşüncelerimizi özgürce söyleyebilme, herhangi bir konu üzerindeki önerimizi rahatlıkla ifade edebilme olanağına sahip tutulmuyoruz. Tüzüğün gerçek amacı budur. Tüzük hepimizi suskun vekiller hâline, bir başka deyişle de itaat eden vekiller hâline getirmeye çalışıyor. O zaman buradaki maddeye baktığımızda bu maddede, örneğin herhangi bir konuda yanlış bir cümle kullanıldı, bu cümlenin düzeltilmesi gerekiyor, bu düzeltme konusunda sizin sözlü olarak kendinizi ifade edebilme olanağınız ortadan kaldırılıyor. Bu, neyi getirir? Bu, birincilikle: Neden anlatmayalım, neden kendimizi kendi sözcüklerimizle, kendi dilimizle ve bizi duyan, gören, dinleyen insanlarla birlikte ifade ederek düzeltmeyelim? Bu sorunun yanıtını bulabilmek mümkün değil. Ne yapacağız? Yazılı olarak bu düzeltmeyi yapacağız. Peki, yazılı olarak yaptığımız düzeltme bir söz eğer örneğin özür diliyorsanız ya da örneğin o söylediğiniz sözün, sözcüğün kelime anlamıyla yanlış bir ifadeyi getirmiş olduğunu ve sizin aslında başka bir şey söylemek istediğinizi ifade etmek istiyorsunuz. Bunu kime... Şu anda beni dinleyenler burada kimlerse ben bir yanlış sözcük kullansam dinleyen arkadaşlarımın o yanlışımı düzeltmelerini ya da herhangi bir konuda bir bilgi veriyorsam, örneğin resmî bir bilgi veriyorsam bu bilgiyi buradaki arkadaşlarıma veriyorum ve bunların duyması gerekiyor ama ben kime yönelteceğim yazdığım dilekçeyi? Meclis Başkanlığına. Kim benim yanlışımı doğru olarak kavramış olacak? Sadece bir kişi: Meclis Başkan vekili ya da Meclis Başkanı. Oysa sözler eğer yanlış söylenmişse ve düzeltilmek isteniliyorsa muhataplarına yöneliktir. O muhataplardan almak ve bunu yazılı bir metin hâlinde bir köşeye sıkıştırarak kıyıda köşede bir yerde gizlemek son derece kişisel ilişkilerde de yanlış bir şeydir. Babanıza mektup mu yazarsınız, eşinize mektup mu yazarsınız, çocuklarınıza mektup mu yazarsınız? Elbette ki böyle değildir; insanla insanın ilişkisi söz üzerindedir. Dil birleştirir, dil esenliği sağlar, dil barışı sağlar tabii, doğru kullanılıyorsa. Bunu sağlamak için kullanacak isek Parlamentoda da birbirimizi anlayarak yasal düzenlemeler yapacaksak, birbirimizi anlayarak denetim yapacaksak, birbirimizi anlayarak yanlışlarımızın düzeltilmesi konusunda birbirimize destek ve dayanak olacak isek bunun mutlaka sözlü bir biçimde ve açıkça ifade edilmesi gerekir. Tutanaklara tekrar benzer biçimde geçeceğini biliyorum ama dün de atf yapmıştım ve söylemiştim: “Söz ola kese savaşı...” diye başlayan dizeleri anımsatmıştım size. Bir parlamentoda sorunların çözümü konusunda da söz, ya savaşı kesecektir ya barışı getirecektir ya da halk yararına doğru işlerin yapılmasına yardımcı olacaktır. Şimdi, bu Tüzük’ün baştan sona amacının şu olduğunu görüyoruz: Beş dakikalık konuşma hakkınız varsa bu üçe insin, üç dakikalık konuşma hakkınız varsa bu ikiye insin ya da hiç konuşma hakkınız olmasın. Yani neredeyse sadece yazılı metinler üzerinden yürüyecek hani o adı “Parlamento”dur dedik, ya da “Meclis”tir dedik; Meclis ve Parlamento konuşmak üzerine kurulmuştur, konuşmayı ifade eder dedik. Şimdi, herkes susacak, hiç kimse konuşmayacak aslında biz bunu yaşıyoruz, iki yıldır yaşıyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisinde iki yıldır fiilen Sayın Cumhurbaşkanı konuşuyor. O talimatlar veriyor, o kararlar veriyor ve biz verilen kararları sadece “evet”liyoruz, uyguluyoruz ve çoğunluk kimse o yapıyor. Azınlığın konuşması ise zaten artık sessiz bir gürlüğe hâlinindedir. Azınlığın konuşmasını kimse dinlemiyor, kimse duymuyor, kimse hesaba katmıyor. Bu maddeye bakarken aslında Anayasa’nın ihlali konusunda bu Tüzük’ün ne gibi olumsuzluklar yarattığının yeni bir örneğini daha görüyoruz. İşte atf yapalım hemen, Anayasa’nın 25’inci maddesi anlatım özgürlüğünü güvence altına alıyor, 26’ncı maddesi ifade özgürlüğünü güvence altına alıyor. Eğer bir milletvekilinin bile söyleme, ifade etme olanakları ve hakları yok ise orada açık bir ihlalle

karşı karşıya kalıyoruz demektir. Bu Tüzük, bir kere Anayasa'ya aykırı bir tüzüktür ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa'yı yani bir toplumsal sözleşme olan halk ile yönetenler arasında bağlanmış olan yitilmiş bir Anayasa'yı ihlal ederek kendisine yeni bir kapı açmaya çalışıyor.

Sevgili arkadaşlar, bütün yasalar değişebilir aslında. Doğal olarak yasalara bağlı bütün tüzükler de değişebilir ama anımsatırım, Medeni Yasa'mızın gerekçesini –aramızda çok sayıda hukukçu arkadaşımız var- bunu kolayca anımsayabilirler. Yıl 1926, Mecelle'ye karşı Medeni Yasa yazılıyor. Medeni Yasa'nın giriş bölümünü kaleme alan Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt giriş bölümüne şunları yazıyor, diyor ki: “Biz Mecelle'den vazgeçiyoruz. Neden Mecelle'den vazgeçiyoruz? Çünkü Mecelle kendi yazıldığı dönemin özelliklerini taşıyor ve esas olarak din üzerinden kurgulanmış olan bir toplumsal yapıya hitap ediyor. Ama bugün çağ geliyor. Gelişen çağ yeni gereksinimler yaratıyor. Bu yeni gereksinimler ışığında biz bu yasayı bu çağa uygun bir hâlde kaleme alıyoruz.” “Çağ” diye ifade ettiği tarih değerli arkadaşlar, 1926. Buradan yola çıkarak 1926 yılındaki bir Medeni Yasa, cumhuriyetin kuruluşunun hemen arkasından cumhuriyet devrimlerinin bir örneği olarak yürürlüğe konulmuş olmasına rağmen ne diyor? “Siz beni de geliştireceksiniz. Siz bugün yazdığımız yasayla bağlı kalmayacaksınız ama hangi çerçevede? Gelişen çağ çerçevesinde.” Şimdi, bakıyoruz, gelişen çağa uygun mu düzenlemeler? Hangi düzenleme uygun? Gelişen çağ insanın temel hak ve özgürlüklerini koruyan, insanı insan olarak değerli kılan, insana insan olduğu için değer veren, insanı yücelten bir çağ. Ama biz ne yapıyoruz? Elimize aldık bir bıçağı ya da bir kılıcı ya da bir testereyi insanların bütün haklarını tırpanlamaya çalışıyoruz ve tırpanladığımız haklar arasında o insanların çıkarlarını korumakla sorumlu Türkiye Büyük Millet Meclisindeki, herkesi temsil eden, seçilmiş olan, kendisini seçenleri değil sadece, bütün bir Türkiye toplumunu temsil eden vekillerin konuşma haklarına, söz haklarına sınır koyuyoruz. O zaman bu Parlamentonun gücü, bu Parlamentonun rolü nasıl anlaşılacak değerli arkadaşlar?

BAŞKAN – Sayın Sarıhan, toparlayabilir misiniz lütfen.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – İnsanı ifade eden sözüdür. Türkiye Büyük Millet Meclisi içinde sözü eğer siz dinlenemez hâle getirirseniz, meseleyi sadece yazılara bırakır, yazıları da çekmecelere kilitlerseniz, oradan ne tartışma ne tartışmaya bağlı çözüm ne çözüme bağlı huzur ortaya çıkmayacaktır. Bu sebeple bu düzenlemenin bütünüyle hukuka aykırı olduğu konusundaki görüşümü saygıyla Başkanlığımızla ve arkadaşlarımla paylaşıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Sarıhan, teşekkür ediyorum.

Söz talep eden, Sayın Meral Daniş Beştaş.

Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Şimdi, Sayın Başkan, önce 7'nci maddeye ilişkin kısa bir değerlendirme yapmak isterim.

Bu maddeyle açıkçası demin diğer milletvekili arkadaşlar da söylediler, yani çıplak bir şekilde bakınca sanki sadece hani sözlü olması yerine yazılı olarak verilmesi, özellikle... “Milletvekili veya bakan kendisine ait olan birleşim tutanaklarında geçen beyanın düzeltilmesini isterse Başkanlığa yazılı olarak verir. Bu istem birleşim tutanağına eklenir.”

Tabii, buna niye gerek oldu, niye böyle bir gereksinim doğdu? Biz diğer maddeler üzerinde ve geneli üzerinde yaptığımız konuşmalarda aslında bunları ifade ettik. Şimdi, milletvekilinin Mecliste konuşmayla, izahla bütün Parlamentonun, halkın, kamuoyunun duyabileceği bir şekilde kendi beyanını düzeltme hakkı ve şansı varken neden yazılı olarak versin? Yani, burada tabii hepsinin temelinde yatan en önemli gerekçe bir acelemiz var, bir hız lazım yani bu Parlamentonun, ilk günde ifade ettiğim gibi,

bir fabrika gibi hızlı üretime geçmesi lazım ve hızlı üretimden de her gün yasaların istenildiği şekilde üzerinde değişiklik yapılarak bu yasaların öngörülen, iktidarın öngördüğü süre içinde çıkarılması. Bu, bir kere her şeyden önce bir kırtasiye demek yani bazen tarihleri yanlış zikrediyoruz, bazen yanlış ifade edebiliyoruz, bazen bizim söylediğimiz yanlış yazılabiliyor ve uygulamada da gerçekten -ben iki yıldır Parlametodayım, 25 ve 26'ncı Dönemde- bu husus bu kadar da büyük bir zaman almadı yani böyle çok saatler alacak kadar bir düzeltme talebine tanıklık etmedim ve çok sık Parlametodaya Genel Kurula katılan biri olarak söylüyorum. Burada şunu söylemek istiyorum: Demek ki o çok az olan talep bile, hani böyle çok istisnai olarak milletvekillerinin düzeltme istemleri bile iktidarın kabul edemeyeceği bir olgu hâline dönüşmüş.

Bu, kabul edilemez; bu düzenleme diğer düzenlemeler gibi ihtiyaç duyulmayan bir düzenleme. Biz milletvekillerinin halk adına, halk iradesi adına daha çok konuşmasını, daha çok yasama faaliyetinde görünür olmasını, halkın kendisini Parlametodaya daha çok görmesini talep ederken iktidar, tam tersi bir bakış açısıyla milletvekilini görünmez kılmaya çalışıyor. Bu nedenle, bizim bu maddedeki kesinlikle eski -bu değişikliği kabul etmediğimizi ifade etmek istiyorum.

Diğer yandan, sırası gelince, şüphesiz, 15'inci maddeye ilişkin düşüncelerimizi söyleyeceğiz ama maddeler üzerinde çok uzun konuşmadığımız için, en azından ara ara bu düşüncelerimizin de tutanaklarda yer almasıyla belki gecenin ilerleyen saatlerinde ya da yarın iktidar partisi milletvekilleri gerçekten bu konudaki tekliflerini değiştirebilirler. Öncesinden söylüyoruz, iki gündür bu 15'inci madde ve 16'ncı maddeye ilişkin ne kadar vahim sonuçlara sebebiyet vereceğini izah etmeye çalışıyoruz ve hâlâ maddenin bu hâliyle geçmemesi gerektiğini, geçmeyeceğine inanmak istiyoruz.

Şimdi, nedir 15'inci maddenin (3)'üncü fıkrasındaki son cümle? "Türkiye Cumhuriyetinin Anayasa ve kanunlarda düzenlenen idari yapısı ve yerleşim birimlerine ilişkin Anayasa ve kanunlara aykırı isim ve sıfatlar kullanmak." Anayasa'da bazı nitelemeler yapılmış, bazı sıfatlar kullanılmış, isimler kullanılmış, milletvekili bunlara bağlı kalmadan başka bir niteleme ve sıfat kullanırsa burada kınama cezası alacak, Meclisten çıkarılacak, para cezası alacak vesaire vesaire.

Şimdi ben yakın geçmişimize, öyle çok uzağa gitmeye gerek yok, bu isimlerin farklı nitelendirilmesine ilişkin, Sayın Erdoğan Başbakanın çözüm süreci kapsamında 30 Eylülde bir açıklama yapmıştı Demokratikleşme Paketi'nde yer alan -hatırlatmak istiyorum- Nevşehir Üniversitesinin adının "Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi", Siirt'in Aydınlar ilçesinin adının da "Tillo" olarak değiştirilmesini öngören bir açıklama yaptı ve bir ayda bu Türkiye Büyük Millet Meclisinde yasallaştı. İlçenin eski ismi kırk dokuz yıl sonra değiştirildi ve "Tillo" oldu. Siirtliler bunu büyük bir memnuniyetle karşıladılar çünkü onlar "Aydınlar" olarak kendi ilçelerini hiçbir zaman benimsemediler ve her zaman eski isimde ısrar etmişlerdi ve tabelalar da değiştirildi ve Aydınlar ilçesi o dönemde iktidarın ifadeleriyle "Tillo" olarak daha iyi tanıtılacaktı. Peki, diğeri neydi? Nevşehir Üniversitesinin adının Nevşehir Hacı Bektaş Veli, Siirt'i söyledim, değiştirildi.

Burada AK PARTİ Siirt Milletvekili Afif Demirkıran o dönem yaptığı açıklamada şöyle diyor: İlçenin adının tüm dünyada "Tillo" olarak bilindiğini ifade ederek, buranın dünyada ilim ve irfan yuvası olarak bilindiğini söylemiş. "Başta İbrahim Hakkı Hazretleri'nin dünyaca ünlü 'Marifetname' adlı eseri olmak üzere pek çok Tillolu ailenin eserlerinde yerleşim yeri adının 'Tillo' olarak zikredildiğini belirterek uluslararası ilim literatürleri de ilçenin 'Tillo' adına tekrar kavuşmasını zorunlu hâle getirmektedir." demiş. Bu, AK PARTİ Siirt Milletvekilinin beyanı. Aynı zamanda, bunun diğer ilçelerin isminin değişmesine de öncülük edeceğini söylüyor ve çok geniş açıklamaları var vekilin o dönemde.

Şunu da eklemiş ki katılıyorum bu beyanlara, olması gerekeni ifade etmiş, şu anda olmaması gereken bir önermeyle karşı karşıyayız: Türkiye'nin artık toplumun talepleri ve değerlerini dikkate alarak hareket eden bir ülke olduğunu belirtti, "Bir yanlıştan dönüldü." diyor.

Sonra da Baykan ilçesine bağlı, Siirt'in Baykan ilçesine bağlı Ziyaret Beldesinin isminin de "Veysel Karani" olarak değiştirildiğini hatırlattı. Şimdi, burada bir tarihsel Tillo özgülüğünde diğer bütün isimleri bu kapsamda değerlendirmemiz gerektiğini ifade ederek şunu eklemek istiyorum: Tillo Kaymakamı Ceyhun Dilşad Taşkın ise Tillo Belediyesinin 16 Kasım 1951 tarihli 9758 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Kararname'yle kurulduğunu belirterek, 10 Temmuz 1964 tarihli 11750 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Kararname'yle Tillo'nun adının "Aydınlar" olarak değiştirildiğini söylüyor. Yani 1964'te Aydınlar olmuş ama 2000'li yıllarda tekrar "Tillo" olarak bu Hükümet döneminde değiştirilmiş ve bunun üzerinden değişiklik şu anda Resmî Gazete'de yayımlandıktan sonra bizim kullandığımız kavram ve resmî kavram da Tillo.

Şimdi, tarih gerçekten kaybettirilemez; hiçbirimiz tarihî isimleri, tarihsel değerleri ve ortak kültürümüzü bu tip yasaklarla, bu tip engellemelerle ve nitelermeleri önlemekle tarihi kaybettiremeyiz. Dil bilimcisi mesela o dönem görüş verenlerden biri ve Fransızca öğretmeni Hasan Asan yer isimlerinin iade edilmesinden duyduğu memnuniyeti dile getirerek buna destek verdiğini söylemiş. Ve bölgede özellikle eski isimlerin iadesinin bölge insanının memnuniyeti, desteği ve gerçekten kendi aidiyetini daha güçlü bir şekilde hissedeceğini hepimiz biliyorduk.

Şimdi Tillo üzerinden ve Veyel Karani üzerinden bu Tüzük değişikliğini değerlendirelim. Elimde, iki tane köylerimize ilişkin 1968 yılında değiştirilen isimler, köyler, beldeler yani eski isim, yeni isim, nasıl değiştirilmiş, bunlar var. Aslında, keşke Divan Başkanımız, daha doğrusu şu anda Komisyonu yöneten Başkan Vekilimiz izin verse de bütün vekiller olarak tek tek -izin verse de derken turnak içinde söylüyorum yani hani istersem devam ederim de şey anlamda- hepimiz köylerimizin eski ismine bir baksak. Hepimizin aidiyetleri farklı olabilir ve burada, 1968 yılında bu değişiklikten sonra örneğin neymiş, bir tane bulayım.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Kendi köyünüzü bulun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Kendi köyümü bulana kadar bir saat geçer. Bütün köyler, yani benim merkezi bulmam... Nereliydiniz Sayın İyimaya, bulmaya çalışayım.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Amasya.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Amasya'nın köyü var mı? Burada eski isimler ve yeni isimler var. Yani buradan vermek istediğim örneği, herhâlde derdimi herkes anladı. Bu kitapçıkta eski isimler, yeni isimler ve daha eski değil, 1968 yılında yapılmış, tümüyle bir güncelleme yapılmış. Örneğin Edirne ilinin ilçesi Uzunköprü eski adı -onun yokmuş, diğerini söylüyorum- "Kıçan"mış, "Meşeli" olmuş. Şimdi oralılar "Kıçan" diyebilir ve konuşurken hani olur ya biz milletvekilleri de kendi köyümüzü, ilçemizi, ilimizi eski adıyla zikredebiliriz. Bundan daha doğal, daha etik, daha tarihî, arka plana bağlı ve tabii ki daha doğru olan bu değil mi?

Şimdi, bu maddeyle iktidar partisi ve MHP birlikte bize diyor ki... Madde çok açık, bir kez daha dikkatinize sunmak istiyorum ve bu vahameti ortadan kaldıralım diyorum. Şu madde -maddeye gelince tekrar başka açıklamalarımız olacak tabii ki- "Türkiye Cumhuriyetinin Anayasa ve kanunlarda düzenlenen idari yapısı ve yerleşim birimlerine ilişkin Anayasa ve kanunlara aykırı isim ve sıfatlar kullanmak." Böyle bir yasağı kabul etmiyoruz. Böyle bir yasak kabul edilebilecek bir yasak değildir. Bunun milletvekili tarafından kürsüden ifade edilmesinin cezayla tecziyeye karşılanması en hafifinden büyük bir -nasıl niteliğim, gerçekten bilmiyorum- tarihe ihanettir, geçmişimize ihanettir,

tatarsızlıktır, aymazlıktır yani her türlü kavramla nitelendirilebilir ve bu madde... Niye ben eski ismi kullanmayayım? Tunceli'ye bütün Tuncelililer "Dersim" der ya, yüzde 90'ı. Şimdi, mesela, diyelim çıktı kürsüden "Dersimliyim." dedi ya da Adıyamanlı bir arkadaş "Semsur" dedi, Bingöl'e "Çevlig" dedi, Diyarbakır'a "Amed" dedi. Şimdi bu ceza sebebi mi olacak? Bu madde tam da bunu düzenliyor. Bu nedenle bu İç Tüzük değişikliğinde gerçekten değiştireceğimiz ve reddedeceğimiz çok husus var diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Beştaş ben teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar söz sırası Sayın Ali Akyıldız'da.

Hassasiyetiniz için de sizlere çok teşekkür ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Köyünüzü bulabilirim.

BAŞKAN – Sarıkavak benim köyüm ama 1850 yılındaki tarihte de "Sarıkavak" yazıyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hangi il?

BAŞKAN – Afyon Dazkırı Sarıkavak.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Afyon Dazkırı Sarıkavak'ı bulayım.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akyıldız'a söz vermişim ama başkanım.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Bir cümle ifade edebilir miyim Başkanım.

BAŞKAN – Grup Komisyon gündemine hâkim olmakla birlikte İç Tüzük değişikliğini içerdiğinden ve İç Tüzük de asıl olarak grup başkan vekillerini ilgilendirdiğinden bu sebeple grup başkan vekili ve...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teklif sahibi...

BAŞKAN – ...teklif sahibi olarak Sayın Akçay, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şimdi, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Sayın Danış'ın konuşmasının sonuna geldim. Gerçekten zorlama yorumlar yapılıyor. Bu kadar zorlamaya gerek yok. Madde çok açık. Burada "Türkiye Cumhuriyetinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü" esasında Anayasada düzenlenen idari yapısına aykırı tanımlamalar yapmak." diyor. Benim dünyaya geldiğim, doğduğum ilçenin eski adı "Satırlar"dır, yeni adı "Yeşilova"dır. Burdur'un şu anki Yeşilova ilçesinin eski adı 1936 yılında "Satırlar"dır. Şimdi, bunlar tabii tartışılır, doğruluğu yanlışlığı bu konumuzun dışında ama Yeşilova'dan bahsederken ben "Satırlar" dersem bu maddeye aykırı davranmış olmuyorum ki, bu ülkenin bölünmez bütünlüğüne aykırı bir tanımlama söz konusu değil. Yorum zorlama bir yorum. Bu tür değerlendirmeleri böyle çok genişletmeye gerek yok yani.

MİTHAT SANCAR (Mardin) - Nasıl zorlama bir yorum ya?

BAŞKAN – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ben yorum yapabilir miyim lütfen...

BAŞKAN – Mithat hocam, o maddeye gelince konuşsak...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Lütfen, hayır, benim bu maddede cevap vermem lazım bana söyledi çünkü. Yani cevap vermem lazım Sayın Başkan.

MİTHAT SANCAR (Mardin) - Buradaki kayıtlar ileride uygulamaya geçecek.

BAŞKAN – Hocam, Sayın Mithat Hocam ilgili madde geldiğinde konuşsak...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, üç cümle cevap vermek istiyorum ama olur mu yani sizden...

BAŞKAN – Evet, Sayın Beştaş, buyurun.

8.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Akçay, müsaade ederseniz, ben cümleyi aynen isterseniz maddeyi baştan okuyayım ama...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yok, yok, gerek yok.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Son cümle, bakın son cümle şeye de gelebilir, o ilk dört maddesine aykırı beyanlarda bulunmayı geçiyorum, son cümleyi söylüyorum. “Türkiye Cumhuriyetinin –siz de lütfen son cümleye dikkatinizi verin- Anayasa ve kanunlarda düzenlenen idari yapısı ve yerleşim birimlerine ilişkin Anayasa ve kanunlara aykırı isim ve sıfatlar kullanmak.” Bu, ayrı bir cümledir, ayrı bir yaptırım maddesidir. Ben yanlış ifade etmedim, aynen cümleyi okudum. Sayın Başkan, birincisi bu. İlk bölümleri sonraki zamanlarda açacağız.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Siz maddeyi mi okuyorsunuz?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hayır, hayır, madde değil. Maddenin son cümlesi aykırı tanım...

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Lütfen Başkanım çok önemli...

BAŞKAN – Hayır, hayır, o alt komisyondan gelince...

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Alt komisyonda değişen şekli.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hayır, hayır, aykırı tanım duruyor, duruyor, duruyor. Aykırı tanımlar duruyor, ben eminim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Aykırı tanımlar duruyor da, isim ve sıfatlar durmuyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yani ve şunu söyleyeyim son olarak Sayın Akçay, burada çok söyledik daha çok tartışacağız: Bu aykırı isim ve sıfatları takdir edecek kişi Meclis başkan vekili, dikkatinizi çekerim.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, o maddeye gelince tartışsak...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bir yasası yok, bir hukuku yok, bir ölçüsü yok. Meclis başkan vekili -yani keyfi davranır demek istemem ama- istediği gibi yorumlayabilir, der ki “‘Satırlar’ dedin, sen aykırı kullandın, başka bir partidendir, isterse ceza verir, başka bir başkan vekili başka bir ceza verebilir. O maddede bunu ayrıntılı olarak tartışacağız.

BAŞKAN – Tamam o maddede tartışalım.

Teşekkür ederim.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni) (Devam)

BAŞKAN Değerli arkadaşlar, Sayın Ali Akyıldız'a söz veriyorum.

ALİ AKYILDIZ (Sivas) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, 7'nci madde üzerinde görüşüyoruz. 7'nci maddede yapılan değişikliği ben okurken mantık olarak çözemedim. Bakın, beraber değerlendirelim.

Şimdi, 7'nci maddede, bir milletvekili veya bakanın kendisine ait olup geçen birleşim tutanağında yer alan bir beyanın düzeltilmesini istemesi hâlinde istemini yazılı olarak Meclis Başkanlığına sunulurak yapılabilmesi düzenleniyor. Peki, bugünkü hâlinde ne diyor? Mevcut hâlinde de "Bir milletvekili veya bakan kendisine ait olup geçen birleşim tutanağında yer alan bir beyanın düzeltilmesi hakkında söz isterse başkan beş dakikayı geçmemek üzere söz verir." Şimdi, bugünkü hâlinde bir milletvekili ya da bir bakan düzeltme talebinde bulunduğu söz istiyor ve beş dakikayı geçmemek üzere söz alıyor. Şimdi, ben buradan şunu mu anlıyorum: Sayın Başbakan bu açıklamasında zaman israfından bahsediyor, gereksiz konuşmalardan bahsediyor. Şimdi bir yasama döneminde bu düzeltmeyi isteyecek milletvekili sayısı belki 5'tir, belki 6'dır, 10'u bulmaz. 5 olsa beş dakikadan yirmi beş dakika eder yani yirmi beş dakikanın tasarrufundan mı bahsediliyor burada, ben bunu anlamak istiyorum yani buradan mı bahsediyorsunuz? Yani yirmi beş dakika sadece yani bir yasama döneminde beş dakika... Kaldı ki düzeltmeyi isteyen milletvekili o düzeltmeyi beş dakika değil belki bir dakikada düzeltcektir, konuşması Mecliste konuşulduğu için herkes tarafından dinlenecektir. Dilekçeyi verdiği zaman o milletvekilinin o dilekçede ne yazdığını kim bilecek, nasıl düzelttiğini kim bilecek? Yani böyle bir mantık olabilir mi Sayın Başkan? Beş dakikanın tasarrufu demek ki fuzuli görüşme, bir milletvekilinin beş dakika fazla konuşması zaman israfı.

Lütfen, Sayın Başkan, bu maddeden -gerçi İç Tüzük'ün tamamına karşıyız, o ayrı; bütün maddeler üzerinde görüştüğümüz için şu maddeyi söylüyorum- bu 7'nci maddeden bence yol yakınken gelin, vazgeçin. Milletvekillerine bana göre bir hakarettir bu. Milletvekillerinin Meclisin kendi bünyesi içerisinde Genel Kurulda yaptığı herhangi bir hatanın düzeltilmesini istemesi hakkında vazgeçmemesini sağlayın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Akyıldız, ben de teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Orhan Sarıbal'da.

Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; elbette arkadaşlar bu konuyla ilgili geniş açıklama yaptılar. Kürsüdeyiz, televizyon veriyor, halka açık; kötü bir söz söyledik -elbette yanlışlık yapılabilir- bunu düzeltme olanağını biz yazıyla vereceğiz. Kime? Başkanlık makamına. Yani, halka karşı yaptığımız bir yanlış ya da milletvekillerine karşı yaptığımız bir hatayı, bir eksikliği sözlerimizle ifade edip kendi yanlışımızı, eksikimizi düzeltmek kabul görmüyor, onu yazıyla bildireceğiz.

Tam tersini düşünelim, başka bir şey geliyor aklıma. Siyasal iktidar, sadece İç Tüzük değil Meclisin bütün coğrafik alanını da zaten kendi hegemonyasına almış durumda; halıların renginden tutun da duvarlarına kadar kendi yaşam biçimine, kendi yaşam şekline, kendi siyasal düşüncesine, kendi görmek istediği yapıya göre Türkiye Büyük Millet Meclisini AKP Meclisi hâline dönüştürme çabasında. Aklıma şu geliyor: Bundan sonra mücadelenin daha çetin, daha zor olacağını hepimiz biliyoruz. Bu sürecin de, bu düzenlemenin de uyum yasalarının çok hızlı ve olabildiğince seri bir şekilde geçmesi için çıkarıldığını da biliyoruz. Herhâlde AKP Genel Başkanının acelesi var; bir an önce bu uyum yasalarının çıkması konusunda bir talimatı olduğu da çok açık ve çok kesin, yoksa yıllardır temmuz ayında tatil olan Mecliste böyle bir konu gündeme gelip Türkiye'nin bunca sorunu varken, örneğin bugün

İstanbul sular altındayken, “AKP yapar, halk seyrederek.” meselesi üzerinden treni beklerken gemiyle karşılaşan İstanbul halkı ya da tüp geçit yapılırken AKP Genel Başkanı “Bu tüp geçidi biz afetler zamanında halkın korunması için de yapmıştık.” dediğinde bugün tüp geçidi kapattılar, sular gelip orası taşmasın, işlevsel olmasın diye de ortaya ironi bir durum çıktı. Bunları konuşmuyoruz, küresel ısınma ve iklim değişikliğini konuşmuyoruz; belki bu iklim değişikliğinin getireceği sonuç yerle bir edecek bu coğrafyayı, onu da görmek istemiyoruz ama belli ki siyasal iktidar Mecliste alabildiğince gaddarlaşacak, alabildiğince fütursuzlaşacak ve orada öyle şeyler söyleyecek ki halktan dönüp özür dilemek, bizden özür dilemek, kendi yaptığı yanlışları düzeltmek yerine bunları yazıya yazıp Başkanın bulunduğu yerde, kimsenin duymayacağı, görmeyeceği biçimde gizleyecektir. Buradan çıkan sonuç bu, bunun başka bir sonucu yok. Elbette bunun hızlandırılmış, seri yasaların çıkmasına da dönük bir tavır olduğunu biliyoruz.

Tabii, yine bu ülkede onca sorun varken, onca problem varken biz Meclisin binalarını yıktık; yerine ne yapacağımız belli değil. Binaların içini değiştiriyoruz. Bu paraları nereden buluyoruz, o da enteresan bir şekilde. Halkımız açlık, yoksulluk içerisinde ne yazık ki perişan. Bugün, örneğin, o yağmur İstanbul’u berbat ederken, yerle bir ederken, İstanbul’da yüzme bilmeyenler için bir mücadele hattı oluşurken Türkiye’nin diğer yerlerinde dolu yağdı ve çiftçi yerle bir, bitik; ağlayanlar, sızlayanlar, telefon açanlar... Ama, tabii, sizi ilgilendirmiyor; maaş alınıyor, bir el yağda bir el balda hayat sürülüyor; önemli olan saray, vatandaşımızın istediğini yapmak, istediği şekilde süreci yönetmek.

Yani, kısaca, bu İç Tüzük değişikliği AKP iktidarının ve saray rejiminin bu ülkeye dayatmak istediği tek yönlü, tek taraflı, baskıcı, gerçekten benden başka kimsenin nefes almasına müsaade etmeyecek bir biçimde dizayn etmesidir. Elbette buna itiraz ediyoruz, hiçbirini kabul etmiyoruz; ne insancıl ne hukuki ne de adalet var bu yapının içerisinde. Sadece birilerinin kendi iktidarlarını sürdürülebilmek ve muhalefetin ve toplumun bütün sesini kesebilmek için dayattığı, çoğunluk gücünü kullanarak milletvekilleri aracılığıyla bu -sizin deyiminizle, bizim deyimimizle- Gazi Meclisi aslında tek tek bitirmektedir. Kaldı ki Anıtkabir’den hatırlıyorum, Anıtkabir’in içerisinde bunca yıldır kimsenin aklına gelmeyen ciddi bir yerin ağaçlarını kimsenin haberi yokken söktüp orayı da inşaata açma başarısı göstermiş bir siyasal iktidardan başka bir şey beklememiz de elbette mümkün değil. Ama razı değiliz, bilesiniz; razı olmayacağız, buna isyan ediyoruz. Tavrımızı da net bir şekilde gösteriyoruz demokratik koşullarla. Biliyoruz, siz bunları takmıyorsunuz, umurunuzda da değil. Sizin için demokrasi sadece tren; binip gezersiniz ama biz öyle düşünmüyoruz. Biz halkız, buradayız, halkın sesiyiz. Yaptığımız eksikliğin, hatanın -varsa- karşılığını yine halka o kürsü Meclisinde, o Meclisin kürsüsünde vermek isteriz. Bu yaptığınızı hiçbir şekilde doğru bulmuyoruz. Adaletsiz, hukuksuz yine bir AKP sendromu olarak karşımıza, kaos olarak çıkmaktadır. Razı değiliz, itiraz ediyoruz, isyan ediyoruz, kesinlikle reddediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Sarıbal, ben teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, madde üzerinde son konuşmacı Sayın Ali Şeker.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Başkan, ben de söz istemişim, bakın. Yani, o hareketler ne manaya geliyor Başkan?

DİDEM ENGİN (İstanbul) - Toparlayalım anlamında.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Yani, şimdi, söz istemek bu şekilde olmuyor mu Sayın Başkan?

MERAL DANİŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ama geçen sefer dedik, biz öyle bir liste hiç vermedik yani. Biz az olduğumuz için...

BAŞKAN – Sayın Şeker, buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Hayır, ne olacak yani konuşsak? Kötü bir şey istemiyorum.

BAŞKAN – Hayır, hayır, kötü bir şey yok da...

Sayın Şeker, buyurun.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Şimdi, bu düzenlemede insanların kendi söylediklerini düzeltme hakkı, sözlü olarak doğrudan milletin içinde söylediklerini yine milletin içinde düzeltme hakkı elinden alınıyor. Yani, burada basında, biliyorsunuz, havuz medyası linç ediyor muhalif milletvekillerini; onlara tekzip gönderiyoruz, onlar yayınlanmıyor. Aynı havuz medyasında olduğu gibi biz yine tekzip göndereceğiz, düzeltme göndereceğiz, Mecliste kalacak. Bu topu topu yaşadığımız iki senelik süreçte 3-5 düzeltme hakkı kullanıldı, kullanılmadı. Bu nereden icap etti? Bu memleketin en büyük sorunu bu muydu da biz bu saatte bunları konuşuyoruz?

Şimdi, demokraside söz söylemek ve milletin temsilcilerinin milleti temsil etmesi esastır ama millet adına söz söyleme hakkı elinden alınıyor. Biliyorsunuz, sözlü sorular da o Anayasa değişiklikleriyle elinden alınmıştı, burada da yine devam ediyor.

Şimdi, AKP Genel Başkanının talebi üzerine bugünlerde biz burada çalışıyoruz. Bu, bir kere, insan haklarına aykırı. Yani, yazın bu tatil döneminde, insani olarak normalde insanların dinlenmesi gereken dönemde yukarıdan bir talimat geldi, ferman geldi ve bu ferman da... Burada bazı arkadaşlar “Önerge sahibiyiz, işte, teklif sahibiyiz.” diye söylüyorlar ama bu teklifleri kendilerinin hazırladığını, kendilerinin düşündüğünü, kendi kendilerini yok sayacak, kendi kendilerini imha edecek, sözlerini kesecek düzenlemeyi kendilerinin istediklerini hiç düşünmüyorum ben.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yalnız, biraz daha özenli Ali Şeker, biraz daha özenli...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yani, kendinizi bu kadar susturmaya ihtiyacınız olduğunu düşünmüyorum.

Şimdi, muhalefetin konuşması emniyet subabıdır demokraside. Eğer muhalefeti siz susturursanız orada demokrasinin kuralları, kaideleri yerine getirilmemiş olur; bir emniyet subabından vazgeçilmiş olur. Demokrasiye bir kere bu uygun değil.

Şimdi, arzuhâl vereceksiniz yani bir dilekçe vereceksiniz ve o dilekçeyle düzeltilecek. “Yasaları kaldıracacağız.” diye geldiniz ama milletvekilinin söz söyleme hakkını bile çok görüyorsunuz.

Şimdi, şu anda yapılmak istenen: Meclis, Beştepe noterliğine çevrilmek isteniyor; buradaki milletvekilleri de bant işçisi gibi bant milletvekili olacak, önüne gelen kanun tekliflerini tasdikleyip bant işçisi gibi oradan geçirecek. Böyle Meclisi aşağılamak...

BAŞKAN – Sayın Şeker, ben biraz önce de izah ettim: Noterlik itibarlı bir meslektir.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Noterlik tabii ki...

BAŞKAN - Benim noterlik sıram da 8.553'tür. Keşke sıram gelse de noterliğe gitsem diye bekliyorum.

Buyurun.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bakın, noterlik itibarlı bir meslektir ancak milletvekilliğini itibarsızlaştırmaya kimsenin hakkı yoktur.

BAŞKAN – Doğru söylüyorsunuz, doğru söylüyorsunuz.

Buyurun.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Temizlik işçiliği çok onurlu bir görevdir, herkes kendi görevini yaptığında avukatlık, öğretmenlik hepsi onurlu görevdir. Herkes bu onurlu görevini layıkıyla yapmak zorundadır. Biz de milletvekili olarak görevimizi layıkıyla yaparsak bizim haklarımız bizim elimizden alınırken onlara çanak tutmayız, kendi haklarımızı koruruz diye düşünüyorum.

Şimdi, burada gizli kapaklı olarak, bütün bu söz haklarının bir bir elden alınması maalesef, Meclisi tamamen işlevsizleştirecek olan bir düzenleme ve bu düzenlemenin Meclisimize de ülkemize de hiçbir faydası olmayacaktır. Gelin, senede 3-5 defa kullanılan bu hak konusunda bu maddeyi geri çekin diyorum.

Hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Şeker, ben teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, madde üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

Sayın Kürkcü, size bir sonraki maddede hemen birinci sırada vereceğim.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ama bu maddeyle konuşma istiyorsa yani madde şekliyle ilgili...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Yani, o zaman şu olacak otomatik olarak: Ben hem bu madde hem sonraki madde hakkında konuşacağım, çare yok.

BAŞKAN – On beş dakika içerisinde her şeyi konuşabilirsiniz.

Buyurun.

Evet değerli arkadaşlar, madde hakkındaki görüşmeler tamamlanmıştır.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Ben konuşabilir miyim?

BAŞKAN – Peki Sayın Kürkcü.

Buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, gördüğünüz gibi aslında kısıtlama eğilimleri kazandırmıyor, daha çok zaman kaybettiriyor. Küçük bir model burada görüyoruz hep beraber, boş yere iki dakika ziyan ettik.

Şimdi bu 7'nci maddeyle ilgili getirilen düzenlemeye ilişkin olarak arkadaşlarımızın söyledikleri her şey son derece açık ve yerinde, bunlara katılıyorum. Peki, fazladan ne söylemek istiyorum, niye söz istedim? İki nedenle.

Birincisi: Sizin söylediğiniz, orada kayıt altına almaya çalıştığımız şeyi ben Tutanak Müdürlüğüyle bu Meclise girdiğim günden beri zaten yapıyorum. Bütün tutanakları inceliyorum, eğer bir sürçülisan varsa ya da anlatım bozukluğuna yol açan sehven benim yaptığım bir yanlış varsa veya çözüm sırasında ortaya çıkan yanlışlar, kusurlar varsa Tutanak Müdürlüğüyle yazılarak ben bunu bugüne kadar hallettim zaten. Yani, burada yazılı bir beyanda bulunma işi zaten kimsenin önünde bir engel değil. Bunu buraya taşımamanın ne anlamı olabilir diye düşününce asıl problem ortaya çıkıyor. Deminden beri, aslında bugün bütün örneklerini bu salonda, bu tartışma salonunda gördüğümüz gibi, bir diyalogun yarattığı gerilim, bu diyalogdan doğan fikir çarpışmasının kendisinden kaçınma eğilimi bütün maddelere sinmiş olduğu için burada da kendisini gösteriyor.

Şimdi, sizin söylediğiniz böyle yapılabilir ama esas mesele şudur: Konuşan insan havaya, kâğıda, arşive, kayda konuşmuyor; konuşan insan karşısındakilere konuşuyor, onlarla tartışıyor ve söylediği sözlerin orada bir tesir meydana getirmesini istiyor. Ola ki burada bu sözün maksadını aştığını fark etti, bunun böyle denmemesi gerektiğini, parti programına aykırı olduğunu veya aslında o anda kendi

hareketinin ya da kendisinin çıkarlarıyla hiçbir şekilde uyumlu olmadığını gördü, bundan ötürü bu sözleri geri almak ve yerine başka bir şey koymak istedi ve bunun başkalarının zihninde, başkalarının politik anlayışında oluşturduğu etkileri gidermek istedi. Aslında bir düzeltmenin zaten biricik anlamı budur. Yanlış söylenmiş bir sözün ortaya çıkardığı sonuçları bizzat onu dinleyenlerin zihninde geri alma isteğidir. Bunu bu hâle getirdiğiniz zaman sonuçta bu sadece arşiv ile o kişi arasındaki bir ilişkidir fakat onun diğer bütün milletvekilleriyle ve toplumla arasında kurmuş olduğu ilişkiyi iyileştirmez, düzeltmez. Bu şu manaya gelir: “Mahkeme karşısında kendini sorumluluktan kurtarmak için tutanağı düzeltbilirsin ama siyaseten kendi yanlışını düzeltmek ya da siyaseten başka bir söz söyleyerek onun sonuçlarını ortadan kaldırma hakkını biz sana vermiyoruz, onunla birlikte sonsuza kadar yaşayacaksın bizim hafızamızda.” demek olur. Bunu ne kendinize ne başkasına ne herhangi bir milletvekiline yapmamanız gerekir.

Bakın, bunun başka meclislerde nasıl yapıldığına dair aslında arkadaşlarınızın bir deneyimini ben size anlatayım. Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinde bizim partimizden 2, sizin partinizden de pek çok milletvekili var ve kimi zaman yanlış sözler veya yanlış oylar kullanılınca, orada mevzuat buna müsaade ettiği için, mesela kendi önerisine “evet” oyu vereceğine “hayır” oyu vermiş olan arkadaşınız kalktı ve Meclis Başkanından söz istedi, dedi ki: “Ben sehven kendi önerime yanlış oy kullandım, hepimizin önünde bu oyu düzeltmek istiyorum, geri alıyorum ve bunun bu şekilde kayda geçmesini istiyorum.” Aslında bu İç Tüzük, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinin iç tüzüğü olmuş olsaydı Adalet ve Kalkınma Partisi üyelerinin vermiş olduğu değişiklik önermesine “hayır” demiş olarak herkesin zihninde kalacak olan arkadaşınız bundan kurtulmuş olurdu. Peki, bizim kendimize bu imkânı, kendimize bu özgürlüğü, kendimize bu hareket alanını kapatmamız için ne gibi bir sebep olabilir? Burada tek sebep, aslında metnin tamamına yedirilmiş olan anlayışın bu maddede de kendisini göstermesi ihtiyacıdır, “Bunu da nasıl yapalım da söz hakkını, özetle diyalog hakkını ve diyalog imkânını sıfırlayarak burayı da geçelim.” derdidir. Çünkü arkadaşlarımız da gayet iyi anlattılar, ben de katılıyorum, sonuçta her oturumunda Meclisin kaç kişi söz alıyor bundan ötürü? Ben hemen hemen hiçbir şey hatırlamıyorum yani evet en sık Meclise devam eden üyelere birisi değilim ama hatırlamıyorum; bundan ötürü Mecliste uzun bir konuşma olduğunu, insanların “Ya yeter, sussa da işimize baksak.” dediğini görmedim. O zaman olmayan, gerçekte varit olmayan, yürürlükte olmayan, bize, başımıza bugüne kadar herhangi bir problem açmamış olan bir maddeyi bu şekilde niye değiştiririz? Ancak şundan ötürü, bütün metne sinmiş olan ruhun burada da hortlamasından ötürü. O yüzden gelin, yol yakınsın bunu eski hâline getirelim ve diyalog hâlinde bir Meclisin, hiç değilse şeklen diyalog hâlinde bir Meclisin sürüp gitmesine imkân verelim.

Bugün bu salondaki tartışmalardan ben aslında bu İç Tüzük geçtiği zaman başımıza neler geleceğini gördüm. Özgür Özel’in konuşması sırasında, onun söylediği sözü, aslında kendi bağlamının ötesinde anlama gayretiyle oradan yapılan müdahaleler sonucunda şu sözlerin herkes tarafından koro hâlinde söylenildiğini işittik: “Öyle konuşma.”, “Öyle konuşamazsın.”, “O lafı öyle söyleyemezsin.”, “O hakarettir.” Ben anlıyorum ki bu İç Tüzük geçtiği zaman bunu her gün yaşayacağız ve burası bir Meclisten çok bir çatışma alanı hâline gelecek. Kısıtlamanın gördüğünüz gibi çatışmayı giderdiğini değil, çatışmayı kızıştırdığını kendi kendimize ispat ettik. Hiç değilse bu kısıtlamayı kaldırmayı öneriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, ben teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, madde üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde iki adet önerge vardır, gelişi sırasına göre okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi'nin 7'nci maddesi teklif metninden çıkarılmıştır.

Muharrem Erkek

Nurhayat Altaca Kayıoğlu

Murat Emir

Çanakkale

Bursa

Ankara

Akın Üstündağ

Bülent Tezcan

Muğla

Aydın

Gerekçe:

Milletvekili ve/veya bakanın geçen birleşimde söylediği sözlerin düzeltilmesinin yazılı olarak yapılması yöntem olarak uygun değildir. Genel Kurulda yapılan bir hatanın yine Genel Kurulda düzeltilmesi ve bunun da kamuoyuna açık olması doğru olacaktır. Yazılı istemde bulunma; uzunluk, içeriğin değiştirilmesi gibi konularda suiistimali de doğurabilecek bir düzenleme olduğundan İçtüzük 58'inci maddenin mevcut haliyle kalması uygundur.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/1783 Esas Sayılı “Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü”nde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifinin 7'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Meral Danış Beştaş

Erol Dora

Mithat Sancar

Adana

Mardin

Mardin

Gerekçe:

Yapılan düzenlemeyle bir milletvekilinin Genel Kurul ve kamuoyu nezdinde söylediği iddia edilen sözünün tutanaklara yanlış geçmesi hâlinde yine kendisi tarafından Parlamento kürsüsünde açıklama yapma hakkı elinden alınmaktadır. Bu durum, teklif hakkının gasbı niteliğindedir. Milletvekillerinin daha az konuşması için getirilmiş bir düzenleme olarak görünmektedir. Milletvekilinin, düzeltme talebini yazılı olarak vermek yerine konuşması, her zaman kendini daha iyi ifade etmesi sonucunu doğurur. Ayrıca, düzeltme talebinde bulunduğu konuyla ilgili eklemek istediği başkaca şeyleri de söyleme imkânı bulacaktır. Bu nedenle bu değişikliği de Parlamentoda muhalefetin daha az konuşmasını, mümkünse hiç konuşmamasını sağlamak amacıyla yönelik bir düzenleme olarak görmekte ve çıkarılmasını önermekteyiz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, önergelerin ikisi de aynı mahiyette olup gerekçeleri farklıdır, geliş sırasına göre oylarınıza sunuyorum.

Bu çerçevede Sayın Muharrem Erkek, Sayın Nurhayat Altaca Kayıoğlu, Sayın Murat Emir, Sayın Akın Üstündağ ve Sayın Bülent Tezcan tarafından verilen birinci önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın Meral Danış Beştaş, Sayın Erol Dora ve Sayın Mithat Sancar tarafından verilen ikinci önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Madde oylamasından önce bir cümle tutanaklara girsin, oy verirken buna dikkat edin. Meydanda yapılan kusurun tenhada özrü olmaz. Buna göre oy kullanın.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Diğer maddeye geçiyorum, okutuyorum:

MADDE 8- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 63 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 63- Görüşmeye yer olup olmaması, Başkanı gündeme veya Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma usullerine uymaya davet gibi usule ait konular, diğer işlerden önce konuşulur.

Bu yolda bir istemde bulunulursa, üçer dakikadan fazla sürmemek şartıyla, lehte ve aleyhte en çok ikişer kişiye söz verilir. Bu görüşme sonucunda, oya başvurmak gerekirse oylama işaretle yapılır.”

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, söz talep eden Sayın Ertuğrul Kürkcü'ye söz vereceğim.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Ben 8'inci madde üzerinde söz istememiştım Başkanım.

BAŞKAN – Peki. Sayın Murat Emir söz talep ediyor.

Sayın Emir, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, maalesef yine insanlık dışı koşullarda Parlamento çalışması için gerekli asgari koşulların dahi sağlanmadığı bir durumda, ilerleyen saatlerde -kimden emir alındığı, kime İç Tüzük taslağı yetiştirilecek bilemiyorum ama- çalışmaya devam ediyoruz. Ben de 8'inci madde hakkında görüşlerimizi ifade etmek üzere söz almış bulunuyorum.

Şimdi, bu maddede yapılmaya çalışılan özü itibarıyla iki değişiklik var. Usule ait tartışmalarda “Usul hakkında konuşma” başlığı altında düzenlenen bu maddede, özellikle bir konuyu öne alma veya geriye bırakma gibi usule ait konular bu maddeden çıkartılıyor. Yani bir maddeyi öne alma veya geriye bırakmayı artık usul tartışması içerisinde tartışamayacağız. Bu, ilk başta çok anlamlı görülmeyebilir ama aslında 19'uncu maddeye baktığımız zaman oradaki grup önerisi getirme hakkının ve grup önerisinde her grubun konuşma hakkının bu maddeden kaynaklandığını görmemiz gerekiyor. Bu madde dolayısıyla yani bir konuyu öne alma veya geriye bırakma gibi usule ait konular sayesinde bir konuyu muhalefet öne alma hakkını kullanıyor ve grup önerisi olarak Genel Kurul gündemine getiriyor. Dolayısıyla, burada yapılanın aslında 19'uncu maddede muhalefetin sesini kısmanız ve grup önerilerini vakit kaybı gibi görmeniz sonucunda getirdiğiniz noktanın bir uzantısı olarak değerlendirilmesi lazım.

Diğer bir önemli konu da şu: Daha önceki uygulamada “on dakikadan fazla olmaz” diyorken bu sefer üç dakikayla sınırlıyorsunuz. Şimdi, biz bu maddelere alıştık. Bu teklifi hazırlayanlar... Nereden hazırlandı, kim hazırladı bilmiyorum, imza ataların da bu teklifi hazırladıklarından hiç emin değilim çünkü teklifle ilgili çok ciddi eleştiriler getirdiğimizde gerek imla kuralları gerek kelime tercihleri gerek içindeki anlam kaymaları gerek hukuk tekniğine aykırı yazımlar ve gerekse içerisindeki antidemokratik, muhalefeti yok sayan, dayatmacı, çoğulculuğu dışlayan İç Tüzük maddelerini kimin yazdığını düşündüğümüzde, araştırdığımızda aslında sahibini bulamıyoruz. Eleştiriler yönelttiğimizde de yazmış gibi görünenlerin, bu teklifi imzalamış gibi görünenlerin bize boş boş baktığını maalesef görüyoruz. Ama onu da sadece bu salonda olurlarsa görüyoruz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Doğru değil.

MURAT EMİR (Ankara) – Maalesef öyle. Bu kadarını da söyleyelim canım.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Söylemeyin canım.

MURAT EMİR (Ankara) – Yahu zaten boş.

BAŞKAN – Sayın Aşkın Bak, burası Genel Kurul değil.

MURAT EMİR (Ankara) – Salon zaten boş. Osman Bey salon boş. Nerede teklif sahipleri? Boş bakıyorlar işte. Nerede teklif sahipleri?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – “Salon boş” diyebilirsin ama “boş boş” lafını diyemezsin.

MURAT EMİR (Ankara) – Ne var bunda? Boş boş bakmakta ne var?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Boş boş bakmıyoruz biz. Bak dinliyorum, onun için cevap veriyorum sana.

MURAT EMİR (Ankara) – Bir şey olmaz. Ama siz “bak bak” bakıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Aşkın Bak, Komisyon gündemine hâkim.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – “Boş boş” hakaret ediyorsun.

MURAT EMİR (Ankara) – Siz çakmak çakmak bakıyorsunuz ama bazıları boş bakabilir.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Bu bir hakaret.

MURAT EMİR (Ankara) - Bu bir hakaret sayılmaz. Aslında arkadaşlar, bakın bu...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Salon boş olabilir, doğru söylüyor olabilirsiniz ama biz hiçbir zaman boş boş bakmıyoruz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Komisyon gündemine hâkim.

MURAT EMİR (Ankara) – Ben de sözüme hakimim canım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Emir.

Sayın Aşkın Bak, lütfen Emir’in sözünü kesmeyin.

MURAT EMİR (Ankara) – Aslında değerli arkadaşlar bakın, çok küçük bir örnek yaşadık. 14’üncü maddenin ve 15’inci maddenin nasıl bir tehlike barındırdığını bizzat gördünüz şimdi. Bakın, benim söylediğim küçük bir espri, küçük bir iğneleme, küçük bir eleştiri. Bakın nerede sahipleri? Yoklar değil mi. Bunu gündeminize getiriyorum, hakaret sayıyorsunuz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ya kendinize hakaret ediyorsunuz. Milletvekiline hakaret ediyorsunuz.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – İmza sahipleri yok.

MURAT EMİR (Ankara) - Yarın bu İç Tüzük gerçekleştiği, geçtiği zaman “Murat Emir hakaret etti, şunu üç oturum dışarı çıkaralım, üstelik maaşımı keselim.” diyecekler.

İşte, bakın, neyin hakaret, neyin iğneleme, neyin eleştiri, neyin ağır eleştiri olduğuna ancak ve ancak genel ortalama karar verir. Bir azınlığa...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Milletvekilliği sıfatına hakaret ediyorsunuz ya.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Siz hakaret ediyorsunuz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hiçbir arkadaşım burada boş boş bakmaz.

MURAT EMİR (Ankara) – Bu hakaret değil, bu hakaret değil.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hayır, hiçbir arkadaşım boş boş bakmaz.

MURAT EMİR (Ankara) – Boş boş bakan çok arkadaş var, hiç merak etmeyin. Yahu zaman zaman boş bakıyorlar. Ben de bakıyor olabilirim, bu kadar ağırınıza gitmesin.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Bakmaz bizim arkadaşlarımız.

MURAT EMİR (Ankara) – Ben bile boş bakıyor olabilirim.

BAŞKAN – Sayın arkadaşlar, Sayın Emir hem avukat arkadaşımız, meslektaşımız hem de doktor o ifadesi teknik bir ifade lütfen cevap vermeyin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hem de göz doktoru.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Herkesi muayene etmen lazım o zaman.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Göz doktoru “Boş boş bakıyor” diyebilir canım.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Diyemez.

BAŞKAN – Lütfen buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Madem keyifli gidiyoruz ben size çok küçük bir fıkra anlatayım, kesinlikle zamana oynamıyorum Sayın Başkan, hiç suistimal etmeyeceğimi bilirsiniz. Şimdi, Mazhar Osman biliyorsunuz Türk psikiyatrisinin kurucusudur kendisi, çok önemli bir isimdir. Heyet yapılıyor, heyette, tabii, şizofrenlerin devamına, tedavilerine falan karar verilecek. Şizofrenlerden birisi diyor ki: “Sen delisin.” diyor Mazhar Osman’a. Mazhar Osman’da diyor ki: “Bak, sen bana istediğin kadar deli diyebilirsin ama ben sana deli dersen bir daha buradan çıkamazsın.” Dolayısıyla, uzmanlığa lütfen saygı.

BAŞKAN – Bu laf ortaya, kimse sahiplenmiyor. Sayın Emir, teşekkür ediyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu güzel espriye temas edelim. Önemli olan bakmak değil tabii görmektir.

MURAT EMİR (Ankara) – Elbette, tabii.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, madde gündemine dönüyoruz.

Buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi, Sayın İyimaya ben sizin şu çalışmanızdan çok yararlandım, hatta o kadar güzel ki...

BAŞKAN – Sayın Emir, sırada bekleyen konuşmacı arkadaşlarımız var.

MURAT EMİR (Ankara) – Yok cidden uzatmıyorum, zaten konu kısa.

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi, bakın, bundan yararlandım, siz de farkındasınız, didik didik ettim, hatta buradan bazı şeyleri de size söyledim. Katıldığım, katılmadığım yerler var. Yalnız, parlamento hukuku, iç hukuk nasıl gelişecek? Bu kitap da bunu anlatıyor, bu yazı da bunu anlatıyor, diyor ki: Günahımız var, biz iç hukukumuzu, İç Tüzük hukukumuzu, yasama hukukumuzu genişletemiyoruz, geliştiremiyoruz. Türkiye’de bu açıdan yazılan yazılar bir elin parmaklarını geçmiyor. Oysa iç tüzükler, yasama hukuku dinamik bir hukuk ve kaynağını uygulamadan alan bir hukuk. Şunu demeye çalışıyorum arkadaşlar: Zaten sınırlı olanaklarla çalışıyoruz, zaten siyasetin ağır vesayeti altında çalışıyoruz, bir de üstüne üstük kritik usul tartışmalarını üç dakikada bitirmemiz beklenecek ve bu üç dakikalar üzerinden de biz bir parlamento hukuku inşa edeceğiz ve gelecek kuşaklara bunu bırakacağız. Ya, bu bence uygun bir şey değil arkadaşlar. Bakın, sıklıkla zaten üç dakika veriliyor, sıklıkla bu yapılıyor ama bunun on dakikaya kadar verilebilmesi gerektiğinde niye bu kadar korkulacak bir şey olsun? Gerçekten olamaz mı on dakika konuşulacak bir konu usule ait? Bakın o tartışmalar, o tartışmalardaki getirilen argümanlar, bunların kayıtlara geçmesi, tutanaklarda olması hepimiz açısından ve gelecek kuşaklar açısından öğretici olmayacak mı? Dolayısıyla, en azından şu gereksiz düzenlemeyi yapmayın, zaten üç dakikayla sınırlanıyor uygulamada ama başkan vekillerinize güvenin, başkan vekillerine güvenin, onlar seçiliyorlar, sıklıkla da, çoğunlukla da iktidar partisinin başkan vekilleri bunlar. Dolayısıyla, burada eli kolu bağlamanın hiçbir doğru tarafı olduğunu düşünmüyorum. Bu da yine “Bir şey yapalım

zaman kazanalım, bir şey yapalım hızlanalım, ne olursa olsun gerisi.” anlayışının bir uzantısı. Bunlar aslında ne yaparsanız yapın... Çünkü, bu uygulamalar getirilirken “Muhalefet nereden uzatabilir acaba?” diye bakmışlar, bütün o delikleri tek tek tıkamaya çalışmışlar. Ama şunu bilin bu İç Tüzük hâlâ muhalefete sözünü söylemek konusunda, muhalefet etmek konusunda, halkının problemlerini Meclis gündemine getirmek konusunda olanaklar tanıyor. Bu nedenle en azından böylesine anlamsız maddelerle uğraşmayın, Meclisine de saygınlığına da gölge düşürmeyin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Emir ben teşekkür ediyorum.

Sayın Meral Danış Beştaş’ın söz talebi var.

Sayın Beştaş...

MERAL DANİŞ BEŞTAŞ (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

8’inci maddede de aslında yine aynı arka plana dayalı, aynı aklın ürünü bir maddeyle düzenlenmiş İç Tüzük değişikliği yapılmış. Yine söz hakları konusunda sınırlandırma var ve işaretle oylamaya ilişkin düzenleme var. Ben bunun yerine şu üç kavramı tartışmak istiyorum toparlamak açısından, bu maddeyle ilişkin zaten alt komisyonda da görüşlerimiz vardı, diğer arkadaşlarım da açıklayacaktır: Tahkir ve tezyifi biraz tartışmamız lazım. Tahkir ve tezyif ne demek gerçekten? 15’inci maddeyle ne getirilmek isteniyor? Bunun Türkçe karşılığı nedir ve demin milletvekili arkadaşımızın da ifade ettiği gibi, söylediğimiz hangi sözler tahkir tezyif kabul edilebilir? Ortak değerleri biraz tartışmıştık bir de bu biraz daha sakıncalı bir konu.

Tezyif -yani sözlük anlamıyla farklı yorumlanabilir ama- bir şeyi değersiz, adi, bayağı, aşağılık göstermeye çalışma, küçültmek isteme, alay etme, eyleme olarak bilinir. Bu maddeyi yani tahkir ve tezyif kavramını en çok 301’inci maddede tartıştık, Türk Ceza Kanunu’nun 301’inci maddesinde çünkü bu konuda çok vahim kararlar verildi ve bu konuda Hrant Dink’i anmadan da geçmek mümkün değil çünkü kendisinin hayatına mal oldu. Rahmetle, sevgiyle, özlemlerle de kendisini anmak istiyorum.

Şimdi, eski Türk Ceza Kanunu’nda, İtalyan Ceza Kanunu’nun 290’inci maddedeki söz aslında tahkir ve tezyif olarak çevrilmişti ve bu terimler yeni kanun yürürlüğe girene kadar da korundu aslında. Burada, İtalyancada şöyle çevriliyor: Değeri düşük, kıymet ve değer anlamına geliyor fakat hukuki anlamı şöyle kabul edilir: “Kurumların politik, sosyal, etik her türlü değerlerini azaltma çabası.” olarak. Tahkir ise hakaret etme, hor görme, ehemmiyet vermeme gibi. Şimdi, 301’inci maddede tahkir ve tezyif yerine aşağılama kavramı kullanılmış bu kavramın sakıncalarını ortadan kaldırmak için. Şimdi, Yargıtayın bu konuda bazı kararları var, burada tahkir ve tezyifi Yargıtay ayrı ayrı ele alıyor ve suçun oluşumu için ikisinin birlikte gerçekleşmesini öngörmüyor, ayrı ayrı da değerlendirebiliyor ve Yargıtay birçok kararında, olumsuz kararında hor görme, ehemmiyet vermeme meselesini de basit tahriki dahi suç olarak kabul etmiş. Tabii, bunları niye anlattığımı izah etmedim ama hepimiz biliyoruz, bir haftadır tartışıyoruz İç Tüzük’ü; İç Tüzük’e tahkir ve tezyif kavramı girmesi teklifi var, bunun sakıncalarını hep birlikte tartışalım diye bunları anlatıyorum.

Şimdi, aşağılama kavramı 301’de var. Aslında aşağılama her türlü tavırla ve -yargı kararlarına göre söylüyorum- yazı, işaret, karikatür, tutum, sözle olabilir. Yani, bunda aleniyet şartı var tabii ki. Şimdi, bunda suçun manevi unsuru kasıt. Bu, yargı meselesi için önemli fakat Mecliste nasıl kullanılır onu da ileride tartışacağız.

Şimdi, 301’inci madde 765 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 159 maddesinin muadiliydi, o şekilde düzenlenmişti. Peki, bu, uygulamada nasıldı ve Avrupa Birliği ilerleme raporlarında bu kavram nasıl tartışılmıştı ona da değinmek istiyorum. 2006 yılındaki rapor çevirisinden şöyle bir kısa bölüm

okuyacağım. “Ele alınması gereken birkaç husus mevcuttur. Türk Ceza Kanunu’nun bazı hükümleri, özellikle 301’inci madde şiddet içermeyen düşüncelerin ifade edilmesini kısıtlamak için kullanılmıştır. Yeni Türk Ceza Kanunu’nun bazı hükümlerinde şiddet içermeyen düşüncelerin ifade edilmesinin kovuşturulması ve mahkumiyetle sonuçlandırılması ciddi endişe uyandırmaktadır. Bu durum ülkede otosansür ortamı doğmasına katkıda bulunabilecektir. Özellikle, devletin organ ve kurumlarının yanı sıra Türklüğü ve cumhuriyete hakareti cezalandıran 301’inci madde bakımından bu eleştiri geçerlidir. Bu madde, eleştiri amacı taşıyan düşüncelerin ifadesinin suç teşkil etmemesi gerektiğini belirten bir hüküm taşımasına rağmen şiddet içermeyen düşüncelerin ifadesi sebebiyle birçok defa gazeteci, yazar, yayıncı, akademisyen ve insan hakları savunucuları aleyhine dava açılmasında kullanılmıştır. Bu nedenle Avrupa Birliği standartlarıyla uygun hâle getirilmesi gerekiyor.”

Yine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ifade özgürlüğü aleyhine yani Türkiye aleyhine yapılmış olan başvurularda çok sayıda karar var düşünce ve ifade özgürlüğünün ihlal edildiği noktada ve mahkeme ifade özgürlüğünü en çok önemsenen özgürlükler olarak görür ve demokratik toplumun kurucu ana unsurlarından birisi olarak değerlendirir ve demokrasinin gelişmesinin önünde bir ön koşul olarak kabul eder. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi özellikle siyasi nitelikteki ifadeler bakımından dar bir sınırlama alanı bulunduğunu, bu sınırlama alanının Hükümete yönelik ifadeler bakımından kişiler ve politikacılara göre çok daha dar olması gerektiğini birçok kararında tekrarlamıştır. AİHM, ifadelerin ancak halkı şiddete ve kışkırtma boyutuna ulaştığı takdirde taraf devletlerin müdahalesini haklı bulan bir tutum içerisindedir. Burada önemli olan şiddete açık ve yakın tehlike oluşturacak şekilde çağrıda bulunmaktadır. Kamu yararını ilgilendiren meselelerde, vermiş olduğu Thorgierson kararında bilgi ve fikirlerin açıklanmasını basın görevi olarak görür ve kamuyu ilgilendiren konularda açık tartışmayı engelleyici nitelikte bulmuştur. Buna devam edeceğim maddelerde.

Şimdi, bizim önümüzdeki teklifte 15’inci maddenin son hâlinde şöyle bir şey var: “Türk milletinin tarihine ve ortak geçmişine yönelik hakaret ve ithamda bulunmak, Anayasa’nın ilk 4 maddesinde çerçevesi çizilen anayasal düzeni tahkir ve tezyif etmek.” Bunun için açıkladım.

Şimdi, ilk 4 maddenin değiştirilmesini tartışabileceğiz. Anayasa kurucu Meclisi olarak yani sonuçta parlamenterler olarak bunu tartışabileceğiz ama eleştiremeyeceğiz çünkü tahkir ve tezyifi aslında her ne kadar aşağılamak gibi çevirsek de burada her cümle onun aleyhine değerlendirilebilir. Şimdi, bunun kabul edilebilir, izah edilebilir hiçbir yanı yoktur.

Diğer beyanlarımı tekrar etmemek açısından yeni veriler paylaşıyorum. Ben birçok bölümünü sizlerle paylaşmak istiyorum. Keşke Sayın Şentop da burada olsaydı çünkü Anayasa Uzlaşma Komisyonunda ilk 4 maddeye ilişkin çok güçlü tartışmalar yapıldı 2011 yılında ve o zaman iktidar partisi de 4’üncü maddenin, “Değiştirilemez.” şeklindeki hükmün kaldırılması gerektiği yönünde aslında olması gereken bir tutum içindeydi. Ben de o Komisyonunda görev yaptığım için ona dair bir paragraf okuyup sözlerimi bitireceğim, sonraki maddelerde tekrar bu Uzlaşma Komisyonundaki tutanaklara geleceğim.

Şimdi, Sayın Şentop diyor ki... Ben demiyorum ama altına imza atıyorum şu anda. Aslında işin hikâyesi de şu: “Türkiye devleti bir cumhuriyettir.” aslında değişmez maddeydi, sonra bu 1982 Anayasası’nda 3’e çıktı. Yani bu pek bilinen bir şey değildir. Ona da atıfta bulunayım: 1924 Anayasası’nda, saltanat kalktıktan sonra cumhuriyetle ilgili bir tehlike söz konusu değil, “Türkiye devleti bir cumhuriyettir.” şeklinde bir kayıt var. Sonra Millî Güvenlik Konseyinde bu 3 maddeye çıkmış ve 4’üncü maddeyi de generaller getirmiş. Bu da tarihi arka plan bilgisi. İleriki bölümlerde açıklayacağım.

“Peki, nasıl 3 maddeye çıkmış?” diye sorar Sayın Şentop, kendi açıklaması: “Bu Millî Güvenlik Konseyinde 5 generalin Anayasa’ya son şeklini verirken yaptıkları toplantılarda bu bir maddeyle yetinilmemiş, 2’nci ve 3’üncü madde de buna dâhil edilmiş. Böylece ilk 3 madde değiştirilmez, değiştirilmesi teklif edilemez maddeye dönüştürülmüş. Şimdi bunun hukuki bir değeri var mıdır? Hukuki bir değeri varsa hukuken... Tabii ki hukuk kurallarını diğerlerinden ayıran en temel şey, bir müeyyide ve zorlayıcı müeyyidenin olmasıdır. Böyle bir müeyyide var mı? Bir faraziye, bir örnek üzerinden söylemek istiyorum. Diyelim ki 2’nci maddeyi veya 3’üncü maddeyi, Mecliste bir çoğunluk oluştu ve değiştirdi. 550 milletvekili var şu anda. 500 milletvekilinin verdiği oyla değişti. Geriye 50 milletvekili kalıyor, bunlar da itiraz edenler. Şimdi, bu değişiklik geçerli midir, değil midir hukuken? Geçerlidir. Ne olabilir burada bunu geçersiz hâle getirebilmek yani 4’üncü maddeyi işler kılabilmek için? Belki şu düşünülebilir: Anayasa Mahkemesine bu gider ve Anayasa Mahkemesi 4’üncü madde dolayısıyla bunu belki iptal edebilir. Yetkisi var mı? Ayrıca tartışılabilir, bu ayrı bir konu fakat Anayasa Mahkemesi resen kanunların Anayasa’ya uygunluğunun denetimini yapan bir mahkeme değil ki önüne giderse ancak bakabilir. Geriye 50 vekil kalmış, Anayasa Mahkemesinin önüne götürebilmek için yeterli sayıda vekil yok. Dolayısıyla gitmiyor süresi içinde. Şekil denetiminde olduğu için süre de kısa gitmiyor.” Ve devam ediyor, burayı atlıyorum. “Şimdi, 4’üncü madde demek ki esasen bir koruma maddesi olduğu hâlde tabii ki koruduğu ihtimaller olabilir ama her ihtimalde koruyacak bir madde değil bu manada. O bakımdan, ben bunu hukuki olmaktan daha çok, yine başında ifade ettiğim gibi, siyasi ve ideolojik bir yönü olduğunu ve daha çok böyle -altını çizerek söylüyorum- totaliter dönemlerde hazırlanan anayasalarda tercih edilen, daha çok kullanılan bir yol olduğu kanaatindeyim. Yani 1982 Anayasası’nda darbeci generallerin 3 maddeyi 4’üncüyle taçlandırması o totaliter dönemin korunma altına alınmak istenmesi şeklinde değerlendiriliyor.” Kesinlikle doğru, bu bir totalitarizmdir. Fakat şu anda ne öneriliyor? Bu totaliter sisteme bir de eleştiri hakkı yasaklanıyor. Yani biz 1982 Anayasası’nı, darbeci generallerin hazırlamış olduğu Anayasa’yı eleştirirsek tahkir ve tezyif olarak kabul edilebilir. Bunun hiçbir açıklaması, hiçbir kabul sebebi olamaz. Bu doğrudan Parlamentoda parlamenterlerin konuşmasının yasaklanması anlamına gelir diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, ben teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Murat Bakan’da.

Sayın Bakan, buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; gecenin bu saatinde hepinizi saygıyla selamlıyorum çünkü bu saatte çalışmak gerçekten saygı duyulacak bir şey.

Arkadaşlar, bugün burada biz İç Tüzük’ü görüşürken bir yandan da Mecliste 490 sıra sayılı Kanun Tasarısı görüşülüyor. Tabii, hem buradayız hem orada. Az önce orada konuşma yaptım, o konuşma bitti, geldim buraya, buradaki çalışmalara katılmayı diye. Orada bir şey dikkatimi çekti, kanunun genel gerekçesinde, diyor ki: “İdari Yargılama Usulü Kanunu’nda yapılan düzenlemelerle istinaf kanun yolu kabul edilmiş ve bölge idare mahkemeleri de bölge adliye mahkemeleriyle birlikte aynı tarihte faaliyete geçmiştir. Belirtilen -dikkatinizi çekerim- hukuk reformuyla hak arama özgürlüğünün, adil yargılanma hakkının temini bakımından hızlı ve etkili bir yargılamanın gerçekleşmesi için çok önemli bir adım atılmıştır.” Şu an görüşülen kanunun genel gerekçesi Mecliste.

Şimdi, burada İç Tüzük’le ilgili, genel olarak “adalet” kavramıyla ilgili, hakla ilgili, hukukla ilgili, adil yargılanmayla ilgili tek tek milletvekillerine sorsak; Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekili arkadaşlarıma sorsak, Milliyetçi Hareket Partisi, bizler, HDP milletvekili arkadaşlarım, herkes ortak bir kanaat sergileyecektir. Ama zaman zaman bunu ifade etmek, bunu söylemek yetiyor mu? Yetmiyor. Eyleminizle de buna uygun davranmanız gerekir.

Şimdi, bakıyoruz Türkiye'deki konjonktüre. Birkaç gün önce 69 yaşındaki ülkemizin ana muhalefet partisinin Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu yirmi beş gün 450 kilometre “hak, hukuk, adalet” diyerek yürümüş, bu yürüyüşü tamamlamış. Bir yandan Nuriye ve Semih diye henüz hakkında bir yargı kararı olmayan, kesinleşmemiş, kendi hakkını, hukukunu aramak için barışçıl bir eylem yapan ve açlık grevinde kritik aşamadayken tutuklanmış iki mağdur var; diğer taraftan, daha dün hak savunucusu, insan hakları savunucusu 6 kişi tutuklanmış. Türkiye Gazeteciler Sendikasının verilerine göre 157 gazeteci sadece gazetecilik yaptığı için hapse girmiş, 2016 yılında Küresel Çapta Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 113 ülke arasında ülkemiz 99'uncu sıraya gelmiş. “Millet iradesi” diyor Adalet ve Kalkınma Partisi, bunun üzerine bir siyaset inşa ediyor. Millettin iradesiyle seçilmiş milletvekilleri tutuklanmış, tutuklu yargılanıyorlar, Parlamentoda milletin iradesini temsil edemiyorlar. E, şimdi, hak, hukuk, adalet kavramında buradaki herkesin birleştiğini söyleyebilir miyiz değerli arkadaşlar? Değil. Eylemli olarak bunu yapmıyorsunuz. İç Tüzük'teki pozisyonunuz da aynı şekilde. İç Tüzük'le ilgili konuşsak herkes Meclisin iyi çalışması, kaliteli yasama faaliyeti yapılması noktasında hemfikir ama icraata geldiğinizde on dakikalık süreyi üç dakikaya indirerek bir kaliteli yasama faaliyetinin önüne geçiyorsunuz.

Şimdi, tüm bu olan bitenler bir şeyi ifade ediyor. Diyor ki Hazreti Ömer: “İnanmadığımız gibi yaşayamıyorsanız, yaşadığımız gibi inanmaya başlarsınız.” Tam da sizin durumunuz bunu yansıtıyor arkadaşlar. Söylemler ile eylemler arasında ciddi bir farklılık var.

Şimdi, dün paradigma değişikliğinden bahsettim Milliyetçi Hareket Partisinin durumuyla ilgili ama Sayın Başkan uyarınca “Söz süreniz bitti.” diye, sözümü tamamlayamadım. Bugün onu tamamlamak istiyorum.

Paradigma değişikliğiyle ilgili anlatılan bir anekdot vardır, özellikle üniversitelerde anlatılan bir hikâye vardır. Hikâye ne derece doğru bilmiyorum ama içeriği beni çok etkiler. Onu sizinle paylaşmak istiyorum, bizim Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu İç Tüzük'le ilgili tutumumuzla ilgili. Falkland Savaşı, biliyorsunuz, dünyanın bir ucunda -İngiliz emperyalizminin- Arjantin yakınında sahip olduğu adalarla ilgili. Falkland'ı Arjantin işgal eder, İngiliz donanması yola çıkar. Yüzlerce parça, dünyanın en güçlü donanmalarından biri. Donanma yoldayken karşıdan bir ışık görür, öndeki muhrip mi artık, destroyer mi arkada amiral gemisine der ki: “Önde bir ışık var, yolumuzdan çekilmiyor.” “Uyarı yapın.” der, uyarı yaparlar, “Derhâl çekilin yoldan, Britanya donanması geliyor.” Karşıdaki ışıktan, telsizden ses gelir, “Çekilemeyiz.” Bu sefer bir üst komutana söylerler, derler ki: “Önümüzden çekilmiyor, donanma hızla ilerliyor.” “Bir daha uyarı yapın.” Bir daha uyarırlar. Yine der ki karşıdaki “Biz çekilemeyiz.” En son, donanma komutanı amirale ulaşır, amiral alır eline mikrofonu, der ki: “Britanya donanması tüm topları, tüfekleri, füzeleriyle üzerinize geliyor, derhâl çekilin.” Karşıdaki der ki: “Çekilemeyiz kardeşim, biz deniz feneriyiz.” Bizim İç Tüzük'teki pozisyonumuz deniz feneri arkadaşlar. Biz Parlamentonun hakkını, hukukunu savunmaya devam edeceğiz, Parlamentoda muhalefetin sesinin susturulmasını engelleyeceğiz ve bununla ilgili de hiç geri adım atmayacağız. Bizim mücadelemiz bunun mücadelesidir. Tüm arkadaşlarımız da bu mücadeleyi ısrarla, defaatle, tekrar tekrar söyleyerek yapmaya çalışıyor, yapıyor.

Şimdi, biz bunu yapıyoruz, sonuç adil bir sonuç mu? Değil. Onunla ilgili de üç bin sene önce Mısır'da Amenemope'nin söylediği bir söz var, onu sizinle paylaşarak sözlerimi sonlandırmak istiyorum. Diyor ki Amenemope: “Tanrı adaleti onu sevene verir.” Arkadaşlar, lütfen adil olun. Parlamento çalışmaları adilce, muhalefetiyle iktidarıyla ortak bir akıl çerçevesinde konuşarak, anlaşarak, eleştirileri dinleyerek, süreleri kısaltarak değil, uzlaşarak gerçekleşsin.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakan, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Tahsin Tarhan'da.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, çok değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

İç Tüzük değişikliğinin 8'inci maddesi hakkında söz aldım.

İç Tüzük'ün 63'üncü maddesindeki bir konuyu öne alma veya geriye bırakma önerilerinin konuşulma önceliği kaldırılıyor. Usul hakkındaki konuşmalar on dakikadan üç dakikaya indiriliyor.

Çok değerli arkadaşlar, ben milletvekili olduktan sonra en çok sıkıntı yaşadığım sorunlardan biri, biliyorum, arkadaşlarımızın çoğu da bundan rahatsız, dakikaya uymak; beş dakika, iki dakika, on dakika, yirmi dakika, bu dakikalara uymak. Çünkü bizler hepimiz Anadolu'nun farklı yörelerinden halkın temsilcileri olarak seçildik, Büyük Millet Meclisine geldik. Hepimizin bir hayali var, hepimizin bir hikâyesi var. Hepimiz Anadolu'nun farklı bölgelerinden, kimilerimiz dağlardan, kimilerimiz şehirlerden, kimilerimiz kasabalardan kalktık Büyük Millet Meclisine geldik. Niçin geldik? Milletimize hizmet etmek için. Bu hizmet çerçevesinde Büyük Millet Meclisinde de söz sahibi olmak istedik. Nedir? Bunlar işte, iki dakikada, beş dakikada bütün sözlerimizi söyleyip düşüncelerimizi aktarmak için.

Şimdi, bu yasayla birlikte muhalefet susturuluyor. Çok değerli arkadaşlar, şöyle bir etrafımıza bir bakalım. Muhalefeti olmayan hiçbir ülke başarılı olamamış ve var olamamış. En azından biz yakın komşularımıza bir bakalım. Bir Irak'a bakalım, bir Suriye'ye bakalım, bir Libya'ya bakalım. Muhalefet olmayanca, muhalefet susturulunca ülkelerin geldiği noktayı hepimiz görüyoruz.

Çok değerli arkadaşlar, dedim ya, hepimizin bir hikâyesi var. Bizler Türkiye Cumhuriyeti'nin yetiştirdiği ve vekâlet olarak vekâleti alıp Meclise gelen seçilmiş milletvekilleri. Türkiye Cumhuriyeti'nin bir devleti var, bir de halkın seçtiği hükümetler var.

Şöyle bir geçmişinize doğru bir bakın. Benim babam yoksul bir kişiydi, köyde yaşıyordu, altı köşeli şapkası vardı. Devletin kapısından içeri girdiği zaman o şapkeyi çıkararak ve göğsüne dayayarak içeri girerdi. Bizler bazı şeyleri yaparken iyi düşünmeliyiz.

Şimdi, Başbakan açıklıyor, diyor ki: “Bu İç Tüzük'ü biz 2019'a kadar kullanacağız, onun için değiştiriyoruz.” Böyle bir açıklama olamaz. Biz sorumluluk aldık, biz seçildik, bize oy verdiler. Bu devletin parasını alıyoruz, çocuklarımıza götürüp veriyoruz, buradan geçiniyoruz. Bunu hak etmeliyiz, konuşmalıyız, tartışmalıyız, ülkenin sorunlarını çatır çatır o Meclis kürsüsünde anlatmalıyız muhalefet partileri olarak, muhalefet milletvekilleri olarak. Ya, ben şimdi düşünüyorum, eğer biz konuşmazsak iktidar milletvekilleri yasanın maddesinin ne getirip ne götürdüğünü öğrenemeyecek, bilemeyecek; bırakın, bu hakkı elimizden almayın. Şu değişikliklere bakıyorsunuz, saçma sapan ya, mantık yok. Düşünün, ben buradan bir maaş alacağım, ailemi geçindireceğim, çocuklarımı geçindireceğim, borçluyum, taksitlerim var, gelirim belli, giderim belli, çocuğum üniversitede, çocuğumu okutmaya çalışıyorum, yanlış bir cümle kurdum, muhalefetim diye benim maaşım kesilecek. Yok böyle bir şey, dünyanın hiçbir yerinde yok. Böyle bir yasa da olmaz, böyle bir kanun da olmaz, böyle bir adalet de olmaz. Gelin, hep birlikte adaleti, hukuku tartışalım, şu ülkenin sorunlarını tartışalım. Her zamankinden daha çok birliğe ve beraberliğe ihtiyacımız var. “Bu terörü nasıl çözeriz?” Gelin, bunu tartışalım. Ekonomiye konuşalım, işsizliği konuşalım. Asgari ücretle vatandaş geçinemiyor, emekli geçinemiyor. Turizm çökmüş. Tarım bitmiş, saman ithal ediyoruz, biz neyi konuşuyoruz burada? Muhalefeti nasıl sustururuz. Özellikle, iktidar milletvekillerine sesleniyorum: Elinizi vicdanınıza koyun, on beş yıldır bu ülkeyi yönettiniz, on beş yılda yaptığınız hizmetler nelerdir ve geldiğimiz durum nedir? Şöyle bir

tarayın geriye doğru, şöyle bir gözden geçirin, bakın, geldiğimiz konuma bakın. Bir tane terör örgütü varken şimdi karşımızda 4 tane terör örgütü var. Esnaf bitmiş, çekler yazılmış, senetler protesto olmuş. Yabancı sermaye ülkeye gelmiyor. Üretim yok.

BAŞKAN – Sayın Tarhan, toparlar mısınız.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Son yıllarda bir tane büyük sanayi kuruluşu gelip Türkiye’ye yatırım yapmıyor. Bunun sorumlusu bizleriz, bunun sorumlusu yasa yapan bizleriz. Ülkenin önünü açmayan da bizleriz. Eğer biz burada hak, hukuk, adaletten bahsedeceksek, gelin, hep birlikte ihtiyacımız olan barışı konuşalım, kardeşliği konuşalım, adaleti konuşalım, üretimi konuşalım.

Bu 8’inci maddedeki on dakikanın üç dakikaya indirilmesi hiç doğru değildir, üç dakikada hiçbir madde anlatılamaz veya önerisini milletvekilleri dile getiremez, doğru olmadığını düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Tarhan, ben teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Gülay Yedekci’de. Daha sonra Sayın Erol Dora’ya söz vereceğim.

Sayın Yedekci, buyurun.

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi sevgiyle selamlıyorum.

Ben, şimdi, yaklaşık 300 sayfa olan bu kitaba baktığımda ve karşılaştırmalı metni okuduğumda şöyle bir intibaya kapıldım: Bir grup milletvekili arkadaş “Nerelerde milletvekilleri konuşabilir? Bu konuşulabilecek yerler nasıl kısıtlanabilir?” diye bir çalışma yapmış ve bu çalışmanın sonucunda “Milletvekilleri konuşmasın.” diye bir düzenleme getirmişler. Tabii... Herkes otursun da öyle devam edeyim diye bekliyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kötü bir şey değil ama bu herkese nasip olmaz; Sayın Meclis Başkan Vekili, ilk imza sahibi Sayın Elitaş...

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) – Öyle mi? İnşallah katkısı olur, inşallah söylediklerimi değerlendirirler ve katkısı olur diye umut ediyorum.

Bu metne baktığımızda milletvekillerinin konuşmasının önüne geçilecek çeşitli düzenlemeler yapılmaya çalışılıyor. Yani en az nasıl milletvekillerini konuştururuz, özellikle muhalefet milletvekillerini nasıl en az konuştururuz gibi bir yaklaşım var. Burada usul hakkındaki on dakikalık görüşmenin üçer dakikaya indirilmesi var. Zaten on dakika olan usul görüşmesi içtihatlarda üçer dakika. Şimdi, üçer dakikaya indirildiğinde acaba içtihat bir dakikaya mı indirilecek ya da otuz saniyeye mi indirilecek? Yani hiçbir şey söylemeden oturalım mı istiyorsunuz? Ya da mesela araştırma önergelerinde on dakika olan sürenin beş dakikaya indirilmesinden bahsediliyor. O on dakikada bile bu araştırma önergesinin, sayfalarca süren bazı metinlerin anlatılamama durumu varken beş dakikada neyi anlatmamızı bekliyorsunuz, o da ilginç.

Yasama organlarının iç tüzükleri önemlidir. Yasama egemenliğinin kullanılma usullerini de düzenleyen iç tüzük hükümleri yasamanın, aynı zamanda o ülkedeki yasamanın kalitesini de gösterir ve hukukun üstünlüğü herkes için önemli ve gereklidir. Şu anda mevcut iktidarın beraberinde belki kendisiyle kardeş gördüğü bir partiyle birlikte “Bana bir şey olmaz, ben güçlüyüm ve hukukun şu anda bana gücü yetmez.” şeklinde yanlış yaklaşımı olabilir ama hatırlatmak gerekir ki dün kendini

güçlü zannedenlere bugün hukuk, adalet gerekmekte. Yarın size de aynı adalet gerekli olabilir ve bu muhalefetin sesini kısmak için yaptığınız çalışmalar üç gün sonra siz muhalefet olduğunuzda sizin de buna ihtiyacınız olacaktır.

Şimdi, kanun görüşmelerinde sürenin uzamasından şikâyetçisiniz, onun için milletvekillerinin konuşma süresini kısıtlamak istiyorsunuz ama bilmelisiniz ki milletvekilleri beşer dakika ya da onar dakika konuştuğu için bu yasama çalışmalarının süresi artmıyor. Yasama çalışmalarının süresinin artmasının tek ve ana sebebi şudur: Siz kanun teklifleri getirirken toplumun önceliği olan kanun tekliflerini getirmiyorsunuz ve kanun metnine uyacak şekilde ve toplumu çevreleyecek ve onların ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde kanun teklifleri getirmiyorsunuz; uzlaşmadan uzak, ilgili ve bilgili kurumlardan görüş alınmadan dayatmacı bir zihniyet getiriyorsunuz ve daha çok da ölümü gösterip sıtmaya bizi razı etmeye gayret ediyorsunuz. Hep bu çalışmalarınızın içerisinde garip maddeler oluyor ve biz “O maddeler aman geçmesin.” derken siz aşağıdan başka maddeleri geçirmeye gayret ediyorsunuz. Çok üzülerken görüyorum ki bir başka muhalefet partisi de bunda sizinle hemfikir hâlde gelmiş. Bu, demokratik bir hakkın ihlalidir.

Usul hakkında milletvekillerinin görüş bildirmesi Meclisi yöneten başkanın denetimini de sağlamaktadır. Şu an toplantı salonumuzda bir Meclis başkan vekili de bulunmakta. Siz de bir insansınız Sayın Başkan ve hata yapabilirsiniz, yanlış yapabilirsiniz. Yanlış insana özgü bir şey ve bunun değerlendirilmesiyle ilgili bir içtihatla belirlenmiş yaklaşık üç dakikalık bir görüşme dururken bunu herhâlde otuz saniyeye indirmeyi planlamıyorsunuz. Zaten Meclisimiz çok köklü ve geleneği olan bir Meclis ve on dakika olan şey normalde, uygulamalarda, içtihatla üç dakika. Bunu niçin azaltmak istiyorsunuz, onu anlamıyorum ama şunu çok net görebiliyorum ki bu bir zihniyetin Meclise yansmasıdır. Aslında mevcut iktidar insanların katılımcı, çoğulcu, sorgulayan olmasını istemiyor; okullarda ezber sistemini getiriyor, işte, matematiği, biyolojiyi derslerden kaldırıp yerine din eğitimi getirmeye çalışıp sorgulayan anlayışı uzaklaştırmaya çalışıyor. Bu zihniyet de bu anlamda Meclise bu şekilde yansıyor. Diyelim ki muhalefet milletvekilleri olarak biz doğru şeyler söylüyoruz, umurunuzda bile değil. Diyelim ki Türkiye’ye çok ciddi katkılar sunacak önemli görüşler bildiriyoruz, bunların hiçbirini önemsemiyorsunuz, sadece “Süresi dolsun, milletvekili sussun, biz de bu ‘Kabul edenler... Kabul etmeyenler...’ yapalım ve ondan sonra geçirelim.” diye... Bazı komisyon toplantılarında kim el kaldırmış, kim kaldırmamış bakmıyorsunuz bile, sadece “Kabul edenler... Kabul etmeyenler...” deyip nasılsa kabul edilmiştir diye görüyorsunuz. Yani muhalefeti gereksiz görüyorsunuz. Siz zaten kendi kendinize hem çalıp hem oynuyorsunuz tabiri yerindeyse eğer. “Ben böyle uygun buluyorum, böyle yaptım.” Yarın başka bir şey olduğunda... İkiniz için de geçerli söylediğim, hiç birbirinizden farkınız yok. “Ben bunu yaptım, böyle uygun gördüm ve yaptım.” diyorsunuz, daha sonra da diyelim ki bir yanlışlık oldu, kendiniz için yanlış bir şey oldu. Mesela siz, bugün söylediğiniz yarın siyaseten size uygun değilse diyorsunuz ki: “Dün öyle yaptım ama bugün de böyle yapmayı uygun buluyorum.” Peki, bu gücü nereden alıyorsunuz? İşte, mevcuttaki gücünüzden ve her şeyin üzerinde muktedir hissediyor olmanızdan alıyorsunuz. Bu, doğru değildir.

Kanun koyucu insanların iyi niyetlerinin yönetime ya da kötü niyetlerinin yönetime etkin olmaması için denetleme maddeleri koymuş ve gerçekten Türkiye Cumhuriyeti devletini kuranları bir kez daha saygıyla yâd etmek isterim. Her şeye rağmen, bütün zorlamalarınıza, bütün yıkma çabalarınıza rağmen yine de muhalefet bir şekilde bir yol bulup konuşabiliyor. Yani sonuçta...

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Sonuçta, konuşabiliyorsunuz yani.

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) – Bugün için konuşabiliyoruz, bunu geçirirseniz konuşamayacağız. Diyalektik denen bir şey var tabii, biliyorsunuz, bunu da ayrıca belirtmek isterim bir cümleyle de olsa.

Şimdi, bir başka önemli konu var, 15'inci maddede zannediyorum getirmeye gayret edeceksiniz, çok subjektif bir şey. Mesela ben sayın grup başkan vekiline ya da Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına ya da Başkan Vekiline bir şey söyledim, onun hakaret olup olmadığına siz karar vereceksiniz ve neyin hakaret olup olmadığına da siz karar vereceksiniz. Mesela siz çıkıp benim Genel Başkanıma, benim Atatürk'üme laf söyleyeceksiniz, belki onu hakaret olarak saymayacaksınız ya da bu devlete bir şey söyleyeceksiniz, onu hakaret olarak saymayacaksınız ama biz belki de sadece bir ince espri yapacağız, onu hakaret olarak sayacaksınız. Bu, her şeyden önce hakkaniyete aykırıdır ve eğer gerçekten inanıyorsak, eğer gerçekten Allah'a ve öte dünyaya inanıyorsak ve kul hakkına inanıyorsak bu büyük bir infiildir inananlar için, bunun da altını çizmek isterim.

Şimdi, gündemimize İç Tüzük'ü getiriyorsunuz ama İstanbul'u sel aldı biliyorsunuz, Türkiye'nin gündeminde başka şeyler var. Yani biliyorsunuz, herkesin hayalini, daha çok özellikle bu arsa spekülâtörlerinin hayalini kabartan Kanal İstanbul çalışmalarınızı başarıyla İstanbul'un bütün cadde ve sokaklarına etkin kıldınız, tebrik ediyoruz, artık İstanbul'un bütün caddeleri ve sokakları Kanal İstanbul olmuş durumda. Bitmek bilmeyen bir beton sevdasıyla İstanbul'u bu hâle getirdiniz. Bunu niye söylüyorum? Biz İstanbul için de aynı şeyi söylemiştik, İstanbul için de "İstanbul böyle yönetilmez, bilim lazım, dere yataklarına lütfen yapı yapmayın, dere taşmasını 100 metreden 10 metreye çektiniz ama derelere haber vermeyi unuttunuz." dedik, o zaman da bizi dinlemediniz ve bugün İstanbul su altında, yirmi iki yıldır sizin yönetiminizde ve bugün de diyoruz ki bu Meclis, kurucu Meclis, Kurtuluş Savaşı'nı kazanmış olan Meclis kendi içtihatlarıyla yıllardır ayakta. Lütfen, bu milletin ayarlarıyla, bu Meclisin ayarlarıyla oynamayınız ve gelin, Meclisin sesini kısmak yerine Amerika'daki gibi sonsuz bir konuşma hakkı verin. Ne olacak yani ne yapabiliriz ki? Zaten çoğunluk sizde, bizim görüşlerimizden faydalansanız ne olur? Her birimizin uzmanlık alanı var, kent kültürde ben mesela kendimi yeterli hissediyorum, hukukta belki siz biliyorsunuz, öbür arkadaşımız belki tıp alanında. Niçin bunlardan faydalanmıyorsunuz? Meclisin birikiminden faydalanmak yerine "Ben yaptım, oldu." anlayışına gidiyorsunuz? Bu İç Tüzük'ün değiştirilme anlayışı tam olarak bir dikta rejiminin Meclise dayattığı bir hevestir. Bu hevesin inşallah kursağımızda kalmasını diliyorum.

Yüce divanınızı, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yedekci.

Buyurun Sayın Dora.

EROL DORA (Mardin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bu üzerinde değişiklik yapılmak istenen madde usul hakkında konuşma yani İç Tüzük'ümüzün 63'üncü maddesi üzerinde bir değişiklik teklifi var. Bunu biraz değerlendirmek istiyorum kısaca.

Anayasa'nın 95'inci maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarını kendi yaptığı İç Tüzük hükümlerince yürüteceği düzenlenmiştir. Fakat mevcut İç Tüzük'te ve Meclis çalışmalarına ilişkin bazı konularda hiç hüküm bulunmadığı, bazı maddelerinin ise yeterince açık olmadığı görülmektedir. Bu gibi durumlarda Genel Kurulda izlenecek yolun belirlenmesindeki en önemli araç usul hakkında yapılan görüşmeler sonrasında oluşan Parlamento teamülleridir. Şimdi 63'üncü maddeye baktığımızda görüşmeye yer olup olmaması başkanı gündeme veya Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma usullerine uymaya davet, bir konuyu öne alma veya geriye bırakma gibi usule dair konular diğer işlerden önce konuşulur. Bu yolda bir istemde bulunulursa 10'ar dakikadan fazla sürmemek şartıyla lehte ve aleyhte en çok 2'şer kişiye söz verilir. Şimdi mevcut madde bu şekildedir yani burada

getirilmek istenen değişiklik 10’ar dakikadan fazla sürmemek süresine ilişkin olarak 3’er dakikadan fazla sürmemek süresi getirilmiş bulunmaktadır. Tabii şimdi usul tartışmaları açılabilmesi için de bazı şartların olması gerekir. Örneğin İç Tüzük’ün açık bir hükmünün ihlal edilmesi. İç Tüzük’te açık bir hüküm bulunmadığı hâllerde Başkanın tereddüt edip Genel Kurulun görüşünü almak istemesi, konunun ilk defa gündeme gelmesi ve ilk defa uygulama yapılacak olması nedeniyle usul belirlenmesi, İç Tüzük’te açık hüküm bulunmaması veya o konuya ilişkin farklı uygulamaların varlığı, İç Tüzük’te hüküm bulunmamasına rağmen teamül hâline gelmiş bir uygulamanın Başkan tarafından dikkate alınmaması gibi nedenlerden ötürü biliyorsunuz Mecliste usul tartışmaları açılmaktadır. Şimdi buradaki tabii biliyorsunuz bizim her zaman şikâyet ettiğimiz özellikle doktrinde ve Sayın İyimaya tarafından da hazırlanmış olan raporlarda da ve daha önce de Anayasa Mahkemesinde sunmuş oldukları dilekçelerde de hep Parlatentonun kendi hukukunun oluşturamaması gibi sitemler, ifadeler kullanılmaktadır. Şimdi buraya baktığımızda yeni neyi görüyoruz? Biraz önceki maddede de yine bir süre kısıtlaması vardı, aynı şekilde burada da yine 10 dakikalık süre en çok 3’er dakikaya indirilmek istenmektedir. Şimdi burada biz her zaman vurguluyoruz “millî irade” diyoruz. Özellikle seçilmiş olan milletvekilleri halkın iradesini temsil ediyorlar ve dolayısıyla bu iradenin de özgürce bir şekilde Mecliste tecelli etmesi açısından da milletvekillerinin ifade özgürlüğünün çok önemli olduğunu belirtmek istiyorum. Ama burada yine hep milletvekillerinin söz hakkına ilişkin olarak getirilmiş olan özgürlükler, sürelerde dikkat ederseniz hep kısıtlanmaya gidilmektedir. Bu da aslında biraz milletvekilinin saygınlığına ve itibarına da gölge düşürmektedir. Maalesef bu da bizim şansımıza tekabül eden bir durumdur. Aslında hem milletvekilinin özgüven içerisinde, özgürce kendi görevini, kendi seçmenlerine ve ülkenin sorunlarına ilişkin olarak görevlerini yerine getirmesi için Mecliste kullanabileceği sürenin çok önemli olduğuna inanıyoruz. Fakat getirilmiş olan bu Tüzük değişikliğinde, bu teklifte genellikle süreler kısıtlanmaktadır, ifade özgürlüğü kısıtlanmaktadır. Bu şekilde giderken özellikle Türkiye’nin şu anda Avrupa Birliğiyle tam üyelik sürecini devam ettirdiği bir süreçte başta Kopenhag Kriterleri olmak üzere 21’inci Yüzyılda... Örneğin Adalet ve Kalkınma Partisi ilk dönemde iktidara geldiğinde birçok pozitif değişiklik yaptı ve Avrupa Birliği sürecini başlattı, müzakereleri başlattı ve en önemlisi de mesela azınlık vakıflarında çok önemli değişiklikler yaptı. Bu konuda yeni yönetmelikler çıkardı. Elllerinden alınmış olan mülkiyetlerinin geri verilmesi noktasında hem yönetmelikler çıkardı hem de 2008’de bir Vakıflar Yasası çıkardı. Tabii birçok eksiği olmasına rağmen cumhuriyet tarihini değerlendirdiğimizde özellikle cemaat vakıflarına ilişkin olarak ve onlara uygulanan politikaları değerlendirdiğimizde bunları önemli reformlar, pozitif gelişmeler olarak değerlendirebiliriz.

Şimdi Mecliste bu şekilde milletvekillerine İç Tüzük’te tanınmış olan bu hakların, ifade özgürlüğünün bu şekilde kısıtlanması ülkemize hiçbir şey kazandırmayacaktır. Hani hep diyoruz ya biz “parlamento hukukumuzu henüz oluşturamadık.” Şimdi hep biz Avrupa’dan mı yeni yasaları, sözleşmeleri alacağız? Neden ülkemizde de biz hukuk üretiyoruz gerçek anlamda? Evrensel hukuk temelinde, evrensel düşünce özgürlüğü temelinde neden biz hukukumuzu geliştiremiyoruz?

Şimdi şu anda var olan tüzükte de tabii birçok değiştirilmesi gereken madde olmasına rağmen ve bu konuda da daha önceki özellikle 23’üncü ve 24’üncü dönemlerde birçok Anayasa uzlaşma, İç Tüzük’le ilgili uzlaşma komisyonları oluşturulmuş olmasına rağmen orada çok detaylı bir şekilde tartışmalar yapılmış. Bu iki üç gündür bütün bunlar tartışılmaktadır. Fakat yaklaşık seksen madde üzerinde de bir konsensüs sağlanmıştı. Şimdi bunlar üzerinden devam edilmesi gerekirken bu şekilde başta yürürlük maddeleri olmak üzere on sekiz maddelik böyle bir değişikliğin yapılması Parlatentomuza, ifade özgürlüğüne ve milletvekillerinin millî iradeyi temsil etme özgürlüklerine büyük kısıtlamalar getirdiğini görebiliyoruz.

Bir ara da tabii özellikle çok tartışıldı. Neden bir parlamento akademisi kurmuyoruz? Bunu bir kez daha buradan Anayasa Komisyonunda ben dile getirmek istiyorum. Şimdi aslında bu tür tartışmaların yapılması iç tüzüklerin hazırlanması noktasında özellikle bu akademi parlamentolarının çok önemli olduğuna inanıyorum. Bu konuda uzman profesörlerin, Anayasa uzmanlarının bu tür akademilerde görev alması neticesinde bu tür tüzüklerin hazırlanmasında onların raporlarından, görüşlerinden yararlanabileceğimizi düşünüyoruz. Bunları tartışmamız gerekirken bu tür kısıtlamalara gitmek ülkemize, demokrasimize, insan haklarına, özellikle milletvekillerinin özgürce görevlerini yapma misyonuna büyük kısıtlamalar getirdiğini düşünüyorum. Bu açıdan İç Tüzük'te şu anda var olan o biliyorsunuz zaten uygulamada da, Meclis teamüllerinde de hep gördüğümüz gibi yaklaşık bu tür usul tartışmalarında genellikle 3 dakikalık bir süre verilmektedir. Bu da zaten Meclisi yöneten Başkanın veya Başkan Vekilinin inisiyatifine bırakılmış olan da bir durumdur. Dolayısıyla 10 dakikalık böyle bir süreyi 3'er dakikayı aşmamak üzere şeklinde böyle bir kısıtlamaya gitmek Parlamentomuza, Meclisimize, demokrasimize, özgürlüklerimize herhangi bir kazanım sağlayamayacaktır. Bu açıdan da şu andaki maddenin olduğu gibi korunması şeklinde görüşümüzü ifade ediyor, tekrar Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Dora teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Sibel Özdemir'de. Sonra Sayın Ertuğrul Kürkcü'ye ve sonra Sayın Özgür Özel'e söz vereceğim.

Sayın Sibel Özdemir, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum ben de Sayın Başkan.

Zor çalışma koşullarında özveriyle çalışan, çalışmalara katılan bütün milletvekillerimizi ben de saygıyla selamlıyorum.

Dün de konuşmam olmuştu, özellikle gerekçe üzerindeki tezatlıklar üzerine ağırlıklı olarak konuşmuştum. Bu tezatlıklardan bir tanesini bugün Sayın Başbakan konuşmasında bizzat doğruladı. Özellikle, ben, hangi sosyal ve siyasi ihtiyaçlar dâhilinde hazırlandığını sormuştum bu İç Tüzük çalışmasının. Aynı zamanda ben çalışmaları dikkatle takip ediyorum, birçok sorular soruluyor, çözüm önerileri getiriliyor ancak imza sahipleri, bu tüzüğü hazırladıklarını söyleyenler tarafından hiçbir açıklama gelmiyor. Tek açıklamayı Milliyetçi Hareket Partisinin değerli vekillerinin, Milliyetçi Hareket Partisinin –tırnak içinde söylüyorum- siyasi duruşuyla ilgili sorulara ya da görüşlere cevapları niyetinde oluyor.

Başbakanın açıklamalarına dikkat edersek nasıl bir konjonktürel Anayasa hazırlandığını biz de görmüş olacağız. Başbakan diyor ki: “2019'a kadar geçerli olacak bu İç Tüzük çalışması.” “Niye yapıyoruz? Çok açık, Parlatonun verimli çalışması için.” diyor, “Bu, geçici bir İç Tüzük. 2019'daki cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi devreye girdikten sonra yeni bir İç Tüzük ihtiyacımız doğacak ve 2019 gelmeden yeni İç Tüzük de cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ruhuna uygun yeniden ve baştan yazılacak.” diyor. Yani burada gerekçenin tam zıttı, tam da konjonktürel, günün, iki siyasal partinin siyasi talepleri doğrultusunda hazırlanmış bir İç Tüzük çalışması görüyoruz.

Buradan baktığınız zaman, dün şöyle bir Meclisi izleyenler, Türkiye Büyük Millet Meclisini izleyenler şu tabloyu gördüler, az evvel Sayın Murat Bakan da buna değindi: Bir taraftan bakıyoruz, Parlatoda olağanüstü hâlin uzatılması görüşülüyor, bir yılı aşacak düzeye neredeyse ulaşacak. Diğer tarafta, iki siyasal parti tarafından, iktidar ve muhalefet partisi tarafından getirilen ve özü itibarıyla muhalefetin sesini kısıtlayan, tüm denetim araçlarını kısıtlayan ve tek gerekçesi de “Etkin ve verimli

çalışma” olan bir İç Tüzük çalışması var. Diğer bir tarafa bakıyoruz, bir yıl boyunca, 15 Temmuzda gerçekten belki dünya tarihine demokrasi kazanımı olarak geçeceğimiz o kazanımları heba eden ve 20 Temmuz OHAL darbesiyle amacını aşan KHK’larla haksız yere, hukuksuzca ve masumiyet karinesinin altüst edildiği, açığa alınan ve bu açığa alınanların süreçlerini inceleyecek ve bir yıl sonra görüşmeye başlayacak bir OHAL komisyonunun göreve başladığını görüyoruz. Yine, aynı şekilde bir tarafa bakıyoruz, çok masum talepleri olan, işlerine geri dönme taleplerinde olan, hak taleplerine cevap verilemeyen iki insanın gözlerimiz önünde eridiğini ve iktidarın vurdumduymazlığını görüyoruz. Yine, aynı taraftan, yine aynı gece haksızca, hukuksuzca tutuklamaların hız kesmeden devam ettiğini görüyoruz ve -tarihin en kapsamlı- medya üzerindeki baskı ve tutuklu gazeteciler ve birbiri ardına uluslararası kurumların yayımladığı ve ülkemizin itibarının ve saygınlığının giderek zedelendiği raporlar. Evet, bu raporları mevcut iktidar yok sayıyor, çöpe atıyor, bununla meşgul. Bir öz eleştiri yapmak yerine, muhalefetin haklı eleştirilerini dikkate almak yerine muhalefeti topyekûn, tamamen ortadan kaldırma çabasını görüyoruz.

İşte, 8’inci madde burada karşımızda, ekranda görüyoruz, usul tartışmaları üzerine. Ben Parlamentoda iki yıldır görev yapıyorum, topyekûn, tamamen usul tartışması zaten on dakikayı geçmedi hiç, zaten bir teamül oluşmuş ve bu teamüller de –Başkan Vekilimiz de burada- genelde ikişer dakika veriyor gruplara, lehte, aleyhte konuşmalar oluyor. Gerçekten şunu gördük biz: Meclisteki teamüller yazılı yasalardan daha değerli ve bunlara gerçekten çok büyük bir saygı var ve daha etkin. Başkan vekilleri Meclisin o andaki çalışma ortamına, atmosferine göre bir karar veriyor ve bu, Başkanın tavrı da gruplar tarafından hakkaniyetle değerlendiriliyor, oylanıyor ve Meclis çalışmalarına aralıksız devam ediyoruz. Yani burada bir zamandan kısıtlama veya tasarruf gerektirici bir durum biz görmedik ama biz on beş yıldır şunu gördük: Ülkemizin yerleşmiş bütün demokratik ritüellerinin, değerlerinin bir bir yok edildiğini gördük, bu Parlamentoda devam etti.

İşte, teamüllerle ilgili –Grup Başkan Vekilimiz burada- bizleri sürekli uyarıyorlar. Özellikle, örnek veriyorum, Bütçede yoklama isteyemeyeceğimiz, muhalefet partileri arasındaki yerleşik o saygı. Mesela, yayınlarda çok görüyoruz, yasal bir düzenleme yok ama öngelerimiz çekiliyor, söz hakkımızdan feragat edip muhalefet partilerinden bir milletvekillinin de yayın saatinde konuşması bazen sağlanıyor. Yani birçok teamül ve ritüel gerçekten yazılı yasadan daha etkin.

Burada söylemler konusunda da bir iki bir şey söylemek istiyorum, dün tamamlayamadım: Gerçekten bizim söylemlerimiz çok değerli ve çok önemli. Gerek Meclis kürsüsünden gerekse Meclis dışındaki konuşmalarımız, söylemlerimiz, anayasal sorumluluklarımız, sınırlarımız belirli. Ben geçen hafta Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Almanya’da bir çalışmasına katıldım. Burada oradaki insanların sorunlarını konuşurken onların hepsi, bütün o, gerçekten can alıcı sorunlarını bir kenara bırakıp dediler ki bize: “Lütfen, bizi yönetenlerin kullanacağı dil ve söyleme dikkat etmelerini istiyoruz, bizim buradaki komşularımızla ilişkilerimizi bozuyor, buradaki yaşamımıza zarar veriyor.” Ki çok önemli sorunları var ve “Onlardan daha önemli olanı budur.” dediler. Bu gerçekten bizim için önemli. Bu söylemle ilgili bir konu da Sayın Cumhurbaşkanının geçen hafta Millî Birlik ve Demokrasi Günü’ndeki söylemleri, oradaki konuşması, o topluluğa hitabında özellikle, millî birlik ve demokrasiden bahsederken, demokratik kazanımlardan bahsederken ana muhalefeti ve ana muhalefetin temsil ettiği topluluğu dışlaması, yuhalatması da yine Sayın Cumhurbaşkanının asıl kendisinin birlik ve beraberliğimize nasıl zarar verdiğini bir kez daha ortaya koydu.

BAŞKAN – Sayın Özdemir, toparlayabilir misiniz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Toparlayacağım.

Üniversiteler susturulduğu, gazeteciler, yazarlar, tüm muhalif seslerin susturulduğu bir süreci yaşıyoruz ve antidemokratik, tek adam rejimini de tescilleyen, meşruiyeti de tartışmalı bir Anayasa sonrasında, işte, karşımızda da gerçekten, demokrasinin ve kuvvetler ayrılığının sacayaklarından bir tanesi olan yasama organımızın yetkilerinin nasıl alındığını, milletin vekillerinin sesinin nasıl kısıldığının sürecindeyiz. Ben şunu düşünüyorum: Demokrasi değerleri ve demokrasi kültürü olan olgun herkes şu elimizdeki düzenlemeye karşı çıkacaktır. Dayatmacı, çoğulcu, tek tip milletvekillerinden oluşan bir Parlamente'nun ben milletimizin hiçbir sorununu çözemeyeceğini düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum, tekrar kolaylıklar diliyorum çalışmalarında.

BAŞKAN – Sayın Özdemir, ben de teşekkür ediyorum.

Söz talep eden Sayın Ertuğrul Kürkcü.

Sayın Kürkcü, buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Başkan, sevgili arkadaşlar; sekizinci saatimizi tamamladık, bu angarya mesaisine devam ediyoruz. Çünkü biliyorsunuz...

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, milletvekilleri işçi statüsünde olmadığı için süre sınırı yok.

Buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Olsun, Meclisin de kendine göre bir çalışma düzeni, bilinen bir çalışma düzeni olması gerekir. O açıdan, bu bilinmezlik içinde bize angarya gibi gözüküyor.

Sayın Başkan, ben aslında, hakikaten, hepimize sormak istiyorum, daha doğrusu, bu İç Tüzük teklifinin sahibi olan arkadaşlarımıza: Şu kadar zamandır konuşuyoruz ve yedi maddeyi bitirdik ve siz bizi dinlediniz. Biz esasında sizi hemen hemen hiç dinlemedik, açılış dışında çünkü bu tezi savunmuyorsunuz. Fakat bizim dediğimiz sizin tarafa gidiyor mu? Yani hakikaten, bu tartışma bittikten sonra, biterken herhangi bir biçimde Genel Kurula taşımadan önce bu metni, bütün bu itirazların bir karşılığı olduğuna dair içinizde bir fikir, duygu, bir esinti, bir şey oldu mu, ben çok merak ediyorum. Çünkü ilk kez, hiçbir argüman iştirimiyorum, bir diyalog, bir karşı karşıya geliş, buradan ileriye, başka bir yere gidiş var mı, yok mu; bunu öğrenmeyi çok isterdim doğrusu. İlk kez, Mecliste, Genel Kurulda her lafa yerinden saydıran arkadaşlarımızı derin bir sükûnet içinde görünce aslında içim ürperiyor, “Çok fena bir plan mı var yoksa?” diye. Çünkü aslında, bir heyecan olması gerekirdi şartlarımız eşit olsaydı. Kendime diyorum ki “Acaba bütün bunlar olup bittikten sonra bir cezaevi mi beğensem?” Çünkü, anlıyorum ki Meclisteki yol kapanmak üzere. Keşke bunları hakikaten konuşabilseydik fakat bugün Başbakan Sayın Binali Yıldırım’ın her zamanki ağzında bakla ıslanmazlığıyla ana fikri ağzından kaçırdığını anladık: “2019’a kadar bir İç Tüzük yapıyoruz.” Aslında, beni ürperten şeylerin bir hakikat olduğunu şimdi öğrenmiş bulunuyorum. Demek ki 2019’a giden yol temizliğinde Mecliste yapılacak temizliğin bir buldozeridir bu İç Tüzük. Bu açıdan, muhalefetle iktidar arasında parlamente bir ilişkisinin sonuna doğru yürümekte olduğumuzu ne yazık ki hissediyorum. Bu karşı karşıya gelemeyişten, gırtlak gırtlığa kavga edemeyişten bunu anlıyorum. Böyle olduğu zaman, bu kavgalar can acıtıyor, insanların öz saygınlıklarını belki rencide ediyordu ama burada hakiki bir kavga “Benim dediğim seninkinden üstün olmalı.” Ya da “Ben seninkini kabul etmiyorum, şu şartla kabul edebilirim.” gibi bir içeriği vardı bütün bu kavgaların. Şimdi, maalesef, ilk tartışmaya başlarken söylediğim gibi, bu sükûnet insanı ürpertiyor. Ben şu karara varıyorum, şunu algılıyorum ki aslında Parlamente'nun parlamento olmaktan doğan yani karşılıklı konuşma “parlare” kökünden gelen bu konuşmaya dayalı bir müessesenin, bir diyalog müessesesinin şimdi bir monolog, bir dikte müessesesine doğru dönmekte olduğunu ne yazık ki hissediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, toparlar mısınız lütfen.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Bu, henüz gelişme bölümü Başkanım, biraz sonra sonuca geleceğim.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, lütfen...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Tabii ama gördüğünüz gibi bu girişin bir anlamı vardı, boşa konuşmuyorum.

Şimdi, bu maddenin kendisi bizim açımızdan, bana sorarsanız bu Meclisi Meclis yapan en önemli özelliklerden bir tanesi. Edebiyat, retorik olarak bu Mecliste ben çok iştiriyorum “Gazi Meclis” falan diye. Hakikaten bu, gazayla ilgili herhangi bir şey düşünüldüğünden ben şüpheliyim çünkü o Gazi Meclisi gazi yapan, bu sıfatı kendisine yakıştırmasına hak veren şey bir Kurtuluş Savaşı’nın siyasi idare merkezi olmasıydı ve bu Kurtuluş Savaşı’nın Başkomutanı, Meclisin de Başkanı olan kişi o Meclisin üyeleri tarafından gerektiğinden en sert biçimde eleştirilebilmişti. O Meclisin Başkanı, Başkomutanlık sıfatını üstlenmeye kalktığında “Sen Napolyon musun?” diye aşağıdan, üyeler tarafından en sert biçimde eleştirilebilmişti. Başkanın tutumu günlerce tartışılmıştı. O Gazi Meclisten baki kalan miras yeni Türkiye’nin, Osmanlı Devleti’nden çıkıp gelen Türkiye’nin herhangi bir demokratik anı olmuşa, belki de o ilk Meclisin ilk iki yılı olabilirdi. Şimdi, bu gazadan baki kalan, Başkanı eleştirme hakkını ve Başkana ayar verme hakkını üyelerden, Meclisten almak, onu sadece bir usul... Sanki, bizi evrimin ilk halkasıyla bağlayan tek şey gibi gözükürken kuyruk sokumumuz evrim bakımından ne ifade ediyorsa bu söz hakkı da ancak o hâle geldi. Başlangıcıyla bütün ilişkisi kopmuş olan bir Meclis hâlindeyiz şu an. Eğer bu buradan geçecek olursa... On dakika bile yetmez. Ben bu Meclise geldiğimde, ilk kez böyle bir tartışmaya tanık olduğumda aslında Meclisin teamüllerinin ve demokratik diyalog zemininin ya da mirasının genel olarak toplumdakinden daha yüksek olduğuna dair bir duyguya kapılmıştım çünkü vekil kalkıp Başkana, her türlü otorite kendisine bahşedilmiş olan Başkana “Tutumunuz hakkında tartışma açmak istiyorum. Bu Meclisi yönetemiyorsunuz, hizaya gelin!” diye açık bir tartışmayı başlatabiliyordu. Vekilin, herhangi bir vekilin -bakın, bunun muhalif olması şart değil- otorite karşısında bizzat Meclisin İç Tüzük’ü tarafından korunmuş olmasından doğan vekile bir öz güven veren, bu memleketi yönetiyorum, bu memleketi yöneten 550 kişiden biriyim öz güvenini veren, neredeyse tılsımlı diyebileceğimiz bir madde. Şimdi bu madde çöpe gidiyor. On dakika bile çok görülüyor, oysa bu on dakika genişçe Başkan hakkında ve onun tutumu hakkında ne düşündüğünü açıkça söyleme ve Başkandan bizim ortak kabullerimize geri dönmelerini isteme hakkını vekile veren haktan bizi uzaklaştırmayı öngörüyor. Ne yazık ki anlıyoruz ki bu günden...

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, lütfen toparlar mısınız.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Toparlanıyor ama bence sizin için bu toparlama üzücü sonuçlara varabilir.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, lütfen toparlayın.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Başkan, toparlanıyor. Toparlandığı zaman sonunda bir acı söz sizi bekliyor.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü siz maddenin başlangıcında “Söz almayacağım.” dediniz çünkü ben size söz vermiştim ama sonrasında, daha önceki polemik tekrar olmasın diye biz söz talebinizi karşıladık. Bu konuyu da takdirlerinize sunuyorum iyi niyetimizi göstermek açısından.

Şimdi buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Başkan, zaten kötü niyetli olma ihtimalinizin sıfır olduğunu düşünüyorum, öyle bir ihtimal yok, hepimiz işimizi yapıyoruz.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Bütün bu nedenlerle Sayın Başkan, bu maddeyi böyle geçirmek konusundaki ısrarınızı ben hakikaten eğer bütün bu Meclisin başlangıçlarına dediğiniz önemi veriyorsanız kabul edilemez buluyorum ama eğer bizi 2019’a taşıyacak olan büyük bir süpürge olarak bu İç Tüzük’ü görüyorsanız o zaman bence bu Meclisin başlangıçlarıyla aranızda bu kadar çok illiyet kurmaya çalışmasanız da olur çünkü bu, artık Türkiye’yi bir yeni uygarlığa açan, sultanlıktan demokratik cumhuriyete doğru taşıyan muazzam bir kopuştan geri dönüşün ilk adımıdır. Bu ilk adımın bu Mecliste gerçekleşmesi aslında Meclisin kendi sonuna doğru yürümesi olacaktır. Ne yazık ki kendi eliyle kendini boğan, kendini güçten, yetkiden, iktidardan mahrum bırakan bir Meclisin üyesi olmanın ne kadar insana gurur vereceğini sizin vicdanınıza bırakıyorum. Eğer hâlâ bunu geçirmek istiyorsanız çoğunluk sizin ama biz de bunu her yerde tartışmaya devam ederiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, ben teşekkür ediyorum.

Sayın Özgür Özel’in söz talebi var.

Sayın Özel, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, geneli üzerinde de daha önce, Danışma Kurulunda uzlaşma sağlanmaması durumunda grup önerilerinin ele alınmasında grup önerilerine verilecek, öneren partiye beş dakika, diğer partilere üçer dakikayla ilgili konuda da bu maddeye atıflar yapmıştık. Bu madde konuşulurken de tek başına konuşulabilecek bir madde değil, daha doğrusu, ikiye ayırarak konuşmak gerekiyor. Birincisi, bu maddenin usul tartışması yönünde ele alınması lazım. Burada büyük bir yanlış yapılıyor, büyük bir hata yapılıyor. Burada iki Sayın Grup Başkan vekilinin de bir kez daha dikkatini çekmek isterim. Bizim söz alan çok sayıda arkadaşımız da haklı olarak 26’ncı Dönemden kendi pratiklerine bakarak dediler ki “Usul tartışmalarında zaten üç dakikalık bir teamül oturmuş durumda.” Doğru, bu iki yılda yapılan uygulamalar genelde iki dakika, üç dakika, birkaç tane de beş dakikalık örnek var ama Meclis, Meclis olarak çalıştırılrsa burada üç dakika yazıyorsa Sayın Grup Başkan Vekilinin iktidar partisinden de olsa, hele hele muhalefet partisinden ilk imzacı olan Grup Başkan Vekilinin İç Tüzük’te üç ya da beş yazıyorsa “Ya bunu on dakikayı geçmemek üzere yazalım.” demesini bekleriz. Neden? Çünkü bu, Meclisin tıkanıdığı, Meclisi yöneten Başkanın tutumuyla bir milletvekilinin, bir grup başkan vekilinin, bir grubun paralel düşünmediği, yapılacak işlemin örnek teşkil etmesinden ve geleceğe yönelik tekrar edilecek bir işlem hâline dönüşmesinden önce, konunun Anayasa’ya uygunluk, İç Tüzük’e uygunluk ve yerleşik uygulamalar açısından tartışılması, Başkanın tutumunda ısrarı durumunda gerekirse Genel Kurulun fikrine başvurulmasını da içeren bir madde. Bu madde Parlamentonun teamül geliştirme açısından da emniyet supaplarından bir tanesi. Bu maddeyi üç dakikayla sınırlamak demek, “Biz bu Parlamentonun tartışarak, konuşarak yerleşik uygulama geliştirme ya da sorun çözme kabiliyetini kısıtlamak istiyoruz.” demek. Zaten süreye Meclis başkan vekili karar veriyor.

Birçok arkadaş söyledi, 26’ncı Dönemde iki dakika, üç dakika olarak zaten uygulandı. Eğer üç dakikada meramın anlatılacağı düşünülüyorsa zaten üç dakika veriliyor. Ama ben şunu çok net hatırlıyorum -Sayın Erkan Akçay hatırlayacaktır, Sayın Parsak 24’üncü Dönemde yoktu- öyle teklifler geldi, iktidar partisi öyle şeyler yapmaya çalıştı, Milliyetçi Hareket Partisi öyle karşı çıkışlarda bulundu, bir başka meselede Cumhuriyet Halk Partisi özellikle, örneğin şimdi Meclis Başkan Vekilliği görevi yapan Sayın Akif Hamzaçebi ekonomik, mali konularda öyle yanlışlara parmak bastı ve öyle usul tartışmaları açıldı ki, kendi aramızda tartışmanın on dakika yapılması ve enine boyuna tartışılması

konusunda mutabakatlar sağlandı. Yüzde 1 örnektir, binde 1 örnektir, takdir zaten Meclis başkan vekiline aittir. Burada bunu üç dakikayla kısıtlamak demek, Meclisi göstermelik bir Meclis hâline dönüştürmeyi kabul etmek demek.

Şimdi, ben Sayın Erkan Akçay'ın da, Sayın Elitaş'ın da burada bu süreyi "Üç dakikayı aşamaz."la kısıtlamaktaki usul tartışması özelinde bir niyetlerinin olacağını düşünmek istemem. Çünkü konu üç dakikada çözülecek gibiyse zaten üç dakika veriliyor, öyle oturmuş gidiyor. Ama öyle konular oluyor, arkada deniyor ki: "Bir beşer dakika ver başkan." Veya on dakika isteniyor, yedi dakika veriliyor. Bu üç dakikanın asla yedi dakika olmadığı, beş dakika olmadığı değil, örnekler var ve yerinde örnekler. Zaten usul tartışması böyle sıradan bir usul tartışması değilse, arkada oturulduğunda Meclis başkan vekiliyle grup başkan vekilleri müzakere ediyorlar ve beş dakika, yedi dakika... Ben çok net hatırlıyorum, geçen sene konunun çok kritik olduğu bir konuda Akif Hamzaçebi'nin teklifi üzerine onar dakika konuşuldu ve yanılmıyorsam bizden Akif Bey konuşmuştu, yanılmıyorsam Milliyetçi Hareket Partisinden Erkan Akçay konuşmuştu. Konu çünkü maliyeyi ilgilendiren, böyle af olarak da yorumlanabilecek bir konuydu.

Şimdi, böyle bir imkân varken bunu on dakikadan üç dakika sınırlayıp... Yirmi gün sonra bir araya geleceğiz, diyeceğiz ki: "Ya, bu işi enine boyuna konuşaydık ama hay Allah! Üç dakika sınırı var bu işte." Eldeki bir imkânı böylesine daraltmanın bir şeyi yok. Hani buna kararı muhalefet partisinin grup başkan vekilleri veriyor olsa anlayacağım. "Ya, istismar edilir mi, on dakika verirsek hep on dakika mı kullanırlar?" Ama zaten oturumu yöneten Meclis başkan vekilli veriyor bunu ve bir makul üzerinde anlaşılıyor. Bu, gerçekten kabul edilebilir bir yaklaşım değil.

Ama dediğim gibi, bu işi iki parça hâlinde ele almak lazım: Birinci usul tartışması. Peki, ikincisi ne? İkincisi, bu maddenin, esas zurnanın "zırt" dediği yer orası ve burada yapılmaya çalışılan, yani züccacıyeci dükkânına girmiş bir fil gibi teklifin hortumu başka tarafı deviriyor, kuyruğu başka tarafı deviriyor. Şimdi, burada yapılmaya çalışılan iş...

Bizim Parlamentomuzda çoğu kural yazılı ama dün de evvel gün de konuştuk, örneğin İngiltere'de anayasa yazılı değil, bırakın iç tüzüğü. Ama yerleşmiş, taş gibi yerleşik uygulamalar var. İşte, 1907'den beri korunan kılıç mesafesi gibi. Detaylı anlatmayacağım ama ayrıntılarını geçen gün anlattım. Veya Meclis Başkanı o kadar adil ki, dar bölge sisteminde muhalefet partileri ondan öyle bir rıza göstermişler ki yaptığı uygulamaya, dar bölgede karşısına aday çıkarmıyorlar, "Biz bu kadar adil bir Meclis Başkanına rakip çıkarmayız, Parlamento bu adil adamdan mahrum kalsın." diye. İktidar partisi de kritik belki de bir bölgede karşısına aday çıkartılmamış, adaletinden dolayı partisine bu onuru taşımış olan Meclis Başkanını yeniden aday gösteriyor bu sefer. Hiçbir yerde yazmıyor ama böyle yerleşmiş uygulamalar var.

Şimdi, bu neyle mümkün? Yerleşmiş uygulamayı korumakla mümkün, altüst etmemekle mümkün. "Aman kardeşim, bunlar hazır bunun karşısına aday da çıkarmadılar." deyip bir başka şey yapmıyor karşı taraf da. Bu yerleşik uygulamalara saygıyla mümkün.

Eğri oturup doğru konuşalım. Bir ülkenin gündemi vardır. Ülkenin gündemi ile hükümetin gündemi arasında bir açığı vardır. Muhalefet partilerinin görevi o açığı teşhir etmek ve daraltmak için tazyik uygulamaktır. Ülkenin gündemi, iktidarın gündemi, muhalefetin gündemi ve çabası ve orada meclisin gündemi oluşur. Hatta dün bununla ilgili, meslek icabı kimyayı da derinlemesine okumuş biri olarak dedim ki: "Maksimum düzensizliğe eğilim hâli ile minimum enerjili duruma eğilim hâlinin denge noktasına 'kimya' diyoruz biz."

Meclisin gündemi de, ülkenin gündemi, hükümetin gündemi, muhalefetin gayretiyle oluşan denge noktası olacak. İşte, Danışma Kurulunda uzlaşma ya da uzlaşmıyorsan muhalefetin kendi gündemini ülke gündemine taşıyıp Parlamento gündemine zorlama çabası, ee, siyaset bu zaten. Bunun üzerinden konuşuyoruz, bunun üzerinden kendimizi anlatmaya çalışıyoruz.

Ben, atanamayan öğretmenin umudu olmaya çalışıyorum mesela. Ki, o atanamayan öğretmenin siyasi beklentisi benim siyasetim olursa, işte, orada gerçekleşiyor siyaset. Arzla talebin bulunduğu nokta o. Sayın Elitaş'ın...

BAŞKAN – Sayın Özel, Başkanlık Divanıyla muhatap olursanız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yok, yok, herkese ya, ben Komisyonu muhatap alıyorum.

BAŞKAN – Hayır, ben “Toparlayın.” diyeceğim ama hep sırtınız dönük konuştuğunuz için diyemiyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Elitaş'ın uzmanlığı veya kariyeri gereğince, başlangıç eğitimi gereğince, arzla talebin bulunduğu noktada gerçekleşiyor işlem. Benim muhalefet partileri olarak seçmenle temas etmem, benim arzım, onun talebinin buluşması ve oradaki yakaladığım görüntü siyasetin kendisi zaten. Bu yüzden de kaçınılmaz olarak iktidar partisi kendi gündemini talep ederken ve yürütmeye çalışırken bizim de muhalefet partileri olarak o kendi gündemimizi konuşturmaya ihtiyacımız var.

Şimdi, bu Mecliste en yerleşik, katı teamül nedir diye bakılacak olunursa, şüphesiz o önümüzdeki kitaplardan da çokça okuduğumuz bir şey var, grup önerilerinin –hiçbir yerde yazmamasına rağmen– madde 19'la madde 63'ün birlikte yorumlanması sonucu, ama her gün tekrar eden hemen hemen ve böylesine katı ve yerleşmiş bir uygulama. Bu uygulamayı yerle yeksan etmeye çalışmak bir emeği, bir birikimi, bir Parlamento deneyimini, bir demokrasi geleneğini altüst etmeye çalışmak demek. Bu, doğru değil. Bu, size de lazım, bize de lazım, Milliyetçi Hareket Partisine de lazım. Çok da başarılı işler yapıyorlar. Mesela geçenlerde çölyak hastası çocukların aileleri geldi, hepimize geldi, bizim bir ay içinde planladığımız bir işi bir gün içinde planladılar, getirdiler, hepimiz destekliyorduk, iktidar da “hayır” diyemedi, ee, önemli bir siyaset yaptılar orada, keşke her siyaset böyle olsa.

Şimdi, bu durumlar, bu yapı yerleşmişken, görünüşte başta bahsettiğim usul tartışmasının süresini kısıtlamak gibi aslında kabul edilemez ve elimizdeki bir imkânı kendi kendimize daraltma işi yaparken, aslında net olarak grup önerilerinin süresini geri dönülmez ve inisiyatif verilmez bir şekilde sınırlama gayreti. Ha, bir de başka bir şey var, bir de kelime oyunu var orada, bir cerrahi operasyon da var. O cerrahi operasyon ne? “Bir konunun öne alınması” ifadesinden de özellikle orada bir küretaj var.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – “Veya geriye bırakılması.”

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Veya geriye bırakılması.”

Oradaki küretaj ne işe yarıyor? O da şuna yarıyor: O cümleyi oradan kazıyarak... Grup önerisi nedir? Meclis gündeminde önce bu işi yapalım demektir. Yani süreyle 19'a müdahale, 63'e müdahale, bilmem ne, bir de işin özüne, ruhuna... Bu mütebessim ifadelerin ne manaya geldiğini görüyoruz ama oradan onu kazıyarak da doğrudan bir niyet var. Yani ne kadar farkındayız bilmiyorum ama birisi bu Parlamentonun bir kazanımına, bir geleneğine, muhalefetin kazanımına, ülkenin kazanımına el uzatıyor, lafzen kazıyor. Süreyle indiriyor ve iki maddenin illiyet bağımlarını birbirinden koparmak suretiyle aslında muhalefet partilerinin iktidarı ülkenin gündemine yakınsama ya da uzaklığını teşhir etme ve kendi gündemi üzerinden TBMM gündemine katkı yapma olanağını elinden alıyor. Bunu bilelim ve bunun yapılmasını iktidar milletvekilleri ya da tasarıya destek oyu veren milletvekilleri ne kadar içine sindiriyor bilelim, tarihe notumuzu düşelim, biz söyleyelim, tutanakta yer alsın, yarın günü gelince

bu konuları inceleyenler baksın ama meselenin -son söz olarak söylüyorum- grup önerisi, biraz önce söylediğim muhalefetin gündem yaratabilmesiyle ilgili kazanımları, çabası, hepsi bertaraf ediyor bir yandan ama başka bir şey bertaraf ediyor. Ne diyor mesela Ahmet İyimaya? Diyor ki: “Bizim Parlamentomuz bu anlamda üretken değil, keşke olabilse.” Biraz önce Sayın Dora söyledi, ilk gün ben söylemişim, keşke işte Parlamento akademisi kurulabilse, enstitüleri, yasama enstitüleri kurulabilse, bunlar önemli ama daha önemli bir şey var. Yaşanmışlıklar üzerinden... Mesela şeye çok üzüldüm, İç Tüzük 60’a göre geniş yorumla, 15 kişiye süre verilme, belki uygulanacak. Diyorsunuz ki: “Onunla bir derdimiz yok.” Ama buraya yazalım denmiş, sonradan vazgeçilmiş mesela o İç Tüzük 60’a göre 15 milletvekiline birer dakika söz. Bu Parlamentonun kendi kendine inşa ettiği çok önemli bir kazanım o, keşke yazıya dönüştürülseydi. Çünkü düşünsenize bir sürü milletvekili, kendi bölgelerinden gelmişler veya o gün çok önemli. Benim asla bağdaşmayacağım bir şey ama AK PARTİ’li bir milletvekili kendisi açısından değerli, tarihî şahsiyetin ölüm yılı dönümünde bir cümle bir şey söylemek istiyor, yok bu olanak. Ama yerleşmiş ve neyi sağladığı, hepimiz neyi gördük? Normalde adam bunu söyleyecek, söyleyemiyor, kılı kırk yarıyor, nasıl yapsam diyor ve sonuçta gerilim yükseliyor. Onun yerine ilk başta, buyurun kardeşim, en hızlı 15 kişi diyeceğini desin diyorsun, orada bulunduğu olanakla seçim bölgesine mesajını veriyor, tarihe şerh düşüyor, karnının, dilinin şişini indiriyor ve boşu boşuna Meclis Başkan Vekiliyle bir icat çıkarmak, bir sataşma, bir bilmem ne üzerinden bir söz almak yerine tanınmış bir hakkı kullanmak suretiyle harikulade bir yerleşik uygulama oluşum sürecinde, bunlara katkı sağlamak lazım.

BAŞKAN - Sayın Özel, lütfen toparlayın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bitiriyorum Başkan.

Bunlara katkı sağlamak lazım. Bu Parlamentoda geleceğiz, geçeceğiz. Alkol yasağı varken ben ilk Meclisin tutanaklarını açtım, Balıkesir Milletvekili diyor ki: “Hepimiz geleceğiz geçeceğiz...” diyor, anlatıyor anlatıyor, “Tarihe burada söylediğimiz laflar kalacak. Ben Balıkesir Milletvekili olarak söyleyeyim, ilçemdeki kaymakamken ilk alkol yasağını ben uyguladım, böyle kuralla, yazarak çizerek olmaz, mutlaka tatbikata sopyayı da dâhil etmek lazımdır.” diyor. Şimdi, adam bunu orada söylemiş, kakır kakır gülmüşler 1924 ya da 1925’te, ben 2015’te, 2016’da açtım onları okudum. Bu kadar kıymetli, bu kadar değerli, bu kadar aşkın zamanlı bir iş yapıyoruz. Hepimiz geleceğiz gideceğiz, geriye bir şey kalacak. Bir gerçek var, Ahmet İyimaya da aynı şeyi tespit ediyor. Bu Parlamento üretse de... Daha doğrusu, doğurmak, üretmek, geliştirmek ve o yeni doğana sahip çıkmak, üstüne titremek lazım. Siz bugün bu Parlamentonun kendi doğurduğu, ürettiği, büyüttüğü, yerleştirdiği sağlıklı bir çocuğu... Hani kürtajı da dünya tartışıyor ya, yahu siz 5 yaşında bir çocuğa kürtaj yaptırıyorsunuz. Cem Yılmaz’ın dediği gibi, hani “Çok geç kalmış olamaz, hâlâ aldırabiliriz.” diyor eşek kadar çocuğu hanımına. Siz diyorsunuz ki: “5 yaşında bir çocuğu aldıralım.” Yahu biz doğurduk, biz büyüttük, bir yere getirdik bunu. Bu, Türkiye Parlamentosunun iktidarıyla muhalefetiyle bir kazanımdır; bu maddeyle üçüncü hamleyi de yaparak, bir bütünü parçalayarak anlattığım gibi, bir kültürü yok ediyoruz. Bunu yapmayın, emin olun, bundan bir buçuk yıl sonra Parlamentonun ikinci partisi olursunuz, üçüncü partisi olursunuz ama diyeceksiniz ki: “Yahu, arkadaş, kendi elimizle mis gibi bir olanağı terk ettik.” Çünkü ülkeyi o gün belki on altı yıldır yönetmiş, yönetimden yeni düşmüş ama kendi kitesini tutmak ve siyasetini anlatmak isteyen bir parti olarak, bizim yarattığımız gündeme karşı ülke gündemine, Parlamento gündemine etki etmek sizin açınızdan çok önemli olacak. O gün iki elinizi başınızın arasına alıp “Yahu bu adamlar bizi bu kadar uyardılar, niye yaptık?” demeyin çünkü bize yapmıyorsunuz. Bugün bize, yarın size; hiçbir iktidar ilanihaye kalmaz. Yavaş yavaş belirtileri de var, Sayın Cumhurbaşkanının ifadeleri de, burada gördüklerimiz de, 184’ü bir araya tutamadığınız için 139, 184 sınırını çekilen durumunuz, metal yorgunluğunuz ve daha pek çok şey. Uzatmayayım, polemik olmasın. O yüzden on beş yıldır tevessül

etmediğiniz, birçok şeye tevessül ettiniz ama on beş yıldır girişmediğiniz bir işe şimdi girişiyorsunuz, bunun inanın asla ve asla çaresi yok. Biraz önce Sayın Elitaş yokken söylemişim, maçın sekseninci dakikası, hiçbir şey yokken baldır çekmeye başladı sizin. Burada çare şudur: Tedavi, düz koşu, yeniden doğru akılcı işler yapmak. Zorlarsanız, bu maç değilse, gelecek maçın ilk on dakikasında o lif atacak ve oynayamaz hâle geleceksiniz. Bunu son uyarı olarak söylüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özel, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, madde üzerinde...

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Hocam, sizin gruptan 3 tane arkadaşımıza söz verdik, siz yoktunuz, ben sırayı da saydım, bir sonraki maddede ilk olarak size vereyim sözü.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Peki, tamam.

BAŞKAN – Madde üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde iki tane önerge vardır, geliş sırasına göre okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi'nin 8'inci maddesi teklif metninden çıkarılmıştır.

Muharrem Erkek

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Murat Emir

Çanakkale

Bursa

Ankara

Akın Üstündağ

Bülent Tezcan

Muğla

Aydın

Gerekçe:

Değişiklik teklifinin 8'inci maddesi, usul hakkında konuşmayı içeren İç Tüzük'ün 63'üncü maddesini düzenlemektedir. Buna göre "Usul tartışmaları açıldığı durumlarda onar dakikayı geçmemek şartıyla lehte ve aleyhte en fazla iki kişiye söz verilir." hükmü, yine bir kısıtlamayla üçer dakikayla sınırlandırılmıştır. Usul hakkında Parlamento üyelerinin görüş bildirmesi, bir anlamda Meclis Başkanının da denetiminin sağlanması anlamına gelmektedir. Usul hakkında yapılacak görüşmelerin sürelerinde azaltmaya gitmek, demokratik bir hakkın ihlalidir.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1783) esas sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi'nin 8'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Meral Danış Beştaş

Erol Dora

Mithat Sancar

Adana

Mardin

Mardin

Gerekçe:

Yapılan düzenlemeyle usule ilişkin gündemlere dair onar dakikalık konuşma hakkının üçer dakikayla sınırlandırılması öngörülmektedir. Meclisin doğru yönetilmesi usulle ilgilidir. Usule dair bir yanlıştın, Meclis Başkanının Meclisi İç Tüzük'e uygun yönetmesi gerekliliği, her milletvekilinin oturumu yöneten Divana hatırlatması gereken temel bir haktır. Bu düzenlemeyle Meclisi usule uygun

yönetmeyen Meclis Başkanının tutumu meşrulaştırılmaktadır. Söz hakkının üç dakikaya düşürülüyor olması milletvekilinin Meclis Başkanının görevini hatırlatan usule dair ifadelerinin sınırlandırılması anlamına gelmektedir. Muhalefetin söz hakkı bu düzenlemeyle de gasbedilmektedir.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, önergelerin ikisi de aynı mahiyettedir.

Bu çerçevede geliş sırasına göre oylarınıza sunacağım.

Birinci önerge, Sayın Muharrem Erkek, Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Sayın Murat Emir, Sayın Akın Üstündağ ve Sayın Bülent Tezcan tarafından verilen önerge dir.

Bu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

İkinci önerge, Sayın Meral Daniş Beştaş, Sayın Erol Dora ve Sayın Mithat Sancar tarafından verilen önerge dir.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 9- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 73 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu havaleye bir milletvekili itiraz etmek isterse, itirazını yazılı olarak Başkanlığa iletir.”

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen Sayın Mithat Sancar.

Sayın Sancar, buyurun.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Aslında hangi madde hakkında söz alırsak alalım fark etmiyor, sorguladığımız şey, bu İç Tüzük değişiklik teklifinin temelinde yatan zihniyettir. Biraz önce kabul edilen 8'inci maddede de yine hız adına sürelerin kısaltılması söz konusuydu, hem de Meclis çalışmaları açısından son derece önemli bir konuda, usul tartışmaları konusunda süreyi kısıtlamaya yönelik, ciddi anlamda kısıtlamaya yönelik bir değişiklik vardı. Ben onunla ilgili birkaç kelam etmek isterim.

Bu Meclisin hızlı çalışması gerektiğini söylüyor iktidar temsilcileri ve teklif sahipleri. Doğrusu, daha nasıl hızlı çalışabileceğini kestirmek zor. Hele bugün, şu içinde bulunduğumuz hâli eğer kamuoyu canlı görebilse birkaç ekrandan, ne hâlde olduğumuzu çok iyi anlayabilirdi ve neden hâlâ hız istedikleri konusunda da daha fazla açıklama yapmak zorunda kalırlardı iktidar temsilcileri. Bakın, biraz önce Genel Kuruldaydım, önemli bir kanun tasarısı görüşülüyor. Diğer arkadaşlarımız da öyle zaten, sadece ben değil, burada bulunan muhalefet partisi milletvekilleri öyle. Orada söz hakkımız oluyor, koşturuyoruz, Genel Kurula gidiyoruz, beş dakika konuşuyoruz, oradan hemen tekrar çıkıp koşturup bu salona geliyoruz İç Tüzük'ü tartışmak için.

Bu acelenin neden olduğunu sorup duruyoruz. Cevabı bize göre açık; iktidar temsilcileri farklı cevaplar veriyorlar ama doğrusu ikna edici değiller. Şu anda daha fazla hız nasıl sağlanır? Zaten bu çalışma şeklini belirleme yetkisi, imkân iktidar partisinden elindedir. Dün saat üç buçukta kadar çalıştık, sabaha karşı üç buçukta bitirdik buradaki çalışmaları; önceki gün sabaha karşı dörtte bitti; bugün de muhtemelen yine aynı saatlere kadar çalışacağız yani sabaha karşı üç dört gibi bu çalışmalar ancak bitebilecek gibi görünüyor. Muhtemelen, öyle anlaşılıyor ki iktidar sahipleri yukarıdan talimat almışlar, bu İç Tüzük bu hafta yetiyecek, Komisyon görüşmeleri bitecek, ardından Genel Kurula gelecek ve hızlı

çıkacak. Peki, ne adına? Keşke bu kadar hızı, bu kadar yoğunluğu Parlamento ve parlamenter sistemi daha demokratik hâle getirmek için yaşıyor olsaydık. Keşke bu kadar çabayı parlamenter sistemde daha özgürlükçü ve demokratik bir işleyişi sağlamak için yapsaydık ama maalesef tam tersi oluyor.

Parlamento tarihine baktığımızda parlamentarizmin ortaya çıkış sebebi, asıl anlamı iktidarı sınırlamaktı. Yani parlamentolar çağdaş anlamda parlamenter sisteme evrilen yolda ilk çıkış misyonlarını iktidarı sınırlamak olarak yaşamışlardır. Ondan öncesinde parlamentolar ortaya çıkmadan önce zaten tam yetkili, mutlak kudrete sahip monarklar vardı yani “yürütme” dediğimiz erk her şeyi yapabiliyordu; yasama fonksiyonunu da kullanabiliyordu, yargı da onun kontrolündeydi. Dolayısıyla herhangi bir sınır bulunmuyordu iktidara yönelik. Parlamentolar iktidarı sınırlama mücadelesinin en önemli araçları ve en önemli kurumları olarak ortaya çıkmışlardır.

Şimdi, 1982 Anayasası’na kadar, en azından şöyle söyleyelim, 1961-1982 arası, 1980 arası dönemde Türkiye Parlamentonun ve parlamentoculuğun bu anlamına epey yakın sayılabilecek bir tecrübe yaşıdı. Parlamento demokratik işleyişe daha çok sahipti, daha demokratik bir nitelik taşıyordu, nispeten özgürlükçü bir ortam vardı, ülkede sorunlar yaşıyordu ancak bu sorunları Parlamentoda daha çoğulcu bir ortamda ele alma imkânları da açıktı. 1980’de yapılan darbe, 12 Eylül darbesinin ilk hedefi özgürlükleri kısıtlamak, yürütmeyi güçlendirmek oldu. “Yürütme güçlü hâle gelsin, gelsin, gelsin.” dediler ve 82 Anayasası’nın temel mantığında da bu düşünce yatıyordu, bu hedef yatıyordu. Evet, Parlamento’yu zayıflatılmalı, yürütmeyi güçlendirelim. Yürütmeyi nasıl güçlendireceksiniz? Birkaç açıdan bunu yapmak mümkün diye düşündüler ve istedikleri sistemi de 82 Anayasası’na koydular.

Şimdi, bu dönemde yaşadığımız şey, 1982 Anayasası’nı yapan o otoriter, baskıcı, faşist zihniyetin hedeflerini, amaçlarını tamama erdirmektir. Artık Parlamento iyice işlevsiz hâle getirilecek, Parlamentodan medet ummak artık bir seçenek olmaktan çıkarılacak, iktidarın eli her konuda rahatlatılacak ve sınırlar kaldırılacak. Böylece aslında mutlak yetkili bir sisteme doğru gidiyoruz. Bir süre öncesine kadar “Türkiye’de padişahlık ya da sultanlık kurulmak isteniyor.” dendiğinde pek çok insan bunu abartılı buluyordu. Evet, Türkiye’de otoriter bir gidişat olduğunu herkes kabul ediyordu ama bunun bir tür monarşi özlemi ya da monarşiye dönüş hevesi olduğu söylendiğinde biraz abartılı kaçınıyordu. Fakat şimdi yaşadığımız şu tecrübe, doğrusunu isterseniz, asıl özlemin böyle bir sultanlık sistemi ama bugünün şartlarına uyarlanmış bir sultanlık sistemi olduğu görüşünü artık pek de abartılı kılmıyor. Daha doğrusu, bu gelişmeler karşısında “sultanlık hevesi” değerlendirmeleri hiç de abartılı kaçmıyor. Parlamento Başkanı, Cumhurbaşkanının, eğer çoğunluğa sahipse istediği gibi yönlendireceği, istediği gibi kontrol edeceği bir organ hâline getiriliyor.

Bu İç Tüzük, o düzenlemeleri yapmanın da yol temizliği amacıyla getirilmiş bir öneri, bir değişiklik önerisi yani modern sultanlığı kurmak için ihtiyaç duyulan diğer düzenlemelerin yapılmasına yönelik bir yol temizliği amacıyla bu İç Tüzük değişikliği getirilmiş karşımıza. Zaten yargının yürütmeyi denetleme imkânları da ortadan kalktı maalesef. “Bugün Genel Kurulda istinaf mahkemeleriyle ilgili bir tasarı görüşülüyor.” dedim konuşmama başlarken; orada da hakikaten büyük bir ironi var. İstinaf sistemi uzun süre -benim öğrenciliğimde de öyleydi- Türkiye’de yargının daha hızlı, daha etkili çalışmasını sağlamak için düşünülen bir sistemdi. Bununla ilgili epey çalışmalar yapıldı ama şimdi yargı bütünüyle çöktüğü için şekli açıdan hangi düzenlemeyi yaparsanız yapın fark etmiyor.

İdari yargı tecrübesi bu ülkede en eski geleneklerden biridir yani cumhuriyetten çok önce başlamış bir gelenekten söz ediyoruz idari yargı alanında. 1868’de kuruldu Şûrayı Devlet yani Danıştay ve yüz elli yıla yaklaşan bir geçmişi var. Şimdi, yüz elli yıl sonra geldiğimiz yer, maalesef yüz elli yıl önceden farklı değil. Peki, bu kadar bedeller ödendi, bu kadar mücadeleler yapıldı; bütün bunlar heba mı olacak? Hiç öyle olmayacak elbette. Yaşananlar boşa yaşanmış olmayacak. Bu çabaların başarı şansı

yok, sadece sistemi ve toplumu daha fazla zorlama gibi bir sonuç doğurur. Bu zorlamanın yaratacağı etkileri her konuşmada bir uyarı olarak hatırlatmaya çalışıyoruz. Bu kadar uzun tecrübelerden Türkiye toplumunun, Türkiye halklarının bu kadar çeşitli mücadelelerle oluşturduğu birikimlerden sonra, yüz elli yıl önceki anlayışa, yüz elli yıl önceki sisteme dönüşün imkânı yoktur. O nedenle, ben iktidar partisi temsilcilerine diğer arkadaşlarım gibi hep bu zorlamadan vazgeçmelerini öneriyorum çünkü bu zorlamayla varacağınız bir başarı, elde edeceğiniz bir başarı yoktur, kazanacağımız bir kâr yoktur. Buradan sadece topluma daha fazla sıkıntı, ülkeye daha fazla tahribat gelebilir. Bunu yapmak için de doğrusu çok önemli sebeplere sahip olmak lazım yani bir iktidarın bu kadar zorlamaya başvurması için ciddi sebeplerinin olması lazım. Durumu görmediklerini zannetmiyorum. İktidar partisinin yöneticilerinin de milletvekillerinin de büyük bir kısmının aslında yaşanan şeyin toplumu çok fazla zorlamak olduğunun farkındadırlar bence. Neden yapıyorlar? Muhtemelen daha büyük güvencelere ihtiyaç duyuyorlar, muhtemelen daha fazla güvence ihtiyacını yaratan korkuları vardır.

BAŞKAN – Hocam, toparlayabilir misiniz.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Dolayısıyla, bu korkulara dayanarak böyle bir zorlamaya gidiyorlardır. Toplum daha iyiye taşımak için değil, kendilerini korumaya almak için. Kendilerini koruma altına alma ihtiyacı doğuran korkuları bastırmak için sistemi ve toplumu bu kadar zorluyorlar. Oysa, eğer özgürlükçü yolu, eğer demokratik yolu tercih ederlerse görecektir ki her şey çok daha insani ve çok daha medeni olacaktır.

Ben bu yolun kapalı olmadığını düşünüyorum iktidar için. İktidarın bu yola girmeye henüz vakti olduğunu düşünüyorum. Onlar zorlarsa elbette bizler buna karşı koymaya devam edeceğiz. Daha fazla gerilim olmadan bu yola girmek iktidarın elindedir şüphesiz ve onların da bu imkânı daha suhuletle, tefekkürle değerlendirmelerini bekliyorum.

Saygılar sunuyorum hepinize.

BAŞKAN – Sayın Hocam, teşekkür ediyorum.

Konuşma sırası Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nda.

Değerli arkadaşlar, daha sonra Sayın Kazım Arslan –ona göre söyleyeyim sıralamayı da arkadaşlarımız da hazırlık yapsın- Sayın Niyazi Nefi Kara, Sayın Meral Danış Betaş, Sayın Aytuğ Atıcı, Sayın Burcu Köksal ve Sayın Bülent Öz.

Sayın Kayışoğlu, buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İç Tüzük değişikliğinin 9'uncu maddesi hakkında söz almış bulunuyorum.

Şimdi, bu 9'uncu maddeyi okudum, gerçekten buna da bir anlam veremedim diğer maddelerde olduğu gibi. Burada kanun tasarılarının nasıl komisyonlara havale edileceği düzenleniyor ve burada “Hükümetçe hazırlanan kanun tasarıları bütün bakanlarca imzalanmış olarak ve gerekçesiyle birlikte Meclis Başkanlığına sunulur.” diyor. Son fıkrasında da “Başkan gelen tasarıları ilgili komisyonlara doğrudan doğruya havale eder ve bunu tutanak dergisine ve ilan tahtasına yazdırır.” diyor. Bu değişiklikle son fıkrayı kaldırıyoruz, o da şu: “Bu havaleye bir milletvekili itiraz etmek isterse oturumun başında söz alır.” Yine, bir milletvekilinin söz hakkının kısıtlanması maddesiyle karşı karşıyayız.

Şimdi, iki yıldır Meclisteyim, ben bu madde hiç uygulandı mı diye düşündüm, uygulanmadı. Sordum önceki dönemdeki vekillere “Hiç uygulandı mı?” diye.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bir kere uygulandı, o da yanlış uygulandı.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Bir tane uygulanmış.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Akif Hamzaçebi konuştu, Güldal Mumcu Meclis Başkan Vekiliydi. Sonra dedi ki: “Yanlış uygulamışım, ben 74’ü uygulamışım ama 74’te o hüküm yok, 73’ü uyguladım.”

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Evet, 74’te yok. Şimdi, işte bunu tartışmak lazım. Uygulanmayan, Meclise hiçbir şekilde zaman kaybettirmeyen ama lazım olursa uygulanacak olan bir madde neden kaldırılıyor? Yani, uygulanmamış, zaman kaybettirmiyor, dolayısıyla Meclise tasarruf da sağlamayacak; niye kaldırılıyor? Bu hüküm niye konulmuştur acaba diye düşündünüz mü? Yani, şimdi bakıyoruz, devamındaki 74’üncü maddede kanun teklifleriyle ilgili böyle bir hüküm yok yani yine Meclis Başkanı komisyona doğrudan doğruya havale ediyor ama burada milletvekilinin bu havaleyle ilgili söz isteme hakkı yok. Burada, kanun tasarılarında böyle bir hak verilmişse milletvekillerine, demek ki bunun bir sebebi var. Bu aynı zamanda denetim kapsamında bir hak olarak verilmiş. Aynı zamanda burada bir şekil şartı var, diyor ki: “Kanun tasarıları bütün bakanlarca imzalanır.” Şimdi, bu şekil şartı eksik kalırsa, örneğin bakanlardan bir iki tanesi imzalamazsa, Meclis Başkanı bu şekilde havale yaparsa bunu nasıl denetleyeceğiz? Bu eksikliği, bu yanlışlığı kim gündeme getirecek, nasıl söylenecek, nasıl düzeltilecek? Yani, mutlaka buraya bir hüküm konulmuşsa, kanun teklifine konulmamış da kanun tasarısına böyle bir hüküm konulmuşsa bir amacı vardı. Bugüne kadar uygulanmamışsa da Meclis açısından zaman kaybı veya tasarruf anlamında da bu değişikliğin bir katkısı yok. O yüzden, bana birisi mantıklı bir açıklama yaparsa çok memnun olurum yani burada da baktınız, böyle inceledik “Aa, burada da milletvekiline bir söz hakkı varmış, bunu da kaldıralım.” bakış açısıyla getirilmiş bir değişiklik gibi geldi bana. Varsa hakikaten bir haklı gerekçesi bilmek isterim.

Şimdi, gerekçe şu denecek belki de yani bütünüyle baktığımızda İç Tüzük değişikliğinin gerekçesi ne? İşte, tasarruf edelim, etkili olsun, hızlı olsun, bilmem ne olsun. Peki, hızlı olursa gerçekten etkili, verimli bir yasama çalışması söz konusu oluyor mu?

Şimdi, biraz önce Mithat Hocam da bahsetti, işte, Şenal Hanım, hepimiz, böyle Genel Kurula koştur koştur gittik, bölge adliye mahkemelerindeki, yasayla ilgili değişiklik üzerinde konuştuk, koştur koştur buraya geldik. O kanunu da şöyle bir inceledim, kabataslak baktığım kadarıyla bu 2004’te veya 2005’te hazırlanmıştı, yürürlüğü ertelenmişti, bu bölge adliye mahkemeleriyle ilgili kanunda daha sonra yürürlüğe girmeden tam yedi kez değişiklik yapılmış.. Yürürlüğe girdikten sonra da üç dört kere değişiklik yapılmış çok kısa bir zaman içerisinde. Yani, bir istinaf mahkemesi kanunuyla ilgili bu Meclis on-on bir kere mesai yapmış. Şimdi, zaman kaybı burada mı söz konusu yoksa milletvekillerinin bir şekli sorunu, bir teknik sorunu iki üç dakikada, beş dakikada dile getirmesinde mi söz konusu?

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu, toparlar mısınız lütfen.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Nasıl toparlayayım? Yani, gayet maddeyle ilgili konuşuyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Lütfen toparlayın.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Gayet teknik bir konuşma yapıyorum Sayın Başkan. Lütfen dikkatimi dağıtmayın.

Ama çok önemli bir şey söylüyorum yani niye onuncu kez, on birinci kez... Bakın, şu kanunun başlığına. Şu anda Meclis çalışıyor, kanunun başlığını okuyorum, insan bu başlıktan utanır ya, diyor ki: “Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla...” Yani, ortaya çıkan sorunların giderilmesi... Kaç tane böyle kanun çıkarıyoruz? Bir kanun çıkarıyoruz, sonra oradaki sorunları gidermek için bir kanun daha çıkarıyoruz, o sorunları gidermek için başka bir kanun daha çıkarıyoruz. Yazık günah değil mi ya? Yazık günah değil mi burada bu

kadar harcanan mesaiye, zamana, bu etkisizliğe? Şimdi, bunun sebebi ne? Konuşturamıyorsunuz, dinlemiyorsunuz, söylediklerimizi dikkate almıyorsunuz. Bunu yaparsanız zaten on kere değiştirmez, bu Meclis de gayet etkili, verimli bir şekilde çalışır. Bir kanunla elli kere uğraşmayız bu Mecliste, değil mi? O yüzden, önce dinleyeceksiniz, önce bir anlamaya çalışacaksınız, önce bir empati kuracaksınız, önce söylediklerimizi dikkate alacaksınız. Çok da teknik bir konuşma yapıyorum yani bunu, bu İç Tüzük'ü yapanlar bu tasarıya, bu hükmü koymuşsa bir sebebi var. Burada bir şekil şartı var, onu denetleyecek bir hüküm koymuş, milletvekiline bir yetki vermiş yani durup dururken bunu niye kaldırıyorlar? Sırf orada böyle bir milletvekilinin konuşma hakkı daha var diye kaldırıyorlar, başka bir açıklaması yok.

Aynı şey, yani şu kanun, istinaf kanunu konuşulurken uygulayıcılara sorsaydınız, baroya sorsaydınız, temyiz yolunu ayrıntılı bir şekilde inceleydiniz, bu kanun on kere, on beş kere değişmek zorunda kalır mıydı? Sorunları gidermek adına elli kere yeniden değişiklik yapmak zorunda kalır mıydık? Kalmazdık. İşte tam da bu İç Tüzük'ün gerekçesinde yazan verimlilik, etkililik, zamandan tasarruf, sağlıklı çalışma, rasyonel çalışmayı hayata geçirmiş olurduk ama maalesef yapamıyoruz; aynı kafa, aynı tas, aynı hamam. Belli ki daha çok fazla, sorun gidermek için kanun çıkarılacak, aynı kanunda elli kere değişiklik yapılacak yürürlüğe girmeden, daha fazla İç Tüzük değişikliğiyle bu milletin vekillerinin sesi kısılmaya çalışılacak bu anlayışla.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Ama yol yapıyorlar, köprü yapıyorlar, şimdi, Allah aşkına, haklarını teslim et!

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu, lütfen...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Şimdi, ben bu Meclise geldiğimde hakikaten şöyle bir rahatsızlık duymuştum, onu söyleyeyim yani işte görüşmeler yapılıyor, konuşuyoruz falan. Bir sorun var, dolaşyoruz, geziyoruz, insanlar bize dertlerini anlatıyorlar, diyorlar: “Seçtik, siz Meclise gittiniz, bizim sorunumuzu dile getirin, şunu anlatın, bunu iletin, bunu çözün, bu kanun teklifini verin.” Ama biz bunu anlatacak ortam bulamıyoruz Mecliste. Yani bir gündem dışı konuşma var, bir de grup önerileri var -şimdi onları da kısıyorsunuz- gündem dışı konuşma da yeterli değil, 550 milletvekili burada gelip yöresinin, bölgesinin, kendine iletilen halkın sorunlarını anlatacak yetmiyor. Ne yapıyoruz? Bir tane kanunun işte yürürlük maddesi hakkında, bilmem ne hakkında söz alıyoruz da başka bir konuyu dile getirelim diye. Şimdi, bu doğru bir şey değil. Ben üzül müştüm bir hukukçu olarak. Yani burada bile, yasama çatısı altında bile milletin derdini dile getirmek için bir kanunu dolanma yoluna başvurmak zorunda kalıyoruz yani yazık günah değil mi? Tam tersine, şunu düşünmüştüm: Ya, niye milletin vekillerine daha fazla söz hakkı verilmiyor niye milletin taleplerini burada dile getirecek ortam yeterince sağlanmıyor diye düşünürken karşımıza bu çıktı yani tam tersi bir şeyle karşı karşıya kaldık; hakikaten şaşkınum, üzgünüm, böyle olmaması gerekir. Bizi dinlediğiniz zaman, olanak verdiğiniz zaman, zamana yaydığınız zaman, uygulayıcılara, o kanunun ilgililerine sorduğunuz zaman daha verimli bir çalışma oluyor.

Bakın, yine geçen sene geldiğimizde böyle harala gürele kanun çıkarıyorduk. Yine acelemiz vardı, işte hazıranda vize serbestisi gelecekti. Oradan beklenen birtakım kanunlar çıkarılıyordu. Mesela bunlardan bir tanesi İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'ydu. Şimdi, yine böyle apar topar çıkarılmış bir kanun, hepsinde olduğu gibi, özensiz, düşünülmeden, taşınılmadan çıkarılmış. Orada diyordu ki bir maddede...

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu, sizi gündeme davet ediyorum.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Gündemdeyim.

BAŞKAN – Lütfen toparlayın.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Tam da gündemdeyim.

Ben toparlayacağım zamanı biliyorum Sayın Başkan.

Orada bir maddede şöyle diyordu, bakın: Eşitlik Kurumu mağdurların...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yani Komisyonu idare eden Başkan değil Sayın Kayıñoğlu; usul bu. Aslında doğru, böyle olması lazım, ben hak veriyorum size.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ben Anayasa Komisyonu üyesi olarak burada bir madde hakkında görüşlerimi dile getiriyorum, gayet de gündemdeyim. Siz de değilsiniz, bu Komisyonun Başkanı siz de değilsiniz Sayın Elitaş, lütfen biraz tahammül.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yalnız 73'ün gerekçesini söyleyip gidiyorum, 34'üncü maddeye bakarsanız görürsünüz onu. 34'te gerekçeyi bulursunuz.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Bir dinleseniz, ondan sonra konuşsanız.

BAŞKAN – Sayın Başkanım, Komisyon gündemine hâkim.

Sayın Kayıñoğlu, buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Şimdi, orada şöyle bir hüküm vardı mesela, diyordu ki: Eğer mağdurlar, insan hakları anlamında hakları ihlal edilen mağdurlar yaşı küçükse veya işte kısıtlanmışsa kanuni temsilcisinin rızasıyla bu Eşitlik Kurumu devreye girer. Şimdi, o dönemde de çocuk istismarlarıyla çok karşılaştık ve bir an düşündüm yani bu çocuklar en çok da bazen velilerinin, vasilerinin istismarına maruz kalıyor, onların ihmalleriyle hakları ihlal ediliyor. E, bu durumda böyle bir şeyi beklemek haksızlık değil miydi o mağdur çocuklara? O madde geçmiş olmasına rağmen mesela bunu dile getirmiştik ve ondan sonra tekririmüzakereyle bu madde değişmişti. Yani o zaman hakikaten milletin bir vekili olarak bir sorunu çözdüğümü, bir işe yaradığımı hissetmiştim yani burada da aynı şeyleri yapmaya çalışıyoruz. Bizim derdimiz, hani böyle sizi oyalamak, sizin uymak zorunda olduğunuz, ne kadar zaman verilmişse artık, o süre içerisinde çıkarmanız gereken bu şeyi engellemek, geciktirmek değil ki. Bundan sonrası için daha uyumlu, daha verimli, daha şeffaf, daha sizin o gerekçede bahsettiğiniz gerekçeleri hayata geçirecek bir şeyler yapmaya çalışıyoruz, katkı sunmaya çalışıyoruz. Biraz tahammüllü olursanız, biraz dikkate alırsanız ülkemiz için, hepimiz için, yargı için, yasama için daha güzel şeyleri yapabiliriz diye düşünüyorum.

Bu maddenin de bu hâliyle geçirilmesi doğru bir şey değildir, hiçbir haklı, mantıklı gerekçesi yoktur; geri çekilmesini talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

Bu kadar yani.

BAŞKAN – Sayın Kayıñoğlu, teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Kazım Arslan'da.

Sayın Arslan, buyurun.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Yine bu maddeyle yapılmak istenen değişiklik 73'üncü maddede özellikle Komisyona havale edilip orada itiraz edilmek istenen hususun sözlü olarak Genel Kurulda yapılması şeklinin yazılı hâle getirilmesi değişikliğidir. Şimdi, bunu da muhalefetin sesini kısmak, yine milletvekillerinin konuşma olanağını ortadan kaldırmak ve iktidarın tahakkümünü yine Mecliste devam ettirmeye yönelik bir çalışma, bir değişiklik olarak görüyorum.

Şimdi, Meclis Başkanlığına gelen bir tasarının yanlış bir komisyona gönderilmesi durumunda bir milletvekilinin dikkatini çekmesi, ilgisini çekmesi ve bu yanlışlığın düzeltilmesi için Genel Kurulda sözlü olarak bu itirazı yapmasını gerçekten bir hak olarak görmeyiz uygun olduğunu düşünüyorum. Şimdiye kadar gerek uygulamalarda gerekse İç Tüzük uygulamalarında bunun da çok fazla uygulandığını da görmüyoruz ama buna rağmen yani az da olsa, uygulamada örneği az da olsa bunun bile tahammül edilemeyecek boyutta görülüp bunun da ortadan kaldırılmasının kesinlikle Parlamento hukukuna uygun olmadığını düşünüyorum. Genel anlamda anlatılmak istenilen hususun yanlışlığının Genel Kurul tarafından düzeltilmesi imkânının verilmesi gerekirken bunun ortadan kaldırılmasının kesinlikle uygun olmadığını belirtmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, iktidar, her yerde, her şekilde kendisini kanıtlayabiliyor, imkânları kullanabiliyor, konuşabiliyor ama muhalefetin konuşma imkânları çok kısıtlı, parlamenterlerin konuşma imkânları çok kısıtlı. Parlamenterlere de gelen birçok sorun olduğunu ve bu sorunların da değişik şekillerde Mecliste konuşulması, anlatılması ve Genel Kurulda sunulması gerektiğini de görmeyiz gerekiyor. Eğer bu değişikliği yaparsanız muhalefet üzerinde bir başka anlamda baskı kurmuş ve vesayet düzenini gerçekten bir başka şekle sokmuş olursunuz. Muhalefetin sesi kısılacaksa, muhalefet konuşturulmayacaksa, muhalefet sorunlara parmak basmayacaksa, yanlışların giderilmesi için Genel Kurulda sözlü itirazını yapamayacaksa o zaman Mecliste muhalefete ne gerek var? O zaman muhalefeti ortadan kaldırarak demokrasiyi sakatlayacak bir yöntemi burada uygulayabilirsiniz ve muhalefetin sesini de tamamen yok etmiş ve kısmış olabilirsiniz.

Muhalefetin çalışmalarında üç önemli görevi var. Birincisi, eleştiri görevi yani iktidarın yaptığı işlerin, getirdiği kanun tasarılarının veyahut da getirdiği önerilerin yanlışlığı noktasında eleştirilerini ortaya koymak suretiyle hem yasa tasarılarının daha düzgün bir şekilde, daha teknik bir şekilde, ihtiyaçlara daha iyi cevap verebilecek şekilde yasalaşmasına olanak sağlamak ve bununla birlikte, önerilerini de ortaya koymak suretiyle o yanlışların düzeltilmesi noktasında değerlendirmelerini, görüşlerini ortaya koymak; böylelikle, iktidarın yanlışlarını giderebilecek ve doğruların yapılması noktasında ona yardımcı olacak çalışmaları ortaya koymaktır. Üçüncü olarak da denetleme görevidir. Şimdi, denetleme görevi İç Tüzük vasıtasıyla değişik şekillerde yürütülmeye çalışılıyor. Şimdi, denetleme görevinin en önemli uygulama şekli, gerek sözlü sorular gerek yanlışların ortaya konulması gerekse farklı şekilde uygulamalardan çıkan sıkıntıların ortaya konulması, gerçekten, denetleme görevinin iyi bir şekilde icra edilmesine fırsat verecektir. Ama siz muhalefeti konuşturmak istemiyorsanız, muhalefetin sesini kısarak, onun söz hakkını yok ederek gerçekten, İç Tüzük'ü uygulamaya ve Parlamento'yu çalıştırmaya başlarsanız kesinlikle iktidarın yaptıkları sürekli yanlış olarak ortaya çıkacak ve bu yanlışlar, yanlışları tetikleyecek ve birçok yanlışları da sürekli Parlamento'da, Mecliste düzeltmek zorunda kalacağız. Biraz önce arkadaşım da örnek verdi. Gerçekten, yaptığımız kanunların birçoğunun kanun tekniği açısından, kanun birliği açısından, bütünlüğü açısından çok sakat bir durumu içerdiğini söylemek istiyorum. Şimdi, bir hukukçu olarak, birçok hukukçunun bile takip etmekte zorlandığı bir yasa tasarısı, bir kanun yapısı ortaya çıkarmaya çalışıyoruz. Hâlbuki, yasaların çıkarılmasında bir bütünlük, bir teknik, bir beraberlik, başından sonuna kadar aynı konuyu iyi bir şekilde ortaya koyabilecek bir kanun tekniğinin, kanun kapsamının ortaya konulması gerekecektir. Maalesef, bunların çok acele bir şekilde, teknik anlamda iyi bir şekilde düzenlenmeyerek Meclise getirildiği, hatta, birçok yasanın getiriliş amacına yönelik olmayan ve bu yasanın genel kapsamının dışında birçok yasanın aralara sokulmak suretiyle, korsan maddeler getirilmek suretiyle bir torba yasanın sürekli olarak bu Mecliste kullanıldığını ve böylelikle, gerçekten, dağınık bir kanun yapısının ortaya çıktığını da belirtmek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Arslan, toparlayabilir misiniz.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Daha yeni başladık Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Arslan, lütfen, toparlar mısınız.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Bunları yapamazsak muhalefet partisi olarak, parlamenterleri olarak, gerçekten, halkın vekili olarak üzerimize düşen görevleri yapamayız. Önerilerimizi sunamazsak, denetleme görevimizi yapamazsak, eleştiri görevlerimizi yapamazsak birçok sıkıntıların her zaman Mecliste oluşacağını belirtmek istiyorum.

Sayın Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu hep birlikte bir yürüyüş başlattı. Yirmi beş gün süren bu yürüyüş çerçevesinde 450 kilometrelik “Hak, hukuk, adalet” yürüyüşü gerçekleştirdik. Hakkın, hukukun tecelli etmesi, adaletin gerçekleşmesi çağrısını yaptık. Adaletsizliğe uğramış olan binlerce vatandaş bizimle beraber yollarda yürüdü, milyonlar mitinge katıldı. Siz de bu adalet yürüyüşümüzün yapılması sırasında “Adaletsizlik yok.” diye hiçbir şey söyleyemediniz. Çünkü gerçekten, toplumun her kesiminde, ülkenin her noktasında her gün farklı bir şekilde adaletsizliğin olduğu bir gerçek. İşte, bu adaletsizliği, yine bu İç Tüzük düzenlemesi sırasında Parlamentonun hukukunu zedeleyecek, parlamenterin hakkını, hukukunu yok edecek ve adaletsiz uygulamaları ortaya getirecek bir düzenlemeyi yine de buradan geçirmek istiyorsunuz. Dolayısıyla, adaleti zedeleyorsunuz, adaletimizi gerçekten yok etmeye çalışıyorsunuz. Gelin, bu sevdadan, bu uygulamalardan lütfen vazgeçin.

Ülkemizin bu İç Tüzük düzenlemesinin dışında çok önemli sorunları var; ekonomik sorunları var, siyasi sorunları var, sosyal sorunları var, işsizlik var, o konularda bekleyen kanun tasarılarımız da var.

BAŞKAN – Sayın Arslan, lütfen, toparlar mısınız.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Bu kanun tasarılarının bir an önce Meclise gelerek görüşülmesi gerekirken biz yok yere zaman harcayarak İç Tüzük düzenlemesi getirip muhalefetin sesini kısma, parlamenterleri de susturmaya çalışıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, demokrasi bir uzlaşma rejimidir. Eğer uzlaşırsak birçok yasayı da çok hızlı bir şekilde geçirdiğimizi de biliyorsunuz. Geçmişte, çalışma dönemimizde bunları çokça yaşadık. Dolayısıyla, “Sadece bizim dediğimiz olsun, biz ne istersek o yapılsın. Biz, muhalefetin dediği gibi değil, kendi dediğimiz gibi, kendi istediğimiz gibi hem ülkeyi yönetmek istiyoruz hem de yasaları çıkarmak istiyoruz.” diye yola çıkarsanız, kesinlikle, demokratik bir ülkeden, demokrasisi askıya alınmış, parlamenter sistemi de askıya alınmış bir düzene, bir sisteme maalesef geçmiş oluruz, bunu işletmiş oluruz. Bu değişiklikleri yaparsak uzlaşmayı ortadan kaldıracak ve tamamen bir dayatma anlayışını öne çıkaracak uygulamaların her zaman Mecliste olacağını bugünden görüyoruz.

Değerli arkadaşlarım, ülkede işler iyi gitmiyor. Gerçekten, gerginlik her gün artıyor, terör kapımıza dayanmış, birçok terör örgütüyle uğraşmak durumunda bulunuyoruz. Bu kadar gerginliğin olduğu, bu kadar sıkıntının yaşandığı ve toplumsal ayrışmanın olduğu bir dönemde yeni bir gerginliğin, yeni bir baskının yeni bir olay yaratacak bir değişikliğin, sıkıntı yaşatacak bir değişikliğin yapılmasına ihtiyaç gözüküyor. Bu nedenle, yalnızca bugünü düşünerek bu değişiklikleri lütfen yapmayın. Yarın muhalefete de geçtiğiniz zaman gerçekten bu değişikliği niçin yaptığınızı ve gelecekte size ihtiyaç olabileceğini düşünmeden gerçekleştirdiğinizi göreceksiniz. İş işten geçmiş olacak, evvah diyeceksiniz ama değişen bir şey olmayacak. Dolayısıyla, parlamenter sistem de yara almış olacaktır.

Dolayısıyla, değerli arkadaşlarım, bu değişikliğe kesinlikle ihtiyaç yoktur.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Arslan, lütfen, toparlar mısınız!

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Toparlıyoruz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bugünkü düşüncemiz, 12’nci madde bitene kadar devam etmek, şu an 9’uncu maddedeyiz.

Buyurun.

KAZIMARSLAN (Denizli) – Bu değişikliğe kesinlikle ihtiyaç yoktur. Enine boyuna iyice düşünüp sadece bugün değil yarını da düşünerek bu değişiklikten lütfen vazgeçin. Mevcut Tüzük’ümüzü uzlaşma anlayışı içinde, demokratik bir anlayış çerçevesinde, demokrasinin kuralları çerçevesinde yürütmeye devam edelim diyorum.

Hepinize çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Arslan, teşekkür ediyoruz.

Söz talep eden Sayın Niyazi Nefi Kara.

Sayın Kara, buyurun.

NİYZAZİ NEFİ KARA (Antalya) – Teşekkür ederim Başkanım.

Değerli arkadaşlar, biz hekim olarak hastalara yaklaşırken hep sorular sorarız, konuşuruz, anlatırız, dinleriz, karşılıklı konuşarak bir tanıya gideriz, rahatsızlığı varsa onu çözmeye çalışırız. Bu teşhisi koyarken bu, anamnez dediğimiz yani hastayla konuşma grubu yüzde 80’idir yaptığımız işin yani konuşarak çözüm üretebilmek. Çok azı laboratuvardır, bir kısmı da diğer tekniklerdir.

Şimdi, bunların içinde eğer eksik bir şey yaparsak, hele bir cerrah olarak eğer onu eksik yaparsak, yanlış da bir teşhisle yola çıkarsak, bir de ameliyat edersek, hele biz beyin cerrahlarında, ya sakat kalır ya ölür.

Şimdi, önümüze gelen süreçte, bana arkadaşlarımın çok da söylediği gibi muhalefetin sesini kısmak olarak algılamıyorum. Yani asıl sizin sesinizi kısıyorlar. Çünkü bütün sürece baktığımızda bütün maddelerde İç Tüzük’le ilgili konuşma sürelerinin kısıtlanması var. Anlıyoruz, Türkiye’nin, cumhuriyetin en zor dönemini yaşıyoruz. Hükümet olarak siz en zor dönemi yaşıyorsunuz. Bu grup olarak, milletvekilleri olarak belki de Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en zor döneminde milletvekilliği yapıyoruz ve Türkiye patlamaya hazır, öyle yerlere gelmiş ki, öyle zor bir döneme gelmiş ki çözüm üretmek için neler yapmaya çalıştığımızın, çaba harcadığımızın, hep beraber mücadele ettiğimiz de farkındayız. Zor bir dönemdeyiz, aslında bu zor dönemi birlikte konuşarak çözebiliriz ama biz ilk geldiğimizde bize söz filan vermiyorlar, grup başkan vekillerine içimizden kalayı basıyoruz, daha sonra devam ediyor, bekliyoruz ki konuşacağız, yine yok, yüksek sesle, ilkinde de Özgür Başkanımıza söyledik. “Ya, ne yapıyorsun ağabey?” dedi.

Şimdi, gerçekten de konuşamayacaksak, birbirimize derdimizi anlatamayacaksak nasıl bu ülkenin, bu milletin sorunlarını çözeceğiz? İşte bunu yapamadığı için belki de ülke ve toplum bu aşamaya kadar geldi. Zor bir döneme girdik, zor bir sürece geldik. Belki de insanların konuşmaları, dertlerini anlatmaları ve onların dinlenmesi sağlanmadığı için, çözüm üretilmediği için ya da yanlış teşhisler konulduğu için, yanlış tedaviler uygulandığı için bugüne geldik.

Yine, biz, milletvekilleri olarak, milletin vekilleri olarak yani Mecliste onların sesi olarak konuşamazsak, bu kısıtlanırsa milletin sesi kısılır demektir. Bu da milletin sorunlarını çözemeyeceğiz demektir, milletin sıkıntıları artacak, yanlış yollara gidecek demektir.

Arkadaşlar, insan doğada bulunan bütün varlıkların tamamının özelliklerini üzerinde taşıyan, hepsinden bir parça taşıyan bir varlıktır. İnsan tümünün bu özelliklerini taşır. En önemli özelliklerimizden birisi de insanın konuşmasıdır, konuşabilmesidir. Biz bu önemli özelliğimizi kaybedersek o zaman diğer varlıklara olan benzerliklerimiz daha da artar. Bu yüzden de bizler önümüze gelen maddeleri

sadece onaylayan, ne olduğunu tartışmayan, katkı koymayan, çözüme yönelik bir şey üretmeyen mekanikleşen bir duruma geçsek yani maddeleşen bir milletvekili, robotik bir yapıya dönüşürsek yani ruhumuzu katamazsak, ruhsuz bir şekilde olursa o zaman ruhu alınmış milletvekilleri olarak yani milletin ruhunu biz oradan çıkartırsak sadece maddesi kalır. Yani sadece madde diyorsak işte bir taş gibi kalırız, kurumuş bir ağaç gibi, cansız kalmış bir toprak gibi kalırız. Yani buradan çıkmamız gerekiyor. Bizlerin kendi ruhunu o maddelerin içerisine, çözüm önerilerinin içerisine koymamız gerekiyor. Sıkışık bir dönemdeyiz, kabul ediyorum, hepsini görüyoruz, neler yaşandığını, sizlerin de neler çektiğini çok iyi biliyoruz. İnanıyorum ki sizler bizden daha az uyuyorsunuz. Biz cerrahlar uykuya dayanıklıyızdır, onu söyleyeyim Başkanım. Üç gün bu maddeler bitene kadar da tartışıp bitirelim yani hiç sorun değil. Yani uyumadan devam edebiliriz. Bu konuda sıkıntımız olmasın. Ama şunu söylüyoruz: Ruhumuzu kaybetmeyelim, maddeleşmeyelim ya da sadece ruhla uçmayalım. Maddeyle ruhu birleştiresek ve onu bir çözüm olarak koyarsak, doğru teşhisi koyabilirsek, birbirimizin konuştuklarını dinleyebilirsek, birbirimizi tanırsak, algıyorsak o zaman doğru çözümler üretiriz, o zaman doğru teşhis, doğru bir tedavi üretiriz. Ama bunları yapmadan, siz yanlış bir teşhisle, hele bir de cerrahi yapmaya kalkarsanız ki bugün Türkiye'nin önüne getirilen nokta odur, sizlerin de önünüze getirilip dayatılan odur, gerçekten ileride hepimizi zorlayacak şeyler vardır. Burada da en çok zorluğu, en çok sıkıntıyı yaşayacak olan sizlersiniz.

Çok daha fazla söz söylemeyeceğim, burada bitireceğim sözümü. Eve gidince bir şey yapın arkadaşlar, geçin aynanın karşısına bir bakın: Ya biz ne yapıyoruz? Ben ne yapıyorum ya? Biz ne yapıyoruz? Bir sorun kendinize. Düşünün, biz kimiz diye düşünün ve insan olarak yaratıldığınız için Allah'a şükredin. Ne kadar olursa olsun, ne kadar susturulmaya çalışılırsa çalışılsın, sizleri nasıl susturdukları gibi şurada, onu görüyorum ve gerçekten çok üzülüm, sizlerin konuşmamasına o kadar çok üzülüm ki arkadaşlar, çünkü bu sizlerin elinden alınmış, bir hakkımız gasbedilmiş, buna gerçekten çok üzülüm. Biz Yunus gibi söylemeye devam edeceğiz çünkü söylemezsek sözlerimizi, dinlemezsek birbirimizi asla anlayamayacağız ve çözüm üretemeyeceğiz.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Kara, ben de size teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Meral Daniş Beştaş'ta.

Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, 9'uncu maddeyi görüşüyoruz. Demin dediniz ya 12'nci maddeyi bitireceğiz. Psikolojide bunun bir adı var, bilmiyorum, aramızda hekimler, söylerler.

BAŞKAN – Yo, yo, estağfurullah.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bir de şunu diyorsunuz aslında. İster kısa konuşsun ister uzun...

BAŞKAN – Ben bir şey demiyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hiç sorun yok yani 12'yi bitirene kadar...

BAŞKAN – Ben bir şey demiyorum, ben gayet iyi niyetli bir şekilde... Biz Başkanlık Divanı olarak hakikaten daha çok arkadaşın konuşmasını istiyoruz ama bir saatten sonra artık tekrara dönüyor. Müdahale etmiyoruz, sadece toparlayın diyoruz, o da yanlış anlaşılıyor. Ben hani faturayı... Avukat olarak biz çizgiyi çizeriz, çizginin altına bakarız ya, avukat olarak çizgiyi çiziyorum, yukarının detayı size ait diyorum.

Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, ben 9’uncu madde üzerinde konuşmayacağım, o konuda Mithat Hoca’nın söylediklerine atıfta bulunuyorum, bir de genel söylediklerimiz var.

Yine 15’inci madde... 15’inci maddenin bu sefer şu cümlesini değerlendirmek istiyorum: “Anayasa’nın ilk dört maddesinde çerçevesi çizilen anayasal düzeni tahkir ve tezyif etmek...”

Şimdi, bu Anayasa’yı kim yaptı, tekrar hatırlayalım. Darbe anayasası, darbeciler yaptı, dört parti bildiğim kadarıyla ve izlediğim kadarıyla hem biz hem diğer üç parti seçimlerde bu Anayasa’yı değiştirme vaadinde bulunduk. Bu bir darbe anayasasıdır. Darbe anayasasıyla Türkiye yönetilmeyi hak etmiyor. Darbeciler bu ülkeye çok büyük kötülükler yaptılar, biz de aynı kanaatteyiz ve bu darbe anayasasını değiştirme konusundaki vaatler ve sözler halkın hafızalarında tazeliğini koruyor. Şimdi, biz değiştirmeye söz verdiğimiz... En azından biz kendimiz için söylüyoruz, Halkların Demokratik Partisi için, Türkiye’de demokrasinin tesisi, hak ve özgürlüklerin eşitlenmesi, huzur ve refahın vücut bulması için kesinlikle şu darbe konseyinin hazırladığı anayasadan kurtulmamız lazım. Bizim halkın iradesiyle, Mecliste grubu bulan, hatta bulunmayan diğer partilerin de, halkın katılımıyla, toplumsal katılımı yeni ve demokratik bir anayasa yapmak dışında bir seçeneğimiz yok.

Peki, biz bu anayasayı değiştirmeye söz verdik, uzlaşma komisyonunda bütün partiler bu sözleri tekrar tekrar ifade ettiler ve şimdi değiştirmeye söz verdiğimiz bu Anayasa’yı eleştirmek İç Tüzük’le yasaklanıyor; şimdi biz bunu nasıl halka anlatacağız? Biz anlatırız da siz nasıl anlatacaksınız, bunu tartışalım bence.

Şimdi, bu darbe anayasasına ilişkin ilk dört madde... Doğrusunu isterseniz ilk dört maddeye, daha doğrusu ilk üç maddeye bir bakalım. İlk üç maddeye niye dokunamayalım? Mesela benim dokunmak istediğim yerler var.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Yanarsın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yanayım yani, ne olacak?

Diyor ki: “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı...” Niye saygılı olsun?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Dayalı olsun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – “İnsan haklarına dayalı” olsun. Ben bu maddeyi doğru bulmuyorum, gerçekten doğru bulmuyorum. Yani böyle laf olsun diye de söyleyemiyorum muhalefet etmek için. Darbeciler insan haklarıyla kendi aralarına bir mesafe koymak istemişler. İnsan haklarına dayanmak onların zihniyetinde yok çünkü insan haklarını yerle bir etmişler, bir silindir gibi toplumun üzerinden geçmişler. Yüz binlerce insan işkenceden geçti, bir o kadarı -rakamları söylemeyeceğim- mağdur oldu, işinden atıldı ve burada bulunan bütün partilerin önceki nesilleri bundan nasibini aldı, burada 12 Eylülde yargılanan, işkence gören milletvekili arkadaşlarımız var.

Şimdi, ben, 4’üncü maddeye göre “insan haklarına saygılı” kavramını eleştiremeyeceğim. Hayır, ben kendi partim adına insan haklarına dayanan bir anayasayı tercih ederim.

Peki, diğeri, devleti, ülkesi yani dille de falan bir sorunum var. Aslında, darbeciler “Dili Türkçedir.” demiş. Devletin dili olmaz, devletin resmî dili olur ve AK PARTİ -çok iyi anımsıyorum- 2011’de Uzlaşma Komisyonuna sunduğu teklifte, “Devletin dili” yerine “Resmî dili Türkçedir.” önermesinde bulunmuştu.

Şimdi, benim bu dil meselesiyle de sorunum var. Resmî dil olacak. Şimdi Türkiye’de tek dil Türkçe mi? Hayır, birçok dil konuşuluyor. Bir de teknik olarak da devletin dili olamaz zaten, resmî diller olur, gayri resmî diller olur, kullanılan diller olur. Şimdi derdimiz anayasa olmadığı için ayrıntılara girmiyorum.

Başkentle, marşla vesaireyle sorunumuz olması gerekmiyor bunu eleştirmek için. Biz, daha iyi bir anayasa yapmak için bunları eleştirebiliriz.

4’üncü maddede, akıllarına gelmiş, işte 1982 darbesi, darbeci generaller demişler ki “Ya, biz bu 3 maddeyi yazdık, bir de 4’üncü maddeyi koyalım, değişmesin.” Böyle bir şey olabilir mi? Böyle bir şey kabul edilebilir mi? Asla kabul edilemez.

Peki, neden? Mesela iki öneri sunuyorum ben, diğerlerini tartışmayacağım konunun dışına çıkmamak için, “saygılı” yerine “dayanan” diyorum ve “Devletin resmî dili” diyorum. Ben bunu kürsüden de savunurum, savunabilirim yani. Bu, bırakın düşünce, ifade özgürlüğünü, bir parlamenterin zaten görevidir. Ben seçilirken, halka, bu Anayasa’yla sorunum olduğunu söylemişim, “Ben bu Anayasa’yı kabul etmiyorum.” demişim ve demokratik bir anayasa vaadinde bulunmuşum.

1921, 1924 ve 1961 anayasalarında değiştirilemez maddeler yok. 1982 Anayasası’yla “değiştirilemez madde” kavramı girmiş, bu da darbe konseyi üyesi generallerin önerisiyle girmiş.

Şimdi, bu tartışma Türkiye’de şöyle yansıyor: “Biz 4’üncü maddeye karşıyız.” dediğimizde “Ha, sizin ilk 3 maddeyle, cumhuriyetle sorununuz var.”

Hayır, efendim, bizim cumhuriyetle sorunumuz yok, bizim cumhuriyetin demokratikleştirilmesi gibi bir amacımız var. Kuru kuru cumhuriyet değil, demokratik bir cumhuriyet istiyoruz ve bu nedenle bunu savunuyoruz, tabuları da tabii ki reddediyoruz.

Şimdi, 5 general, şu anda hepsi yaşıyor mu gerçekten bilmiyorum, 3’ünün yaşamını yitirdiğini biliyorum, bilen varsa, hani tutanaklara katkı diye söyleyebilir.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – 4’üncüsü daha evvel ölmüştü.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sanırım çoğu yaşamıyor.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Hiçbiri aramızda değil.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hiçbiri aramızda değil, vefat etmişler.

Kendileri yok ama kendilerinden sonraki nesillerin hayatını belirleyecek kurallar koymuşlar.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Fikirleri iktidarda.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Kendi düşünceleri şu anda iktidarda ve iki parti bunu savunuyor.

Böyle bir şey nasıl olur? Bir kere, biz, hiç kimsenin, hiçbir iradenin, hiçbir parlamentonun ve hiçbir dönemsel politikanın böyle bir gücü olduğunu kabul etmiyoruz. Böyle bir gücü olamaz. Böyle, yüzyıllar sonraki nesilleri kendi iradeleri doğrultusunda şekillendiremezler, bunu Anayasa’ya da koyamazlar, bu olamaz, bu kabul edilemez.

Niye bunları anlattım? Çünkü şu anda önümüzde bulunan İç Tüzük Teklifi’nde aynen şöyle diyor: “Anayasa’nın ilk dört maddesinde çerçevesi çizilen anayasal düzeni tahkir ve tezyif etmek.”

Emin olun, ben kötü niyetli bir yargıç olsam, ben olumsuz düşünen bir yargıç olsam, hani, demin dedim ya, devletin dili olmaz, devletin resmî dili olur; “Sen aşağılıyorsun.” diyebilir bana, karar da verir, istinaf da onaylar, Yargıtay da onaylar. Ya da ben darbeci generallere dair söylediklerini, yazıya döktüklerini söylesem “Sen tezyif ettin.” diyebilir, “Hakaret ettin.” diyebilir.

Hâlbuki benim böyle bir kastım yok. Ben milletvekili olarak diyorum ki: “Ben bu 4 maddeyi tabii ki eleştirme hakkına sahibim.” Eleştirme yöntemini de benim kültürüm, okuma düzeyim, siyaseti yaşama biçimim ve partimin program ve ilkeleri belirler.

Şimdi, milletvekili olarak, benim bunu kürsüden eleştirme hakkımı Anayasa’yla değil, Tüzük’le değiştirmek istiyorsunuz. Anayasa’nın 126’ncı maddesi, diğer cümleye ilişkin, bunu da not edeyim.

Evet, merkezî idareyi düzenliyor, bunu diğer konuşmama bırakacağım ama bunu şu yönüyle söyledim...

Başkan, uyarmayın ne olur, siz hareketlendiniz...

BAŞKAN – Tamam, uyarmıyorum. Amaç hasil olduğu için uyarmıyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hayır, bu konuyu tam bitireyim nokta koyacağım zaten, derdimi anlatayım.

126’ncı maddeyi diğer bölüme bırakıyorum. Hani, uyarınca biz de cevap veriyoruz ve süre uzuyor.

BAŞKAN – Doğru.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yani özetle şunu diyorum: AK PARTİ’ye hatırlatıyorum tekrar tekrar, MHP’den kimse yok, onlara da söylersiniz herhâlde.

Siz bu Anayasa’yı değiştirmek için söz verdiniz. Siz “Bu Anayasa demokratik değil, darbecilerindir.” diye söz verdiniz ve Anayasa’nın 83’üncü maddesine aykırı, Anayasa’nın bütününe, buna rağmen darbe Anayasası’na aykırı bir şekilde İç Tüzük’le milletvekilinin konuşma özgürlüğünü, söz söyleme özgürlüğünü, düşünce ve ifade özgürlüğünü kaldırmaya çalışıyorsunuz.

Hani, bir laf vardır ya halk arasında: “Yaptıklarımız yapacaklarımızın teminatıdır.” Bu konuda iktidarın çok kötü bir sabıkası var, çok kötü bir sicili var. Neyi “yapmayacağız” dediyeniz yaptınız. Bunun hiç gizli saklısı yok, yüzünüze söylüyoruz. Bugün savunurken diyorsunuz ki: “Aman, tahkir ve tezyif böyle yorumlanamaz.” Zaten iktidardan kimse de konuşmuyor ya, hani aralarda bir iki cümle konuştuğumuz arkadaşlar, işte, “Bu uygulama alanı bulmaz.” diyorlar ya. Hayır, hayır, uygulanır.

Dokunulmazlıklar kaldırıldığında da dediniz ki: “Biz sadece yargı yolunu açıyoruz.” Ama, şimdi, her gün bir milletvekilimiz hakkında yakalama kararı veriliyor, mahkûmiyet kararları veriliyor ve olabilecek en kötü şekilde yorumlanıyor. Burada güven değil yazılı belgelere göre, yazılı ilkelere göre ve değerlere göre hareket etmek lazım.

Bu nedenle, hâlâ yol yakinken gelin şu maddeleri geri çekin ya da ortaklaşa yeni bir İç Tüzük değişikliği metni hazırlayalım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, ben teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Ayтуğ Atıcı’da.

Buyurun Sayın Atıcı.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen hatibi dinleyelim, salonda bir uğultu olmasın.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan, konuşmaya başlamadan önce toparlamam konusunda beni sık sık uyarmanızı istirham ediyorum.

BAŞKAN – Uyarırım.

Evet, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Motivasyon oluyor.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Çok teşekkür ederim.

Çok motivasyon oluyor, grup dinamizmi sağlıyor, teşekkür ediyoruz.

Evet, 9'uncu maddede özetle ne diyorsunuz? Örneğin Hükümet bir kanun tasarısı hazırlıyor, Meclise gönderiyor, Meclis Başkanı da bu gelen tasarımı komisyonlara havale ediyor. Bir esas komisyon seçiyor kendine ya da daha fazla sayıdaki komisyonu tali komisyon olarak belirliyor, gönderiyor.

Örneğin, kamu-özel iş birliğiyle yapılacak şehir hastaneleri. Meşhur, efsanevi -tırnak içindeki hastanelerinizi Meclis Başkanı esas komisyona, Plan ve Bütçe Komisyonuna göndermişti.

Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilen bu yasa tasarısının aslında Sağlık Komisyonunda tartışılması gerekiyordu çünkü konu doğrudan doğruya sağlığı ilgilendiriyordu ama Sayın Meclis Başkanı öyle münasip gördü ve konuyu Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderdi, biz de orada çalıştık.

Benim, Sağlık Komisyonu üyesi olarak, bu kanun tasarısının benim komisyonumda esas komisyon olarak görüşülmesini istemeye hakkım vardı ve benim, bu hakkımı üç dakika kullanarak Mecliste dile getirme hakkım vardı, şimdi bu hakkımı elimden alıyorsunuz. Peki, şöyle bir merak ettim, baktım: “Acaba bu hak kullanılmış mı?” 24'üncü Dönemde dört yıl içerisinde benim bildiğim bir kere kullanılmış, o da Özgür Özel kullandı yanlış hatırlamıyorsam. Değil mi Özgür Bey? Eczacılıkla ilgili bir şey vardı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Patent Yasası Sanayi Komisyonuna gitti, “Neden Sağlıkla yollamıyorsunuz?” diye konuştum.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Evet, bir kere.

Şimdi, deminden beri bakıyorum, saatlerdir biz bu konuyu konuşuyoruz. Ya, dört yılda üç dakika kaybetmişiz. Ya akıl... Dört yılda üç dakika kaybettik, burada saatlerce konuşuyoruz ki “Bu üç dakikayı bir daha kaybetmeyelim, aman ha.” Ya, kendinize gelin arkadaşlar, yaptığınıza çocuklar güler, vallahi çocuklar güler ya. Yani şurada biz, Türkiye Büyük Millet Meclisi kurulduğu günden bugüne kadar toplasanız harcadığımız zamanı, bu madde için harcamayız, harcamamışızdır. Yani ben anlamakta hakikaten zorlanıyorum ama düşünüyorum: “Ya, niye bunlar acaba bunu kaldırmak istiyorlar, neden?” Ya burada bir intikam var, başka bir şey yok. Burada bir intikam var, burada milletvekillerinin itibarının zedelenmesi var. “Siz kimsiniz?” diyor ya milletvekillerine. “Konuşmayacaksınız.” diyor saray. Siz de “Peki efendim, konuşmayalım.” Varsa başka bir sebebi, Allah aşkına -bakın şurada, şu saatte, gece saat biri geçmiş- bana bir anlatın, deyin ki: “Dört yılda üç dakika kazanmak için biz burada saatlerce konuşuyoruz, bunun mantığı şudur.” Şimdi, Parlatmentonun bir olgunluğu var, olgunlaşmış. “Ya, ben bunu gereksiz görüyorum, çok özel bir şey olmazsa bu üç dakikayı kullanmayacağım.” demiş ve dört yılda bir kere kullanmış. Şimdi siz diyorsunuz ki: “Gelin bunu kaldıralım.” Başka benim bilmediğim, kafamın çalışmadığı bir mantık varsa Allah aşkına bana söyleyin. Yani Parlatmentoyu ve bizi, hepimizi -parti ayrımı yapmadan- milletvekillerini değersizleştirmeye değer mi bu konu? Değmemesi lazım ama öyle bir yola girildi ki “Bir dakika da olsa keseceğim bunların sesini.” mantığıyla gidiyoruz.

Şimdi, işin daha komiği şu: Eğer AKP iktidarda kalırsa bu İç Tüzük'ü 2019'da bir daha değiştirecekmiş, Başbakan böyle söylüyor. Biz de diyoruz ki biz iktidara gelirsek vallahi de billahi de fena hâlde değiştireceğiz. Yani iktidara kim gelirse gelsin bu kadar emeğin, bu kadar kepazeliğin karşılığı... Şunun şurasında kalmış bir yıl, ondan sonra seçim havasına girer zaten. Şimdi, bir yılda ne kazanacaksınız da tekrar 2019'da bu iş değişecek de biz bu kadar burada eziyet çekiyoruz? Gülünç

duruma düştük ya, vallahi gülünç duruma, vallahi gülüyorlar bize. Ama burada bu ısrarın sebebinin ne olduğunu üç aşağı beş yukarı tahmin ediyoruz. Saray dedi ki: “Bu İç Tüzük çıkacak.” Bir kere çıktı adamın ağzından, çıktı yani o laf çıktı. Çıktı mı gereği yapılacak.

Arkadaşlar, bakın, zorlamayla, sopayla, zalimlikle bu dünyada hiçbir şey olmadı. Bakın firavun da kazançlı çıkmadı, bakın Yezid de Muaviye de kazançlı çıkmadı bu işten. Bu işi zorlamayla yapanlar da kazançlı çıkmayacaklar. Bakın, siz bizi zorlayın istediğiniz kadar. Bir ağız dalaşı aşağıda, geçmişte onlarca saat Meclisi kilitledi. Eğer uzlaşı olursa -yüz yüze bakıyoruz- birbirimize baktığımızda utanırız. Ama eğer uzlaşı olmazsa “Sen mi konuştun? Ben 5 katı konuşurum. Sen mi yiğitsin, ben mi yiğidim?” Bu, aşağıda Mecliste konuşmalarımızı, görüşmelerimizi kilitler. Ya, bunu denedik, gördük, yaşayarak öğrendik. Şimdi bir daha bunu bu şekilde zorlamanın bir mantığı yok. Umarım bu konuşmalarımız neticesinde Genel Kurul aşamasına kadar belki bir uzlaşı olur.

Allah aşkına Sayın Başkan, bana bir söyler misin: Alt komisyon dâhil şu dakikaya kadar -burada bu kadar beyin çalışıyor- ne değişiklik oldu, bizim hangi önerimiz dikkate alındı? Nerede uzlaşı aradınız? Bakın, bu yaptığımız ceberutluktur, bu yaptığınız gerçekten zalimlik. Bu kadar insanın birikimini, eğitimi uç uca koysanız –hemen hemen herkes burada bir yüksek okul bitirmiştir- yüzlerce yıllık birikim yapar. Bir kelimesinden yararlanmaz mı insan ya? Bu kadar inat olur mu bir insan ya? Bu kadar kapalı olur mu ya? Bu kadar insan boşuna mı konuştu ya? Alt komisyon dâhil, şimdi dâhil yani bir kelime değişecek, “Akıl akıldan üstündür.” diyecek bir durum hiç olmadı mı? Bu işte bir yanlışlık yok mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Atıcı, ben teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, konuşma sırası Sayın Burcu Köksal’da.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Burcu, Facebook siyaseti yapacaksan yapma.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Yok Ağabey.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sen yokken eleştirdiler seni de söyleyeyim.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Hayırdır...

BAŞKAN – Yok, bir eleştiri yok. Bütün milletvekili arkadaşlarımız -sabahtan beri takip ediyoruz- yayın yapıyorlar. Zaten Şeker TV yayını yaptı, herhangi bir sorun yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Parsak sizin Afyon’daki çıkışınızı hazmedememiş olacak, sizi Facebook siyaseti...

BAŞKAN – Sayın Köksal, buyurun.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Şimdi, gecenin bu saatine kadar çalışıyoruz ve ister istemez seçmenlerimize burada olup biteni iletmek, kamuoyunu bilgilendirmek zorundayız. Yani milletvekilinin aynı zamanda yasama sorumsuzluğunun -ki birazdan ondan da bahsedeceğim- en önemli getirilerinden biridir, milletvekilinin burada yapmış olduğu faaliyetlerin kamuoyuna yansıtılması. O bakımdan da biz yaptığımız her türlü faaliyeti kamuoyuna yansıtmak zorundayız. Keşke Sayın Parsak da burada olsaydı, yapmış olduklarını kamuoyuna yansıtabilseydi. Keşke biraz...

BAŞKAN – Sayın Köksal, sataşmaya mahal vermeden.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Yok, aynı bölgede sataşma olmaz zaten.

BAŞKAN – Ben de biliyorsunuz aslen Afyonluyum bir ucundan, sorun yok.

Buyurun.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Ne güzel, ne mutlu. Sorun yok zaten o konuda.

BAŞKAN – Buyurun.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; 2002 yılında söz hakkının on dakikaya indirilmesine karşı çıkıp dilekçe veren AKP, bugün vekillere üç dakikalık söz hakkını lütf olarak görüyor. Böyle bir tezatlıkla karşı karşıyayız.

Bakın, hep Parlatentonun çalışma süresinin fazla olmasından, uzun olmasından, kanunların hızlı bir şekilde çıkarılamamasından yakınıyorsunuz. Sorun bence kanunların görüşülme sürecinin uzamasında değil, hangi alanda çıkacaksa o alandaki ihtiyaca cevap verememesindedir. Çoğunlukla önümüze adrese dayalı, kişiye teslim torba yasalar getirdiğiniz için, bunların toplumsal etki analizinin yapılması, kamuoyunda tartışılması da dolayısıyla çok işinize gelmiyor. Onun için de yasaların mümkün mertebe çok da Genel Kurulda dillendirilmeden, kamuoyunda tartışılmadan jet hızıyla çıkarılmasını istiyorsunuz. Bu yüzden de muhalefetin sesini kesmeye çalışmak, sesini kısmak işinize geliyor. Biz çalışmaktan şikâyet etmiyoruz. Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk bile “Tek bir şeye ihtiyacımız var, o da çalışkan olmak.” demiş. Onun için de bizim için uzun çalışma süreleri ya da burada uzun saatler boyunca bir konuyu tartışmak, çalışmak, çıkacak bir yasa tasarısıyla ilgili görüşlerimizi beyan etmek, doğruları, yanlışları söylemek, eleştirileri yapmak şikâyet ettiğimiz bir şey değil. Onun için, çalışma sürelerinin uzunluğu ya da bir konunun Genel Kurulda uzun saatler boyunca tartışılması sorun değil, zaten Parlamento bunun için var; çalışmak için, tartışılmak için. Kanunların gerçekten toplum yararına, kamu menfaatine olup olmadığını, kamuya ne şekilde etkileri olacağını, topluma ne şekilde yarar ya da zarar sağlayacağını konuşup tartışarak bir ortak akıl bulmak için, sorunları çözmek için var. Onun için, bırakın, hep beraber konuşalım, tartışalım, konuları dillendirelim.

Şimdi, ayrıca, çıkacak yasalar eğer böyle apar topar çıkarılırsa, alelacele oldubittiye getirilirse yarın telafisi mümkün olmayan zararlar da ortaya çıkabilir ve bundan hepimiz yara alırız. Onun için bir örnek vereceğim: Geçtiğimiz haftalarda zeytin yasası geldi. Eğer biz o zeytin yasasını Genel Kurulda konuşmasaydık, tartışmasaydık, bunu kamuoyuna yansıtmayıp dillendirmeseydik o yasayı çıkaracaktınız ve bugün çok büyük doğa katliamları olacaktı. Demek ki neymiş, Parlatentoda, Genel Kurulda bir şeylerin konuşulması, tartışılması, dillendirilmesi, kamuoyuna yansıtılması, vatandaşın bu tartışmalardan bilgi sahibi olması yararlıymış. Onun için, lütfen, bu muhalefetin sesini kesmek, hani oldubittiye getirip adrese dayalı yasa çıkarmak, gece yarısı önergeleri -hep yaptığımız şey zaten, ona alıştık- ve torba yasalarla... Ki ben ona “torba” demiyorum, “çorba” diyorum çünkü bir torba yasa geliyor, o torba yasanın içinde o kadar çok kanun maddesi değişiyor ki hayretler içinde kalıyorum. Yani hiçbir şekilde hukukçu kimliğimle de bunu algılayamıyorum nedense.

Şimdi, bir de diğer bir konu var arkadaşlar. Kürsüdeki ifadelerimiz, kullandığımız söz ve materyaller için disiplin para cezası getirerek âdeta aklınızca muhalefet milletvekillerini...

BAŞKAN – Sayın Köksal, o bu maddenin konusu değil, o ileriki maddelerin konusu. Siz gündeme davet ediyorum.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Hayır, ben şimdi tasarının bütünü hakkında konuşmadığımız için bunu da özellikle belirtmek istedim. Çünkü tam da biraz önce hani o kamuoyunu aydınlatmayla ilgili yasama sorumsuzluğuyla da alakası olduğu için söylüyorum özellikle.

Bizim, kürsüde kullandığımız söz, ifade ve materyaller için disiplin ve para cezası getirmeyi öngörüyorsunuz. Şimdi, “yasama sorumsuzluğu” diye bir şey var. Nedir bu? Vekilin Mecliste kullandığı oy, söylediği söz, ileri sürdüğü, ifade ettiği düşünce nedeniyle Parlamento dışında bir makam tarafından sorumlu tutulmamasıdır. Yasama sorumsuzluğu niye var? Vekil millet iradesini tam bir serbestlikle ifade etsin, vekillik yaparken düşüncesini herhangi bir soruşturma, kovuşturma, baskı, tehdit ve korku olmadan yapabilsin, sürdürebilsin diye. Vekil halkın çıkarlarının savunucusudur,

bir kişi ya da zümrenin çıkarlarının savunucusu değildir vekil. Onun için, muhalefet vekili iktidarı denetlemeli ve bu denetimi yaparken de iktidarın yanlışlarını, hatalarını, eksikliklerini, aksaklıklarını çekinmeden ortaya koyabilmelidir. Eğer vekil, vekillik yaparken hükümetin veya üçüncü kişilerin cezai ve hukuki kovuşturma tehdidine maruz kalırsa kendinden beklenen görevi yerine getiremez, o vekilliği yapamaz. Yasama sorumsuzluğu özellikle muhalefet vekilleri için bir nevi güvencedir. Şimdi tam da bu noktada muhalefet vekillerinin Genel Kurulda kürsüde söyledikleri söz, ifade ve düşüncelerinden, hatta yanlarında getirdikleri materyallerden dolayı disiplin ve para cezasıyla tehdit ediyorsunuz, susturmaya kalkıyorsunuz. Bu bence demokrasiye balta vurmaktır. Hani şu İç Tüzük'e... Daha doğrusu, bir yasa çıkarın, deyin ki: "Bundan sonra AKP ve bir de bu İç Tüzük değişikliğine destek veren Milliyetçi Hareket Partisi dışında hiçbir parti seçime girmesin, Meclise gelmesin, konuşmasın." Yani bunun bir anlamı bu olacak çünkü...

BAŞKAN – Sayın Köksal, sizi gündeme davet ediyorum.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Tam da gündem bu.

BAŞKAN – Gündem 9'uncu madde şu an.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Yani şimdi siz bir İç Tüzük değişikliği yapmaya çalışıyorsunuz, beni buraya gönderen, milletvekili arkadaşlarımızı buraya gönderen o millî iradeye, o seçmenlere karşı bizim vekillik görevimizi yerine getirmemize engel olmaya çalışıyorsunuz, söz hakkımızı kısıtlıyorsunuz, "Paran varsa konuş." diyorsunuz resmen, disiplin tehdidiyle bizi baskı altına almaya çalışıyorsunuz. Bir kere, yasama sorumsuzluğunu ortadan kaldırıyorsunuz. Ne demek ya, vekil konuşurken "Acaba disiplin cezası alacak mıyım, para cezası verecekler mi, kovuşturma yapılacak mı?" tehditleriyle kürsüye çıkacak. Nasıl vekillik yapacak, nasıl serbestçe düşüncelerini ifade edecek? Onun için...

BAŞKAN – Sayın Köksal, haddim değil belki ama lütfen "milletvekili" diye hitap edin, Anayasa'mızda ve İç Tüzük'ümüzde "milletvekili" olarak geçiyor, "vekil" değil. Onu bir düzeltelim, maddi hatayı bir düzeltelim.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Bakın, milletvekili, milletvekilliği görevini eğer bir korku, tehdit, baskı altında kalırsa nasıl yerine getirebilecek? Her an bir disiplin cezası, bir para cezası veya bir kovuşturma tehdidi varken nasıl kürsüde ifade edebilecek düşüncelerini, ben bunu merak ediyorum. Bu yasama sorumsuzluğu sadece milletvekilinin değil, yasama çalışmalarını sağlıklı bir şekilde sürdürebilmesini sağlama bakımından değil, aynı zamanda, biraz önce, tam da konuşmamın başında söylediğim gibi, kamuoyunun sağlıklı bir şekilde aydınlatılması açısından da önemli, onun için de bir güvence.

Yaptığınız şey şu an Anayasa'ya aykırı, şu an hukuk kurallarına aykırı. Bizim yasama sorumsuzluğumuzu ortadan kaldırmaya çalışıyorsunuz. Onun için, gelin, bu İç Tüzük değişikliğini lütfen geri çekin. Bugün iktidar mensubusunuz, iktidara sahip bir partiye mensupsunuz; yarın bağımsız bir milletvekili olabilirsiniz, partinizle ters düşebilirsiniz veya iktidardan düşebilirsiniz, muhalefette olabilirsiniz. E o zaman, katlettiğiniz hukuk, katlettiğiniz yasalar, katlettiğiniz İç Tüzük size de lazım olacak. Hukuk herkese lazım. Onun için, gelin, bu İç Tüzük değişikliğini geri çekin, hep beraber Mecliste konuşarak, tartışarak, dillendirerek... Gerekirse biz sabahlara kadar konuşmaya, tartışmaya razıyız bütün milletvekilleri olarak. Bundan hiçbir şekilde şikâyet eden, gocunan bir arkadaşımız yok. Gelin, Mecliste tartışalım, konuşalım, doğru yol bulalım, ortak akıl bulalım, uzlaşsı olsun.

Herkese sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Köksal, ben teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Bülent Öz'de.

Buyurun Sayın Öz.

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, sayın Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri; değişiklik teklifinin 9'uncu maddesi, tasarıların Meclis Başkanı tarafından komisyonlara havalesiyle ilgili itirazın sözlü yapılmasını hükme bağlayan İç Tüzük'ün 73'üncü maddesini düzenleyerek bu itirazın yazılı yapılmasını hükmetmektedir.

İç Tüzük'ün 73'üncü maddesine göre, hükûmetin hazırladığı kanun tasarısı Meclis Başkanlığı tarafından komisyona havale edildiğinde milletvekilleri olarak söz alıp itiraz hakkımızı kullanabiliyoruz. Sözlü itiraz hakkımız kamuoyu ve vatandaşın bilgilenmesi açısından önemlidir. Teklif edilen kanun tasarısının toplumun ve vatandaşın yararına olmadığını düşündüğümüz noktada ya da yanlış komisyona sevk edildiğini düşündüğümüz noktada bizim söz almamız daha tasarı komisyona gitmeden kamuoyu oluşturma imkânı sağlayacaktır. Özetle şunu söylemek istiyorum ki maalesef her zaman olduğu gibi muhalefetin sesini kısıp vatandaşın bilgi alma hakkını kısıtlamak sonucunu doğurmaktadır. Milletvekilinin kanun tasarısının havalesine ilişkin itirazını sözlü olarak Genel Kurulda gerçekleştirilmesi, tasarının Genel Kurulda kamuoyu tarafından bilinmesi ile vatandaşın bilgilenmesi açısından mutlak ki önemlidir. Bu, vatandaşın hakkıdır. Kanun tasarısının bu maddesi geri çekilmezse adaletsizliğin bir başka örneğini yaşayacağız. Yasa tasarısının adil olmayan şartlarda, sadece yazılı itiraz süreciyle komisyona havale edilmesi kesinlikle adaletsizliktir. Mutlak ki karşılaştığımız birçok kanun tasarısı hakkında, bırakın vatandaşı, iktidar milletvekilleri dahi içeriği bilmeden görüşülmektedir. Eğer bir kanun tasarısında kürsü hakkımız elimizden alırsa bu Meclisin bir kez daha işlevi azalacaktır.

Buradaki problem konuşma süresine müdahaleden daha vahimdir ki konuşma imkânı hiç verilmemektedir. Milletvekilleri olarak konuşturulmayarak, Meclisin işlevini azaltarak yani halkın temsilcisi olan bizlerin söz alarak konuşmasının engellenmek istenmesi ve milletvekillerinin âdeta susturulması milletin de, millî iradenin de susturulması demek olacaktır. Üzülerek söylemeliyim ki her defasında millî iradeden bahseden iktidar, bu tasarı maddeleriyle millî iradeyi bir kez daha yok saymış olacak.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, milletin tamamının temsil edildiği yerdir ve milletin sesidir. Bu madde ve diğer maddelerde olduğu gibi, milletvekillerinin sesini kısmak ve konuşmasını engellemek demokrasiye ve millî iradeyle asla bağdaşmamaktadır.

Değerli arkadaşlar, bir arada yaşamamız için demokrasi olmazsa olmazımızdır. Bu bağlamda, demokrasi bir zümrenin düşüncelerinden ibaret değildir. Demokrasi toplumun farklı düşüncelerinin bir arada yaşama sanatıdır. Demokrasi tahammüldür. Demokrasi bir bireyin düşüncelerini özgürce söylemesidir, bunun için de o bireyin konuşması demokrasinin gereğidir. Dolayısıyla, milletvekilini yani milletin temsilcisini konuşturmamak demokrasiyle asla örtüşmez. Üzülerek söylüyorum ki bugün bu tabloyu yaşıyorsak demokrasiyi amaç olarak değil, araç olarak görenlerin anlayışı yüzünden bugün bu tabloyu maalesef yaşıyoruz.

Sayın Başkanım, toparlıyorum, siz söylemeden ben size hatırlatayım.

Değerli arkadaşlar, toplum bizi yani 550 saygın milletvekilini Ankara'ya milletin sesi olalım diye gönderdi. Milletvekilinin sesini kısmak, milletin sesini kısmak olacaktır, bunu hatırlatmak istiyorum. Bu da demek oluyor ki yapmış olduğunuz değişikliklerle, maalesef, millî iradeden uzaklaşmış olacağız.

Sayısal çoğunluk üstünlüğünüz her istediğiniz değişikliği yapacağınız anlamına gelmez değerli iktidar milletvekilleri. Milletimiz oylarıyla iktidarı belirlediği gibi, oylarıyla muhalefeti de belirlemiştir. Oluşan tabloyla milletimiz size “İsteddiğiniz her şeyi yapabilirsiniz.” dememiştir. Muhalefetle uyum

içinde, anlaşarak ve uzlaşarak millî iradenin tamamını sağlamamız gerekir ki milletimiz bizden bunu talep etmektedir. Size oy verenlerin oluşturduğu millî irade ise muhalefeti oluşturanların oyları da millî iradedir. Kendi bakış açımızla çoğunluğu sağlayarak millî iradeyi tek başınıza temsil ettiğinizi düşünmeyiniz, biz birlikte millî iradeyiz.

Sayın milletvekilleri, bir kişinin alacağı kararları yasalasma sürecinde sizlerin dahi duyması engellenerek komisyona havale edilmesine nasıl doğru diyeceksiniz? İtiraz hakkımız “Meclisi yavaşlatma” olarak değerlendirilmemelidir. Amacımız, Meclis çalışmalarının millettten gizlenmemesidir.

İnaniyorum ki tasarı maddesi Komisyonda geri çekilecektir, verdiğimiz önerge kabul edilecektir ve bu değişikliklerle, madde mevcut hâlinde kalarak Meclis çalışmalarının millettten gizlenmesinin önü kapanmış olacaktır. Biz birlikte millî iradeyiz, dediğim gibi, birlikte milletin sesiyiz. Lütfen, çalışmalarımızda milletin sesi olan milletvekillerinin sesini kesmeyin diyorum, hepimize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Öz, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, madde üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde iki tane önerge vardır, önergeleeri geliş sırasına göre okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi'nin 9'uncu maddesi teklif metninden çıkarılmıştır.

Muharrem Erkek

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Murat Emir

Çanakkale

Bursa

Ankara

Akın Üstündağ

Bülent Tezcan

Muğla

Aydın

Gerekçe:

Milletvekilinin, kanun tasarısının havalesine ilişkin itirazını sözlü olarak Genel Kurulda gerçekleştirmesi, konunun Genel Kurul ve kamuoyu tarafından bilinmesi anlamında doğru bir düzenleme olacaktır. Bu nedenle İç Tüzük 73'üncü maddenin mevcut hâliyle kalması uygundur.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1783) esas sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi'nin 9'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Meral Danış Beştaş

Erol Dora

Mithat Sancar

Adana

Mardin

Mardin

Gerekçe:

Yapılan düzenlemeyle Genel Kurula havale olunan işlemlere dair milletvekillerinin itirazının sözlü olarak yapabildiği engellenmektedir. Meclise iktidar partisi tarafından getirilen ve komisyonda iktidar çoğunluğuyla geçirilen, bazen Anayasa'ya aykırılık teşkil eden düzenlemeleri milletvekillerinin Genel Kurulda söz alarak kamuoyu nezdinde iktidarın bu hatasını ve Meclis Başkanının İç Tüzük'e

uygun yönetmesini hatırlatacak sözleri gasbedilmektedir. Bunu sadece yazılı bir itiraza dönüştüren bu düzenleme de muhalefetin söz hakkını gasbetmektedir. Bütün bu sebeplerle, maddenin teklif metninden çıkarılmasını öngörmekteyiz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, elimizde bulunan iki önerge de aynı mahiyettedir, gerekçeleri farklıdır. Bu sebeple önergeyi geliş sırasına göre oylarınıza sunuyorum.

Bu çerçevede, birinci önerge olan, Sayın Muharrem Erkek, Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Sayın Murat Emir, Sayın Akın Üstündağ ve Sayın Bülent Tezcan tarafından verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

İkinci önerge olan, Sayın Meral Daniş Beştaş, Sayın Erol Dora ve Sayın Mithat Sancar tarafından verilmiş olan önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Diğer maddeye geçiyoruz, maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 81 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Anayasa değişiklikleri hariç, kanun tasarı ve tekliflerinin tümü açık oylamaya tabi işlerden değilse en az yirmi milletvekilinin talebi halinde açık oyla, aksi takdirde bu oylamalar ile maddelerin oylamaları işaret oyuyla yapılır.”

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, madde üzerinde söz talep eden Sayın Muharrem Erkek.

Sayın Erkek, buyurun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri; evet, görüştüğümüz teklifin bu maddesinde yapılmak istenen değişiklikle maddelerin oylamasında açık oylama usulü tamamen kaldırılıyor, kaldırılmak isteniyor. Tabii, açık oylama aslında önemli. Açık oylamalarda her milletvekilinin, her siyasi parti grubunun tavrı kayıtlara geçiyor; hangi maddede ne oy kullandı, kayıtlara geçiyor, Genel Kurulun, kamuoyunun bilgisine, takdirine de sunuluyor. Ki uygulamada torba yasaların da temel kanun gibi görüşüldüğünü düşünürsek, temel kanunda kanunun tümüne karşı olmamakla birlikte birçok maddesine karşı olabiliriz. Ki torba yasalarda maddelerin birbiriyle ne kadar alakasız olduğunu da biliyoruz. O yüzden, maddeler oylanırken, Genel Kurulda kabul edilirken veya reddedilirken açık oylamayla milletvekillerinin ve siyasi parti gruplarının iradelerinin, tavırlarının kayıt altına alınması kadar demokratik bir durum olabilir mi? Şimdi bunu da yok ediyoruz.

Bu madde belki de bir zorunluluk sonucu da değiştiriliyor çünkü toplantı yeter sayısı da yoklama denetimiyle kaldırıldı. Ki muhalefetin 20 milletvekiliyle yoklama talep ederek iktidarı, çoğunluğu denetlemesi, Genel Kurulun iradesinin Mecliste tecelli etmesini sağlaması son derece önemliydi, zaten bu yok edildi. E, şimdi, toplantı yeter sayısının olup olmadığına açık oylama sonucunda kendiliğinden tespiti de ortaya çıkacağı için bu da engellenmek isteniyor.

Yani bu İç Tüzük değişiklik teklifinin bütüne baktığımızda birçok maddelerinde gerçekten Parlamentonun ve milletvekilinin... Ki güçlü parlamento, güçlü meclis, güçlü milletvekili demektir. Bu anlayışın yok edildiğini görüyoruz.

OHAL sürecinde, yani demokrasinin ve hukukun askıya alındığı bir süreçte bir Anayasa değişikliğiyle maalesef kuvvetler ayrılığına ve demokrasiye ciddi bir darbe vurduk. Şeklen hukuka aykırı bir kararla yürürlüğe sokulan, meri olan ama asla meşru olmayan ve meşruiyeti her zaman tartışılacak olan bir değişiklikte bunu gerçekleştirdik ve bu, Türkiye'nin hayrına bir iş olmadı ve olmayacak da.

Şimdi, herhâlde, bu saray rejiminin ve bu Anayasa değişikliğinin bir aşaması olarak öyle bir İç Tüzük değişikliği teklifiyle karşı karşıyayız ki Meclis içi bir darbe yapılmak isteniyor sanki. İç Tüzük'e bakılmış, "İç Tüzük'ün hangi maddesinde bir milletvekili konuşuyorsa ya daha az konuşsun ya da konuşmasın." denmiş. İtirazların, beyanların düzeltilmesinin, bazı açıklamaların bile yazılı usule tabi tutulması gerçekten düşündürücü. Onun için, hem bu madde hem bu teklifin bütünü Anayasa'ya, demokrasiye, teamüllerimize, her şeye aykırılık teşkil ediyor. Bu nedenle, bu maddede önergemizin kabulünü ve bu yanıltan dönülmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Erkek, ben teşekkür ediyorum.

Söz talep eden Sayın Filiz Kerestecioğlu.

Buyurun Sayın Kerestecioğlu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, öncelikle hepinize iyi çalışmalar diliyorum. Gerçekten hayırlı bir şey için bir arada olmayı ve aslında, Meclisin ve Türkiye'nin çok daha fazla ifade özgürlüğüne kavuşması için çalışmış olmayı temenni ederdim ancak böyle bir iç tüzükle ilgili konuşulmuyor tabii.

Benim bugün özellikle açıklama yapmak istediğim husus, gıyabımda bu İç Tüzük'le ilgili bizim hiçbir şekilde konuşmayıp uzlaşmayacağımız konusunda yapılan atıflardır. Aslında, küçük bir basın taraması yapılsaydı o toplantıda neler söylendiği gayet açık bir şekilde görülebilirdi ama maalesef, Türkiye'nin en yeni ve en gerçek modası şu anda algı yönetimi olduğu için özellikle sanki bir uzlaşma arayışı varmış ve sanki bütün partilerle bunlar tartışılmış, işte bu maddelerin tek tek Türkiye'ye neler kaybettirebileceği, neler kazandırabileceği konuşulmuş, tartışılmış gibi bizim bunları konuşmuş ve herhangi bir uzlaşma aramayacağımız konusunda beyanda bulunduğumuz ifade ediliyor. Ben sadece, o toplantıda, Meclis Başkanı Sayın İsmail Kahraman'ın davetiyle gittiğimiz toplantıda neler söylediğimi kayıtlara geçmesi açısından ifade etmek üzere buraya katıldım. Sözlerim aynen şöyle: Halkın iradesinin gasbedilmiş olduğu bir ortamda bizim 16 Nisan meşru olmayan referandumunun sonucunda getirilmek istenen bir İç Tüzük değişikliğini şu anda konuşacak bir durumumuz yok. Öncelikli olan tutuklu milletvekillerimizin durumudur. Milletvekillerimiz bir yana, ülkenin yarısının neredeyse terörist ilan edildiği, OHAL'le yönetildiğimiz bir durumda bizim önceliklerimiz vekillerimiz ve ülkemizin serbest kalmasıdır. İç Tüzük konuşmak şu anda bir fanteziden öte bir şey değildir çünkü Meclis zaten tamamen işlevsizleştirilmiştir. Meclisi daha işlevsel hâle getirmek için bu değişikliğin yapıldığı da aslında bir aldatmacadır. Tabii ki biz demokratik siyaseti her zaman savunmaya ve son kişi kalana kadar bu Mecliste olmaya, demokratik çözümler için uğraşmaya devam edeceğiz. Benim söylediğim sözler aynen bunlardır.

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu, ben teşekkür ediyorum.

Bitti mi?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sanıyorum, İç Tüzük'e siz hemen geçtiniz...

BAŞKAN – Hayır, ben bitti zannettim ama bitmedi mi?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – ...sözü hemen kısalım, çabuk olalım, süre doldu demek istiyorsunuz.

BAŞKAN – Hayır, süreci yönetiyoruz. Sıkıntı yok.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ama bitmemiști.

BAŞKAN – Buyurun devam edin o zaman, lütfen.

Kusura bakmayın.

Vurgudan sanki bitmiş gibi algıladım da.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Hayır, ben sadece sözlerimin bunlar olduğunu, o nedenle gıyabımda herhangi bir algı yaratılmamasını... Yani bu tabii ki partimizle ilgili yaratılmak istenen bir algıdır. Bunun doğru olmadığını ifade etmek istemiştım. Esas olan, gerçekten enine boyuna her şeyin tartışılmasıdır, ifade özgürlüğünün olmasıdır ve bunun herkes için olmasıdır. Maalesef, Türkiye’de aslında, vatandaşlarımızın nasıl ifade özgürlüğü yoksa Mecliste de bugün getirilmek istenen düzenleme Meclisin ifade özgürlüğünün de ortadan kaldırılmasıdır ve bu maalesef, zaten, fezlekelerimiz yetmezmiş gibi yeni fezlekeler gelmesinin, yeni yargılamaların yolunu açacak bir düzenlemedir. Türkiye buna layık değildir, Türkiye gerçekten daha demokratik bir düzene layıktır. Bütün vatandaşlar bunu istemektedirler ama şu anda iktidar bunu algılayabilecek bir durumda değildir, bir gün algıladığında da herhâlde onlar için geç olmuş olacaktır. Ama iyilik de çabuk yayılan bir şeydir, demokrasi de çabuk yayılan bir şeydir. Ben hiçbir zaman bu ülkeden ve bu özgürlükleri kazanacağımızdan umudumuzu kaybetmemek gerektiğini düşünüyorum. Buradaki arkadaşlardan da aynı şevkle gene muhalefetlerine devam etmelerini ve çalışmalarını yürütmelerini temenni ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu, ben teşekkür ediyorum.

Söz talep eden Sayın Meral Daniş Beştaş.

Şöyle ifade edeyim, liste gelmediği için siz hazır talep varken devam edin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Acelemiz var.

BAŞKAN – Yok, acelemiz yok. Arkadaşlardan isim almak için bekliyoruz, bu çerçevede siz konuşun.

Buyurun lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, biraz önce darbe anayasasına karşı eleştiri yasağının getirildiğini ifade etmişim ve gerçekten bu meseleyi çok ayrıntılı bir şekilde, etraflıca tartışmak gerektiğini bir kez daha ifade ederek bu konuda uluslararası mahkeme kararlarının...

Şimdi, ifade özgürlüğü ve AİHM standartları ne diyor gerçekten? Yani Türkiye’de yurttaşlar için söz konusu olan ifade özgürlüğü sınırları bu Tüzük’le nasıl oluyor da milletvekilleri için daraltılıyor? Bu tartışma aslında çok çok önemli bir tartışma ve Türkiye’de gelecekte sistem değişikliği, rejim değişikliği, bundan sonra nasıl yaşayacağımız, milletvekilliği statüsünün ve sıfatının nasıl yorumlanacağı, milletvekillerinin ağızlarını bantlayarak mı dolaşacakları, konuşma özgürlükleri olup olmayacağı şeklinde birçok tartışmayı içeriğinde barındırıyor. Şimdi, burada ifade özgürlüğü konusunda aslında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin gerçekten çok yol gösterici içtihatları var. Burada 10’uncu madde kapsamına giren bilgi ve düşünceler, sadece olumlu karşılanan ya da kimseye saldırgan gelmeyen ya da insanların kayıtsız kalabildiği bilgi ve düşünceler değil yani ifade özgürlüğü sadece bunlarla ilgili değil, saldırgan, sarsıcı nitelikte ya da rahatsız eden bilgi ve düşünceler olarak nitelendirilmekte ve demokratik toplumun vazgeçilmez özellikleri olan çoğulculuğun, hoşgörünün ve açık fikirliliğinin gereklerinin bu düşüncenin engellenmemesi olduğu tespitinde bulunmaktadır. Mahkeme, ayrıca, keskin ve abartılı dille

ifade edilen fikirleri de koruma altına alıyor. Kamunun tartıştığı konularda, siyasi tartışmalarda, seçim kampanyalarında ya da iktidarda olan politikacılara veya kamu otoritelerine yöneltilmiş eleştiriler söz konusu olduğunda saldırgan sözcükler kullanılması, sert eleştiriler yapılması olağandır ve bunlara daha fazla hoşgörü gösterilmesi gerekir. Mahkeme, Arslan davasında, davacının, Türkiye'deki kamu mercilerinin güneydoğuda aldığı tedbirleri eleştirirken aşırı sert bir ifade kullandığını, eleştiriye belli derecede bir saldırganlık kattığını kabul etmekle birlikte, Hükümet ve kamu otoritelerine yönelik eleştirilere daha geniş bir özgürlük alanı tanınması gereğinden hareketle ulusal mahkeme tarafından verilen mahkûmiyet kararını AİHS ona göre sözleşmeye aykırı bulmuştur. Mahkemeye göre bu türden saldırgan ifadelerin ifade özgürlüğü kapsamı dışında tutulabilmesi için kasıtlı ve dolaysız bir ifadeyle şiddetin kışkırtılması ve şiddetin gerçekleşme olasılığının bulunması gerekmektedir. Mahkemenin Özgür Gündem hakkındaki kararında yazıların bazıları yer yer renkli ve aşağılayıcı ifadelerle otoritelere karşı ileri düzeyde eleştiri içerse ve güvenlik güçlerine yasa dışı davranışlar affetse de yazılarda şiddetin savunulması veya şiddet kışkırtması bulunmadığı için ulusal mahkeme kararının yine 10'uncu maddeye aykırılığı tespit edilmiş.

Şimdi, burada, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları, aslında, bir anlamda milletvekillerinin düşünce ve ifade özgürlüğünün sınırlarını da bize tartışırken yol gösterici. Şimdi, bizim yasama sorumsuzluğumuz gerçekten ne anlama geliyor? Şu anda hepimizin sözde yasama sorumsuzluğu var. Herhâlde "sözde" kavramının en fazla ve en hak ettiği kavram milletvekillerinin sorumsuzluğu için olacaktır. Nedir Anayasa 83 ve 112(4)'e göre? Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden aksine bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulmamamız gerekiyor milletvekilleri olarak. Yasama sorumsuzluğunun tanınmasındaki temel amaç, milletvekillerinin Meclis çalışmaları sırasında düşünce ve söz özgürlüğünü gerçekten tam olarak korumaya hizmet eden bir maddedir. Sorumsuzluktan yararlananlar TCK'nın 301'inci maddesindeki suç işlese bile cezai olarak aslında sorumlu tutulamazlar. Sorumsuzluğun kapsamı mutlak ve her türlü tartışmadan azadedir ve sürekli olduğu için kişilerin milletvekili ve bakan statüsünü yitirmelerinden sonra da etkisini sürdürür.

Şimdi, bu maddeyle yasama sorumsuzluğu tümüyle lağvedilmekte, Anayasa 83 ve 112/4'e göre kürsü dokunulmazlığının, mutlak sorumsuzluğun tümüyle eleştiri hakkının kullanılmasıyla birlikte Anayasa'ya aykırı bir uygulamaya dönüşeceği kanaatimizce kesindir. Şimdi, bununla birlikte başka yönden de değerlendirmek gerekirse, mesela Çetin Özey'a göre, bu yasama sorumsuzluğu salt, soyut ve prestij olarak ele alınmamalıdır, prestije dayalı otoritelerin sarsılmaması olarak değerlendirilmelidir. Dikkat edecek olursak bir suçun hukuki konusunun sınırlanabilir, net olarak çerçevesi çizilebilir bir hâle ancak yorumla gidebiliriz. Madde içeriği her zaman korunan kurumları dokunulmaz kılacak bir yoruma tabi tutulabilir. Maddeye dayanılarak son dönemlerde açılan davalarda bu sınırların gözetilmediği de ortadadır. Mesela, Hrant Dink'in davası Türkiye kamuoyunun en çok bildiği davalardan bir tanesidir. İçinde Türk kimliğine yönelik hiçbir olumsuz düşünce barındırmamasına rağmen, sadece ifade içinde "Türk" kavramına yer verilmesi cezalandırmaya esas alınmıştır. Maddeyle korunan değer ve kurumlar Türklük, cumhuriyet, Türkiye Büyük Millet Meclisi, hükümet, devletin yargı organları, askerîye ve Emniyet teşkilatıdır. Maddede yer verilen "Türklük" belirsizlik içeren bir tanımdır. Türk'ün Türk milletinden olan kimse olarak anlaşılması durumunda ise Türk milletinin nasıl tanımlanacağı sorunu karşımıza çıkıyor. İşte bu nedenle "millet" kavramı siyasi, sosyolojik, kültürel ve hukuki bakış açılarıyla ancak tanımlanabilir.

Şu anda hiç kimsenin beni dinlemediğinin farkındayım. İktidar partisinden Divan dışında hiçbir milletvekili de yok burada. Bunun da kayıtlara geçmesini istiyorum. Ben sadece konuşuyorum, kendim dinliyorum ve bu tartışma hani böyle karşılıklı... Tabii, dinleyenler vardır da... Ama gerçekten böyle

bir gürültü ortamında, böyle bir atmosferde bu kadar önemli, bu kadar hayati bir meseleyi tartışmaktan da son derece üzüntü duyduğumu da laflarımın arasında belirtmiş olayım. Çünkü bazı meseleler konuşularak normalleşmemeli diyorum. Şu anda konuştuğumuz mesele Türkiye'nin gelecek yüz yıllarını etkileyecek bir mesele ve milletvekilleri olarak hepimizi doğrudan ilgilendiren bir mesele. Kayıtlara geçmesi bu yönüyle önemli. Takdir edersiniz ki insan konuştuğunda eğer dinlenmiyorsa ve özellikle de iktidar partisini ikna etmeye çalışırken, en azından karşılıklı bir diyalog ve tartışma zemini yaratmaya çalışırken iktidar partisinden hiçbir milletvekilinin burada dinleme zahmetinde bulunmamasını, Meclis başkan vekilinin olmamasını, sadece Meclis Genel Sekreter Yardımcısının olduğu bir ortamda İç Tüzük tartışmalarını muhalefetin kendi kendine yaptığını da not etmek gerekiyor. Şu anda sadece muhalefet partisi olarak İç Tüzük'e yönelik eleştirilerimizi yapıyoruz.

Netice olarak bu konuşmayı daha fazla uzatmadan ve bu eleştirimi özellikle Başkanlık Divanının ciddiye almaları umuduyla yönelterek söylemek istiyorum ki biz burada -bir kez daha söylüyorum- anlatmış olmak için anlatmıyoruz. Gerçekten bu İç Tüzük değişiklik teklifinin gözden geçirilmesini, değerlendirilmesini ve telafisi imkânsız zararlar ortaya çıkmaması için bir an önce, daha önümüzdeyken bu maddelerin değerlendirilmesini istiyoruz. Ama maalesef, muhataplık konusunda, tartışma konusunda bir diyalog değil, bir monolog yaşıyoruz. Bu nedenle bundan üzüntü duyduğumu tekrar ifade etmek istiyorum.

İç Tüzük değişiklik teklifinin 15'inci maddesini -tekrar tekrar, defaaten ifade ederek diyorum ki- mutlaka değerlendirmeliyiz. Bu maddenin nasıl bu değişiklik teklifine girdiğini tahmin etmek zor değil. Ama şunu da söyleyeyim, diğer maddelerde belki ifade edeceğim: Bizzat iktidar partisi tarafından, iktidar partisinin şu anda sorumlu makamlarındaki milletvekilleri tarafından, bakanlar tarafından şu İç Tüzük teklifine aykırı binlerce konuşma örneği önümüze getirebiliriz, bunları tartışabiliriz. Dün bunu söylüyordunuz, bugün ne değişti? Bu durumda iktidar partisinden şöyle bir açıklama isteme hakkımız var: Siz bu dönüşümü neye dayanarak yapıyorsunuz? Eğer gerçekten "Biz totaliter bir sistem hedefliyoruz." "Biz faşizmi kurumsallaştırmaya çalışıyoruz." "Biz düşünce ve söz özgürlüğünü tümüyle ortadan kaldırmaya çalışıyoruz." derlerse bunu başka bir şekilde tartışmamız gerekiyor. Ama yok, bize, dün yetkililerin, Sayın Elitaş'ın ifade ettiği gibi "Amaç şudur, budur." diyerek, işin etrafında dolanarak bu meseleyi çözemeyiz. Yani şu anda hepimiz burada çok yoğun bir mesai yapıyoruz, emek veriyoruz ve bu emek gerçekten değerlidir. Bunun da takdir edilmesini talep etme hakkımız var diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, ben de teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, konuşma talep eden Sayın Murat Emir.

Buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii bu saatte çalışıyor olmanın olumsuzluğu içerisinde olabildiğince kısa konuşmaya gayret edeceğim. Arkadaşlarımı daha fazla yormak istemem.

Gerçi özellikle geneli hakkında söylenmesi gereken her şey söylendi ama bu maddede son derece önemli sakıncalar var. Bunları mutlaka tekrar tekrar konuşmakta ve tutanağa geçirmekte yarar görüyoruz çünkü burada konuşulanlar bence tarihe bırakacağımız önemli metinler ve önemli duruşlar, tavırlar olacak.

Evvvela şunu belirtmek isterim: Milletvekili seçildiği andan itibaren bütün milletin temsilcisidir ve her kararıyla, her temsil göreviyle de millete karşı sorumludur. Bu sorumluluktan dolayı kimi zaman oylamaların açık olması gerekir. Anayasa zaten bunu böyle hükmeder ama Anayasa'nın hükmettiği

konular dışında açık oylama yapılması zaman zaman gerekir, Meclis grupları talep ederler ve açık oylama yapılır. Niye? Çünkü her bir milletvekilinin hangi oyu verdiği değerlidir, önemlidir, milletvekilinin kendi siyasetini açıklayabilmesi, seçmenine, milletine hesap verebilmesi açısından önemlidir. Hemen aklıma gelen olayı anlatayım size. Geçen sene, mesela küçüklerin cinsel istismarcısıyla evlendirilmesine dönük gecenin bir vakti bir teklif getirildiği zaman biz şiddetle karşı çıktık. Önce kabul edilir gibi oldu, yeterli sayı bulunamadı -karar yeter sayısı- öbür güne kaldı, öbür gün, değerli arkadaşlar, o teklifin altına imza atan AKP’li değerli milletvekilleri son derece mahcup bir durumdalar, hatta “Fark etmeden imzaladık.” diyenler dahi oldu. Şimdi, eğer bu gerçekleri biliyorsak milletvekillerinin tek başına Meclisi oluşturan ana birimler olarak ve o sorumluluğu taşıyarak zaman zaman açık oylama yapılması ihtiyacı özellikle milletimiz açısından değerlidir, önemlidir. Şimdi, buradaki ihtiyaç oradaki birkaç dakikayı dahi kazanma ihtiyacı ama bu son derece yanlış bir ihtiyaç.

Ben size bir örnek vererek sözlerime son vermek istiyorum. “Neden değerlidir bu tutanaklar ve milletvekillerinin zaman içerisinde hangi tavırları gösterdiği neden değerlidir?” sorusunun cevabı burada çok güzel duruyor arkadaşlar. Şimdi, 2001 yılında, AKP Grubu, Fazilet Partisi Grubu başka bir yerdeyken yani sizin siyasi öncülleriniz başka bir yerdeyken o günkü koalisyon hükûmeti yine sizin yaptığınıza benzer bir biçimde son derece antidemokratik bir iç tüzük getirdi ve bu iç tüzükte yine aynı şekilde maddelerde açık oylamanın kaldırılması hükmü vardı. Bu teklife karşı özellikle Bülent Arınç ve Ahmet İyimaya çok önemli direnç gösterdiler partileri adına. Tabii, burada Sayın İyimaya olsaydı daha iyiydi ama biz dersimizi iyi çalıştık, didik didik ettik, bakın, bu madde geldiğinde Ahmet İyimaya ne demiş, okuyacağım ve bitireceğim: “Maddelere geçişte açık oylama yok, sorgudan kaçan bir Meclis ve akşam veya saat ikide, kırk sekiz saat beklemeden bir komisyonu çağıracağız, 180 maddelik bir teklif gelecek, komisyon on bire kadar, on ikiye kadar veya iki günde bitirecek, gece yarısı rapor yazılacak.” Yani, tabii, bizim o günden saat ikiye, üçe, beşe kadar çalışacağımızı tahmin edememiş Sayın İyimaya. Ama burada açık oylamanın sorgudan kaçan bir iktidarın yapabileceği bir şey olduğunu söyledikten sonra, devamında, sürelerin kısaltılmasıyla beraber Profesör Muammer Aksoy’un buna “cibilliyetsiz kurallar” dediğini anımsatıyor, “kanun giysili, kural giysili zulüm” olduğunu söylüyor ve bu tüzüğün de “kirli bir tüzük” olduğunu söylüyor Sayın İyimaya. Ben, tabii, kendisi geldiğinde tekrar ona hatırlatacağım.

Değerli arkadaşlar, milletten kaçan, milletten korkan, hesap vermek istemeyen, muhalefetten kaçan ve bu korkaklığını da birkaç dakika kazanma arzusuymuş gibi gösteren bir anlayışla karşı karşıyayız. Son derece yanlış, milletvekilini değersizleştiren ve yasama faaliyetini otomasyona bağlayan bu anlayışı şiddetle reddediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Emir, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Ali Haydar Hakverdi’de, daha sonra Sayın Onursal Adıgüzel, Sayın Necati Yılmaz ve Sayın Özgür Özel’in söz talebi vardır. Sırayı söylüyorum ki arkadaşlar ona göre hazırlıklarını yapınlar.

Sayın Hakverdi, buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, sayın milletvekilleri; hepinizi ben de saygıyla selamlıyorum.

Dört gündür devam eden çalışmalarınız ve emekleriniz için de her bir arkadaşşıma ayrı ayrı ben canıgönülden teşekkür ederim.

Üzülerek söylüyorum, farklı sebeplerden dolayı dört gündün sonra ilk defa bugün katıldım ama Komisyonun şu mevcut hâline, birbirleriyle iletişimsizliğine, dağınıklığına, bu saatlere kadar çalışıp verimsiz sonuçlar almasına, aslında hiçbir sonuç alamamasına gerçekten üzülüyorum. Yani kısaca özetleyeyim, hadsizlik de yapmak istemiyorum ama sordum “Hiçbir değişiklik yapıldı mı bunca sürede devam eden tartışmalar, görüşmeler üzerine?” dediğimde, hiçbir değişiklik yapılmadığı yönünde bilgi aldım Genel Sekreter Yardımcımdan. Şimdi, muhalefet konuşuyor, aslında karşı olduğu bir durum var ama ne konuşursa konuşsun karşıda bir duvar var, iletişim yok, iletişim sıfır, bilgi alışverişi, alma verme, birbirlerine bir şey katma hiçbir şey yok, ülkenin hâli gibiyiz, ülkenin de siyaseti gibiyiz, genel tablo da böyle maalesef. Hani yukarıda siyasetler genel anlamıyla tartışıldığında tartışmalar boyutlandıkça bu tabana çok daha ciddi yansiyorsa buradaki hâl de ortada, hiçbir iletişim yok, hiçbir alışveriş yok, hiç birbirini dinleme yok, dinleme ihtimali de yok zaten şu saatte yorgunluktan, bunca zaman çalışmaktan dolayı, çok sağlıksız bir ortamda sadece zaman öldürmeye çalışıyoruz. Sayın Başkan da “12’nci maddeyi bitireceğiz kaçta kadar biterse.” dedi. Mesela, ben şimdi konuşmayı bıraktım, arkadaşlar da konuşmalarını çektiler, hop 12’nci madde, gider eve yatarız. Bir değişiklik var mı? Yok. Sabaha kadar konuşsak, 12’nci maddeyi bitirdiğimizde birbirimizi ikna edeceğimiz, dinleyeceğimiz bir ortam var mı? Yine yok, şu anki konuşmamın karşılığında hiçbir şeyin olmadığı gibi. Ama şimdi “Bu işi hızlı gidelim diye yapıyoruz.” diyorsunuz ya, Meclis hızlı çalışsın diye yapıyorsunuz, sayın Elitaş kürsüden bizzat adımı kullanarak teşekkür etti bir gece sabaha doğru. O gece 41 uluslararası sözleşmeyi geçirmiştik, gruplar arasında uzlaşma vardı, en yakın tanıdığı olduğum bir uzlaşma. 41 uluslararası sözleşme geçirilmişti, Meclis tarihinde rekordu. Neydi? Uzlaşma vardı çünkü. Uzlaşma olduğu zaman Meclis daha hızlı hareket edebiliyor, daha rahat sonuç alabiliyor. Ama bu tip iletişimsizlik hâlinde taraflar birbirini gerdikçe geliyor ve gerçekten havanda su dövme boyutuna geliyor şu an olduğu gibi.

Ben konuşmamı uzatmayacağım ama sadece şöyle tamamlamak isterim: Sonsuza kadar iktidar olmayacaksınız, üç yıl sonra, 2019’da ya da başka bir zaman mutlaka iktidarınız değişecek, muhalefette olacaksınız, belki de olmayacaksınız, belki biz olacağız olmayacağız ama bunun bir garantisi yok. Ama şu yapmaya çalıştığınız şey size de bir gün ihtiyaç olacak ve gerçekten başınıza vuracaksınız, kafanızı döveceksiniz “Biz nasıl böyle bir şey yaptık?” diye. Çünkü milletvekili arkadaşlarım örnekler verdi, o tecavüzcüsüyle evlendirilme yasasında çok değişik bir oylama yöntemiyle ertesi güne kaldı muhalefet sayesinde, toplumsal tepkiyi gördünüz ve o imza sahibi arkadaşlar bile utanarak beyanlarda bulunmuşlardı. Hani muhalefeti tamamen susturduğunuzda, Meclise sokmadığınızda, söz hakkı vermediğinizde ülke iyiye gitmez, bu ülke doğru yönetilmez. Ülkenin iyiye gitmesi, doğru yönetilmesi için muhalefeti de dinleyin. Yüzde 51 alan ya da 50+1’i alan her şeyi alır ise, geri kalan kısmı yok sayar ise bu ülke geri dönülmez bir psikolojik uzaklaşmaya döner, daha sonra ayrılık büyür, çatışma büyür. Biz burada birbirimize bu hâldeyken ülkenin genel siyasi tablosuna da buranın benzer olması çok normal, önce birbirimizden başlamalıyız.

Ben beşe, altıya kadar da uzatırım sordum “Sınırlama var mı?” diye, o da yok; siz de dersiniz ki: “Toparlayın lütfen.” ya da “Komisyon gündemine hâkimdir.” Hani böyle de tanıyorsunuz “Kim?” dediğimizde. Ben sizi çok iyi biliyorum, komşuyuz ama “Toparlayın lütfen.” dediğinizde “Hıhı.” diyorlar mesela, Komisyon hep böyle yürüyor; “Toparlayın lütfen, Komisyon gündemine hâkimdir.” ama gerçekten sonuç alamıyoruz, yazık diyorum bu ülkeye. Genel anlamıyla ne desek boş. Şimdiye kadar dört gündür konuşulmuş.

Teşekkür ediyorum sabrınız için, daha fazla da uzatmayacağım ama bu hâl gerçekten hâl değil.

BAŞKAN – Sayın Hakverdi, ben de teşekkür ediyorum.

Şimdi söz sırası Sayın Onursal Adıgüzel’de.

Sayın Adıgüzel, buyurun.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan öncelikle.

Biraz önce Mecliste Genel Kurul çalışmaları sonlandı. Genel Kurulda özellikle adil ve tarafsız yargılamanın temel güvencesi olan doğal hâkim ilkesinin iktidarın eliyle nasıl bertaraf edildiğini gördük. Buna şaşırık mı peki? Ben hiç şaşırmadım aslında bu düzenlemeye ve sonra da gelip İç Tüzük çalışmalarında sizlerle düşüncelerimizi paylaşmak istedik çünkü Türkiye tarihine geçecek bir mesele. Biliyorum Mecliste de bir konuşma yapıp geldim buraya, orada da çok dinlemediler bizi, yüzümüze bile bakmadılar ama biz yüksek sesle söyledik; birileri telefonla oynuyordu, birileri kendi arasında sohbet ediyordu, kimisi uyukluyordu, onları da gördüm ama bunları hatırlatmak istedim. Çünkü şöyle bir durum var: Genel gerekçenin son paragrafına baktınız mı bilmiyorum, diyor ki: “Yeni yüzyılda dünya hızla değişmekte, yeni teknolojik gelişmeler yaşanmakta ve ihtiyaçlar hızlı bir şekilde değişmektedir.” demişsiniz ve sonra da dünyanın hızına ayak uydurabilmek için daha acil olarak İç Tüzük’te yeni düzenlemelere gidilmesini ihtiyaç olarak anlatmışsınız. Evet, dünya çok hızlı geliyor, ben de bunu görüyorum ve dünya gelişirken bu hızlı gelişmenin içinde ifade özgürlüğü bence en önemli yerde duruyor. Yani, insanların düşünmesi, düşündüklerini özgürce ifade edebilmesi, hayal kurması, kurdukları hayalleri hayata geçirebilmesi ve bunları paylaşabilmesi aslında en önemli noktada, gelişen dünyanın, hızla büyüyen dünyanın en önemli noktasında.

Peki, biz Türkiye’nin son bir senesine bakalım, boş verin on beş yılı, son bir senesine bakalım. 16 Nisan 2017’de bir referandum yaptık ve Türkiye’yi daha geriye götürecek bir düzenlemeyi yine çoğunluğun dayatmasıyla burada birçok defa konuştuk. Sonra da bir referandum oldu ve YSK eliyle bir şekilde mühürsüz pusulalar meşru sayılarak geçirdiniz. Sonra, kuvvetler ayrılığı ilkesi yok edilmiş oldu. Bununla birlikte, yargının bağımsızlığı elimizden alınmış oldu. Zaten ülke gece yarısı KHK’larıyla yönetiliyordu. Tam da aslında bu düzenleme gibi, bence İç Tüzük’ümüz de biraz OHAL KHK’sına benziyor, sizlerin çok sevdiği ve binlerce, yüz binlerce insanı işinden ettiği OHAL KHK’sına çok benzeyen bir İç Tüzük düzenlememiz var. Bununla birlikte, OHAL koşullarında bir Anayasa değişikliğine gidildi. Milletvekilleri tutuklanıyor, sokaklarda hak arayan, kendini ifade etmek isteyen insanlar bir şekilde terörist yaftasıyla susturulmaya çalışılıyor. Üniversiteliler kendini ifade edemiyor, ifade alanları kısıtlanmış, işsizlik baş göstermiş; bunların hepsini geride bırakmışız. Ve hesap vermekten korkanların dünya tarihinde defalarca yaptığı bir işi yapıyorsunuz. Ne yapıyorsunuz? Yasalarla oynuyorsunuz ve hesap vermekten nasıl kaçacağımızı düşünüyorsunuz. Ancak, ne kadar yüzleşmek istemeseniz de, ne kadar kaçmaya çalışsanız da... Burada bir de örnek vermek istiyorum: Herhâlde Valiyi hepimiz hatırlarsınız, Hüseyin Avni Mutlu’yu. Hüseyin Avni Mutlu Gezi Parkı’nda şiddetli uygulamalarıyla ve tutumuyla hafızalarda çok önemli bir yer almıştı. O zaman makul valiydi, sonra da FETÖ’nün zanlısı oldu, bugün de “FETÖ’nün zanlısı” deniyor ona. Yani, adalet önünde herkes bir gün hesap veriyor. Bu Tüzük de yarın hepimizin karşısına çıkacak ve yüzleşeceğimiz bir durum.

Diğer bir boyutuyla bir de bakmamız gerektiğini düşünüyorum meseleye. Kendi İç Tüzük’ünü adaletli bir şekilde oluşturamamış bir Parlamentonun üretim kalitesini siz düşünün, yasa üretmede ya da saygınlık noktasındaki durumu düşünün. Bunun yerine ne yapıyoruz? Dayatmacı bir yöntem izliyoruz? Ama bu dayatmacı yöntem de iki aşamalı yürüyor. Şimdi, 2 parti hazırlamış gibi ama 1 partinin mutfağında hazırlanıp ondan sonra 2 partinin sunduğu bir İç Tüzük görüyoruz. Peki, bunun içinde katılımcılık var mı? Yok. Uzlaşma var mı? Kesinlikle yok. Sadece “İşte bakın, sizi de dinliyoruz ha, muhalefeti de konuşturuyoruz.” diyorlar ki bu yeni tüzüğe kadar. Bizi makine gibi görüyorsunuz herhâlde, hızlı yasa çıkarınca daha çok kaliteli olmuş, işte yeni yasalar yetişecek, uyum yasalarını bahane ediyorsunuz, hızlı çalışmalıyız diyorsunuz. Ama, sonuçta baktığınız zaman, hızlı çalışmanın

yolu -biraz önce Ali Haydar arkadaşım da, diğer bütün arkadaşlarımız da net bir şekilde ifade ettiler ki- bizlerin de defalarca Mecliste tecrübe ettiği gibi uzlaşmayla, ortak akılla, katılımcılıkla ortaya çıkan sonuçlar. Eğer bu noktaları ön plana çıkarsak, çoğulculuğu ön plana çıkarsak önce çok daha hızlı bir şekilde sonuca gidebilirdik ama siz çoğunlukçu olmayı tercih ettiniz. Yani, “Çoğunluğun istediğini biz size dayatırız, ha, siz bir şeyler söylersiniz ama biz sonunda kendi bildiğimizi yaparız.” dediniz ve biz aslında Parlamentonun anayasasını yapıyoruz bu noktada. Onun için de çok hassas olmalıyız, Türkiye'nin bütün gerçeklerini göz önünde bulundurmalıyız. Çünkü, demokratik bir anayasa ancak demokratik, katılımcı, uzlaşmacı ve çoğulcu bir İç Tüzük'le birleştiği zaman anlamlı olabilir. E, bizim zaten Anayasa'mızın nasıl hazırlandığını bu salondaki herkes çok iyi hatırlıyordur herhâlde, buradaki tartışmaları.

Sonrasında şimdi, bir de bir İç Tüzük garabeti var önümüzde. Ne olacak? Muhalefeti susturmuş olacaksınız. Peki, bunun Türkiye'ye faydası ne olacak? Uyum yasalarını hızlıca geçireceksiniz, peki, bu uyum yasaları bizim gençlerimizin işsizlik sorununu çözecek mi?

BAŞKAN – Sayın Adıgüzel, toparlar mısınız lütfen.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Zaten çok bir madde kalmadı Başkanım, bitireceğiz, toparlayayım.

BAŞKAN – Tamam, lütfen.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Kırk dört yıllık bir Tüzük var önümüzde. Ama, bizim bugünden daha geriye gitmeye tahammülümüz olmamalı, biz bugünden daha ileriye gitmeliyiz. İfade özgürlüğünün önünü daha çok açmalıyız, daha çok katılımcı hâle getirmeliyiz Tüzük'ümüzü ve en önemlisi, ortak akılı nasıl oluşturabiliriz, ülkeyi nasıl daha ileriye taşıyabiliriz; bunu konuşmalıyız. Bunun yerine ötekileştiren, muhalefeti yok sayan... Zaten sokaktaki muhalefeti bir şekilde itibarsızlaştırmaya çalışıyorsunuz. Bunu havuz medyası yapıyor iktidarın. Bununla birlikte yirmi beş gün yürüten, 15 Hazirandan bu yana bir Adalet Yürüyüşü gerçekleştiren insanların sesini, kitlesini görmezden gelmeye çalıştınız. Sonra, kendi isteklerini hak, hukuk, adalet talebiyle taçlandırdıkları noktada itibarsızlaştırmak için elinizden geleni yaptınız. Ama, düşüncesi ne olursa olsun, siyasi hayata bakışı nasıl olursa olsun insanlar adalet talebi etrafında toparlandı, milyonlar bir araya geldi ve milyonlar adalet istiyordu. Biz, şimdi milyonların sesi olan Mecliste iradenin gerçekleşmesini engelleyecek bir İç Tüzük çalışması yapıyoruz. Görüyoruz ki Hükümetin gözleri kör, kulakları tıkalı, vicdanları zaten körelmiş durumda. Ama, tekrar tekrar buradan uyardıktan vazgeçmeyeceğiz.

Madde 10'u konuşuyoruz. Madde 10'da diyoruz ki: “Maddelerin oylanmasında açık oylama usulü tamamen kaldırılmaktadır.” Hâlbuki defalarca deneyimlediğimiz gibi Mecliste muhalefet de Türkiye'deki vatandaşlarımız için olumlu gördüğü bütün maddelerde destek vermiştir, olumsuz gördüklerini de tarihe not düşme noktasında açık oyla “Bu, ülke tarihine geçmeli, biz buna karşı açık olarak ret oyu kullanıyoruz.” demiştir ve defalarca haklı çıkmıştır; sizler yine bunu görmezden gelmişsinizdir. Bugün bu 81'inci madde de değişerek bu hakkı da elinden alınmaya çalışıyor iktidarın.

Toparladığımız zaman, getirdiğiniz İç Tüzük değişikliği teklifi milletvekillerinin söz haklarını kısıtlayarak demokrasiye, ifade özgürlüğüne, katılımcılığa, uzlaşmaya aykırıdır. Nerede bir tane milletvekilinin konuşma, siyasi parti gruplarının gündem belirleme hakkı varsa bunları kısıtlamak istiyorsunuz, milletvekillerini disiplin cezalarıyla hizaya getirmeye çalışıyorsunuz. Bu, Parlamenteoya, Parlamentonun çalışma düzenini düzenleyecek Parlamentonun anayasasının içinde olmasıyla da bu disiplin cezaları Türkiye Cumhuriyeti'nin Parlamentosunun İç Tüzük'üne kesinlikle yakışmamaktadır. Tekrar söylüyorum, bir OHAL KHK'sı niteliğindeki bu düzenlemelerin hepsine buradan muhalefet ediyoruz ve şunu tekrar söylüyorum: Tabii ki, sizler bu şekilde muhalefetin sesini kısacağımızı

düşünüyorsunuz ama biz elimizden geldiğince bu ülkede yaşayan bütün insanların haklarını savunmak için yeni yöntemlerle, ifade yöntemleriyle ve geçmişte yaşananlarla göreceksiniz ki yine bütün hakları savunma noktasında ve özellikle de haksızlıklara karşı gelme noktasında muhalefet olarak duruşumuzu sergileyeceğiz. Çünkü, biz güçlüden değil, haklıdan yana olan tutumumuzu bugün de sürdürüyoruz, yarın da sürdüreceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Adıgüzel, ben teşekkür ediyorum.

Söz talep eden, Sayın Necati Yılmaz.

Sayın Yılmaz, buyurun.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, sevgili arkadaşlar; ben de heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Yapmış olduğumuz çalışmayı anlamlı ve değerli buluyorum. Her ne kadar iktidar partisi bu çalışmaya katkı vermekten ve bu tartışmayı beslemekten imtina etse de üzerinde çalıştığımız alanın önem ve değerini bilerek, bunun üzerinde gecenin geç saatlerine kadar, sabahlara kadar düşünce üreten, katkı veren tüm arkadaşlarımıza ve emek verenlere teşekkür ediyorum.

Sevgili arkadaşlar, üzerinde konuştuğumuz metin Meclisimizin çalışma koşullarını, şartlarını düzenleyen temel metin, bir anayasa kadar önemli bir metin. Bu anlamıyla da sadece bir partinin veyahut da ona destek veren bir diğer partinin iradesiyle şekillenecek bir metin değil. Dönüp baktığımızda, kırk dört yıl önce şekillenmiş bir çerçevenin, iki parti arasındaki bir değerlendirme sonrasında Parlamentonun tüm partilerine dayatılması, toplumun tüm partilerine dayatılması hiç de doğru değil. Bu anlamda yapılan çalışmayı usuli açıdan doğru görmediğimi söylemek istiyorum.

Elbette ki şöyle bir alışkanlığı var iktidar partisinin: Günübürlük anlayışlarla yasalar çıkarılıyor, üzerinden daha gün geçmeden, ay geçmeden, yıl geçmeden bu defa deneme yanılma yöntemiyle görünen aksaklıklar giderilmek suretiyle tekrar bu yasaları görüşmek durumunda kalıyoruz bu komisyonlarda ve Genel Kurulda. Hâlen böylesine temel bir metinle ilgili de aynı yöntemi deniyorsunuz. Oysaki böylesine bir yöntemin yasalarda olduğu gibi bize zaman kaybettirdiği, bize imkân kaybettirdiği aşikâr. Öncelikle böyle bir yöntemi kullanmış olmanızı usuli açıdan doğru görmediğimin altını çizdim. Böylelikle, “Biz yaptık oldu.” anlayışıyla ve üzerinde tartışma, soruları yanıtlama gereği dahi duymadan, tek taraflı bir anlayışla, bir dayatma anlayışıyla bu metnin çıkarılmasını eleştiriyorum. Bu çalışma tarzının demokrasimizin kalitesine ve Parlamentomuzun saygınlığına zarar verdiğini düşünüyorum. Tabii ki şöyle bir ruh hâli içerisindeyiz: Bir azınlık partisine dönüştüğünüzün farkındasınız. Biliyorsunuz, her ne kadar Parlamentoda çoğunluğunuz olsa bile halk nezdinde bir çoğunluğunuzun kalmadığının tespitiyle yanınıza bir koalisyon partisi, bir ortak almış durumdasınız. Tüm çalışmalarınızı koalisyon ortağınızla beraber yürütüyorsunuz. Parlamento çoğunluğunuzun size gerekli gücü ve desteği sağlamadığı sizler tarafından da tespit edilmiş durumda. Aslında bu süreci, bu ortaklığı bir kurtuluş olarak değerlendirmek yerine, dönüp bu hâle niye düştünüz, bu hâle neden geldiniz, bunu sorgulamak durumundasınız. Dün burada Sevgili Oğuz Kaan Salıcı söyledi, geldiğiniz yere ciddi bir özgüven eksikliği içerisindeyiz, artık süreci taşıyamayacağımızın Türkiye’nin yarınlarda yerinizin olmadığını farkındasınız. Bunun temel sebebi, kuruluşunuzda ortaya koyduğunuz değerler ve tespitlerle ilgili yaşadığınız yabancılaşmadır. Hatta süreç içerisinde o gün toplumun birçoğu tarafından kabul edilen değerlere ilişkin yabancılaşmanın ötesinde bir düşmanlaşmadır. O gün bahsettiğiniz, önemli gördüğünüz, altını çizdiğiniz tüm yanlışlıkların temsilcisi ve icracısı konumundasınız. Bunu görmemiz gerekiyor. Böylesine bir yabancılaşmanın sonunun olmadığını tez elden fark etmeli, gerekirse bir öz eleştiri vermelisiniz.

Bundan çekinmeyin, korkmayın. Biz de parti olarak eksiklikler yaptık, yer yer yanlışlıklar yaptık, eksik kaldık. Türkiye ve meseleleriyle ilgili, çalışmalarıyla ilgili eksik kaldık. Ama bugün geldiğimiz yerde peşimize, adalet yürüyüşümüze Türkiye'nin yüzde 70'ini aşan bir sayıyı katmışsak bu öz eleştiri sonrasındaki Türkiye'nin mevcut gündemini yakalamamızdan kaynaklı bir tespitle bunu sağlamış durumdayız. Bu yöntem başarı getiriyor. Size de öneririz böyle bir yöntemi. Dolayısıyla yanlışları yanlışsa gidermek yerine, yanlışın içerisinde bir bataklıkta düşmüş gibi debelenmek yerine -affedin bu deyimimi, benzetmemi- bir an önce çıkıp bir öz eleştiri sürecini sizlere öneriyoruz. Bu öz eleştirinin ışığında bu çalışmayı da bu anlayışla yeni baştan değerlendirmenizi bekliyoruz.

Yapılan çalışmaya hâkim olan ilkeler belli. Tüm hatipler bunları eleştiriyor. Özellikle milletvekillerinin tekil anlamda, hele de bağımsız milletvekillerinin Parlamento çalışmalarına katılmasının önü tıkanıyor. Böylelikle insanların kendi özgür düşünceleri ve siyasi çabalarıyla Parlamentoda katkı yapmasının önü kesiliyor, anlamsız hâle getiriliyor. Sadece bununla da yetinmeyip muhalefet partilerinin tamamının bu Parlamento süreçlerine katılmasının önüne engeller konuyor, süre sınırlamaları, sayı sınırlamaları getiriliyor, Parlamento çalışmasına katılmak istemeyen milletvekillerinin de bu durumu özendiriliyor. Özellikle kanun çalışmaları sırasında sadece başlangıçta da, sonuçta da yoklama istenmesi, diğer süreçte yoklamanın kaldırılması tam da bunu tarif ediyor. "Siz Parlamentoda olmasanız, söz söylemeseniz bile milletvekili sıfatınız devam eder, bu katkınıza ihtiyacımız yoktur, biz bir başlangıçta bir de sonuçta yaptığımız oylamayla kanunlarımızı Parlamentodan geçiririz, bu da halkın iradesini temsil etmiş olur." diyorsunuz. Oysaki bizim murat ettiğimiz Parlamento çalışması bu değil. Bunun yerine, her birimiz geldiğimiz bölgenin, geldiğimiz mesleğin ve geldiğimiz yaşamışlığın üzerine edindiğimiz tecrübelerle ve aldığımız halk desteğiyle Parlamento çalışmalarına katkı yapmak istiyoruz. Sizler de bu vaatlerle milletvekili oldunuz. O hâlde bu borcu topluma ödemelisiniz, herkesin bu borcu ödemesinin olanaklarını yaratmalısınız. Bunu ortadan kaldırmak yerine sadece bir kişinin ihtiyaçları doğrultusunda bir ülkenin, onun dışında, bir Parلمانonun çalışma şeklini ve çerçevesini şekillendiremezsiniz. Bunu yapmamalısınız. Aslına bakarsanız, sürekli uyarılar yapıyor size gerek komisyonlarda gerek Genel Kurulda. Yarın bu düzenlediğiniz çerçeve içerisinde sizler de davranmak zorunda kalacaksınız. Adalet tarifiniz de öyle, Parlamento çalışmanız da öyle. Yarın bu kurallar size de uygulanacak. Ve düşünüyorsanız eğer, kendi taban gücünüz yetmese bile, koalisyon ortağınızla beraber yüzde 50 oy sınırına erişip yeni baştan bir ülkeyi yönetme konusunda toplumdaki bir vize alabiliriz diye düşünüyorsanız yanılıyorsunuz çünkü hızla eriyorsunuz. Bunun farkında olmanız lazım. Aslına bakarsanız ben şöyle düşünmüştüm: Sizler nasıl ki darbeden medet umup da darbeyi Allah'ın lütfu olarak gördünüz, ben de referandumu Allah'ın bize bir lütfu olarak görmüştüm ve sizin on beş yıllık yanlışlarınızın hesabını belki o referandum süreci üzerinden çözebiliriz diye düşünmüştüm. Aslına bakarsanız bunu başardık fakat özellikle YSK'nın iradesine uyularak, açık kanun hükümlerini yok sayarak elde ettiğiniz sonuç size şekli anlamda bir başarıyı getirdi ama bu maddi gerçekliği temsil etmiyor. Şimdi şunu söyleyeyim...

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, toparlar mısınız?

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Bu defa da bence 2019'da yapacağımız seçim bence bize Allah'ın bir lütfudur. 2019'da Cumhurbaşkanlığı seçimini başarıyla tamamladığımız zaman bu ülkeye verdiğiniz on beş yıllık tahribatı on beş günde giderme imkânına kavuşacağız, bunu görüyorum. Ve dolayısıyla da bu yaptıklarınızın tamamının ne kadar yanlış olduğunu sizler itiraz ederek söyleyeceksiniz ama biz yine ülkeyi sizin itirazlarınıza gerek kalmaksızın çağdaş, parlamenter sisteme geri döndüreceğiz. Dolayısıyla da bugünkü yapmış olduğunuz çalışmaların uzun süreli olduğunu da düşünmüyorum. Ama yine de o güne kadarki iki yıllık süreç içerisinde Parlamento çalışmalarına zarar vermemenizi öneriyorum. Bu

anlamıyla, dün yaptığımız itirazlarda ne kadar haklıydığımız bilmiyorum ama, yarın yapacağınız itirazlara dair haklılığımız kalsın istiyorum. Gelin, bir başka kültüre, başka bir doğruya yönelelim. Türkiye zaten oraya doğru evriliyor. Biliyorsunuz, adalet yürüyüşü Türkiye'ye yeni bir siyaset getirdi.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, lütfen toparlar mısınız, lütfen.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Toparlıyorum, fazla uzatmayacağım.

Yeni bir siyasal iklim getirdi. Artık burada hiçbir değeri, hiçbir erdemi, hiçbir kavramı sadece kendimiz için içeriklendirerek savunmuyoruz, sahiplenmiyoruz. Ne istiyorsak Türkiye'nin tamamı için istiyoruz. Bu, Türkiye'nin yeni siyasal kültürüdür; bu, Türkiye'nin geleceğidir; bu, Türkiye'nin yeni tarifi. Yani bizler asla partimizin seçmen kitlesine veyahut da koalisyon ortağımızı da içine katarak varmayı düşündüğümüz 40 milyon, 50 milyon gibi rakamlara hitap etmiyoruz, biz Türkiye'nin tamamına sesleniyoruz. Bu anlamıyla da her kavramı tüm yurttaşlarımızın ihtiyaçlarını karşılayacak bir içerikle sahipleniyoruz, adalet kavramında olduğu gibi. Şimdi burada da Parlamentomuzu sahiplenirken, sadece kendi çalışmalarımız için değil, iktidar ve onu destekleyen bu azınlık Hükümetini destekleyen iktidar ortağının milletvekilleri için de bunları savunuyoruz. Evet, sizler de konuşun istiyoruz, sizler de görüşlerinizi söyleyin istiyoruz, sizler de aldığımız borcu topluma ödeyin istiyoruz.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, lütfen toparlayın.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Toparlıyorum Sevgili Başkanım, toparlıyorum.

Bunu yapmanızı istiyoruz. Gerçekten de bizleri sadece bürokratlar tarafından oluşturulmuş bir metinle baş başa bırakarak bununla ilgili soruları yanıtsız bırakan ve bununla ilgili görüşlerden, değerli karşı görüşlerden, değerli yorumlardan bizi yoksun bırakan süreçlerden vazgeçmenizi istiyoruz. Sizleri de Parlamentonun saygınlığına uygun ve Parlamentonun birer üyesi olarak milletvekili görevini yerine getirecek bir çerçeve içerisinde görmek ve sahiplenmek istiyoruz. Bu anlamda da, her zaman söylediğimiz gibi, gelin, hatadan geri dönün diyoruz; “Gelin, hepimize sadece bugün için değil, yarın için değil, belki bir tek kişinin ömrüyle kaim bir süre için değil, bir devletin, bir milletin, bir halkın sonsuza dek sürmesini dilediğimiz ömrü ve geleceği için daha kapsamlı, daha sürdürülebilir, daha devam ettirilebilir düzenlemeler içerisinde çalışmalarımızı sürdürüelim istiyoruz.

Bu metnin de böyle bir anlayış içerisinde yeni baştan ele alınmasını hatta Komisyondan çekilmesini hepimizin, tüm siyasi partilerin, ülkenin tamamının iradesini yansıtan bir büyüklüğün oluşturduğu bir metinle ortak geleceğimizi birlikte sahiplenmek istiyoruz. Sizi bu anlayışa ve çerçeveye davet ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, ben teşekkür ediyorum.

Son söz Sayın Özgür Özel'de.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, gecenin bu ilerleyen saatinde... Aslında madde 10 çok daha açık yazılabilirdi. Şöyle yazılabilirdi: “İç Tüzük'ün 81'inci maddesinin 2'nci fıkrasındaki ‘maddelerin’ ifadesi çıkarılmıştır.” denebilirdi, çünkü yapılan iş o, çünkü yapılmaya çalışılan iş eğer tümü açık oylamaya tabi bir iş değilse kanunun ya da maddelerinin oylaması işari yapılırken 20 milletvekili imza verirse açık oylamaya dönüşebilir. Açık oylamaya dönüşmenin bir sürü faydası var özellikle bugünkü Parlamento düzeninde. İki yanlıştan daha büyük bir yanlış üretti Adalet ve Kalkınma Partisi, torba yasa diye bir şey icat ettiler. Torba yasa kabul edilebilir bir yasama biçimi değil. En basit şeyiyle geçende de verdiğim örneği tekrarlayarak söyleyeyim: Bir maddesinde maden işçisinin ücretini, bir sonraki maddede tüp bebekten alınacak katılım payını düzenleyen bir kanun. Tabii, torba yasanın içine öyle şeyler atılıyor ki birazcık da maharetle bu zaman zaman yapıyor, bazı maddelerini kabul edip bazı maddelerini şiddetle karşı çıkacağın paketler yapıyor. Onun

üzerinden haksız bir siyasi rant bekleniyor, deniyor ki: “İşte bakın, CHP buna bile karşı.” Aslında ona karşı değilsin. Bir de torba yasayı temel kanun olarak gördüğünüzde de sadece üzerinde önerge işlemi yapılıyor maddelerde biliyorsunuz ve burada bir tane seçenek var elinizde: Bazı kritik maddelerde açık oylama talep edeceksiniz. Açık oylama talep ederseniz kimin ne oy verdiği belli olur. Örneğin Zülfikar İnönü Tümer Adana’daki, Çukurova’daki çiftçiyle ilgili elektrik borçlarının kaldırılmasına “evet” oyu verir, onu orada tutanağa geçirir ama bir sonraki maddede bir hak gasbına “hayır” oyu verir, bütününe toplamdaki partinin yönelimi neyse ona göre oy verir, yarın çıkıp da birisi şunu diyemez Zülfikar İnönü Tümer’e: “Efendim siz Adana’da çiftçinin elektrik borcu erteleniyordu bu kanuna bile karşı çıktınız.” “Yok kardeşim, aç bak, ben o maddeye ‘evet’ oyu kullanmışım.” Der. Zülfikar Bey burada söz talebinde bulunmadan gayretle ve büyük bir dikkatle Komisyonu takip ettiği için örneği ondan verdim, her birimiz için aynı şey geçerli. Peki, bu haktan niye mahrum olsun bir milletvekili? Aslında bu hakkı elinden alınmak istenmiyor, elinden alınmak istenen hak şu: Anayasa çok açık söylemiş, ne iş yaparsa bu Meclis 184 kişiyle yapacak en az ama 184 kişiyi bir arada tutma kabiliyetini iktidarda yaşlandıkça ve yıprandıkça ve Sayın Cumhurbaşkanının ifadesiyle “metal yorgunluğu artıkça” beceremeyen iktidar partisi çareyi “Ya, ben işin başında ve sonunda 184 kişiyi bulayım, arasında bu denetim yapılamasın.” E, nasıl yapılamayacak? Yoklama istenemesin Anayasa’ya aykırı bir şekilde. “E, yoklama istemez ama bunlar açık oylama talep ettiğinde herkesin ne oy verdiği belli olurken salonda kaç kişinin olduğu da belli oluyor, orada da sobelenmeyelim.” Yani bir suç işlenecek, kırmızı pazartesi gibi... Hepimiz biliyoruz ki bu İç Tüzük değişikliğinden sonra bazı günlerde iktidar partisi Anayasa’ya aykırı olarak 184 kişiden az olduğu hâlde bazı kanun maddelerini oylayacak ama bunun tespitine olanak verecek bütün her yer tıkanacak. Bu yüzden de açık oylama talebi olmasın. Yoksa burada, bu maddede yapılmaya çalışılan işin tamamı 184 kişinin olmadığı oturumlarda karar alınırken parmak izi bırakmamak. Bununla ilgili bir düzenleme var. Bunu uzun uzun konuştuk, daha sonra da konuşuruz. Bu konuda saat 02.35 olduğuna göre Anadolu Ajansı da dikkatle bunu takip ediyordur, mutlaka yarın da haberleştirecektir bu yapılan parmak izini silerek Anayasal suç işlemeye ilgili İç Tüzük değişikliğini ama her şeyi yapabilirsiniz, İç Tüzük’ü aşan, daha doğrusu İç Tüzük’le Anayasa değiştiremezsiniz. Tabii, burada Anayasa Mahkemesi üyelerinin hukukla, Anayasa Mahkemesi üyelerinin vicdanla bir sınavları olacak önümüzdeki günlerde, onu da göreceğiz, bu kadar açık bir ihlale sessiz kalırlar mı yoksa... Zurnanın zırt dediği yer bu. Zaten böyle geçmiş tutanak hakkındaki üç dakikayı, işte geçen dönem yılda 5 kere ya kullanılmış ya kullanılmamış veya kanun tasarılarının komisyona sekindeki hataya itiraz eden milletvekili 24’üncü Dönemde 1 kez kullanılmış, bununla falan meşgul değil kimse. Burada meşgul olunan muhalefetin bu kadar daralmış siyaset olanaklarında bütün dünya parlamentolarında çok çeşitli “filibuster” gibi adam söz alıyor, bize burada yedinci dakikada Sayın Başkan “Toparlayınız.” falan diyor, adam genel kurulda on dört saat konuşuyor ve herkes buna saygı duyuyor, bunlar varken, bütün imkânlar daralmış, daralmış, Anayasa’nın verdiği bir yükümlülükle toplantı yeter sayısının denetim olanağını İç Tüzük’le elden almaya çalışırken buradaki olası bir kaçığı önlemeye yönelik bir iş. Yapılabilir mi? Yapılır. Anayasa Mahkemesi bozarsa çok gülerim. O sizin çok suçladığımız 2001’lerin Anayasa Mahkemesi, o “emrinde” dediğiniz Ecevit Hükümetinin yapmış olduğu Anayasa’ya aykırı bir düzenlemeyi tam oyla bozmuştu. Şimdi, sizin şekillendirdiğiniz, sizin kontrolünüze almakla övündüğünüz, sizin çay toplamaya may toplamaya peşinizden koştuğunuz, OHAL KHK’larını denetlemek yerine “Ya içine OHAL KHK’sı dersen kar lastiği, don lastiği bile düzenlesen ben karışmıyorum, sen rahat ol” diye ülkeyi hukuk denetimi dışına kendisini atmış, inkâr etmiş Anayasa Mahkemesi inşallah bu tutanakları da okuyacak, bu kısımlarını da dikkatlerine sunacağız onların, kendilerini inkâr edecekler mi etmeyecekler mi onu göreceğiz. Ama eğer Sayın Elitaş, eğer kalbi taşlaşmış üyeler yoksa orada ve son noktada derlerse ki “Bunu yapamazsın.” o zaman hepimiz birden, sizin yüzünüzdeki o mütebessim ifade hepimizin

yüzünde olarak o gerekçeli kararı okuyacağız. Ha, o olmazsa o zaman Anayasa Mahkemesi kendisini tarihte başka bir yere savuracak ama biz de inanın geldiğimizde sizin için bu İç Tüzük’ü değiştireceğiz bizi kolaylıkla denetleyin diye.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Tamam, kayıtlara geçiyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Geçiyor.

Toplantı yeter sayısı aranmasının önündeki tüm engelleri yapacağımız İç Tüzük değişikliği iktidarımızın ilk yüz gününde değil, ilk kırk gününde, kırk beş gününde yapacağımız bir taahhüt olarak şimdi kayıtlara geçsin çünkü hukuk devletidir, guguk devleti değildir, muz cumhuriyeti değildir, Anayasa’nın amir hükmünü İç Tüzük’le değiştirerek yol alamazsınız. Zulümle abat olunmaz. Bu kadar güçlü bir iktidar en güçlü kendini göstermeye çalıştığı ama en çok dizlerinin titredığı bir dönemde bu işe varıyorsa, bu işler turnusol kâğıdı gibidir, bunu siz Türkiye’ye kendinizi “Yönetme irademizi hem grubu hem ülkeyi kaybetmiş durumdayız, böyle şeylere tevessül etme noktasındayız.” diye kayda geçirmektesiniz. Biz de bunları gecenin bu vaktinde kayda geçirdik.

Saat 02.39’da son sözümlüz şudur: Ne yaparsanız yapın... Siz yoktunuz, o zaman söyledim, son söz onu söyleyeyim: Biz muhalefet olarak dirençli, çabalı, birlikte, güçlü, özgüveni yüksek ve iktidara yürüten bir ana muhalefet partisiyiz. Siz burada diyorsunuz ya artık her deliği kapadınız, “Bu deveyi bu küçücük delikten geçiremezler artık.” Vallahi o kadar kibir Gayretullah’a dokunur. Rabb’im istedikten, bizde de bu inanç olduktan sonra ya deveyi küçültürüz ya deliği büyütürüz, yine biz bu deveyi bu delikten geçiririz, size de bunu taahhüt ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özel, ben teşekkür ediyorum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Grup Başkan Vekili olarak bu sözünüzü senet olarak kabul ediyorum. İktidar olduğunuz takdirde bu değişikliğini yapacağınızı senet olarak alıyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aynen.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ben de torunlara vasiyet edeceğim, diyeceğim ki: “Cumhuriyet Halk Partisi adına yapılan bu konuşmalar senettir, iktidar oldukları takdirde bu senedi önlerine getir.” diyeceğim.

BAŞKAN – Bir dakika, değerli arkadaşlar, gece 02.40, Komisyon gündemine hâkim, işimiz var.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, ben de müsaadenizle şunu ekleyeyim.

BAŞKAN – Tabii, buyurun. Ama, ben de bu Komisyonu bu grup başkan vekillerinin vesayetinde de kurtaracağım inşallah, Komisyon bitince yalnız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederiz.

Sayın Elitaş’ın kendisinin ve evlatlarının genç yaşta evlenmiş olmaları iktidarımızın ne kadar yakın olduğunun bir göstergesi olabilir.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, madde üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde iki tane önerge vardır, geliş sırasına göre önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan “Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi”nin 10’uncu maddesi teklif metninden çıkarılmıştır.

Muharrem Erkek
Çanakkale

Nurhayat Altaca Kayışoğlu
Bursa

Murat Emir
Ankara

Akın Üstündağ
Muğla

Bülent Tezcan
Aydın

Gerekçe:

Görüştüğümüz teklifin bu maddesinde yapılmak istenen değişiklikle, maddelerin oylamasında açık oylama usulü tamamen kaldırılmaktadır. Bu durumda; özellikle temel kanun görüşmelerinde, bir milletvekilinin veya siyasi parti grubunun, görüşülen teklif veya tasarının tümüne karşı olmamakla birlikte, bazı maddelerini kabul etmemesi hâlinde, o milletvekili veya parti grubunun tavrının açık olarak kayıtlarda yer alması, kamuoyunun dikkatine sunulması ve tarihe düşülecek bir not olması bakımından önemlidir. Bu nedenle İç Tüzük 81'inci maddenin mevcut hâliyle kalması uygundur.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/1783 esas sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İctüzüğü'nde Değişiklik Yapılmasına Dair İç Tüzük Teklifi'nin 10'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Meral Danış Beştaş
Adana

Erol Dora
Mardin

Mithat Sancar
Mardin

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Yapılan düzenleme ile işaretle oylamanın önü açılmaktadır. İşaret oylamalarının dezavantajı daha sonra denetlenmemesidir. Geriye dönüp kabul veya reddedilen bu maddenin; kaç kabul, kaç ret, kaç çekimser oyla geçtiğine bakılması mümkün olmayacaktır. Elektronik-açık oylamada kabul ve ret gücü daha fazladır. Bu durum, bu maddeyle Meclis başkanvekilinin denetimine bırakılmıştır. Bu değişiklikle maddi hata riskini artırmaktadır. Bugüne kadar Meclis başkanvekillerinin yönetimindeki işari oylamaların bir kısmının şaibeli olduğu ortadadır. Açık oylamayla bir maddenin Genel Kurulda oylanması, sonucu net bir şekilde ortaya koyarken işari oylamada bu, belirsiz kalmaktadır. Hâl böyleyken inisiyatif Meclis başkan vekiline veya kâtip üyelere bırakmak doğru olmayacaktır.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, iki önerge de aynı mahiyette olup gerekçeleri farklıdır. Bu sebeple önergeleri geliş sırasına göre oylarınıza sunuyorum.

Bu çerçevede, 1'inci önerge olarak Sayın Muharrem Erkek, Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Sayın Murat Emir, Sayın Akın Üstündağ ve Sayın Bülent Tezcan tarafından verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Meral Danış Beştaş, Sayın Erol Dora ve Sayın Mithat Sancar tarafından verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Diğer maddeye geçiyoruz.

Değerli arkadaşlar, bu madde alt komisyon çalışmaları sırasında bütün milletvekili arkadaşlarımızın, Komisyon üyesi arkadaşlarımızın mutabakatıyla geçti, herhangi bir önerge de olmadı. Ben burada bütün Komisyon üyesi arkadaşlarımıza bu mutabakatın bu madde yönünden, devam etmiş olması yönünden olan sevincimi ifade etmek istiyorum.

Maddeyi okutuyorum.

MADDE 11- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 87 nci maddesinin sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Değişiklik önergeleri, aykırılık sırasına göre okunup işleme konur. Aynı mahiyetteki önergelerden en kısa olanı okunup, diğer önergelerin sadece imza sahipleri okunarak birlikte işleme alınır. Beşten fazla imzalı önergelerde ilk beş imza okunur, önerge tutanağa eklenir.”

BAŞKAN – Arkadaşlar, 11'inci maddeyi alt komisyon dan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11'inci madde kabul edilmiştir.

12'nci maddeye geçiyoruz.

Maddeyi okutuyorum:

MURAT EMİR (Ankara) – Bir söz talebimiz vardı Başkan.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Konuşmayacak da üzerinde bir şey söyleyecek.

BAŞKAN – 12'nci maddeye geçtik.

12'nci maddeyi okutuyoruz. Bu da Başkanlık Divanının takdiri olsun.

12'nci maddeyi okutuyoruz.

MADDE 12- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 102 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Genel görüşme açılması, Hükümet, siyasî parti grupları veya en az yirmi milletvekili tarafından Başkanlıktan bir önergeyle istenebilir. Bu istem derhal gelen kâğıtlar listesine alınarak milletvekillerine ve Hükümete duyurulur.

Verilen önergenin metni beşyüz kelimedenden fazla ise istek sahipleri beşyüz kelimeyi geçmemek üzere önergenin özetini eklemek zorundadırlar.”

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, maddenin görüşmesine geçiyoruz ancak saatin 02.45 olması sebebiyle görüşmelere bugün yani 19/07/2017 saat 14.00'te başlamak üzere ara veriyorum.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 02.47